

Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

eBa
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

ISBN — 978-975-11-6624-1

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

PAZARLAMA VE PERAKENDE ALANI / SİGORTACILIK DALI

HAYAT DIŞI SİGORTALAR

11

DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

PAZARLAMA VE PERAKENDE ALANI

HAYAT DIŞI SİGORTALAR **11** Ders Materyali

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
PAZARLAMA VE PERAKENDE ALANI
SİGORTACILIK DALI

HAYAT DIŞI
SİGORTALAR

11

DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Alev KAÇMAZ
Caner PEŐINCI
Gonca TEKE BAYBURAN
Semih ARSLAN
Sibel KARAKUŐ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI	8550
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ	2442

Her hakkı saklıdır. Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir suretle alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

Dil Uzmanı	Zülfü MUTLU
Program Geliştirme Uzmanı	Mine ERÇİN
Ölçme Değerlendirme Uzmanı	Yasemin Duygu ESEN
Rehberlik Uzmanı	Elif YAZICI
Görsel Tasarım Uzmanı	Erman GÖRAL - Arif CEYLAN

ISBN — 978-975-11-6624-1

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

BASKI

Ayrıntı Basım Yayım ve Mat. Hiz. Sanayi Ticaret A.Ş.
Saray Mahallesi 126. Cadde No: 20
Kahramankazan/Ankara
Sertifika No: 49599

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

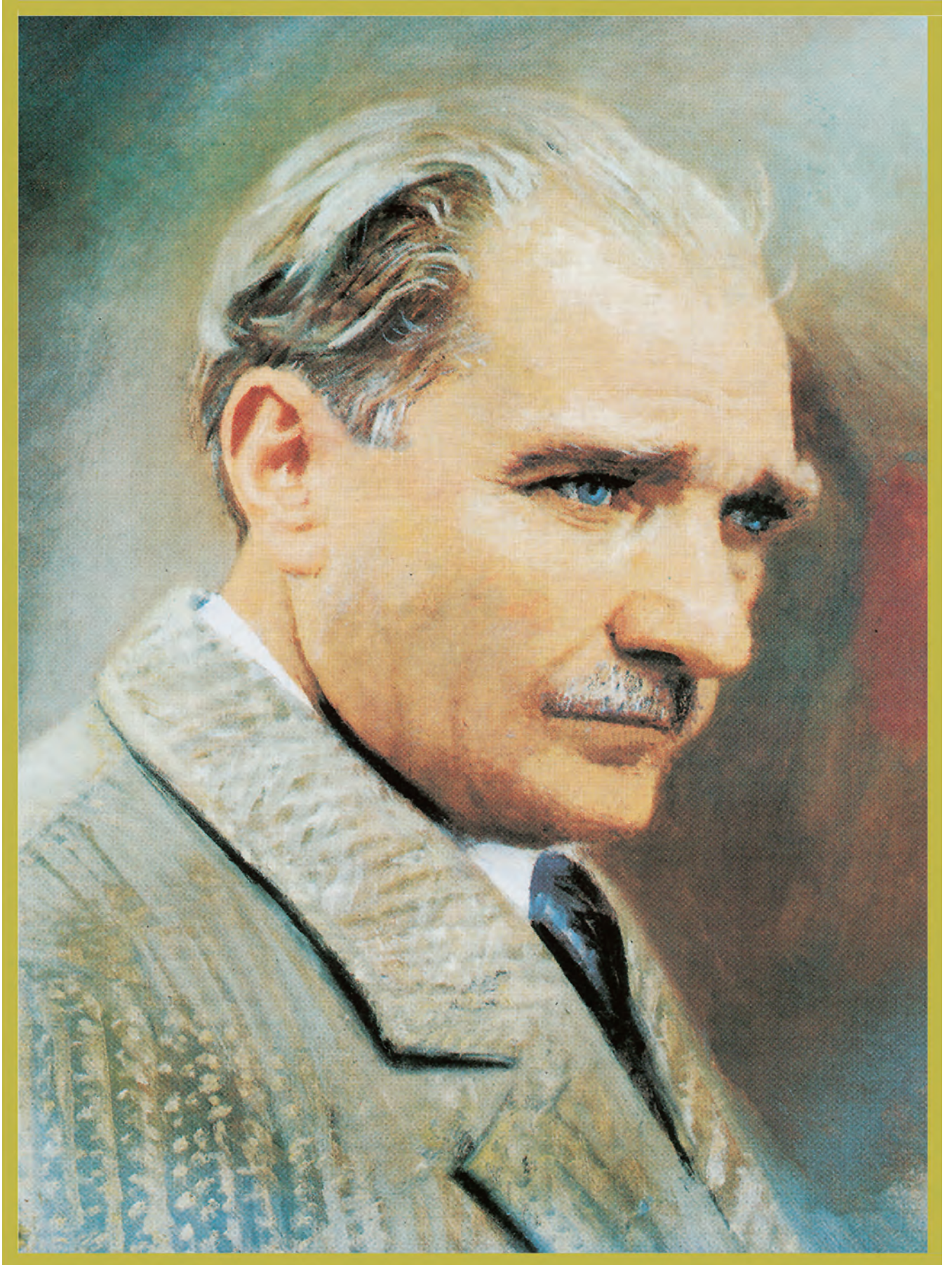
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI	13
----------------------------------	----

1. ÖĞRENME BİRİMİ

1. HAYAT DIŞI SİGORTASI	16
1.1.HAYAT DIŞI SİGORTASI	17
1.2.HAYAT DIŞI SİGORTASININ AMACI VE YARARLARI	19
1. UYGULAMA	20
1.3.HAYAT DIŞI SİGORTASININ TARAFLARI VE İLGİLİ KİŞİLERİ	21
1.4. HAYAT DIŞI SİGORTASININ ÖNEMİ	23
1.5. HAYAT DIŞI SİGORTASI POLİÇE SEÇİMİ	24
1.6. HAYAT DIŞI SİGORTALARINDA TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	28
1.7. HAYAT DIŞI SİGORTASININ SONA ERMESİ	31
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	34

2. ÖĞRENME BİRİMİ

2. HAYAT DIŞI SİGORTA BRANŞLARI	38
2.1. HAYAT DIŞI SİGORTA BRANŞLARI	38
2.1.1. Kaza Sigortaları	39
2.1.1.1. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası)..	40
2.1.1.2. Kara Araçları Kasko Sigortası	41
2.1.1.3. Yeşil Kart Sigortası	42
2.1.1.4. Cam Kırılması Sigortası	44
2.1.1.5. Hırsızlık Sigortası	44
2.1.1.6. Ferdî Kaza Sigortası	45
2.1.2. Araç Sigortaları	47
2.1.2.1. Kara Araçları Sigortaları	47
2.1.2.2. Hava Araçları Sigortaları	48
2.1.2.3. Su Araçları Sigortası	49
2.1.3. Nakliyat Sigortaları	50
2.1.3.1. Emtia (Mal) Nakliyat Sigortaları	51
2.1.3.2. Navlun Sigortaları	52
2.1.3.3. Kıymet Nakliyat Sigortaları	52
2.1.3.4. Sorumluluk Sigortaları	53
2.1.3.5. Tekne Sigortaları	53

2.1.4. Yangın Sigortası	54
2.1.5. Zorunlu Deprem Sigortası (DASK)	55
1. UYGULAMA	57
2.1.6. Hastalık Sağlık Sigortası	59
2.1.7. Genel Sorumluluk Sigortaları	60
2.1.7.1. İşveren Mali Sorumluluk Sigortası	61
2.1.7.2. Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası	62
2.1.7.3. Asansör Kazalarında Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası	62
2.1.7.4. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	63
2.1.7.5. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortaları	63
2.1.7.6. Ürün Sorumluluk Sigortası	63
2.1.7.7. Mesleki Sorumluluk Sigortası	64
2.1.7.8. Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası	65
2.1.7.9. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortaları	66
2.1.8. Mühendislik Sigortaları	67
2.1.8.1. Elektronik Cihaz Sigortası	68
2.1.8.2. Makine Kırılması Sigortası	69
2.1.8.3. İnşaat Tüm Riskler Sigortası	69
2.1.8.4. Montaj Tüm Riskler Sigortası	70
2.1.9. Tarım Sigortası	71
2.1.10. Finansal Kayıp Sigortaları	73
2.1.11. Kredi Sigortaları	74
2.1.12. Hukuksal Koruma Sigortası	75
2. UYGULAMA	78
2.2. HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARI	79
2.2.1. Kaza Sigortası Teminatları	79
2.2.1.1. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası) Teminatları	79
2.2.1.2. Kara Araçları Kasko Sigortası Teminatları	80
2.2.1.3. Cam Kırılması Sigortası Teminatları	82
2.2.1.4. Hırsızlık Sigortası Teminatları	83
2.2.1.5. Ferdî Kaza Sigortası Teminatları	84
2.2.2. Araç Sigortaları Teminatları	84
2.2.2.1. Kara Araçları Teminatları	84
2.2.2.2. Hava Araçları Teminatları	85
2.2.2.3. Su Araçları Teminatları	85
2.2.3. Nakliyat Sigortası Teminatları	86
2.2.3.1. Emtia Nakliyat Sigortası Teminatları	86
2.2.3.2. Navlun Sigortası Teminatları	87
2.2.3.3. Kıymet Nakliyat Sigortası Teminatları	87
2.2.3.4. Sorumluluk Sigortaları Teminatları	88

2.2.3.5. Tekne Sigortası Teminatları	88
2.2.4. Yangın Sigortası Teminatları	90
2.2.5. Zorunlu Deprem Sigortası (DASK)	91
2.2.6. Hastalık Sağlık Sigortası	92
2.2.7. Genel Sorumluluk Sigortaları Teminatları	92
2.2.7.1. İşveren Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları	92
2.2.7.2. Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları	93
2.2.7.3. Asansör Kazalarında Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları	93
2.2.7.4. Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortaları Teminatları	93
2.2.7.5. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortaları Teminatları	93
2.2.7.6. Ürün Sorumluluk Sigortası Teminatları	93
2.2.7.7. Mesleki Sorumluluk Sigortası Teminatları	94
2.2.7.8. Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları	94
2.2.7.9. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortaları Teminatları	94
2.2.8. Mühendislik Sigortaları	94
2.2.8.1. Elektronik Cihaz Sigortası Teminatları	95
2.2.8.2. Makine Kırılması Sigortası Teminatları	95
2.2.8.3. İnşaat Tüm Riskler Sigortası Teminatları	96
2.2.8.4. Montaj Tüm Riskler Sigortası Teminatları	97
2.2.9. Tarım Sigortaları Teminatları	99
2.2.9.1. Bitkisel Ürün Sigortası Teminatları	99
2.2.9.2. Sera Sigortası Teminatları	100
2.2.9.3. Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası Teminatları	100
2.2.9.4. Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası Teminatları	100
2.2.9.5. Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası Teminatları	100
2.2.9.6. Kümes Hayvanları Hayat Sigortası Teminatları	101
2.2.9.7. Su Ürünleri Hayat Sigortası Teminatları	101
2.2.9.8. Arıcılık Sigortası Teminatları	101
2.2.10. Finansal Kayıp Sigortaları Teminatları	102
2.2.10.1. Kefalet Sigortası Teminatları	102
2.2.10.2. Kâr Kaybı Sigortası Teminatları	102
2.2.11. Kredi Sigortası Teminatları	103
2.2.12. Hukuksal Koruma Sigortası Teminatları	104
2. UYGULAMA	105
3. UYGULAMA	106
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	108

3. ÖĞRENME BİRİMİ

3. HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARINDA KARŞILAŞTIRMA VE ÖDEMELER	114
3.1. HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARINDA KARŞILAŞTIRMA	114
3.1.1. Oto Kaza Sigortaları	114
3.1.2. Yangın Sigortası ve DASK	115
3.1.3. Araç Sigortaları	115
3.1.4. Nakliyat Sigortaları	116
3.1.5. Finansal Kayıp Sigortaları	116
3.1.6. Mühendislik Sigortaları	117
3.1.7. Genel Sorumluluk Sigortaları	118
3.1.8. Tarım Sigortaları	119
3.1.9. Hukuksal Koruma Sigortası	120
3.1.10. Kredi Sigortaları	120
3.2. HAYAT DIŞI SİGORTA ÖDEMELERİ	122
3.2.1. Hasarın Gerçekleşmesi	123
3.2.2. Hasar Bildirimi	123
3.2.3. Hasar Dosyasının Açılması	124
3.2.4. Sigorta Eksperinin Görevlendirilmesi	125
3.2.5. Tazminat Tutarının Hesaplanması	125
3.2.5.1. Mal Sigortaları	125
3.2.5.2. Sorumluluk Sigortaları	136
3.2.6. Tazminatın Ödenmesi	140
3.2.7. Sovtaj İşlemi	142
1. UYGULAMA	143
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	145
EKLER	149
TERİMLER SÖZLÜĞÜ	155
KAYNAKÇA	158
GENEL AĞ KAYNAKÇASI	159
GÖRSEL KAYNAKÇASI	160
CEVAP ANAHTARI	161

1. ÖĞRENME BİRİMİ

Hayat Dışı Sigortası

TEMEL KAVRAMLAR

Acente, Gider Payı, Kâr Payı, Lehtar, Poliçe, Sigorta, Sigorta Tarifesi, Tazminat, Teklifname, Zeyilname.

KONULAR

- 1.1. HAYAT DIŞI SİGORTASI
- 1.2. HAYAT DIŞI SİGORTASININ AMACI VE YARARLARI
- 1.3. HAYAT DIŞI SİGORTASININ TARAFLARI VE İLGİLİ KİŞİLERİ
- 1.4. HAYAT DIŞI SİGORTASININ ÖNEMİ
- 1.5. HAYAT DIŞI SİGORTAŞI POLİÇE SEÇİMİ
- 1.6. HAYAT DIŞI SİGORTALARINDA TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ
- 1.7. HAYAT DIŞI SİGORTASININ SONA ERMESİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

1. Hayat dışı sigortalılarıyla ilgili temel bilgileri,
2. Poliçe seçiminde nelere dikkat edileceğini,
3. Hayat dışı sigortalı sona erdiren halleri öğreneceksiniz.

Öğrenme birimi numarasını gösterir.

Öğrenme birimi karekodunu gösterir.

Öğrenme birimi adını gösterir.

Öğrenme biriminde yer alan konuları gösterir.

Öğrenme biriminde öğrenilecek bilgileri gösterir.

Öğrenme biriminde yer alan temel kavramları gösterir.

Öğrenme biriminin adını gösterir.

Konu anlatımını gösterir.

Konu başlığını gösterir.

Sayfa numarasını gösterir.

HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARI VE ÖDEMELERİ

İnceleme sonucunda hasar dosyası açılmasına yönelik engel bir durum yoksa hasar dosyası açılır. Hasar dosyası, sigorta şirketinin sorumluluğundaki sigorta ürünlerinde gerçekleşen hasarlarla ilgili sürecin planlı bir şekilde yürütülmesine yardımcı olan, hasara ait bilgi, belge, evrak ve dokümanları içeren envanterdir (Görsel 3.4).

3.2.4. Sigorta Ekspertinin Görevlendirilmesi

Sigorta şirketleri sigortalıların yapmış olduğu hasar bildiriminden sonra hasar tespitinde bulunması için bilirkişi görevlendirir. Bu bilirkişiye ekspert denir.

Ekspert: bir alanda uzmanlaşmış, o alana ilgili gerçekleşen bir hasarı analiz ederek hasar nedenini, miktarını tespit edebilme bilgi ve becerisine sahip kişidir (Görsel 3.5). Burada söz konusu olan sigorta ekspertidir. Sigorta ekspertinin sigortacılıkla ilgili uzmanlığına başvurulur. Ekspert bağımsız olarak çalışır ve tarafsızdır. İncelemeler sonucunda sigortalı veya sigorta şirketini mağdur etmemelidir. İncelemelerini tamamlayıp hasarın asıl nedenini ve hasar miktarını tespit ederek bir rapor oluşturur. Bu rapora **ekspertiz raporu** denir. Ekspertiz raporu sigortalının hasar bildirimi sırasında sunduğu bilgi ve belgelerle beraber hasar dosyasına eklenir.

3.2.5. Tazminat Tutarının Hesaplanması

Sigorta ettirenin sorumluluğundaki üçüncü kişilere veya varlığa ilişkin risk gerçekleştiğinde, meydana gelen hasarın tazminat tutarı sigorta şirketince hesaplanır (Görsel 3.6). Tazminat tutarı hesaplanırken sigorta sözleşmesinde yazan sigorta bedeli dikkate alınır. Sigorta bedeli hem sigorta ettirenin ödeyeceği sigorta priminin hesaplanmasında hem de hasar oluştuğunda tazminat tutarının belirlenmesinde ana göstergedir. Mal sigortalı için sigorta bedeli, sözleşme yapıldığı sırada sigortalıların varlığın piyasa değerini ifade eder. Sorumluluk sigortalı için ise sözleşme yapıldığı sırada belirlenen tazminat limitini ifade eder.

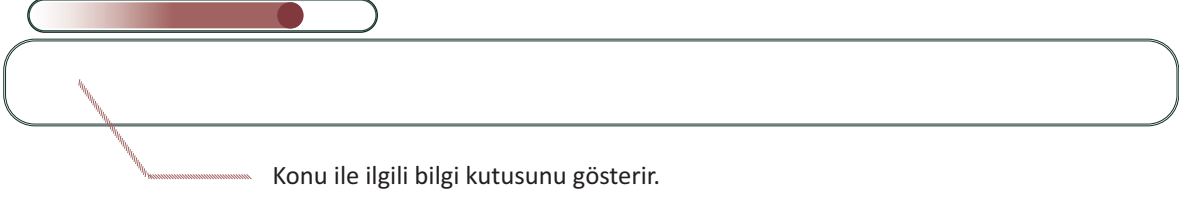

3.2.5.1. Mal Sigortalıları

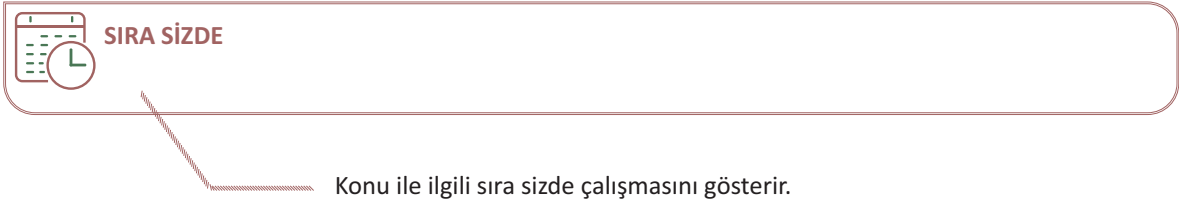
Ödeme şekline göre nakit ödenen tazminatlar ile yenileme ve tamirat yoluyla ödenen tazminatlar şeklinde mal sigortalıların tazminat ödemesi gerçekleşir. Sözleşmede zararın aynen karşılanması ilişkin madde varsa yenileme ve tamirat yoluyla tazminat ödenir. Sözleşmede zararın aynen karşılanmasına ilişkin madde yoksa veya bu şekilde ödemeye uygun değilse tazminatın nakit olarak ödenmesi gerekir.

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

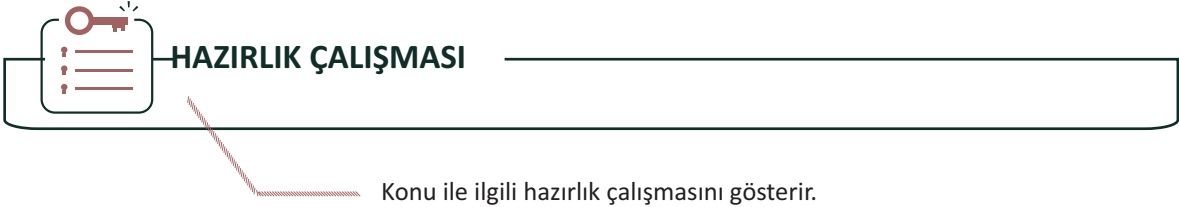
BİLGİ KUTUSU

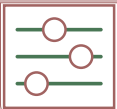
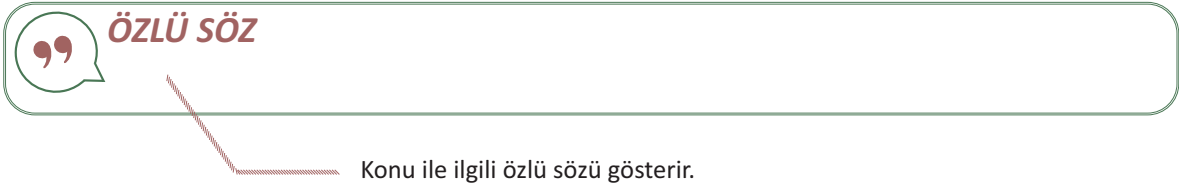
SIRA SİZDE

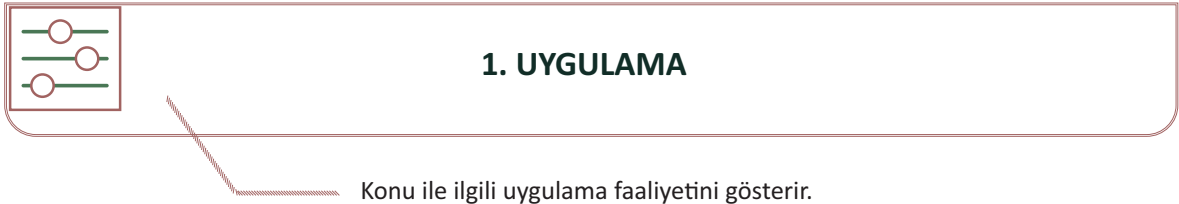
HAZIRLIK ÇALIŞMASI

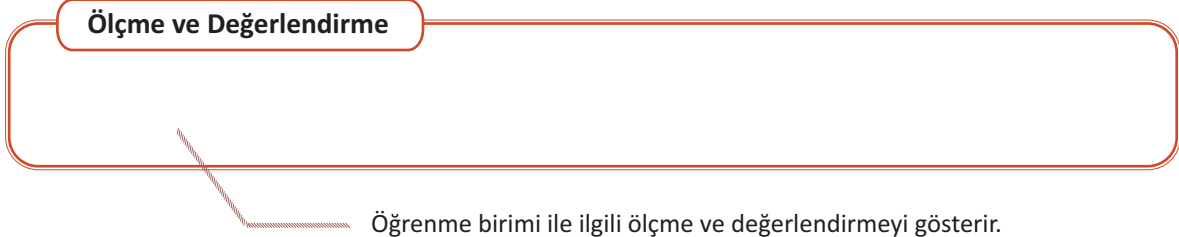
ÖZLÜ SÖZ

1. UYGULAMA

Ölçme ve Değerlendirme

1. ÖĞRENME BİRİMİ

Hayat Dışı Sigortası

TEMEL KAVRAMLAR

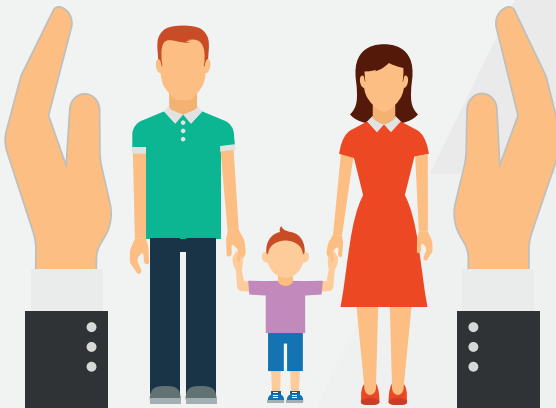
acente, gider payı,
kâr payı, lehtar,
poliçe, sigorta,
sigorta tarifi,si,
tazminat,
teklifname,
zeyilname

KONULAR

- 1.1. HAYAT DIŞI SİĞORTASI
- 1.2. HAYAT DIŞI SİĞORTASININ AMACI VE YARARLARI
- 1.3. HAYAT DIŞI SİĞORTASININ TARAFLARI VE İLGİLİ KİŞİLERİ
- 1.4. HAYAT DIŞI SİĞORTASININ ÖNEMİ
- 1.5. HAYAT DIŞI SİĞORTASI POLİÇE SEÇİMİ
- 1.6. HAYAT DIŞI SİĞORTALARINDA TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ
- 1.7. HAYAT DIŞI SİĞORTASININ SONA ERMESİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

1. Hayat dışı sigortalarıyla ilgili temel bilgiler
2. Poliçe seçiminde dikkat edilecek hususlar
3. Hayat dışı sigortalarını sona erdiren hâller

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Mal güvenliği açısından tehlike sayılabilecek durumlar sizce nelerdir? Sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.
2. Hangi malınızı sigorta ettirdiniz? Neden? Sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.

1. HAYAT DIŞI SİGORTASI

İnsanlar belirli bir çevrede doğar, büyür, yaşar ve ölürlür. Yaşam, içinde güzellikler kadar çeşitli tehlikeler de barındırır. İnsanlar bu tehlikelere karşı önlemler almaya çaba gösterirler. Alınan önlemler çoğu zaman tehlikelerin gerçekleşmesini engeller. Ancak bazı tehlikeler önlemlere rağmen gerçekleşebilir. Gerçekleşen tehlikeler insanların canına, malına ve çevresine çeşitli maddi ya da manevi zararlar verir.

İnsanlar gerçekleşen tehlikelerin verdiği zararları telafi edebilecek çözüm arayışına girmişlerdir. Sigorta sistemi de bu arayış sonucunda ortaya çıkmıştır. **Sigorta**, gerçek veya tüzel kişinin önceden belirlenmiş parasal tutarı (primi) sigorta yapan tarafa ödeyerek gerçekleştirecek bir risk sonucu oluşacak zararın telafi edilmesini satın almasıdır (Görsel 1.1).

Görsel 1.1: Sigorta

Sigortalar yapılış amaçlarına göre çeşitlere ayrılır. İnsan hayatına değer biçmek mümkün olmasa da hayatın getireceği tehlikeler, hastalık ve ölüm gibi sonuçlara odaklı sigortalar **can sigortaları** kapsamındadır. Özellikle hayat sigortaları, birikim veya risk düzeyi üzerinden önceden belirlenen tarifelere göre yapılır. Kişiler, kendilerini ve sevdiklerini bu sigortalar sayesinde korumayı amaçlarlar.

İnsanlar yaşam döngüsü içinde sınırsız sayılabilecek ihtiyaçlarla karşı karşıya kalırlar. Bu ihtiyaçları karşılamak, yaşam standartlarını yükseltmek için mal ve mülk edinirler. Hayatın getireceği tehlikeler, insan canı dışında mal ve mülke de zarar verebilir. Bu da ekonomik kayıplara neden olur. Ayrıca hayatın içinde kişinin gerçekleştirdiği eylemlerden veya sorumluluğundaki unsurların sebep olduğu sonuçlardan bir başkasının canı, malı ya da mülkü zarar görebilir. Bu durumda da zarar görenlere karşı kişinin sorumluluğu doğar.

Hayat dışı sigortalar da insanların mal ve mülküne gelen zararlar ile üçüncü kişilerin canına ve malına zarar gelmesine sebep olmaktan doğan sorumlulukların telafi edilmesini sağlayan sigortadır. Bu sigortalar genel olarak isteğe bağlı yapılır.

1.1.HAYAT DIŞI SİGORTASI

Hayatta gerçekteşme ihtimali olan tehlikeler **risk** olarak tanımlanır. Yetersiz kanalizasyon sistemi, çok yağmur yağdığında sel riskini doğurur. Böyle bir durumda dere yataklarındaki evler de selden etkilenme riski ile karşı karşıyadır. Eve hırsız girmesi ve değerli eşyaların çalınması ihtimali, bir aracın trafikte ya da park hâlinde kazaya uğraması ihtimali risktir. Bir araçla trafikte başkasına çarparak cana ya da mala zarar verme ihtimali de risktir. Bir mesleği icra ederken özensizlik ya da yanlış mesleki uygulama sonucu müşterilerin ya da üçüncü kişilerin zarar görme ihtimali de risktir. İşverenin sorumluluğundaki personel ya da işçilerin üçüncü kişilerin zarar görmelerine sebep olabilecek bir hata yapma ihtimalleri de risktir. Hayatın içindeki ihtimaller düşünılduğunda bu risk örnekleri daha da çoğaltılabilir.

Risk, belirsizliği doğurur. Bu belirsizlik rahatsız edici bir durumdur. Bu sebeple riskin gerçekteşmemesi için insanlar çeşitli önlemler alırlar. Riske karşı önlem alınsa dahi riskin gerçekteşme ihtimali her zaman vardır. Gerçekteşme ihtimali olan ve gerçekteştiğinde insanlara ya da insanlara ait canlılara ve mallara zarar verebilecek riskler ekonomik kayıplara ve sorumluluklara neden olur. Bu kayıpların ve sorumlulukların boyutu, tehlikenin gerçekteşmesi sonucu doğacak hasara göre deęiőir. Hasar sonucunda meydana gelen kayıpların telafi edilmesi gerekir.

Küçük kayıpların telafisi kolay olur. Ancak sorumlusunun tek başına altından kalkamayacağı büyük kayıpların telafisi imkânsızlaşabilir. Bu durumda kişinin malında eksilme ya da sorumlu olunan kişilerin mağduriyeti söz konusu olacaktır.

Risklere karşı alınabilecek önlemlerin yanında riskin gerçekteşme ihtimaline karşı hayat dışı sigortalarının tercih edilmesi bir güvence sağlar. Herkesi aynı risk faktörleri tehdit etmez. Ya da herkes aynı risk faktörüne karşı aynı derecede tehdit altında değildir. Kiőı hangi risk faktörüne karşı kendisini tehdit altında görüyorsa o risk faktörlerine karşı çeşitli hayat dışı sigorta hizmetinden faydalanabilir. Hayat dışı sigorta hizmetinden faydalanan kiőı, riskin gerçekteşmesiyle oluşacak maddi kayıplarını ve sorumluluklarını düzenli ödediği primlerle teminat altına alır.

Kaza sigortaları, araç sigortaları, nakliyat sigortaları, yangın ve doğal afet sigortaları, genel zarar sigortaları, genel sorumluluk sigortaları, mühendislik sigortaları, tarım sigortaları; finansal kayıplar, kredi ve hukuksal koruma sigortaları hayat dışı sigortalar kapsamında hizmet sunan ana sigorta branőlarıdır. Bu sigorta branşları, içinde özele indirgenmiő alt sigorta konularını barındırır. İnsanlar tehdit gördükleri risklere karşı uygun olan hayat dışı sigorta konularından faydalanabilir.

Nerede birlik orada dirlik.

SIRA SİZDE

Verilen ifadeler doğru ise "D" yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz. Cevaplarınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız, yanlış cevaplarınızla ilgili bilgilerinizi gözden geçiriniz.

Tehlike gerçekleşirse insanların mallarına zarar verebilir.

D ↓

☐

Y ↓

☐

Sigorta, maddi kayıpların önlenmesini sağlar.

D ↓

☐

Y ↓

☐

İmkânlı ve imkânsız her konuda sigorta yapılır.

D ↓

☐

Y ↓

☐

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi arttıkça sigorta hizmetlerinde de artış olur.

D ↓

☐

Y ↓

☐

Hayat dışı sigortalar insan canı için yapılır.

D ↓

☐

Y ↓

☐

Hayat dışı sigortasının psikolojik ve sosyolojik yararı vardır.

D ↓

☐

Y ↓

☐

Hayat dışı sigortalar sigortalının isteği ile yapılır.

D ↓

☐

Y ↓

☐

Hayat dışı sigortası güvende hissettirir.

D ↓

☐

Y ↓

☐

1.2. HAYAT DIŞI SİGORTASININ AMACI VE YARARLARI

Hayat dışı sigortaların temel amacı, sigortalılara ait birikimlerin tehlikeli bir olay sonucu azalmasını ya da yok olmasını engellemektir. Hayat dışı sigortalar, maddi değeri olan eşyanın herhangi bir tehlikeli olay sonucu zarar görmesi durumunda zararı karşılamayı taahhüt ederek bireylerin kazanımlarını güvence altına almayı amaçlar.

Sigortalılar tehlikenin çeşidine göre önceden belirlenmiş parasal tutarları (prim) sigorta şirketine veya acentelere ödeyerek gerçekleştirebilecek tehlikenin vereceğı hasar ve zararı güvence altına almış olur. Sigorta şirketleri de önceden peşin ya da taksitli olarak tahsil ettikleri primler karşılığında, oluşacak zararın maddi sonuçlarını karşılamayı taahhüt eder. Böylece hayat dışı bir sigortanın sözleşmesi kurulmuş olur.

Bireylerin uzun yıllar çalışıp birikim yaparak almış oldukları malların zarar görmesi ya da tamamen yok olması, sosyolojik ve psikolojik açıdan zor bir durumdur. Çünkü ihtiyaç duyulan, maddi değeri olan kıymetlerin birdenbire yok olması kişilerde gerilim ve mutsuzluk oluşturur. Hayat dışı sigortalar maddi kayıpların giderilebildiğı değerli bir sistemdir. Bu özelliğı ile toplumları ve bireyleri hem sosyolojik hem de psikolojik açıdan da korumaktadır (Görsel 1.2).

Görsel 1.2: Sigorta koruması

Hayat dışı sigortalar bireylerin edinmiş oldukları kazanımları güvence altına alarak ekonomik yaşamı korur. Hayat dışı sigortalar sayesinde bireylerin kazanımları, toplumların refah seviyesi ve dolaylı olarak da olsa devletlerin kaynakları korunur.

Ne karanlıkta yat ne kara düş gör.

Hayat dışı sigortalarında sigortalılar tarafından ödenen ücretler, bir havuzda toplanarak çeşitli yatırımlarda kullanılır. Bu yatırımlar ile üretim desteklenir ve katma değer oluşumu sağlanır. Dolayısı ile hayat dışı sigortaları, yeni yatırımlara ve üretime finansman sağlamaktadır (Görsel 1.3).

Görsel 1.3: Hayat dışı sigortasının amacı ve yararları

1. UYGULAMA

UYGULAMA ADI:	Sigortacı ile Hayat Dışı Sigortalar Üzerine Röportaj Yapma
UYGULAMA SÜRESİ:	4 ders saati
AMAÇ:	Hayat dışı sigortasının faydalarını açıklamak.

AÇIKLAMA: Bu uygulamada sizden bir sigortacı (acente) ile röportaj yapmanız istenmektedir. Çalışmanızı uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Size en yakın sigorta şirketine (acentesi) ulaşınız.
2. Hayat dışı sigorta primlerinin sigorta acentelerine sağladığı faydaların neler olduğunu sorunuz.
3. Hayat dışı sigortalarının sigorta ettirene sağladığı faydaların neler olduğunu sorunuz.
4. Sorduğunuz soruların cevaplarını not ediniz.
5. Sorduğunuz soruları ve sorulara verilen cevapları içeren bir sunum hazırlayınız.
6. Sınıf arkadaşlarınıza 3-5 dakika arasında sunum yapınız.
7. Hazırladığınız sunum dosyasını öğretmeninize teslim ediniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde materyalin “Ekler” bölümünde yer alan “Ek 1.1- Sigortacı ile Hayat Dışı Sigortalar Üzerine Röportaj Yapma Uygulaması Kontrol Listesi” kullanılacaktır.

1.3. HAYAT DIŞI SİGORTASININ TARAFLARI VE İLGİLİ KİŞİLERİ

Hayat dışı sigorta sözleşmesinde sözleşmeyi kuran ve uygulayan taraflar vardır. Bu kişilerin sigorta sözleşmesinden doğan hakları ve sorumlulukları mevcuttur. Kurulan sigorta sözleşmesinin tarafı olmadığı hâlde sözleşmenin haklarından yararlanan taraflar da olabilmektedir.

BİLGİ KUTUSU

Bir sözleşmenin kurulması için tarafların (sigortalı ve sigortacı) birbirine uygun olan iradelerini beyan etmesi gerekir.

Kaynak: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr>

Hayat dışı sigortaları sözleşmesinin ilgili taraflarından biri sigortacıdır. **Sigortacı**, sigorta edilen mal ya da ürünün zarar görmesi hâlde tazminat ödeyebilecek maddi imk  nlara sahip olan, tarifesi önceden belirlenmiş bir   creti (prim) tahsil ederek gerçek veya tüzel kişilerin üzerindeki riskleri üzerine alan, yasa ve yönetmeliklere uygun olarak sigorta sözleşmesi (poliçe) düzenlemeye yetkili taraftır.

Sigortacı, tazminat ödeme gücü yani maddi gücü ile aynı oranda büyük riskleri üzerine alarak kapsamlı bir sigorta sözleşmesi yapabilir. Küçük bir bölgeye sigorta şirketi adına hizmet veren ve kendine özel muhasebesi olan küçük sigorta kuruluşlarına da **sigorta acentesi** denir. Acenteler, bulundukları bölgedeki kişilere sigorta şirketlerinin belirlediği ölçüde sigorta hizmeti verir. Sigorta şirketi ile kişiler arasında bir tür aracı görevi görür.

Hayat dışı sigortalarında sigorta sözleşmesinin diğer tarafı da sigorta ettirendir. **Sigorta ettiren**, önceden belirlenmiş tarifeli   creti (prim)   deyerek başına gelebilecek rizikoları sigorta şirketine devreden taraftır. Sigorta ettiren taraf primleri öder. Sigorta ettiren, bazı durumlarda bir başkasının başına gelebilecek rizikoları da sigorta ettirebilir. Böyle durumlarda sigorta ettiren, prim ödeyen kişi olur. Ancak sigorta sözleşmesinden doğan haklardan yararlanacak kişi bir başkası yani adına sigorta yapılan kişidir.

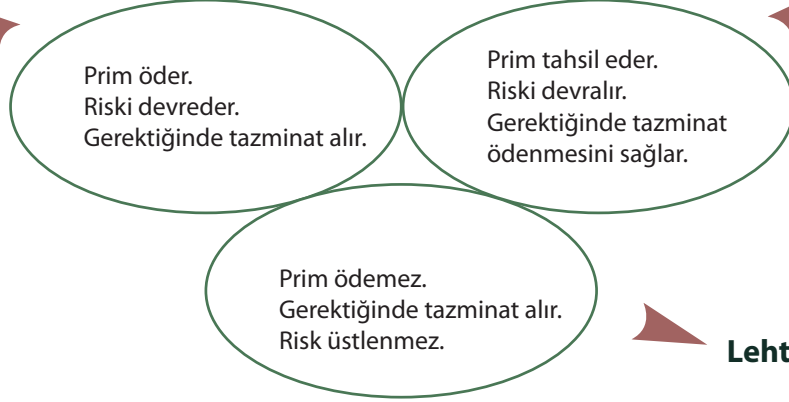
Sigortalı (riziko őahsı), adına sigorta sözleşmesi düzenlenen ve sigorta konusu riske bağlı olarak zarar gördüğü takdirde tazminat alacak olan kişidir. Sigortalı adına sigorta ettiren taraf prim öder. Herhangi bir riziko gerçekleşmesi durumunda ise tazminat almaya sigortalı hak kazanır. Kısaca bir sigorta sözleşmesinde sigorta ettiren ile sigortalı aynı kişi ya da farklı kişiler olabilir. Bir kişi kendi aracı için prim ödeyerek sigorta sözleşmesi yaptırırsa hem sigortalı hem de sigorta ettiren kendisidir. Ancak bir anne çocuğunun aracı için sigorta sözleşmesi yaptırır ve primi kendisi   derse bu durumda sigorta ettiren anne, sigortalı ise çocuktur. **Tazminat**, sigorta sözleşmesine konu olan riskin gerçekleşmesi durumunda sigortacı tarafından yapılan, sigortalının uğradığı maddi kayıp kadar ödemedir.

Hayat dışı sigortalarının diğer bir tarafı da lehtardır. **Lehtar**, herhangi bir prim ödemeden riskin gerçekleşmesi durumunda tazminat almaya yetkili kılınmıő kişidir. Lehtar, sigorta ettiren ya da sigortalı tarafından belirlenir. Sigorta ettiren, gerekli gördüğü durumlarda lehtarı deęiőtirebilir.

Lehtara menfaattar da denir. Çünkü lehtar, herhangi bir maliyete katlanmadan, riskin gerçekleşmesi durumunda tazminat alan kişidir. Lehtarın tazminat isteme ve tahsil etme hakları vardır (Görsel 1.4).

Sigortalı ya da sigorta ettiren

Acente

Görsel 1.4: Taraflar ve rolleri

SIRA SİZDE

Tabloda verilen bilgileri karşılayan kavramları ilgili boşluklara yazınız.

Bilgi	Kavram
Sigortalı ile sigortacı arasında düzenlenen sözleşme	
Belirli bir ücret karşılığında riskleri üzerine alan kişi	
Belirli bir ücret ödeyerek üzerindeki riskleri başkasına devreden kişi	
Sigorta şirketleri adına sözleşme yapmaya yetkili kişi ve kurumlar	
Sigortaya konu olan riskin gerçekleşmesi durumunda zararın karşılanması için ödenen maddi tutar	
Herhangi bir ücret ödemediği adına sözleşme düzenlenen ve riskin gerçekleşmesi durumunda tazminat alabilecek kişi	

1.4. HAYAT DIŞI SİGORTASININ ÖNEMİ

Hayat dışı sigortalar, yapılış amaçları ve kapsamları itibarıyla ekonomik kayıplara engel olur. Bu sebeple kişiler, aileler, toplumlar ve devletler için çok önemli bir yere sahiptir. Özellikle ekonomik yaşamı dengede tutması sayesinde toplu ekonomik kayıpları önlediği için gerçekleşen rizikolardan sonra tam bir yokluk oluşmaz. Kişiler ve gruplar, kaybolan ya da zarar gören kıymetlerinin telafi edileceğini bildiği için ruhsal çöküntü yaşamaz.

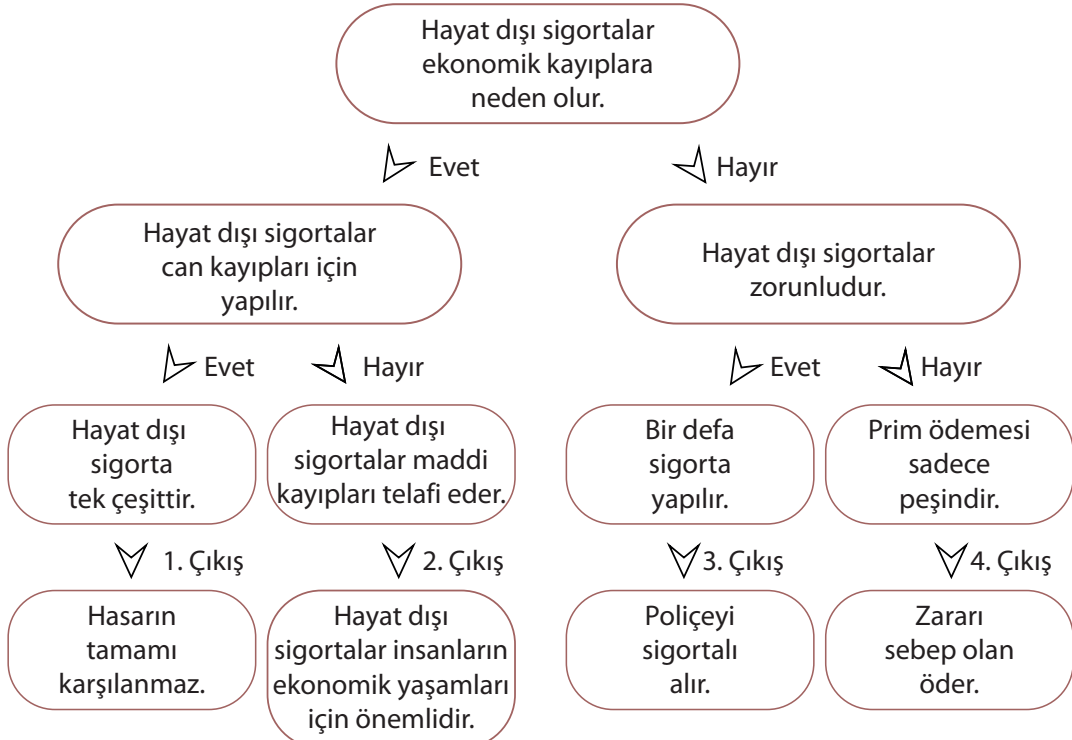
Mal ve kıymete zarar verecek ya da onları yok edecek risklerin gerçekleşmesini kimse istemez ancak bazen böyle yıkıcı olayları engellemek mümkün değildir. Ne kadar önlem alınırsa alınsın trafik kazası, yangın ya da başka bir kaza kaçınılmaz olabilir. Böyle durumlarda hayat dışı sigortaların önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Hayat dışı sigortalar ile kişilerin kayıpları en kısa sürede telafi edilir. Bu sebeple sigortacılık faaliyetlerinin gelişmiş olması ülke ekonomisinin dengede durabilmesi açısından büyük önem taşır.

Kişiler, istenmeyen olayların ve bunların neden olduğu zararların ortaya çıkmaması için önlem almak zorundadır. Yine de bir risk gerçekleştiğinde ortaya çıkan kayıpların telafi edilmesi kısmen dahi olsa bu riskli olayların hiç yaşanmamış gibi algılanmasını sağladığından hayat dışı sigortalarının iyileştirici ve telafi edici özelliği vardır. Kişilerin maddi kayıplarını telafi etmesi onları moral olarak da iyileştireceğinden hayat dışı sigortaları birçok açıdan önem arz eder.

SIRA SİZDE

Verilen doğru ifadeleri takip ederek çıkışa ulaşınız. Ulaştığınız sonucu sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.5. HAYAT DIŞI SİGORTASI POLİÇE SEÇİMİ

Kişiler sahip oldukları farklı kıymetlere sigorta yaptırmak isteyebilir. Sigorta ile güvence altına alınabilecek farklı türde varlıklar için değişik içerikli çeşitli poliçeler uygulanır.

Hayat dışı sigorta çeşitleri her alana göre değişiklik gösterir. Örneğin evi olan bir kişi yangın sigortası ya da hırsızlık sigortası yaptırmak isteyebilir. Ticaret ile uğraşan bir kişi ürünlerini bir yerden bir yere gönderirken nakliyat sigortası yaptırmak isteyebilir. Arabası olan bir birey arabasının başına gelebilecek risklere karşı kasko sigortası yaptırmak isteyebilir (Görsel 1.5).

Görsel 1.5: Hayat dışı sigortası

BİLGİ KUTUSU

2022 yılı Ağustos ayı bazı hayat dışı sigorta ve prim-teminat adet sayısı

Bazı Hayat Dışı Sigorta Çeşidi	Prim-Teminat Adet Sayısı
Yangın ve Doğal Afetler	17.878.686
Nakliyat	924.079
Su Araçları	23.650
Hava Araçları	589
Kara Araçları	5.131.799
Kaza	13.215.669

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler>

Hayat dışı sigortaların herhangi bir çeşidi yapılırken sigortacı, sigorta ettirene detaylı bilgi vermek zorundadır. Poliçe seçeneklerinden hangisi sigorta ettirenin lehine oluyorsa sigorta ettiren bu poliçe çeőidini seçer. Hayat dışı sigorta poliçelerinde mutlaka bulunması gereken bilgiler vardır. Bu bilgilerden bazıları Görsel 1.6'da verilmiştir.

Görsel 1.6: Sigorta poliesinde bulunması gereken bilgilerden bazıları

Hayat dışı sigortasında farklı tarifeler uygulanır. Kişilerin risklere karşı korumak istedikleri kıymetin değerine göre tarife seçenekleri belirlenir. Sigorta ettirenler bazı durumlarda düşük ödemelerle düşük sigorta koruması talep edebilir. Bazı durumlarda ise hiçbir riski göze almayarak daha yüksek ödemelerle mevcut olan risklerin tamamını sigortacıya devretme kararı alabilir. Sigortacı, tarifelerle ilgili seçenekleri sigorta ettirene sunarak riskin gerçekleşmesi durumunda ödenebilecek tazminat miktarlarını açık biçimde anlatır. Sigorta ettiren de kendi lehine olan hayat dışı sigorta tarifesini seçerek sigorta sözleşmesinin kurulmasını sağlar.

Sigortacılıkta **prim**, sigorta ettirenin riskleri sigortacıya devredebilmesi için ödemesi gereken parasal tutarı ifade eder.

Prim, rizikonun durumuna göre hesaplanır. Düzenlenen sigorta poliçesindeki risk unsurunun yüksekliği ile doğru orantılı olarak prim tutarı belirlenir.

Sigortacılıkta **gider payı**, sigorta şirketlerinin yani sigortacıların sigorta hizmeti verirken katlanmış olduğu maliyetlerin karşılanması adına primler üzerinden almış olduğu bedeli ifade eder. Bir sigortacı, sigorta hizmeti verebilmek için belirli bir yerde bulunmak zorundadır. İş yeri kirası, elektrik ve su faturaları, internet sitesi kurulum ücretleri, çalışan ücretleri, teknik donanım ve kullanılan programların ücretleri sigorta şirketleri açısından maliyet kalemleridir. Bu giderlerin karşılanması amacıyla primler üzerinden küçük gider payları kesilir.

Hayat dışı sigortalarda düzenlenen her poliçenin belirli bir tarifeye göre yapılması zorunludur. Sigorta şirketleri poliçe kapsamlarını ve tarifelerini daha önce güncellenen oranları ve fiyatlandırmaları örnek olarak belirler. Yani bir sigortalı henüz sigortacıya başvurmadan yapılacak sigorta çeşidinin ve poliçe kapsamının tarifi bellidir (Görsel 1.7).

Görsel 1.7: Tarife

Hayat dışı sigortalarda tarifeler üç farklı sistemle belirlenir. Bunlar; tanzim, tasdik ve serbest tarife sistemleridir. Her sistemin kendine has özellikleri ve gereklilikleri vardır. Hayat dışı sigortalarda uygulanan sistemler şunlardır:

Tanzim Sistemi: Tanzim etme; düzenlemek, sıraya koymak anlamlarına gelir. Tanzim sisteminde tarifeler sigortalı ile sigortacıdan bağımsız bir kuruluş tarafından belirlenir. Hem sigortacı hem de sigorta ettiren bu tarifeye uymak ve bu tarife üzerinden sigorta yaptırmak zorundadır. Sigortacı ya da sigorta ettiren bu tarifelere ek olacak herhangi bir öneri sunmaz. Her iki taraf da tanzim sistemindeki orana göre hareket eder.

Tasdik Sistemi: Tasdik etmek, doğrulamak ya da onaylamak anlamına gelir. Tasdik sisteminde sigortacı, uygulayabileceği tarife oranlarını ve miktarlarını piyasa koşullarını da göz önünde bulundurarak kendisi belirler. Belirleme işleminden sonra hazırlanan tarife, Hazine Müsteşarlığının (Hazine ve Maliye Bakanlığı) onayına sunulur. Hazine Müsteşarlığının belirlenmiş tarifeyi tasdik etmesi ile sigortacılar bu tarifeyi sigorta sözleşmelerinde kullanabilir.

Serbest Tarife Sistemi: Serbest tarife sisteminde sigortacı dilediği gibi fiyat belirleyebilir. Dışarıdan herhangi bir müdahale veya onaylama durumu yoktur. Sigortacının belirlediği tarife sistemine herhangi bir otorite ya da kuruluş karışmaz. Sigortacı kendi hesap ve çalışmalarını yaparak sigorta çeşitleri üzerine farklı tarifeler hazırlar. Sigorta ettiren de kendisine uygun olan tarifelerden seçim yaparak sigorta sözleşmesinin kurulmasını sağlar.

Türkiye’de 1990’lı yıllardan itibaren genellikle serbest tarife sistemi kullanılmıştır (Görsel 1.8).

Görsel 1.8 Hayat dışı sigorta tarifeleri

Sigortalı ile sigortacı, sigorta sözleşmesi kurulurken prim ve tarif konusunda anlaşır. Genel olarak sigortacı, sigortanın kapsamaları, ödenecek tazminat tutarları, ödenmesi gereken prim tutarları ve tarifeleri hakkında sigortalıya bir teklif belgesi sunar. Sigortacının sunduğu bu teklif belgesine **teklifnâme** adı verilir. Sigortalı bu teklifnâmeyi inceler ve şartlar kendisine uyduğu takdirde sigortacı ile anlaşır. Sigortacı poliçeyi düzenleyerek sigorta ettirene verir ve ilk prim ödemesi gerçekteştiğinde sigorta yürürlüğe girer.

Sigortacılık işi ile uğraşan şirketlerin de bütün şirketler gibi sektörde var olma, rekabet etme ve gelir elde etme gibi genel amaçları vardır. Bu sebeple sigorta şirketleri, tahsil ettikleri primler üzerinden kendilerine kâr payı ayırır.

Hayat dışı sigortalarında poliçe seçme, sigorta ettirenin en doğal hakkıdır. Poliçe ve poliçede sunulan sigorta kapsamaları tercihli seçimlerdir. Örneğin bir kişi aracı için sigorta yaptırırken daha az prim ödeyerek belirli oranda tazminat isteme hakkını satın alabilir ya da tam koruma isteyerek herhangi bir risk durumunda bütün hasar ve zararların ödenmesini isteyebilir. Bu durumda daha fazla prim ödemesi gerekebilir. Sigorta ettiren, poliçe tercihlerini kendi ödeme gücü ve sigorta konusu kıymetin değerine göre yapar. Poliçe seçimindeki bir diğer unsur da tehlikenin gerçekteşme ihtimalidir. Sigorta ettiren, rizikonun gerçekteşme ihtimali yüksek ise daha fazla prim ödeyerek tam koruma tercih edebilir.

Hayat dışı sigortalarında yapılacak her bir sigorta çeşidinin farklı poliçesi vardır. Sigorta ettiren, yaptırdığı hayat dışı sigorta çeşidine göre poliçe seçer.

SIRA SİZDE

Hayat dışı sigortalarda kullanılan poliçelerin neler olduğunu araştırınız. Elde ettiğiniz bilgileri ve örnek sigorta poliçelerini sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.

- Araştırmanızda sigorta acentelerinden yardım alabilirsiniz. Ayrıca sigorta şirketlerinin kendi internet sitelerinden faydalanabilirsiniz.

SIRA SİZDE

Aşağıda verilen örnek olaylarda kullanılabilecek tarife sistemlerini karşlarına yazınız.

Örnek Olay	Tarife Sistemi
Aygül Sigorta Şirketi, müşterisi Erman Bey ile karşılıklı görüşmüş ve kendi belirlediği sigorta tarifelerini müşterisi Erman Bey'e iletmıştır. Taraflar anlaşırse poliçe düzenlemesi yapılacaktır.	
Sigorta Şirketi sorumlusu Mehmet Bey, sigorta sözleşmelerinde kullanacağı tarife oranlarını belirlemiş ve Hazine Müsteşarlığının onayına sunmuştur. Onay çıkması durumunda sigorta sözleşmelerinde belirlediği tarifeleri kullanacaktır.	
Sigorta Şirketi sorumlusu Zülfü Bey, devlet tarafından belirlenen tarife oranlarına göre sigorta sözleşmesi düzenleyecektir.	
Gönül Sigorta Şirketi müşterileri ile kendi belirlediği tarife oranları üzerinden sigorta sözleşmesi yapmaktadır.	

1.6. HAYAT DIŞI SİGORTALARINDA TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Hayat dışı sigortalarda sigortalı ve sigortacı olmak üzere iki taraf bulunur. Sigortalı ve sigortacının bir sigorta işleminde farklı hak ve sorumlulukları vardır. Sigorta sözleşmesinde her iki tarafın da dürüst ve iyi niyetli davranması gerekir. Sadece sigorta işleminde değil hayatın her alanında dürüst davranmak, topluma iyi örnek olmak vatandaşlık görevidir.

Sigorta sözleşmesi kurulurken sigorta ettirenin sigorta konusu hakkındaki bütün bilgi ve belgeleri sigortacı ile paylaşması gerekir. Gizli kalmış belgeler ya da gizlenen bilgiler, sigorta sözleşmesinin geçerliliğini tehlikeye sokar. Aynı zamanda dürüstlük ve iyi niyet ilkelerine aykırıdır.

BİLGİ KUTUSU

Kuruluş işlemlerini tamamlayan ve ruhsat talebinde bulunan sigorta şirketlerinin ruhsat talep ettiği sigorta branşı için ön görülen sermaye miktarı en az 5.000.000 (beş milyon) TL'dir.

Kaynak: <https://tsb.org.tr>

Sigortacının sigorta sözleşmesine konu olan olay hakkında bütün bilgileri, yaşanabilecek durumları tam ve net biçimde sigortalı ile paylaşması ve sigortalıyı detaylı biçimde bilgilendirmesi gerekir (Görsel 1.9).

Sigortacının Yükümlölükleri	Sigortalının Yükümlölükleri
Prim karşılığında riskleri üzerine alma	Prim ödeme (Peşin veya taksitli ödeyebilir.)
Sigorta şartları ve tazminat ödeme durumları ile ilgili açık ve şeffaf bilgi verme	Sigorta unsuruna ilişkin bütün bilgileri açık ve net biçimde sigortacıya anlatma
Sigorta poliçesi düzenleme ve sigorta ettirene teslim etme	Sigorta unsuru hakkında kendisinde bulunan bütün bilgi ve belgeleri sigortacıya sunma
Giderleri yönetme ve ödeme	Sigorta konusunda değişiklik olduğunda veya risk gerçekleştiğinde sigortacıyı haberdar etme
Yatırımları yönetme ve doğru karar verme	Risk gerçekleştiğinde sigortacının araştırma yapmasına izin verme
Risk gerçekleştiği anda bekletmeden araştırma işlemleri yapma ve tazminat ödeme	Risk anında canını tehlikeye atmadan zararı önlemeye veya azaltmaya çalışma
Teknik işlemleri doğru yapma ve internet sitesi kurma	Tehlike gerçekleştikten sonra oluşan zarara müdahale etmeden sigortacıyı bekleme
Sigortalı ya da diğer resmî kurumların sorularına cevap verme	Sigorta sözleşmeleri yokmuş gibi koruma ve önlem alma

Görsel 1.9: Sigortacı ve sigortalının yükümlölükleri

Sigortacı ve sigortalıların sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlölükleri olduğu gibi hakları da bulunmaktadır. Sigortalıların sigorta sözleşmesinden cayma hakkı vardır. Sigorta ettiren bu cayma hakkını sözleşme tarihini izleyen **15 gün** içinde kullanabilir.

Riskin gerçekleşmesi sonucu oluşan zararın ödenmesini yani gerekli tazminatın ödenmesini isteme hakkı da sigortalıya aittir.

Sigortacının da rücu etme hakkı vardır. **Rücu**, kelime anlamı olarak sözünden geri dönme, cayma demektir. Sigorta terimi açısından **rücu etmek**, sigortacının sorumluluklarından vazgeçme hakkını ifade eder. Örneğin bir risk gerçekleştiğinde sigortacı sigortalıya gerekli tazminatı öder. Ancak riskin gerçekleşmesinden sorumlu olan kişilere bu bedeli rücu eder. Yani rücu etme işlemi, ödediği tazminatı zararın oluşmasında sorumlu olan kişilerden almak için yapılan hukuksal işlemlerdir.

Sigortacının riskin gerçekleştiği yerde detaylı inceleme yapma hakkı vardır. Ayrıca sigortalılardan sanki sigortaları yokmuş gibi önlem almalarını isteme hakkı da bulunmaktadır.

Sigortacı ve sigortalıların yükümlölüklerini tam ve şeffaf olarak yerine getirmesi sigorta sektörünün gelişmesi, tarafların hak mahrumiyeti yaşamamaları ve zarara uğramamaları açısından önemlidir.

Sigortacı ve sigortalılar her türlü iş ve işlemlerde birbirlerine karşı dürüst davranmak, olayları ve bilgileri açık ve doğru biçimde anlatmak zorundadır. Böylece her iki taraf da haklarını eksiksiz kullanabilme imkânı bulur.

BİLGİ KUTUSU

Sigorta ettiren ile sigortacı arasında herhangi bir anlaşmazlık olduğunda açılacak davalarda yetkili olan mahkemeler, sigorta şirketinin ya da sigorta acentesinin ikametgâhının bulunduğu yerdeki mahkemelerdir.

Kaynak: <https://www.mevzuat.gov.tr>

SIRA SİZDE

Hak ve yükümlülükleri verilmiş olan sigorta taraflarının kimler olduğunu altındaki boşluğa yazınız.

Prim tahsil eder.
.....

Prim ödemesi yapar.
.....

Poliçeyi düzenler.
.....

Web sitesi kurma
zorunluluğu vardır.
.....

Sigorta sözleşmesi olsa dahi
koruma ve önlem alma
görevi vardır.
.....

Riziko gerçekleşirse
hasar tutarınca
tazminat talep eder.
.....

Riziko gerçekleşirse
hasar tutarınca
tazminat öder.
.....

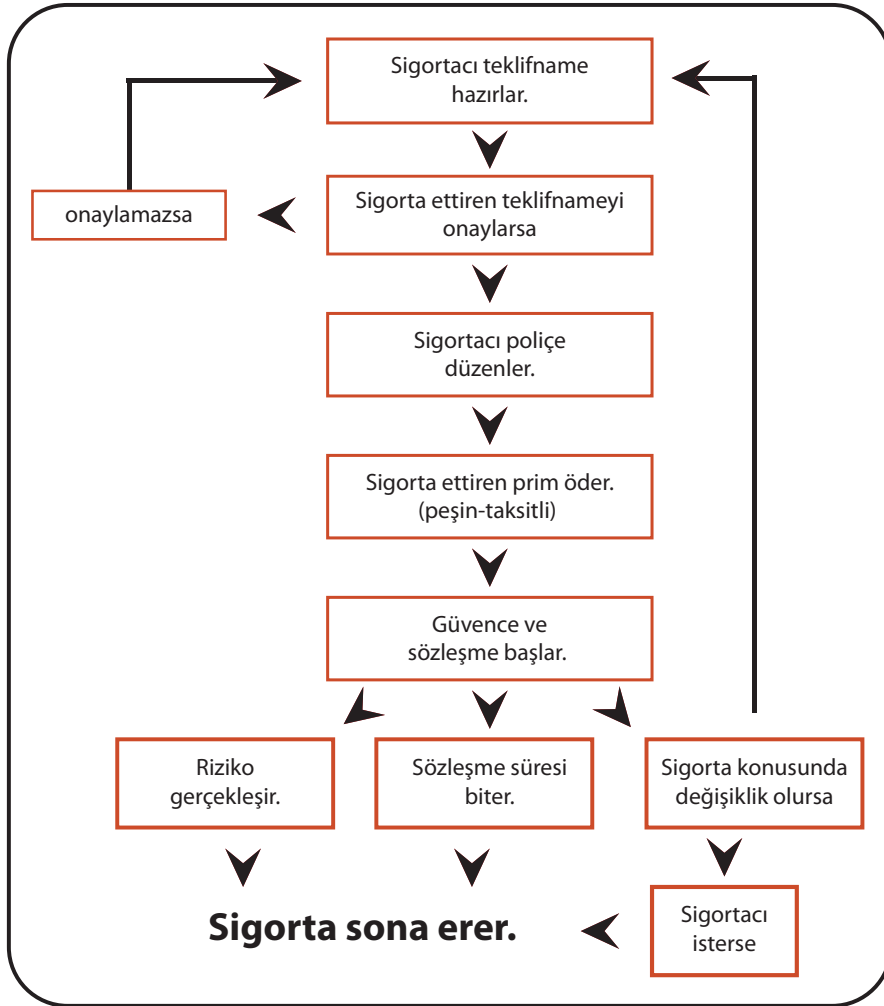
1.7. HAYAT DIŞI SİGORTASININ SONA ERMESİ

Hayat dışı sigortalar genellikle **bir yıl** süre ile yapılır. Bazı durumlarda sadece bir olay için yapılabilir. Bu olay gerçekleştiğinde sigorta biter. Örneğin bir gemi ile ticari mal taşıma işlemi için geminin doldurulup boşaltılma anına kadar geçen süre için nakliyat sigortası yapılabilir. Bu geminin yolculuğu üç ay sürebileceği gibi on gün de sürebilir. Hayat dışı sigortasının ne zaman başlayıp ne zaman biteceği poliçede yazılır.

Hayat dışı sigortalarda sigorta konusu ve sigortalanan ürün hakkında tam ve detaylı bilgi sigortacıya verilir. Sözleşme yapıldıktan sonra sigortalanan ürün üzerinde bir değışiklik olması durumunda sigorta ettiren, sigortacıya bilgi vermekle yükümlüdür.

Sigortalının verdiği bilginin durumuna göre sigortacı dilerse sigorta sözleşmesini sona erdirebilir ya da belirli oranda ödeme talep ederek ek bir sigorta sözleşmesi yapabilir. Yapılan bu ek sözleşmeye de **ze-yilname** denir.

Hayat dışı sigortanın başlama ve sona erme durumu Görsel 1.10'da verilmiştir.

Görsel 1.10: Sigortanın başlaması ve sona ermesi

Hayat dışı sigortalarında sözleşmeye konu olan tehlike gerçekleştiğinde de sigorta sözleşmesi sona ermiş olur. Sigorta ettirenin bir kusuru, hatası yoksa sigorta şirketi maddi zararı karşılar. Sigorta sözleşmesi sona erdikten sonra taraflar arasında tekrar sigorta sözleşmesi yapılabilir. Taraflar, aralarında anlaşana kadar sigortalının herhangi bir risk durumunda haklarından mahrum olmaması için sigortacı tarafından tek taraflı bir sigorta sözleşmesi de yapılabilir. Bu sözleşmeye de **tecditname** yani **yenileme belgesi** adı verilir.

Bir sigorta sözleşmesinin tam ve geçerli olması sigorta ettiren ve sigortacı tarafın üzerine düşen bütün sorumlulukları tam ve eksiksiz yapmasına bağlıdır. Tarafların birbirlerinden bilgi gizlemesi, kötü niyetli yaklaşımları (tazminat alabilmek için bile isteye zarar görmesine engel olmamak, tazminat ödememek, gerçek dışı raporlar düzenlemek vb.) sigorta sözleşmesinin doğru kurulmasına, sigorta güvencesinin sağlanmasına ve bu sektörün gelişmesine engel olur. Dolayısıyla sigorta sözleşmesinin başlangıcından sonuna kadar sigortacı ve sigorta ettiren tarafın dürüstlük ilkesinden ayrılmaması gerekir.

SIRA SİZDE

Aşağıda örnek olaylar ve karşılarında sigorta aşaması seçenekleri verilmiştir. Her örnek olayın karşısındaki sigorta aşamalarından olaya uygun olanını işaretleyiniz.

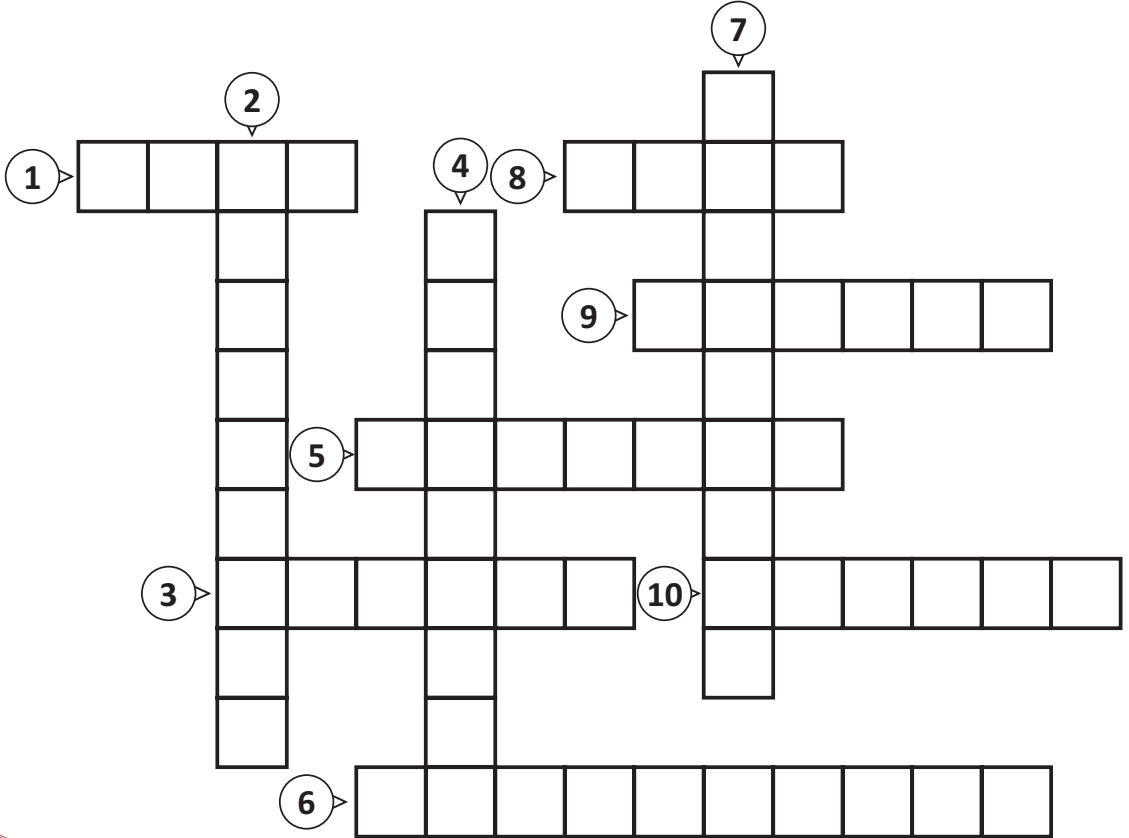
Örnek Olay	Sigortanın Aşaması	
Sigortacı Handan Hanım, Oğuz Bey ile görüşmüş ve sigorta bilgileri, kapsamı ve ödenecek primin tutarını gösterir bir belgeyi Oğuz Bey'e sunmuştur.	Teklifnâme hazırlama ☐	Poliçe hazırlama ☐
Sigorta ettiren Mine Hanım, yapılacak sigorta sözleşmesinin karşılığında talep edilen sigorta ücretini kabul etmiş ve taksitli olarak ödemiştir.	Poliçe alma ☐	Prim ödeme ☐
Bir sigorta ettiren ile sigortacı arasında hayat dışı sigorta sözleşmesi yapılmıştır. Sözleşme üzerinden üç ay geçtikten sonra poliçede yazılı bir riziko gerçekleşmiştir.	Sigortanın sona ermesi ☐	Anlaşma sağlanması ☐
Sigortalı Petek Hanım, sigortacısı ile anlaşarak hayat dışı sigorta yaptırmıştır. Ancak sigorta konusunda bir değişiklik yaşanmıştır. Petek Hanım, hemen sigortacısına bilgi vermiştir. Sigortacısı ek bir sözleşme düzenlenerek sigortanın devam ettirilebileceğini bildirmiştir.	Sigortanın sona ermesi ☐	Zeyilname düzenlenmesi ☐
Sigortacı Ömer Bey ile sigorta ettiren İnci Hanım hayat dışı sigortalar konusunda anlaşmışlardır. Sigortacı Ömer Bey, 21.03.2022 tarihinde bir yıllık bir sigorta sözleşmesi düzenleyerek İnci Hanım'a teslim etmiştir. Aradan geçen zaman sonunda takvimler 21.03.2023'ü göstermektedir.	Sigortanın sona ermesi ☐	Zeyilname düzenlenmesi ☐

BULMACA

Bulmacayı çözüünüz.

1. Tehlikeli bir durumun gerçekleşme ihtimalinin her zaman olması ve bu olayın zarara neden olabilme durumu
2. Belirli bir prim tahsil ederek tehlikeleri üstlenen meslek mensubu
3. Sigorta şirketine bağı, kendi müşterisi olan ve yaptığı işlemleri kayıt altına alan, kendi muhasebesi olan yerel bazlı çalışan sigortacı
4. Sigorta konusunda değışiklik olduğunda poliçeyi yenilemeden düzenlenen ek sözleşme
5. Tehlike ve zarar riskinin sigortacıya devredilebilmesini, sigortacının da riski devralabilmesini sağlayan genel işlem
6. Sigortacı tarafın sigortalı tarafa sunduğı, anlaşma şartlarını ve kapsamları gösteren belge
7. Belirli bir ücret ödemek koşuluyla üzerindeki riskleri sigortacıya devreden taraf
8. Sigorta ettiren tarafından sigortacı tarafa ödenen ücret
9. Sigorta ettiren ile sigortacı arasındaki anlaşmayı kanıtlayan sigorta belgesi
10. Herhangi bir ücret ödemesine katlanmadan lehine sözleşme yapılmış ve sigorta ettiren tarafından seçilmiş kişi

Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki ifadelerin başındaki boşluğa ifadeler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Sigortacı, üzerindeki riskleri sigortalıya devreden taraftır.
2. () Lehtar, herhangi bir ücret ödemeden, gerçekleşebilecek risklerden doğacak zararlarda tazminat alabilir.
3. () Sigorta ettiren ile sigortalı aynı kişi ya da farklı kişiler olabilir.
4. () Hayat dışı sigortalarını yaptırmak zorunludur.
5. () Hayat dışı sigortasının bireye ve topluma faydası vardır.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doğru ve anlamlı biçimde tamamlayınız.

6. Sigorta ettirenin rizikoları üzerine alması için sigortacıya ödediği parasal tutara denir.
7. Sigortacılık faaliyetlerini meslek olarak seçen ve belirli bir ücret alarak risklerin gerçekleşmesi durumunda tazminat ödemeyi kabul eden tarafa denir.
8. Sigorta şirketinin tarifeyi hazırladığı ve Hazine Müsteşarlığının onayına sunduğu tarife sisteme denir.
9. Sigorta şirketlerinin katlandığı birtakım maliyetler adına primler üzerinden aldığı masraflara denir.
10. Herhangi bir maliyete katlanmadan ya da prim ödemeden yararına sigorta işlemi yapılan kişilere denir.

C) Aşağıdaki soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

- 11.** Banu Hanım, oğlu Veysel Bey’in yeni almış olduğu otomobil için sigorta yaptırmak istemiştir. Sigortacısı ile görüşüp anlaşmış, poliçeyi teslim alırken de sigorta primini kendisi ödemiştir.

Yukarıdaki örnek olaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Banu Hanım sigortalı, Veysel Bey sigortacıdır.
- B) Banu Hanım sigorta ettiren, Veysel Bey sigortalıdır.
- C) Banu Hanım lehtar, Veysel Bey sigortacıdır.
- D) Banu Hanım poliçeyi düzenler, Veysel Bey primi alır.
- E) Banu Hanım sözleşmeyi düzenler, Veysel Bey sigorta ücretini öder.

12. AŞağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sigortalıların prim tahsil etme hakkı vardır.
- B) Sigortacının görevi, riske bağılı zararlarda tazminat ödemektir.
- C) Sigortacının bazı durumlarda rücu etme hakkı vardır.
- D) Sigortalının sigorta ve tazminat gibi konularda bilgi edinme hakkı vardır.
- E) Sigortalının kıymetin üzerinde sigorta yokmuş gibi koruma görevi vardır.

13. Sigortacı Kağıan Bey, müşteriŐi Leyla Hanım ile bir sigorta sözleşmesi yapmıştır. Aradan bir yıl geçmiş ve sigorta sözleşmesinin sona ereceğı gün gelmiŐtır. Kağıan Bey, sigorta sözleşmesinin bittiğı gün Leyla Hanım'ın mağdur olmaması için tek taraflı bir sözleşme yapmıştır. Aradan bir yıl geçmiş ve sigorta sözleşmesinin sona ereceğı gün gelmiŐtır. Kağıan Bey, sigorta sözleşmesinin bittiğı gün Leyla Hanım'ın mağdur olmaması için tek taraflı bir sözleşme yapmıştır.

Yukarıdaki örnek olaya göre sigortacı Kağıan Bey'in yaptığı sözleşmenin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İmzalı belge
- B) Poliçe
- C) Sigorta sözleşmesi
- D) Tecditname
- E) Zeyilname

14. AŞağıdakilerden hangisi sigorta şirketinin sigorta poliçesi düzenlemeden önce sigorta ettirene sunduğı prim ve tarifeleri içeren belgedir?

- A) İmzalı belge
- B) Poliçe
- C) Sigorta sözleşmesi
- D) Teklifnâme
- E) Zeyilname

15. AŞağıdakilerden hangisi sigortalı ile sigortacı arasındaki sigorta sözleşmesine ek olarak düzenlenen belgedir?

- A) İmzalı belge
- B) Poliçe
- C) Sigorta sözleşmesi
- D) Teklifnâme
- E) Zeyilname

16. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Sigorta sözleşmeleri bir kıymetin rizikolara karşı korunması için yapılır.
- B) Rizikoya bağlı bir tehlikenin neden olduğu tazminatı sadece prim ödeyen kişi alır.
- C) Sigorta sözleşmesi sona erdiğinde tekrar sigorta yapılabilir.
- D) Sigorta sözleşmesine bağlı primler peşin ya da taksitli ödenebilir.
- E) Sigortacı, sigorta sözleşmesi primleri üzerinden gider payı alabilir.

17. Aşağıda verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Sigorta şirketi kâr payı ayırır.
- B) Sigorta şirketi gider payı ayırır.
- C) Sigorta şirketi riziko bedeli için prim öder.
- D) Sigorta şirketi gerçekleşen riziko zararı için tazminat alır.
- E) Sigorta şirketi, sigorta ettirenden bilgi alır.

18. Ertuğrul Bey, çok çalışıp para kazanmış ve kendisi için çok değerli bir kıymet satın almıştır.

Aldığı bu kıymeti dışarıdan gelebilecek birçok riske karşı korumak istemektedir.

Yukarıdaki örnek olaya göre Ertuğrul Bey'in yapması gereken en önemli işlem aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Hemen bir sigortacıya gidip hayat dışı sigorta yaptırmalıdır.
- B) Almış olduğu kıymeti kılavuza göre kullanmalıdır.
- C) Bir riske bağlı gerçekleşen zararı satıcı işletmeden talep etmelidir.
- D) Alım satım sözleşmesinin fotokopisini çekmelidir.
- E) Herhangi bir zarar olursa satan kişilere kıymeti iade etmelidir.

19. Ali Bey ve Özge Hanım Alanya ilçesinde ikamet etmektedir. Birlikte çalışarak sigortacılık mesleğini yapmak istemişler ve bir sigorta şirketi ile anlaşarak Alanya'da faaliyet göstermeye başlamışlardır.

Yukarıdaki örnek olaya göre Ali Bey ve Özge Hanım için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Acente olarak faaliyet sürdürürler.
- B) Sigorta ettiren için poliçe düzenleyebilirler.
- C) Ali Bey sigortalı, Özge Hanım lehtardır.
- D) Sigorta ettirenden bilgi alabilirler.
- E) Sigortalı ile teklifnâme yoluyla anlaşma sağlayabilirler.

2. ÖĞRENME BİRİMİ

Hayat Dışı Sigorta Branşları

TEMEL KAVRAMLAR

cam kırılması,
hasar, kasko,
mühendislik,
nakliyat, navlun,
risk, tarım,
teminat, trafik,
yangın, yeşil kart

KONULAR

- 2.1. HAYAT DIŞI SİGORTA BRANŞLARI
- 2.2. HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- 1. Hayat dışı sigorta branşları
- 2. Hayat dışı sigorta teminatları

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Günlük hayatta karşılaşılabileceğiniz hangi risklere karşı sigorta yaptırabileceğinizi düşününüz. Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sizce insanlar yaşamları boyunca ne tür kazalar ile karşılaşabilir? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. HAYAT DIŞI SİGORTA BRANŞLARI

Hayatın içinde var olan riskler çeşitlilik gösterdiğinden her risk durumunun kendi içinde değerlendirilmesi gerekir. Bu da sigorta hizmet branşlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kaza ve araç sigortaları, nakliyat sigortaları, yangın ve doğal afet sigortaları, genel zarar ve genel sorumluluk sigortaları, mühendislik sigortaları, tarım sigortaları, finansal kayıp, kredi ve hukuksal koruma sigortaları hayat dışı sigorta branşlarını oluşturur.

2.1. HAYAT DIŞI SİGORTA BRANŞLARI

Dünyada sigortacılık olarak nitelendirebilecek uygulamalara ilk olarak kervanların yaptıkları ticari faaliyetlerde rastlanır. Bu ticari faaliyetlerde meydana gelen olumsuzluklar, kara taşımacılığında taşınan ürünlerin teminat altına alınmasını önemli kılmış ve kara sigortası benzeri uygulamalar ilk olarak bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Orta Çağ'da deniz ticaretinin önem kazanması ile birlikte kara taşımacılığında kervanların uyguladığı sisteme benzer bir uygulama da deniz ticaretinde görülmüştür. Her başarılı taşıma için komisyon alan ve sorunlu taşıma işlemlerinde zararı üstlenen kişilerin ortaya çıkmasıyla birlikte deniz taşımacılığında sigorta benzeri uygulamalar yapılmaya başlanmıştır. Santa Clara (Santa Klara) isimli geminin taşıyacağı yükü sigortalatırması, ilk sigorta poliçesi olarak görülür.

Deniz ticaretinde yüklerin sigortalanmasından sonra gemi çalışanlarının da sigortalanması gerektiği fikri ortaya çıkmış ve benimsenerek uygulanmıştır. Böylece hayat sigortası kavramı ticaretteki yerini almıştır.

Dünyada gerçekleşen büyük felaketlerden sonra insanların sigortaya olan ihtiyaçları daha da artmış ve yaşanan büyük yangınlardan sonra “yangın sigortası”, tren kazalarında sonra “kaza sigortası” uygulamaları hayata geçirilmiştir.

Sanayinin gelişmesi ve makineleşmenin ticarete önem kazanmasıyla birlikte birtakım teknik aksaklıklar meydana gelmeye başlamış ve hayat dışı sigortaların bir başka branşı olan mühendislik sigortaları kavramı ortaya çıkmıştır.

ÖZLÜ SÖZ

Güvenme varlığa düşersin darlığa.

BİLGİ KUTUSU

2.1.1. Kaza Sigortaları

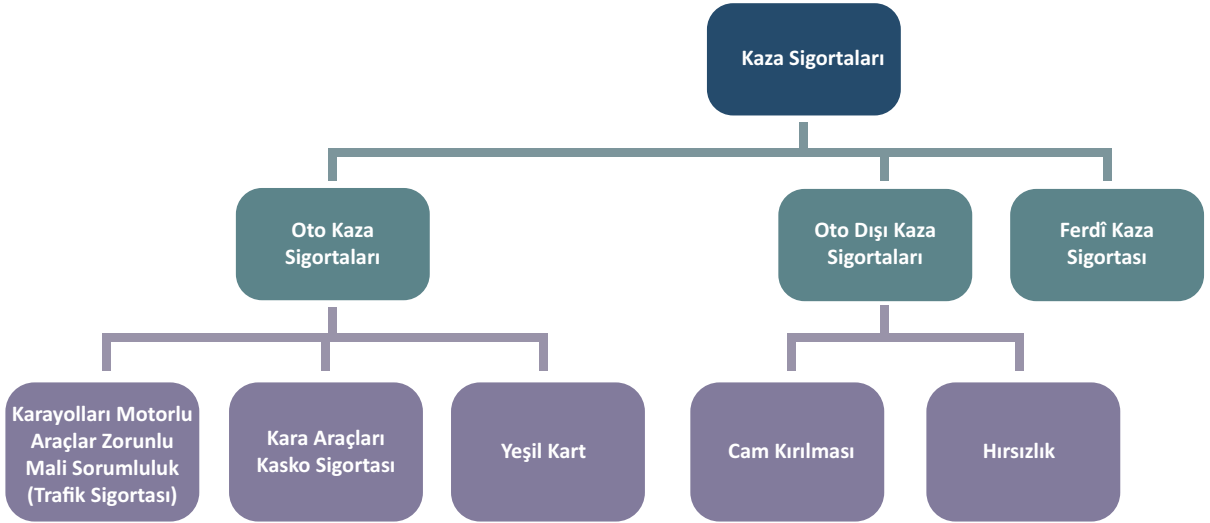
19. yüzyıl Sanayi Devrimi ile endüstride meydana gelen değişiklikler, kaza sigortalarının başlamasını ve zamanla gelişmesini sağlamıştır. Sanayi Devrimi ile insan gücüne duyulan ihtiyaç azalmış, insan emeği yerini makineleşmeye bırakmıştır. Makineleşme de işçiler için ciddi kazaları beraberinde getiren tehlikelere yol açmıştır. Ayrıca tekerlekli araçların kullanımının yaygınlaşması trafik kazalarının oluşmasına neden olmuştur.

Kaza; kişilerin iradeleri dışında, aniden ve dıştan gelen bir olayın etkisi ile meydana gelen, öncesinde tasarlanmamış olayları ifade eder (Görsel 2.1). **Kaza sigortası** ise sigorta yaptıranın bir kaza nedeniyle uğrayacağı bedenî veya maddi zararları önlemek ve kaza nedeniyle meydana gelen maddi zararı ödemek için yapılan sigortalardır. Sigortalı, bedenen göreceği zararlar için sigorta yaptırabileceği gibi mallarına yönelik oluşabilecek zararlar için de kaza sigortası yaptırabilir. Örneğin sigortalı kişi yapacağı bireysel kaza sigortası ile vefat durumunu ve bedenen uğrayacağı zararları teminat altına alabilir.

Görsel 2.1: Kaza

Kaza sigortaları pek çok sigorta branşı ile ilişkilidir ve pek çok sigorta branşını içinde barındırır. Örneğin yangın sigortası veya nakliyat sigortası dâhilinde meydana gelebilecek hasarlar da kaza niteliğindedir. Kaza sigortaları; motorlu araç sigortaları (oto kaza), oto dışı kaza sigortaları ve ferdi kaza sigortaları olmak üzere üçe ayrılır (Görsel 2.2).

Görsel 2.2: Kaza sigortaları

2.1.1.1. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası)

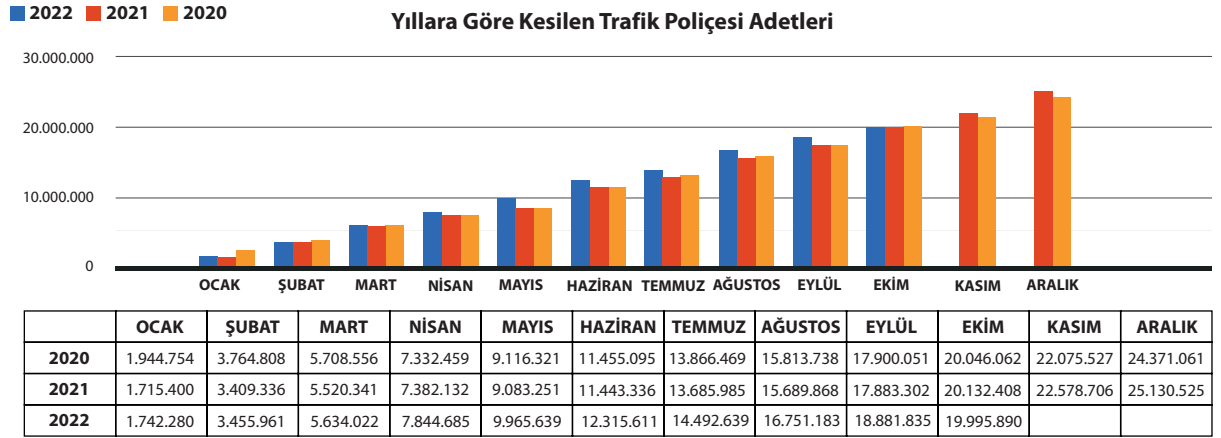
Motorlu araçlar, kullanımı ya da işletilmesi sırasında üçüncü bir kişinin ölümüne, yaralanmasına ya da herhangi bir eşya veya malın zarara uğramasına neden olabilir (Görsel 2.3). Meydana gelebilecek kazalarda hasarın, zararın önlenmesi ve karşı tarafa verilen zararın giderilmesi amacıyla Türkiye sınırları içinde geçerli olan kara yolları motorlu araçlar mali sorumluluk sigortasının yapılması zorunludur.

Görsel 2.3: Üçüncü kişilere verilen zararlar

Sigortacı, sigorta poliçesi kapsamında yer alan motorlu taşıtın üçüncü kişilerin ölümüne, yaralanmasına ya da zarara uğramasına neden olması durumunda, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na göre sigorta yaptırana düşen hukuki sorumlulukları teminat limiti kapsamında karşılar.

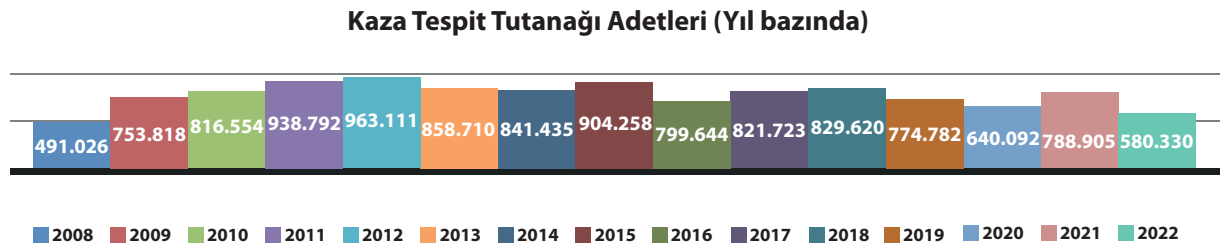
Poliçede yer alan aracın çektiğı yarı römork veya römorkun neden olduğı kazalar, çeken taşıtın sigortası kapsamındadır. Fakat insan taşıma amaçlı kullanılan römorklar için ek düzenlemeler gereklidir. Bir kaza sonucu oluşacak zararın azaltılması ya da önlenmesi amacıyla sigorta yaptıran kişinin yapacağı zorunlu ve makul masraflar da sigorta kapsamındadır. 2020-2022 yılları arasında düzenlenmiş trafik sigortası poliçe adetleri Görsel 2.4'te verilmiştir.

Görsel 2.4: Yıllara göre kesilen trafik poliçesi adetleri

2.1.1.2. Kara Araçları Kasko Sigortası

Trafik sigortası ve kasko sigortası genellikle karıştırılan sigortalardır. Trafik sigortası, kasko sigortasından farklı olarak üçüncü kişilere verilen hasarı ve zararı karşılar. Kasko sigortası ise sigortalının mülkiyeti altında bulunan motorlu veya motorsuz taşıtları güvence altına almak için yapılır. Sigorta yaptıran, kendi aracında meydana gelebilecek hasarı teminat altına almak için trafik sigortasına ek olarak kasko sigortası da yaptırabilir. Kasko sigortası Türkiye sınırları içinde geçerli olan, yapılması sigortalının isteğine bağı sigorta branşıdır. Oluşabilecek kaza ya da hasar sonrasında üçüncü kişilere verilen zararın karşılanması için, kullanılan trafik sigortası ödemesinin yeterli olmadığı durumlarda kasko sigortası devreye girer. Kaza anında kazanın oluş şeklini kaza tespit tutanağı ile belgelendirmek gerekmektedir. Yıl bazında tutulan kaza tespit tutanaklarına ait veriler Görsel 2.5'te verilmiştir.

Görsel 2.5: Kaza tespit tutanağı adetleri (Yıl bazında)

Kasko sigortası, sigortalının sahibi olduğu motorlu veya motorsuz taşıtları güvence altına almak için yapılır. Sigortalının ya da aracı kullanan üçüncü şahsın iradesi dışında gerçekleşen, seyir ya da durma hâlinde meydana gelen çarpma, çapılma, devrilme, düşme gibi kazalarda veya çalınma, yanma, çalınma girişimi gibi durumlarda meydana gelebilecek maddi hasarların tazminini sağlar (Görsel 2.6).

Görsel 2.6: Kaza

Kasko poliçesiyle teminat altına alınan araç, üretimi sırasında ya da sonradan monte edilmiş her türlü iç ve dış donanımın poliçede yer alması koşuluyla kasko sigortası kapsamındadır.

2.1.1.3. Yeşil Kart Sigortası

Motorlu taşıtların ülke sınırlarının dışında kullanımının artması, bu taşıtların gittiği ülkelerde meydana gelebilecek kaza risklerine karşı sigorta yaptırmayı gerekli kılmıştır. Yabancı bir ülkede meydana gelebilecek kaza sonrası tarafların ortak bir dili paylaşmıyor oluşu, her ülkenin kanun ve mevzuatlarındaki farklılıklar kazanın meydana getirdiği zararın karşılanmasını zorlaştırmıştır. Bu durum ortak bir sigorta sistemini zorunlu hâle getirmiştir.

1949 yılında Birleşmiş Milletler Komisyonu, uluslararası kara yolu seyahatlerinde kullanılması için ortak bir trafik sigortasının hazırlanmasını tavsiye etmiştir. Yaşanan bu gelişme doğrultusunda, Avrupa Konseyine üye olan ülkeler, kara yolu için zorunlu bir sigorta sistemi getirmiştir. Aynı zamanda yurt dışında meydana gelebilecek her türlü kaza sonrasında üçüncü kişileri etkileyecek hasar ve zararın tazmini için de “Motorlu Taşıtların Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarına Dair Avrupa Sözleşmesi”ni hazırlayarak yürürlüğe sokmuştur.

Yeşil kart sistemi, kayıtlı ülkelerde geçerli olan Uluslararası Motorlu Taşıt Sigorta Kartı’na verilen isimdir. Kaza ya da hasarın meydana geldiği ülkelerde yapılması zorunlu olan trafik sigortasının eş değeri niteliğindedir. Taşıtın poliçede belirtilen ülkede kullanılması esnasında üçüncü kişilerin ölüm ya da yaralanmasına veya maddi hasarlara neden olan kazada, kazanın meydana geldiği ülkenin Trafik Sigorta Kanunu’na göre sigorta yaptırana düşen maddi sorumlulukları belli limitlere kadar temin eder.

Yeşil kart sigortası, sigorta yaptırana sisteme kayıtlı ülkelere seyahatlerinde kolaylık sağlar. Yeşil karta sahip taşıtın kazaya sebebiyet vermesi hâlinde zarar gören tarafın mağduriyeti geciktirilmeden giderilir. Yeşil kart, hiçbir şart ve koşulda başka bir kişi ya da taşıta devredilemez. Meydana gelen kazanın maddi hasarla veya bedenî zararlar sonuculanması durumuna göre izlenmesi gereken yollar farklılaşır. Türkiye’de meydana gelen kazalarda başvurulması gereken birim Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu’dur.

SIRA SİZDE

Yeşil kart sistemine dâhil olan ülkeleri araştırınız. Ulaştığınız bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

SIRA SİZDE

Aőaőıda Türkiye Motorlu Taşıtlar Bürosunun oluşturduğu yeşil kart sigortasına ait sertifika  rneği verilmiştir. Sertifika örneğini inceleyerek çıkarımlarınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT BÜROSU		SERTİFİKA ASLI																																																				
1. Uluslararası Motorlu Taşıtlar Sigorta Kartı 1. International Motor Insurance Card 1. Carte Internationale D'assurance Automobile		TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT B�ROSU'NUN VERDİğİ YETKİ İLE TANZİM EDİLMİŞTİR.																																																				
3. V A D E <table border="1"> <tr> <th colspan="3">Baőlangıcı</th> <th colspan="3">Sonu</th> </tr> <tr> <th>G�n</th> <th>Ay</th> <th>Yıl</th> <th>G�n</th> <th>Ay</th> <th>Yıl</th> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		Baőlangıcı			Sonu			Gün	Ay	Yıl	Gün	Ay	Yıl							4. Sigortacı Kodu. Poliçe Numarası TR																																		
Baőlangıcı			Sonu																																																			
Gün	Ay	Yıl	Gün	Ay	Yıl																																																	
5. Plaka No., �ası ve Motor No. (Her iki gün dahildir)		6. Taşıtlar Kategorisi * ()																																																				
7. Marka ve Modeli		7. Marka ve Modeli																																																				
8. Geçerli �lkeler: Bu kart ilgili bölümde üzeri kapatılmamıő ülkeler için geçerlidir (Daha fazla bilgi için lütfen www.cobx.org sayfasını ziyaret ediniz). Ziyaret edilen her ülke bürosu, burada belirtilen taşıtların iőletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sigortası ile ilgili kanunlar gere�ince sigortacının sorumluluğunu üstlenir.																																																						
<table border="1"> <tr> <td>A</td><td>B</td><td>BG</td><td>CY(**)</td><td>CZ</td><td>D</td><td>DK</td><td>E</td><td>EST</td><td>F</td><td>FIN</td><td>I</td><td>H</td><td>HR</td><td>I</td><td>IRL</td><td>IS</td> </tr> <tr> <td>L</td><td>LT</td><td>LV</td><td>M</td><td>N</td><td>NL</td><td>P</td><td>PL</td><td>RO</td><td>S</td><td>SK</td><td>SLO</td><td>CH</td><td>AL</td><td>AND</td><td>AZ(**)</td><td>BIH</td> </tr> <tr> <td>BY</td><td>IL</td><td>IR</td><td>MA</td><td>MD</td><td>MK</td><td>MNE</td><td>RUS</td><td>SRB(**)</td><td>TN</td><td>TR</td><td>UA</td><td>UK</td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>				A	B	BG	CY(**)	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN	I	H	HR	I	IRL	IS	L	LT	LV	M	N	NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	AZ(**)	BIH	BY	IL	IR	MA	MD	MK	MNE	RUS	SRB(**)	TN	TR	UA	UK				
A	B	BG	CY(**)	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN	I	H	HR	I	IRL	IS																																						
L	LT	LV	M	N	NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	AZ(**)	BIH																																						
BY	IL	IR	MA	MD	MK	MNE	RUS	SRB(**)	TN	TR	UA	UK																																										
(**) Azerbaycan, Kıbrıs ve Sırbistan Cumhuriyeti için düzenlenen Yeşil Kartlar'a sağlanan teminat, bu �lke H�k�metlerinin kontrolü altında bulunan coğrafi alanlar ile sınırlıdır. Daha fazla bilgi için bakınız: http://gc-territorial-validity.cobx.org																																																						
9. Sigortalının veya Sigorta Ettirenin İsim ve Adresleri																																																						
10. Bu kartı düzenleyen Sigortacının: - Adı: - Adresi: - Sigorta şirketinin logosu: - Telefon ve/veya faks numarası: - Web sayfası: - Email adresi:		11. Sigortacının imzası																																																				
ULUSLARARASI MOTORLU TAŞIT SİGORTA KARTI INTERNATIONAL MOTOR INSURANCE CARD CARTE INTERNATIONALE D'ASSURANCE AUTOMOBILE																																																						
(1) Ziyaret edilen her ülkenin Bürosu, iş bu sertifikada belirtilen taşıtların iőletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sorumluluk sigortası ve ilgili yasalara gereği sigortacının sorumluluğunu üstlenir.																																																						
(2) iőbu sertifika ile sigortalı olan ben, Türkiye Motorlu Taşıtlar Bürosu'nu ve ziyaret edilen �lkelerde onun yetki vereceği Bürolar'ı; o ülkenin zorunlu sigorta yasaları uyarınca yapılması gereken ve taşıtların ziyaret edilen ülkede iőletilmesinden ötürü oluşacak üçüncü şahıs sorumluluk sigortası hasarları bakımından gereken işlemlerin benim adıma izlenmesi ve hasar miktarını ödemeye yetkili kıldım.																																																						
* Taşıtlar Kategorileri <table border="1"> <tr> <td>A. OTOMOB�L</td> <td>B. MOTOSİKLET</td> <td>C. KAMYON VEYA �EK�C�</td> <td>D. TAKMA MOTORLU B�SİKLET</td> </tr> <tr> <td>E. OTOB�S</td> <td>F. RÖMORK</td> <td>G. D�ğER</td> <td></td> </tr> </table>				A. OTOMOB�L	B. MOTOSİKLET	C. KAMYON VEYA �EK�C�	D. TAKMA MOTORLU B�SİKLET	E. OTOB�S	F. RÖMORK	G. D�ğER																																												
A. OTOMOB�L	B. MOTOSİKLET	C. KAMYON VEYA �EK�C�	D. TAKMA MOTORLU B�SİKLET																																																			
E. OTOBÜS	F. RÖMORK	G. D�ğER																																																				
SERTİFİKA KOPYASI																																																						
1. Uluslararası Motorlu Taşıtlar Sigorta Kartı 1. International Motor Insurance Card 1. Carte Internationale D'assurance Automobile		TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT BÜROSU'NUN VERDİğİ YETKİ İLE TANZİM EDİLMİŞTİR.																																																				
3. V A D E <table border="1"> <tr> <th colspan="3">Baőlangıcı</th> <th colspan="3">Sonu</th> </tr> <tr> <th>Gün</th> <th>Ay</th> <th>Yıl</th> <th>Gün</th> <th>Ay</th> <th>Yıl</th> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		Baőlangıcı			Sonu			Gün	Ay	Yıl	Gün	Ay	Yıl							4. Sigortacı Kodu. Poliçe Numarası TR																																		
Baőlangıcı			Sonu																																																			
Gün	Ay	Yıl	Gün	Ay	Yıl																																																	
5. Plaka No., �ası ve Motor No. (Her iki gün dahildir)		6. Taşıtlar Kategorisi * ()																																																				
7. Marka ve Modeli		7. Marka ve Modeli																																																				
8. Geçerli �lkeler: Bu kart ilgili b�l�mde �zeri kapatılmamıő ülkeler için geçerlidir (Daha fazla bilgi için l�tfen www.cobx.org sayfasını ziyaret ediniz). Ziyaret edilen her �lke b�rosu, burada belirtilen taşıtların iőletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sigortası ile ilgili kanunlar gere�ince sigortacının sorumluluğunu üstlenir.																																																						
<table border="1"> <tr> <td>A</td><td>B</td><td>BG</td><td>CY(**)</td><td>CZ</td><td>D</td><td>DK</td><td>E</td><td>EST</td><td>F</td><td>FIN</td><td>I</td><td>H</td><td>HR</td><td>I</td><td>IRL</td><td>IS</td> </tr> <tr> <td>L</td><td>LT</td><td>LV</td><td>M</td><td>N</td><td>NL</td><td>P</td><td>PL</td><td>RO</td><td>S</td><td>SK</td><td>SLO</td><td>CH</td><td>AL</td><td>AND</td><td>AZ(**)</td><td>BIH</td> </tr> <tr> <td>BY</td><td>IL</td><td>IR</td><td>MA</td><td>MD</td><td>MK</td><td>MNE</td><td>RUS</td><td>SRB(**)</td><td>TN</td><td>TR</td><td>UA</td><td>UK</td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>				A	B	BG	CY(**)	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN	I	H	HR	I	IRL	IS	L	LT	LV	M	N	NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	AZ(**)	BIH	BY	IL	IR	MA	MD	MK	MNE	RUS	SRB(**)	TN	TR	UA	UK				
A	B	BG	CY(**)	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN	I	H	HR	I	IRL	IS																																						
L	LT	LV	M	N	NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	AZ(**)	BIH																																						
BY	IL	IR	MA	MD	MK	MNE	RUS	SRB(**)	TN	TR	UA	UK																																										
(**) Azerbaycan, Kıbrıs ve Sırbistan Cumhuriyeti için düzenlenen Yeşil Kartlar'a sağlanan teminat, bu �lke H�k�metlerinin kontrolü altında bulunan coğrafi alanlar ile sınırlıdır. Daha fazla bilgi için bakınız: http://gc-territorial-validity.cobx.org																																																						
9. Sigortalının veya Sigorta Ettirenin İsim ve Adresleri																																																						
10. Bu kartı düzenleyen Sigortacının: - Adı: - Adresi: - Sigorta şirketinin logosu: - Telefon ve/veya faks numarası: - Web sayfası: - Email adresi:		11. Sigortacının imzası																																																				
ULUSLARARASI MOTORLU TAŞIT SİGORTA KARTI INTERNATIONAL MOTOR INSURANCE CARD CARTE INTERNATIONALE D'ASSURANCE AUTOMOBILE																																																						
(1) Ziyaret edilen her ülkenin Bürosu, iş bu sertifikada belirtilen taşıtların iőletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sorumluluk sigortası ve ilgili yasalara gereği sigortacının sorumluluğunu üstlenir.																																																						
(2) iőbu sertifika ile sigortalı olan ben, Türkiye Motorlu Taşıtlar Bürosu'nu ve ziyaret edilen �lkelerde onun yetki vereceği Bürolar'ı; o ülkenin zorunlu sigorta yasaları uyarınca yapılması gereken ve taşıtların ziyaret edilen ülkede iőletilmesinden ötürü oluşacak üçüncü şahıs sorumluluk sigortası hasarları bakımından gereken işlemlerin benim adıma izlenmesi ve hasar miktarını ödemeye yetkili kıldım.																																																						

2.1.1.4. Cam Kırılması Sigortası

Sigortalının poliçe ile güvence altına aldığı cam ve aynaların kırılması sonucu uğrayacağı zararın tazminini amaçlayan sigorta branşıdır. Ev, iş yeri ve ticarethanelerde bulunan ayna, cam, vitrin, kapı, pencere gibi yerlerde meydana gelebilecek kazalara karşı poliçede belirtilen limitler içinde teminat sağlar (Görsel 2.7).

Görsel 2.7: Cam kırılması

2.1.1.5. Hırsızlık Sigortası

Sigortalanan ev, iş yeri, ticarethane, banka gibi yerlerde bulunan veya saklanan ziynet eşyası, elektronik eşya, ulusal ya da yabancı para, sanat eseri, antika, değerli kumaş ve halı, kıymetli evrak gibi eşyaların çalınmasından doğan zarar ve hasarları karşılamak için yapılan sigorta branşıdır. Hırsızlık eylemi sırasında sigortalanan yerde bulunan eşyalara verilebilecek hasar ve zararlar da sigorta teminatı kapsamındadır (Görsel 2.8).

Görsel 2.8: Hırsızlık

Hırsızlık sigortası kapsamında rizikolardan bir ya da birkaçı poliçeyle teminat altına alınabilir. Sigorta yaptırılan değerlerde oluşabilecek maddi zarar ve kayıpların hırsızlık sigortası kapsamında teminat altına alındığı durumlar şunlardır:

- Sert bir cisimle vurarak, delerek ya da yıkarak zorla girme
- Araç gereç ya da fiziki üstünlüğü kullanarak (tırmanarak, atlayarak) girme

- Orijinal anahtarın kaybolması ya da çalınması durumlarında veya kopyalanması yoluyla kilit aarak girme
- Sigortalanan yere kimse fark etmeden girip saklanma ya da kapanma
- Zor kullanma (yaralama, şiddet ve tehdit)

2.1.1.6. Ferdİ Kaza Sigortası

Sigorta yaptıranı sigorta süresi boyunca olası kaza risklerine karşı güvence altına alır. Burada olası kazanın; beklenmedik şekilde aniden veya sigorta yaptıranın iradesi dışında meydana gelmiş olması gerekir. Ferdİ kaza sigortasının amacı, sigortalının kazalar nedeniyle oluşabilecek bedensel hastalık ve aksaklıklar yüzünden uğrayacağı maddi kayıpları güvence altına almaktır (Görsel 2.9).

Görsel 2.9: Düşme sonucu bacak kırılması

Aşağıdaki tabloda ferdİ kaza sigortası kapsamında kaza sayılan ve sayılmayan hâller verilmiştir (Tablo 2.1).

Tablo 2.1: Ferdİ Kaza Sigortası Kapsamında Kaza Sayılan ve Sayılmayan Hâller

Kaza Sayılan Hâller	Kaza Sayılmayan Hâller
Beklenmedik anda, ani şekilde yayılan gazın sunulması	Hastalıklar ve bu hastalıkların neden olduğu durumlar
Ani hareket sonrasında meydana gelen kas yırtılması, sinir kopması veya incinme, burkulma	Herhangi bir kazadan kaynaklanmayan güneş çarpması veya donma
Yılan ya da böcek sokması nedeniyle zehirlenme	Akıl ve ruh sağığı durumu fark etmeksizin intihar veya intihar girişimi
Kuduz hayvan tarafından ısırılma nedeniyle oluşan hastalık ya da vefat	Aşırı alkol, uyuőturucu, aşırı dozda ilaç veya zararlı maddenin etkisi altında oluşan hasarlar
	Sigorta kapsamındaki bir kazanın sebep olmadığı cerrahi müdahale sonucu ortaya çıkan vefat veya sakatlık durumu

Poliçe dâhilindeki bir kaza sonucunda; sigortalının vefatı, iş görme yetisini geçici ya da sürekli kaybetmesi nedenleriyle sigortalıya tek seferde, aylık ya da üç aylık şekilde ödenen, zararın tazminini sağılayan sigortalardır. Ferdİ kaza sigorta poliesi genellikle bir yıllık düzenlenir. Ferdİ kaza sigortası yaptırmak için kişilerin herhangi bir işte çalışıyor olması şartı aranmaz. Kişiler kendi adına ya da başkası adına ferdİ kaza sigortası yaptırabilir.

SIRA SİZDE

Aşağıda yer alan örnek olayları inceleyiniz. Verilen örnek olayda hangi kaza sigortası branşının anlatıldığını karşıdaki kutucuğa yazınız.

Örnek Olay	Kaza Sigortası Branşı
Atilla Bey bir bayiden yeni araç satın alır. Devir işlemlerini tamamladıktan hemen sonra, olası kazalar nedeniyle üçüncü kişilere verebileceği zararı karşılamak için zorunlu olan sigortasını yaptırır.	
Ferdi Bey'in sigorta yaptırdığı aracı çalınır, daha sonra kolluk kuvvetleri tarafından bir direğe çarpılmış hâlde bulunur. Duruma çok üzülen Ferdi Bey, aracında meydana gelen zararı karşılayacak sigortayı yaptırdığı için kendini şanslı hisseder.	
Ufuk Bey, Bulgaristan'da yaşayan bir Türk vatandaşıdır. Ailesi ile birlikte yaz tatili için Türkiye'ye gelen Ufuk Bey dönüş yolunda kendi aracıyla kazaya karışır. Yabancı plakalı aracıyla yaptığı kazada yalnızca maddi hasar oluşmuştur. Kazada kusuru olmayan Ufuk Bey gerekli belgeleri toplayarak Motorlu Taşıtlar Bürosuna başvurur.	
Emre Bey, Kapalı Çarşı esnaflarındandır. Sahip olduğu işletmesinde değerli antikalar satan Emre Bey bir gün iş yerine gittiğinde hemen yan tarafta bulunan komşu dükkâna hırsız girdiğini görür. Durumdan tedirgin olan Emre Bey hemen bir sigorta acentesi ile görüşüp bu riski ortadan kaldırmak için sigorta yaptırır.	
Önder Akanur olimpiyatlara hazırlanan bir sporcudur. Yaptığı antrenmanlar sırasında bileğini burkan Önder Bey hemen hastaneye kaldırılır. Tedavi süreci bittiğinde, yaptığı sigorta sayesinde ücret ödemeyen Önder Bey sigorta yaptırmanın önemini bir kez daha anlar.	
Nazlı Hanım iş yerini tadilata sokmuştur. Tüm vitrini değiştiren Nazlı Hanım'ın bulunduğu yerde bir fırtına çıkar, pek çok iş yeri ve ev hasar görür. Yeni yaptırdığı vitrini yerle bir olan Nazlı Hanım sigorta yaptırmadığı için tüm hasarı cebinden karşılamak zorunda kalır.	

2.1.2. Araç Sigortaları

Motorlu ve motorsuz araçların kazaları sonucunda meydana gelen vefat, yaralanma ya da maddi hasarları teminat altına alan sigortalar kara, hava ve su araçları olarak üç başlık altında incelenmiştir (Görsel 2.10).

Görsel 2.10: Sigortalanabilen araç örnekleri

2.1.2.1. Kara Araçları Sigortaları

Karayolları Trafik Kanunu'nun ilgili maddesine göre, motorlu taşıtların kullanılması ya da işletilmesi sırasında, üçüncü bir kişinin ölümüne ya da yaralanmasına veyahut başka bir şeye zarar verilirse bu motorlu taşıtın işletilmesini sağlayan ticari firma ve bağlı bulunduğu ticari firmanın sahibi de zarardan ortaklaşa sorumludur (Görsel 2.11).

Görsel 2.11: Kara araçları örnekleri

a) Zorunlu Kara Yolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası

Genellikle Türkiye'de şehirler arası seyahatlerde kara yolu taşımacılığı tercih edilmektedir. Kara yolu taşımacılığının hem seyahatlerde hem de lojistikte bu denli tercih edilir olması, kara yolunda meydana gelebilecek kazaların da oranını arttırmaktadır. Özellikle kara yolundaki otobüs kazalarında can kayıplarının fazla olması, gerekli önlem ve tedbirlerin alınmasını da gerekli kılmıştır.

Bu sigorta branşı, motorlu araçlarda şehirler arası yolculuk eden kişilerin seyahatleri sırasında (duraklamalar da dâhil) meydana gelebilecek kazalardaki maddi ya da fiziki zararlarını poliçede yazılı limit dâhilinde teminat altına alır. 2016 yılında yapılan değişiklik ile zorunlu kara yolu taşımacılık mali sorumluluk sigortası kaldırılarak trafik sigortasına dâhil edilmiştir.

b) Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası

Olası kaza durumlarında trafik sigortası, hasar veya zararı poliçede yazılı limitler dâhilinde karşılar. Fakat bazı kazalarda araç sahiplerinin üçüncü şahıslara verdikleri maddi ya da fiziksel zararlar limitlerin üzerinde olabilir. Bu gibi durumlarda sigorta yaptıran kişi bu fazla bedelden de hukuken sorumludur. Aşılan bu bedel, ihtiyari mali sorumluluk sigortası ile teminat altına alınır. Türkiye sınırları içinde geçerli olan bu sigorta, sigortalıyı haksız taleplere karşı korur.

2.1.2.2. Hava Araçları Sigortaları

Hava yollarında uçuş veya taşımacılık yapan kişiler ya da kuruluşlar faaliyetlerini gerçekleştirirken birçok riskle karşılaşır. Hava araçları sigortası, hava taşıtlarının işletilmesi sırasında oluşabilecek zararlara karşı bu alanda faaliyet gösteren kişilere, kuruluşlara ve zarardan etkilenecek üçüncü şahıslara güvence veren sigortadır (Görsel 2.12).

Görsel 2.12: Hava aracı örneği

BİLGİ KUTUSU

Bir hava taşıtının havada ya da karada, hareketli ya da hareketsiz olmasına bakılmaksızın seyir amacına yönelik faaliyete geçirilmesi, hava aracının işletilmesi olarak kabul edilir.

Kaynak: <https://www.mevzuat.gov.tr>

Hava araçları sigortası ile taşıyıcı, yolcunun hava taşıtında bulunduğu sırada veya iniş binişlerde ölümüne ya da bedensel zararına neden olan kazalardan sorumludur. Aynı zamanda taşıyıcı, muhafaza etmek zorunda olduğu bagaj, posta veya yüklerin taşınması sırasında meydana gelen zararı, kaybı ya da gecikme nedeniyle oluşan hukuki sorumluluğu üstlenir.

Hava araçları sorumluluk sigortalarının konusu, devletin orman yangınları ya da zirai havacılık için kullandığı hava taşıtları veya eğitim amacıyla kullanılan hafif hava taşıtları (balon, planör vb.) olabilir. Hava taşıtları sigortaları ile çeşitli rizikolar güvence altına alınır. Hava taşıtlarının kullanımından doğan yükümlülükler çeşitli sigortaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Aşağıda hava taşıtları sigortalarının branşları yer almaktadır.

a) Hava Taşıtları Tekne (Gövde) Sigortası: Hava taşıtının uçuşu esnasında veya pistte bulunduğu sırada meydana gelebilecek kazalara karşı güvence sağlayan sigortadır.

b) Sivil Hava Araçları Üçüncü Şahıs Mali Sorumluluk Sigortası: Ulusal hava sahası içinde uçuşunu gerçekleştiren yerli, yabancı ya da insansız hava taşıtlarının üçüncü şahıslara verebileceği zararları güvence altına alan sigortadır.

BİLGİ KUTUSU

Türkiye’de Faaliyet Gösteren Hava Araçları için Yolcu, Bagaj, Yük ve Posta Malî Sorumluluk Sigortası Hakkında Yönetmelik ile Sivil Hava Araçları Üçüncü Şahıs Mali Sorumluluk Sigortası Hakkında Yönetmelik, 27 Temmuz 2017 tarihli ve 30136 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr>

c) Yolcu Sorumluluk Sigortası: Hava taşıtında biletli seyahat eden yolcunun olası kaza durumlarında vefatını ya da uğrayacağı fiziksel zararı güvence altına alan sigortadır.

ç) Yük ve Posta Sorumluluk Sigortası: Hava taşıtında kargo olarak teslim alınmış yük veya postalarda meydana gelebilecek hasar ve zararı güvence altına alan sigortadır.

d) Yolcu ve Uçuş Ekibi Koltuk Ferdî Kaza Sigortası: Olası bir kaza hâlinde, uçuş ekibi ve yolcuların tedavi masraflarını, sakatlık durumlarını, uğrayacakları fiziksel zararı ve vefatlarını güvence altına alan sigortadır.

e) Pilotlar İçin Lisans Kaybı Sigortası: Uçuş için gerekli olan lisans ve geçerlilik belgesine sahip olan pilotun bir kaza nedeniyle uçuş lisansını kullanamaması durumunda uğrayacağı zararı güvence altına alan sigortadır.

f) Havalimanı İşleticisi Sorumluluk Sigortası: Havalimanı işleticisinin (devlet, özel ya da yerel) faaliyetleri sırasında meydana gelebilecek can ve mal zararları bu sigorta ile teminat altına alınır.

2.1.2.3. Su Araçları Sigortaları

Bu sigorta ile sigortacı, üçüncü kişilerde meydana gelebilecek maddi hasarın veya yolcuların uğrayacağı fiziksel zararların işletene ya da donatana düşen tazminat sorumluluğunu sigorta poliçesinde yazılı be-
dele kadar tazmin eder.

BİLGİ KUTUSU

Donatan: Gemisini menfaat sağlamak amacıyla suda kullanan gemi malikine (sahibine) denir.

İşleten: Poliçede kayıtlı olan ve yolcu taşıma ruhsatı bulunan gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder.

Kaynak: <https://www.mevzuat.gov.tr>

a) Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası: Poliçeye kayıtlı, yolcu taşımacılığı yapan ticari deniz taşıtında sefer veya duraklama sırasında oluşabilecek kazalar, yüzen veya sabit bir cisme çarpma ya da çatma (iki veya daha fazla geminin çarpışması) nedeniyle üçüncü kişilerin uğradıkları zararlar sigortanın konusunu oluşturur. Kaza nedeniyle oluşacak kirlilik ve enkaz kaldırmak için üstlenilecek maddi yükler de sigorta kapsamındadır (Görsel 2.13).

Görsel 2.13: Deniz araçları örnekleri

b) Tekne İnşaat Sigortaları: Yapım aşamasındaki gemilere yapılan sigortadır. Bu sigorta, deniz taşıtının kızağa konulması ile başlar, suya inmesi ve sorunsuz seyretmesine kadar devam eder.

c) Gemi Onarımcısı veya Marina İşletmecileri Yasal Sorumluluk Sigortası: Bakım ya da onarım için tersaneye alınan teknelerde yapılan onarım sırasında meydana gelen hasarlarda, tersane ve marina işletmecisine düşen yasal sorumlulukları poliçede yazılı limitler dâhilinde teminat altına alır.

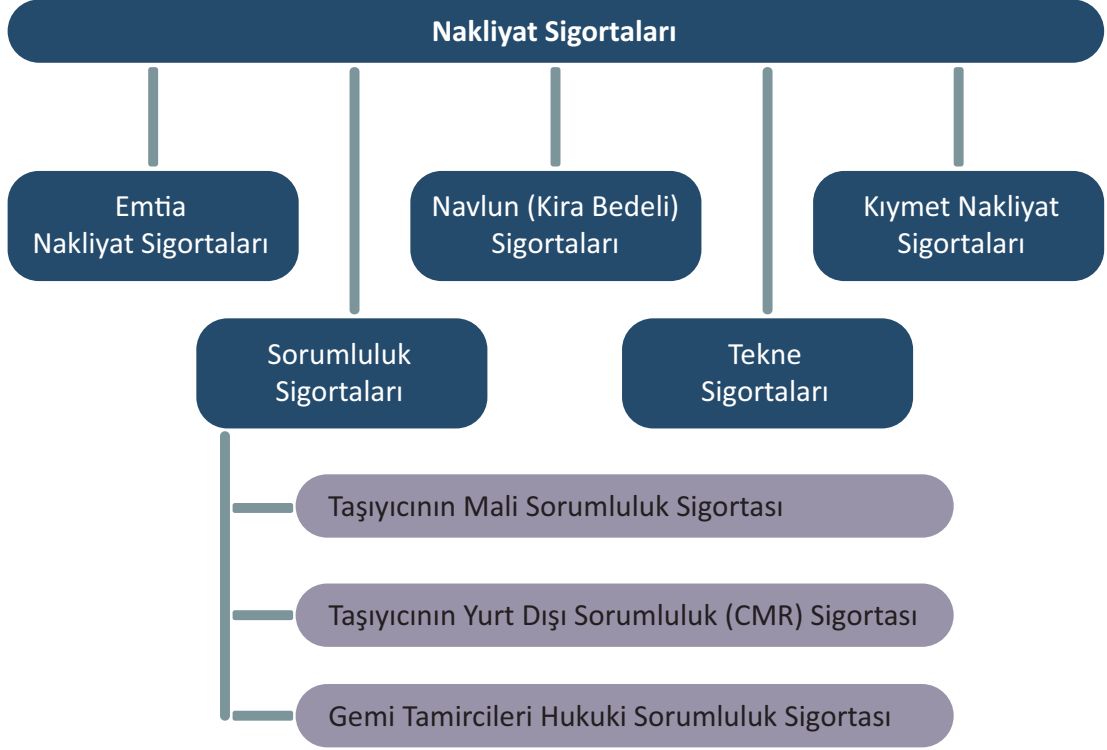
2.1.3. Nakliyat Sigortaları

Ticaretin var olmasıyla birlikte taşınan kıymet ve kıymetin taşındığı vasıta her zaman büyük risk unsuru olmuş ve çoğu zaman tacirler büyük ölçekli zararlar karşısında çaresiz kalmıştır. Sigorta, ticaretle birlikte ortaya çıkmış ve ilk olarak nakliyat alanında kullanılmıştır (Görsel 2.14).

Görsel 2.14: Nakliye araçları örnekleri

Nakliyat sigortaları, kıymetin bir yerden başka bir yere taşınması sırasında hem kıymetin hem de kıymeti taşıyan vasıtanın uğrayabileceği her türlü hasarı güvence altına alıp karşılayan sigorta branşıdır. Burada söz konusu vasıtalar hava, kara, deniz ve demir yolu araçlarıdır. Nakliyat sigortaları, deniz ticaretiyle özdeşleşmiş ve bu kapsamda uluslararası olma özelliği kazanmış bir sigorta branşıdır. Nakliyat sigortaları kendi içinde beş ayrı başlığa ayrılmıştır (Görsel 2.15).

Görsel 2.15: Nakliyat sigortası branşları

2.1.3.1. Emtia (Mal) Nakliyat Sigortaları

Emtia nakliyat sigortası, bir yerden başka bir yere kara, deniz veya hava aracı kullanılarak taşınan emtialarda oluşacak hasarlara karşı güvence sağlayan nakliyat sigortası çeşididir. Burada emtia olarak adlandırılan unsur ticarete konu olan her türlü ürünü kapsamaktadır (Görsel 2.16).

Görsel 2.16: Emtia taşımacılığı

Emtia sigortalarında teminatlar üç farklı kapsamda değerlendirilir. Bu kapsamlar şunlardır:

- **Tam Ziya Teminatı:** Emtia sigortaları arasında en dar kapsamlı olanıdır. Taşınan ürünle birlikte taşıyan aracın da tamamen hasara uğradığı durumlar için güvence verir. Örneğin sigortaya konu olan emtianın taşındığı tırta birlikte tamamen yanarak yok olması tam ziya teminatı kapsamına girer.
- **Dar Teminat:** Tam ziya kapsamında değerlendirilen hasarları kapsar. Bununla birlikte, emtiayı taşıyan vasıtanın devrilmesi, alabora olması gibi durumlarda oluşacak zararın da karşılandığı teminat türüdür. Bu teminat türü taşıma vasıtasının cinsine göre demir yolu klozu, kamyon klozu, C klozu gibi farklı isimlerle adlandırılır. **Kloz**, sigorta poliçesindeki özel şartları bildiren ek maddeler anlamına gelir.
- **Geniş Teminat:** İstisna dışında tutulan durumlar haricinde, emtianın taşınma sırasında karşılaşılabileceği tüm risklere güvence sağlayan en geniş teminat türüdür.

ÖZLÜ SÖZ

Ayakta duracak hâlin yokken hayatta duracak nedenlerin varsa, korkma; düşmezsın.

MEVLANA

2.1.3.2. Navlun Sigortaları

Navlun, bir malı taşınma amacıyla kiralanan vasıtaya ödenen ücrete denir. Kiralanan bu vasıta kara yolu, demir yolu, deniz yolu ve hava yolu grubundan olabilir. En çok deniz yolu taşımacılığında kullanılmaktadır. Deniz hukukunda, malı taşıyan tarafın önceden belirlenen ücret karşılığında deniz vasıtasının bir bölümünü ya da tamamını taşıtan tarafa tahsis ettiği veya sadece taşıma işlemini üstlendiği sözleşme türüne **navlun sözleşmesi** denir.

2.1.3.3. Kıymet Nakliyat Sigortaları

Kıymet nakliyat sigortası; para, döviz, değerli maden, değerli dekoratif eşya, çek, senet, hisse senedi gibi her türlü kıymetli evrakın ve eşyanın taşınmasını kapsayan sigorta branşıdır. Bu sigorta, taşınmanın gerçekleşeceği zaman dilimi için tek seferliğine yapılır ve taşınan kıymetin nominal (yazılı) değeri üzerinden gerçekleşir (Görsel 2.17).

Görsel 2.17: Kıymetli evrak nakliyatı

2.1.3.4. Sorumluluk Sigortaları

Nakliye firmasının ya da taşıyıcının sorumlulukları kapsamına giren faaliyetler sırasında oluşabilecek her türlü hasarın teminat altına alınmasını öngören bir sigorta branşıdır.

Sorumluluk sigortaları kendi içinde farklı branşlara ayrılır. Bu branşlar şunlardır:

- Taşıyıcının Mali Sorumluluk Sigortası
- Taşıyıcının Yurt Dışı Sorumluluk (CMR) Sigortası
- Gemi Tamircileri Hukuki Sorumluluk Sigortası

a) Taşıyıcının Mali Sorumluluk Sigortası: Taşıyıcı ya da nakliyecinin yurt içinde yapmış olduğu taşıma faaliyetleri sırasında, taşınacak malın teslim alınmasından alıcıya teslim edilmesine kadar oluşabilecek her türlü hasarın teminat altına alındığı sigorta branşıdır.

b) Taşıyıcının Yurt Dışı Sorumluluk (CMR) Sigortası: CMR [Convention Marchandise Routier (Konvenşin Morçındayz Rudiyr)] sözleşmeleri uluslararası standartta sözleşmelerdir. Taşıyıcının uluslararası kara yolu taşımacılığında sorumluluklarının belirlendiğı ve teminat altına alındığı sözleşme türüdür. Yapılacak uluslararası taşımacılık faaliyetlerinde CRM sigortasının uygulanabilmesi için taşıma faaliyetinin belirli şartlara uyması gerekir. Bu şartlar şunlardır:

- Taşıma işlemi, kara yolu araçları ile gerçekleştirilmelidir.
- Malın yüklenmesi ve istiflenmesi iki ayrı ülkede gerçekleşmelidir.
- Taşıma, uluslararası boyutta gerçekleşmelidir.
- Taşıma eylemine konu olacak bir mal olmalıdır.
- Taşıma işlemi, borç alacak ilişkisine istinaden yapılmalıdır.

c) Gemi Tamircileri Hukuki Sorumluluk Sigortası: Bakımı veya tamiri yapılan geminin üçüncü kişilerde can kaybı ya da yaralanmaya sebep olması, mala zarar vermesi veya başka hasarlara neden olması durumlarının maliyetini teminat altına alan bir nakliyat sigortası branşıdır.

2.1.3.5. Tekne Sigortaları

Denizcilik faaliyetleri sırasında karşılaşılabilecek muhtemel rizikolara karşı deniz araçlarını güvence altına alan sigorta çeşididir (Görsel 2.18). Fırtına, yangın, çarpışma, karaya oturma veya alabora olma gibi rizikolara karşı gemi, tekne, vapur, yat, bot gibi deniz ve göl araçlarını güvence altına alır.

Görsel 2.18: Tekne sigortası

SIRA SİZDE

Nakliyat sigortaları kapsamında 2019 ve 2020 yıllarında en çok poliçenin hangi sigorta branşında oluşturulduğunu araştırınız ve elde ettiğiniz verileri karşılaştırınız.

2.1.4. Yangın Sigortası

Yangın sigortası en eski sigorta branşlarından biridir. Londra'da 1666 yılında meydana gelen ve günler süren büyük yangın sonrasında binlerce bina zarar görmüştür. Yaşanan bu büyük yangın, yangın sigortasının oluşmasını ve sigorta şirketlerinin kurulmasını sağlamıştır. Yangından bir yıl sonra İngiltere'de "Yangın Kurumu" kurulmuş, aynı zamanda 1684 yılında bu alandaki ilk sigorta şirketi faaliyetlerine başlamıştır.

Türkiye'de ise sigortacılığın gelişimi Osmanlı Devleti'nin son yıllarına denk gelmektedir. Beyoğlu'nda yaşanan büyük yangın öncesinde Lonca ve Ahilik teşkilatları kısıtlı sigortacılık faaliyetleri yürütmüştür. Lonca ve Ahilik teşkilatına üye esnaf ve zanaatkarlar, üyelerin uğradıkları zarar ve hasarı aralarında kurdukları yardım sandıklarında toplanan paralar ile karşılamışlardır. 1870 yılında Beyoğlu'nda yaşanan büyük yangın sonrasında yangın sigortasının önemi ve gerekliliği anlaşılmıştır. Yaşanan bu yangın sonrasında yabancı sermayeli sigorta şirketleri kurulmuştur. İlk yerli sigorta şirketi ise 1893 yılında kurulmuştur. Böylelikle Türkiye'de ilk sigortacılık faaliyetleri başlamıştır. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte sigortacılık faaliyetleriyle ilgili gerekli yasal düzenlemeler yapılmış, sigortacılık hızla gelişmiş, sigorta şirketleri kurumsallaşmıştır.

Günümüze kadar nüfusun hızla artması, şehirlerde dar alanlarda yapılaşmaya neden olmuştur. Kentleşme hız kazanmış, içe içe yapılan bu yapılar ve soba, doğal gaz gibi ısınma sistemleri yangın tehlikesini artırmıştır. İnsanların sahip oldukları mal varlığını koruma istekleri de yangın sigortasına olan talebi gün geçtikçe artırmıştır (Görsel 2.19).

Görsel 2.19: Bina yangını

Yangın sigortası ile yangın, patlama ve yıldırım düşmesi sonucunda meydana gelen zararlar ya da bunların sonucunda oluşan sıcaklık, duman ve buharın sigortalanan taşınır ya da taşınmaz mala verdiği hasar ve zarar, poliçede belirtilen limitler dâhilinde teminat altına alınır. Yangını durdurmak ya da bastırmak amacıyla yapılan çalışmalar sırasında kırılıp dökülen mallar veya kullanılan söndürme malzemelerinin neden olacağı zararlar da sigorta kapsamındadır. Yangın sigortasının konusu, bina veya ticari amaçla işletilen iş yeri, fabrika olabilir.

Ticari işletmelerde yangın; makine ve teçhizata, ham maddeye, yarı mamul veya mamul (imal edilmiş) ürünlere vereceği zararlar ile büyük maddi kayıplar yaratır. Ayrıca ticarethanelerin faaliyetleri sırasında oluşabilecek bir yangın can güvenliğini de tehdit edeceğinden yangın riski işletmeler için önlem alınması gereken önemli bir konudur. Bu nedenle işletmelerin yangın riskini ve buna bağlı oluşabilecek maddi kayıpları doğru tespit edip gerekli önlemleri alması gerekir.

Yangın sigortası kapsamına giren taşınır ve taşınmaz mallar, eşya ve muhteviyat (içerik) olmak üzere ikiye ayrılır. Genellikle binaların içinde bulunan taşınabilir masa, dolap, sandalye, televizyon, koltuk gibi mallar eşya sınıfına girer.

Ticari ve sınai faaliyetlerde bulunan fabrika ve işletmelerin demirbaşları, makine ve teçhizatları ise muhteviyat olarak adlandırılır (Tablo 2.2).

Tablo 2.2: Yangın Sigortası Bedelinin Kapsamı

Taşınır Mallar	Taşınmaz Mallar
Sigortalı yerde bulunan eşyalar, özellikleri bakımından madde ya da sınıflara ayrılmış durumdaysa bu madde veya sınıfların içerikleri de sigorta kapsamındadır.	Sözleşmede aksi belirtilmemişse bina içinde ve dışında binayı tamamlayan unsurlar (teras, havuz, bina temeli vb.) sigorta bedeli kapsamındadır.
Sigortalı yerde bulunan, sigortalanan taşınır eşyaların hepsi için bir sigorta bedeli öngörüldüyse poliçe kapsamında belirtilmiş olsun ya da olmasın bu bedel içine giren her şey sigorta kapsamındadır.	Bina dışındaki bahçe duvarı, teras, havuz veya heykel gibi unsurlar ancak poliçede belirtiliyorsa sigorta kapsamındadır.
Sözleşmede aksi belirtilmediyse sigorta yaptırana birlikte oturan kişiler ve aile üyelerinin eşyaları da sigorta kapsamına dâhildir.	Sigorta bedeli belirlenirken arsanın değeri dikkate alınmaz.

2.1.5. Zorunlu Deprem Sigortası (DASK)

Deprem, yer kabuğu içinde meydana gelen kırılmalar nedeniyle yer yüzeyinin sarsılmasıdır. Türkiye’de yaşanan doğal afetler incelendiğinde can ve mal kaybının en yüksek olduğu afet türünün deprem olduğu söylenebilir. Bunun nedeni Türkiye’nin coğrafi konum olarak etkin deprem kuşaklarının birinin üzerinde yer almasıdır. Türkiye sınırlarında bulunan üç büyük fay hattı, deprem riskini arttırmaktadır.

17 Ağustos 1999 tarihinde Gölcük'te meydana gelen deprem sonrası on binlerce insan yaşamını kaybetmiş, çok sayıda insan da yaralanmıştır. Yüzlerce ev zarar görmüş, yıkılmış, yaşanmayacak duruma gelmiştir. Yaşanan bu acı olay Türkiye'nin depreme ne kadar hazırlıksız olduğunu gözler önüne sermiş ve deprem için alınması gereken önlemlerin ne kadar önemli olduğunun farkına varılmasını sağlamıştır (Görsel 2.20).

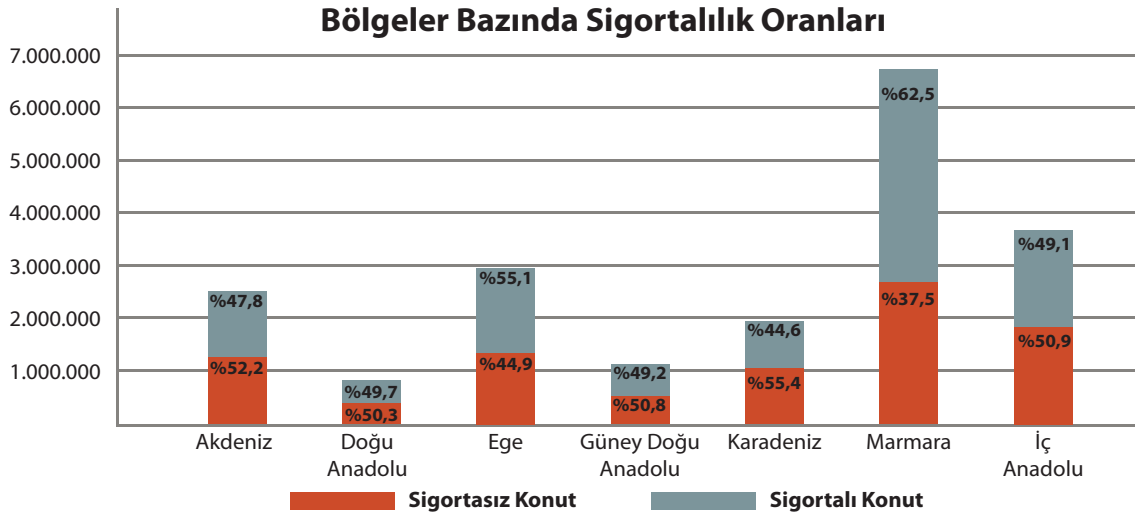
Görsel 2.20: Deprem

Depremden bir yıl sonra 27 Eylül 2000 tarihinde Zorunlu Deprem Sigortası sistemi kanun hükmünde kararname ile uygulamaya konmuştur. Bu kararname ile bir kurum kurulması kararı verilmiştir. Doğal Afetler Sigortaları Kurumu (DASK) kurularak sigortalandırma faaliyetlerinin yürütülmesi sağlanmıştır (Görsel 2.21).

Görsel 2.21: DASK logosu

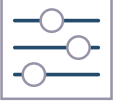
Zorunlu deprem sigortası, deprem nedeniyle oluşan maddi zararları ve yangın, patlama, deprem dalgası ya da toprak kaymasının sigortalanan binalarda meydana getireceği hasar ve zararları poliçede yazılı limitler dâhilinde teminat altına alır. Görsel 2.22'de, bölgeler bazında sigortalı ve sigortasız konutlara ait bilgiler yer almaktadır.

Görsel 2.22: Bölgeler bazında sigortalılık oranları

Deprem nedeniyle binalar tamamen ya da kısmen zarar görmüş olsalar dahi bina bölümleri teminat kapsamındadır. Teminat kapsamındaki bina bölümleri şunlardır:

- Bahçe ve istinat duvarı
- Merdiven ve asansör
- Bina temeli ve ana duvarlar
- Bina çatı ve bacaları
- Bina giriş kapısı ve koridor
- Tavan, taban ve ortak duvarlar

1. UYGULAMA

UYGULAMA ADI:	DASK Sigortası Afiş Hazırlama
UYGULAMA SÜRESİ:	1 hafta
AMAÇ:	DASK sigortasının kullanım alanlarını belirlemek.

AÇIKLAMA: Bu uygulamada sizden, deprem farkındalığı yaratarak DASK sigortasının önemine vurgu yapan özgün afiőler hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Üçer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Türkiye’de yaşanan doğal afetleri araştırınız.
3. Doğal Afetler Sigortalar Kurumu’nu araştırınız.
4. Doğal afetler sonucu meydana gelen can ve mal kayıplarını araştırınız.
5. Yaşanan depremler sonrasında ödenen primlerle ilgili verileri araştırınız.
6. Elde ettiğiniz verilerden faydalanarak 30x50 cm ebatlarında özgün bir afiş tasarlayınız.
7. Tasarladığınız afişte yazı, resim, tablo, grafik, şekil, fotoğraf vb. farklı materyaller kullanınız.
8. Uygun ölçüdeki fon kartonuna örnekleri anlatan görselleri ve gerekli bilgileri içeren yazıları yerleştiriniz.
9. Fon kartonunun renk, düzen ve kenar boşluğu gibi biçimsel unsurlarına dikkat ediniz.
10. Hazırladığınız afişi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde materyalin “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-2.1 DASK Sigortası Afiş Hazırlama Uygulaması Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılacaktır.

SIRA SİZDE

Aşağıda Doğal Afet Sigortaları Kurumu tarafından hazırlanan örnek zorunlu deprem sigortası poliçesi yer almaktadır. Poliçeyi inceleyerek çıkarımlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

DOĞAL AFET SİĞORTALARI KURUMU ZORUNLU DEPREM SİĞORTASI POLİÇESİ					
  097000342003131877774					
DASK Poliçe No : 62557298 Adres Kodu : 2543231247 Bina Kodu : 19019657					
POLİÇE					
Sigorta Şirketi: DASK Acente Adı: DENEME ACENTE	Telefon: (111)111-11-11 Telefon: (111)111-11-11				
Yenileme/Ek Belge No: 0/0 İndirim/Sürprim Tipi: Bina Kat Sayısı	Tanzim Tarihi: 19/01/2021 Başlangıç-Bitiş Tarihi: 19/01/2021-19/01/2022				
Sigortalı Bilgileri					
Adı Soyadı: Örnek Örnek Uyruk: Yabancı Sabit Telefonu: (111)111-11-11 İletişim Adresi: Örnek Örnek	Yabancı Kimlik No: 88*****45 Cep Telefonu: (111)111-11-11				
Sigorta Ettiren Bilgileri					
Adı Soyadı: Örnek Örnek Uyruk: Yabancı Sabit Telefonu: (111)111-11-11 E-Posta:	Sıfatı: MAL SAHİBİ Yabancı Kimlik No: 88*****45 Cep Telefonu: (111)111-11-11				
Sigortalı Yere İlişkin Bilgiler					
İl/İlçe/Bucak-Köy: İSTANBUL / BAĞÇELİEVLER / MERKEZ-MERKEZ Adres: Örnek Örnek					
Tapu Bağımsız Bölüm No					
Ada/Pafta: -/- Bina İnşa Tarzı: BETONARME Toplam Kat Sayısı: 19 VE ÜZERİ KATLAR Hasar Durumu: HASARSIZ Daire Yüzölçümü: 127 Sigorta Bedeli: 161.036,00 TL Oto.Yeni.Süresi: 0	Parsel/Sayfa: -/- Bina İnşa Yılı: 2007 - 2019 Daire Kullanım Şekli: MESKEN Evrak Tarih Sayı: Tarife Fiyatı: 0,002350 Poliçe Primi: 378,43 TL				
Poliçe Primine Kat sayısı '19 VE ÜZERİ KATLAR' için %10 sürprim ve %10 Özel indirim uygulanmıştır.					
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">YETKİLİ SİĞORTA ŞİRKETİ-ACENTE ADI</td> <td style="width: 50%;">SİĞORTALI/SİĞORTA ETTİREN-ADI-SOYADI-İMZA</td> </tr> <tr> <td style="height: 40px;"></td> <td style="height: 40px;"></td> </tr> </table>		YETKİLİ SİĞORTA ŞİRKETİ-ACENTE ADI	SİĞORTALI/SİĞORTA ETTİREN-ADI-SOYADI-İMZA		
YETKİLİ SİĞORTA ŞİRKETİ-ACENTE ADI	SİĞORTALI/SİĞORTA ETTİREN-ADI-SOYADI-İMZA				
Saray Mahallesi Dr. Adnan Büyükdere Cad. Ak Ofis No:8/1 K:7 Ümraniye İstanbul Fax: (0216) 474 23 64 www.dask.gov.tr, info@dask.gov.tr Adres Kodu: 2204849877 Seri No.: 2020 06493002					

2.1.6. Hastalık Sağlık Sigortası

Dünyada hastalık sağlık sigortalarına ait hizmetlerin kimler tarafından ne şekilde ve hangi kapsamda sunulacağı, bununla birlikte alınacak hizmetlere karşılık ödenecek bedelin nasıl karőılanacaęı büyük önem arz etmektedir. Ülkeler sigorta konusunda farklı modeller geliőtirmiş ve vatandaşlarının yararına sunmuştur (Görsel 2.23). Sağlık hizmetleri kimi ölkelerde tamamen ücretsiz sunulurken kiminde prim ödeme esasına bağlanmıştır.

Görsel 2.23: Sağlık sigortası hizmetleri

Türkiye’de Sağlık Sigortaları Sistemi devletin vatandaşlarına sunduğu sosyal sigortalar kapsamında zorunlu tutulmakla birlikte “5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu” ile güvence altına alınmıştır. Bu kapsamda devlet, vatandaşlarına primli ve primsiz olmak üzere iki grupta sağlık hizmeti sunmaktadır. Primli sistem, bir kuruluőta ya da resmî bir kurumda ücret karşılığında çalışan bireylerin hastalık, iş kazası, meslek hastalığı gibi durumlarda, ödedikleri primler doğrultusunda sağlık hizmeti almalarını sağlar. Primsiz sistem ise gelir sahibi olmayan, çalışabilecek güçte ve imkânda olmayan bakıma muhtaç yetişkinlerin, yaşlıların, dul, kimsesiz ve yetimlerin karőılıksız olarak faydalanabilecekleri sağlık sistemini ifade eder.

Sosyal devlet modeli kapsamında sağlık hizmeti sunan resmî kurumların yanında özel hizmet veren kurumlar da vardır. Bireyler bu özel kurumlara (sigorta acentesi) başvurarak belirtilen miktarda ödeme yapmakta ve karşılığında bir yıl geçerli olacak özel sağlık sigortası hakkı kazanmaktadır. Bireylerin özel sağlık sigortası yaptırmalarındaki temel amaç istenen özel kurumdan en düşük maliyetle hizmet alabilmektir.

SIRA SİZDE

Genel sağlık sigortası ile özel sağlık sigortasını sigorta kapsamında sunulan sağlık hizmetlerinin içerikleri bakımından karşılaştırınız. Karşılaştırma sonuçlarını sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2.1.7. Genel Sorumluluk Sigortaları

İnsanlar sahip oldukları değerli varlıklarını olabildiğince korumak isterler. Buna karşın hayatın içinde var olan çeşitli riskler bu değerli varlıkları tehdit eder. Riskler, gerçekleşmesi hâlinde maddi kaybın yanında manevi kayıplara da neden olur. Kişinin ekonomik durumuna göre maddi kayıpların bir kısmı veya tamamı telafi edilebilir ancak manevi kayıpların telafisi zordur. İnsan, yaşamına devam ederken başka insanlarla ve çevre ile temas hâlinde. Bundan dolayı bir kişiyi ve o kişiye ait menfaati tehdit eden riskler aynı zamanda başkalarını ve o başkalarına ait menfaatleri de tehdit eder. Riskin gerçekleşmesi sonucunda kişinin yanında başkalarının menfaatinin de zarara uğraması durumunda kayıpların telafisi çok daha karmaşık ve zor olur.

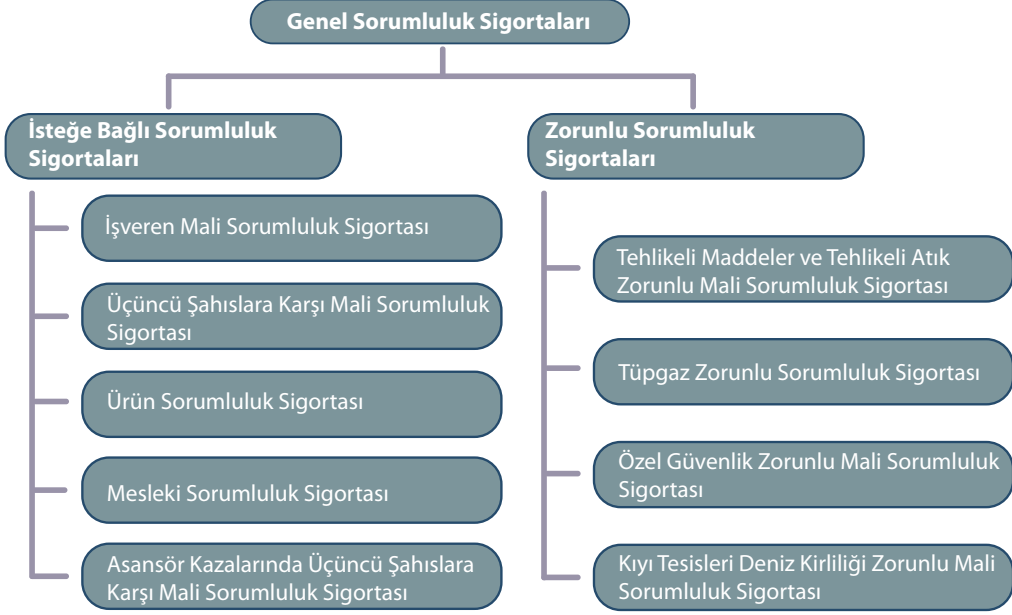
İnsanların başkalarına karşı taşıdığı ya da yarattığı riskler **sorumluluk riski** olarak adlandırılır. Sorumluluk risklerinin gerçekleşmesi başkalarının zararlarını gidermeye yönelik sorumluluklar doğurur. Bunun sonucu olarak sorumluluk sigortaları gelişmiştir. **Sorumluluk sigortası** meydana gelebilecek risklerin başkalarında doğuracağı zarara karşı maddi kaybı güvence altına alan sigorta sistemidir.

Genel sorumluluk sigortaları; mali sorumluluk ve mesleki sorumluluk sigortaları olarak sınıflandırılır (Görsel 2.24). Mali sorumluluk sigortaları ile üçüncü şahıslara verilen zararlar neticesinde doğan tazminat talepleri teminat altına alınır. Mesleki sorumluluk sigortalarında ise daha çok, mesleklerini yürütenlerin mesleki sorumluluklarını tam olarak yerine getirememesinden kaynaklanan zararlardan doğan tazminat talepleri teminat altına alınır. Ancak mali ya da mesleki sınıflandırmaya giren tüm sigorta branşları sorumluluk sigortasıdır.

Görsel 2.24 Mali ve mesleki genel sorumluluk sigortaları

Sigorta branşlarının isteğe bağlı ya da zorunlu olması, genel sorumluluk sigortalarının başka bir sınıflandırılma şeklidir (Görsel 2.25). Sorumluluk sigortalarının bazıları isteğe bağlı yaptırılırken bazıları zorunlu olarak yaptırılır. İsteğe bağlı ya da zorunlu sorumluluk sigorta branşları genel anlamda üçüncü şahısları koruyor gibi görünse de özünde sigortalıyı korumaktadır. Risk gerekleőtğinde doğan zararlarda sorumlular tazminat yükünün altına girer. Sorumluluk sigortası ister isteğe bağlı ister zorunlu yapılmış olsun tazminat yüklerini teminat altına alarak risk gerekleőtğinde sigortalıya fayda sağlar.

Görsel 2.25: İsteğe bağlı ve zorunlu genel sorumluluk sigortaları

2.1.7.1. İşveren Mali Sorumluluk Sigortası

İşveren mali sorumluluk sigortası, işverenin sigortalı çalışanlarına karşı sorumluluklarının teminat altına alındığı sigorta branşıdır. Sigortalı bir çalışanın işini yerine getirdiği sırada riske bağlı olarak zarara uğramasından doğan işveren sorumluluklarını kapsar (Görsel 2.26).

Görsel 2.26: İş kazası

2.1.7.2. Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası

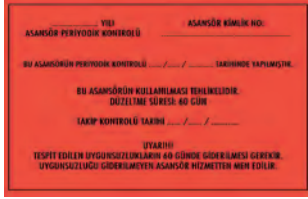
Gerçek veya tüzel kişilerin ve bu kişilerin çalışanlarının üçüncü kişilere verebilecekleri zarar, kapsam dâhilinde teminat altına alınır. Riskin gerçekleşmesi durumunda üçüncü kişilere verilen zarardan doğan tazminat taleplerini de sigorta karşılar.

2.1.7.3. Asansör Kazalarında Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası

Asansörlerde meydana gelebilecek kazalar sonucunda üçüncü şahıslara karşı oluşacak sorumluluklar teminat altına alınır. Asansör kazası meydana geldiğinde asansörde bulunanlar kazaya ilişkin maddi ve manevi tazminat taleplerini bina iş yeri ise iş yeri sahibinden, bina konut niteliğindeyse bina yöneticisi ve sakinlerinden talep edebilir.

BİLGİ KUTUSU

Asansörlerin yıllık olarak periyodik bakımı ve kontrolleri yapılır. Kontroller yapıldıktan sonra asansörün mevcut durumu ile ilgili etiketlendirme işlemi yapılır. Bu etiketler asansör kullanıcılarını bilgilendirir. Denetimi yapılan asansörlerin tehlikeli olup olmadığı ya da kullanıma uygun olup olmadığı bu etiketlerden anlaşılır. Asansör kullanırken bu etiketlere dikkat edilmelidir.

YILI ASANSÖR PERİYODİK KONTROLÜ ASANSÖR KİMLİK NO: / /

BU ASANSÖRÜN PERİYODİK KONTROLÜ / / TARİHİNDE YAPILMIŞTIR.

BU ASANSÖRÜN KULLANILMASI TEHLİKELİDİR. DÜZELTME SÜRESİ: 40 GÜN

KAAMP KONTROLÜ TARİHİ: / /

UYARI! TESPİT EDİLEN UYGUNSUZLUKLARIN 40 GÜNDE GİDERİLMESİ GEREKİR. UYGUNSUZLUĞU GİDERİLMEYEN ASANSÖR HİZMETTEN MEN EDİLİR.

- **Kırmızı Etiket:** Çok tehlikeli, can ve mal güvenliği açısından riskli. Kullanılmaması gerekir.

YILI ASANSÖR PERİYODİK KONTROLÜ ASANSÖR KİMLİK NO: / /

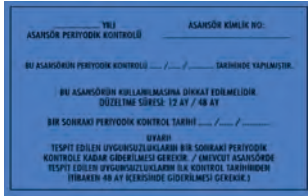
BU ASANSÖRÜN PERİYODİK KONTROLÜ / / TARİHİNDE YAPILMIŞTIR.

BU ASANSÖRÜN KULLANILMASI TEHLİKELİDİR. DÜZELTME SÜRESİ: 60 GÜN

KAAMP KONTROLÜ TARİHİ: / /

UYARI! TESPİT EDİLEN UYGUNSUZLUKLARIN 60 GÜNDE GİDERİLMESİ GEREKİR. UYGUNSUZLUĞU GİDERİLMEYEN ASANSÖR HİZMETTEN MEN EDİLİR.

- **Sarı Etiket:** Tehlikeli, mutlaka giderilmesi gereken sorunları var. Bu sorunların 60 gün içinde giderilmesi gerekir. Bu süre içinde kullanılabilir ancak dikkatli olunması gerekir.

YILI ASANSÖR PERİYODİK KONTROLÜ ASANSÖR KİMLİK NO: / /

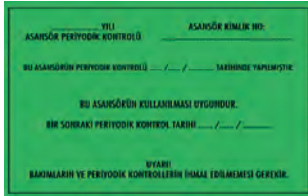
BU ASANSÖRÜN PERİYODİK KONTROLÜ / / TARİHİNDE YAPILMIŞTIR.

BU ASANSÖRÜN KULLANILMASI DİKKATİ GEREKTİRİR. DÜZELTME SÜRESİ: 12 AY / 40 AY

BİR SONRAKİ PERİYODİK KONTROL TARİHİ: / /

UYARI! TESPİT EDİLEN UYGUNSUZLUKLARIN BİR SONRAKİ PERİYODİK KONTROLÜ KADAR GİDERİLMESİ GEREKİR. / İNİYETLİ ASANSÖRDE TESPİT EDİLEN UYGUNSUZLUKLARIN 12 AY KONTROLÜ TARİHİNDE (YAKARAK 40 AY İÇİNDE) GİDERİLMESİ GEREKİR.

- **Mavi Etiket:** Hafif kusurlu, giderilmesi gereken sorunları var. Bu sorunların 12 ay içinde giderilmesi gerekir. Kullanılabilir.

YILI ASANSÖR PERİYODİK KONTROLÜ ASANSÖR KİMLİK NO: / /

BU ASANSÖRÜN PERİYODİK KONTROLÜ / / TARİHİNDE YAPILMIŞTIR.

BU ASANSÖRÜN KULLANILMASI UYGUNDUR.

BİR SONRAKİ PERİYODİK KONTROL TARİHİ: / /

UYARI! BAKIMLARIN VE PERİYODİK KONTROLLERİN İHAALİ TEHLİKELİDİR GEREKİR.

- **Yeşil Etiket:** Tehlike arz eden bir durum yok, güvenli. Kullanıma uygundur.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr>

2.1.7.4. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası

Petrol ve petrol ürünleri, kimyevi ürünler, hava gazı ve doğal gaz gibi ürünler ile maytap, havai fişek, mantar gibi patlayıcı ürünler tehlikeli madde sınıfına girer (Görsel 2.27).

Tehlikeli maddelerden kaynaklı kazalar sonucunda oluşan can ve mal kayıplarıyla beraber bu kazaların çevreye verdiği zararlardan doğan tazminatları teminat altına alan sigorta branşıdır. Bu tür kazalarda kusurun niteliğine bakılmaksızın sorumluluk doğar. Yaptırılması zorunlu bir sigorta branşıdır.

Görsel 2.27: Tehlikeli madde etiketleri

2.1.7.5. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortaları

Likit (sıvı) gaz işletmelerine ait tüplerin dolum sırasında ya da bulundukları yerde patlaması, gaz kaçırmaları, yanına neden olması gibi durumlarda oluşacak can ve mal kayıplarına karşı sorumlulukların teminat altına alındığı zorunlu sigorta branşıdır. Tüp gaz, tehlikeli madde sınıfına girer (Görsel 2.28). Bundan dolayı tüp gaz ile ilgili bir iş faaliyeti yerine getirenlerin tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk sigortasını, ek olarak da tüp gaz zorunlu sorumluluk sigortasını yaptırmaları gerekir.

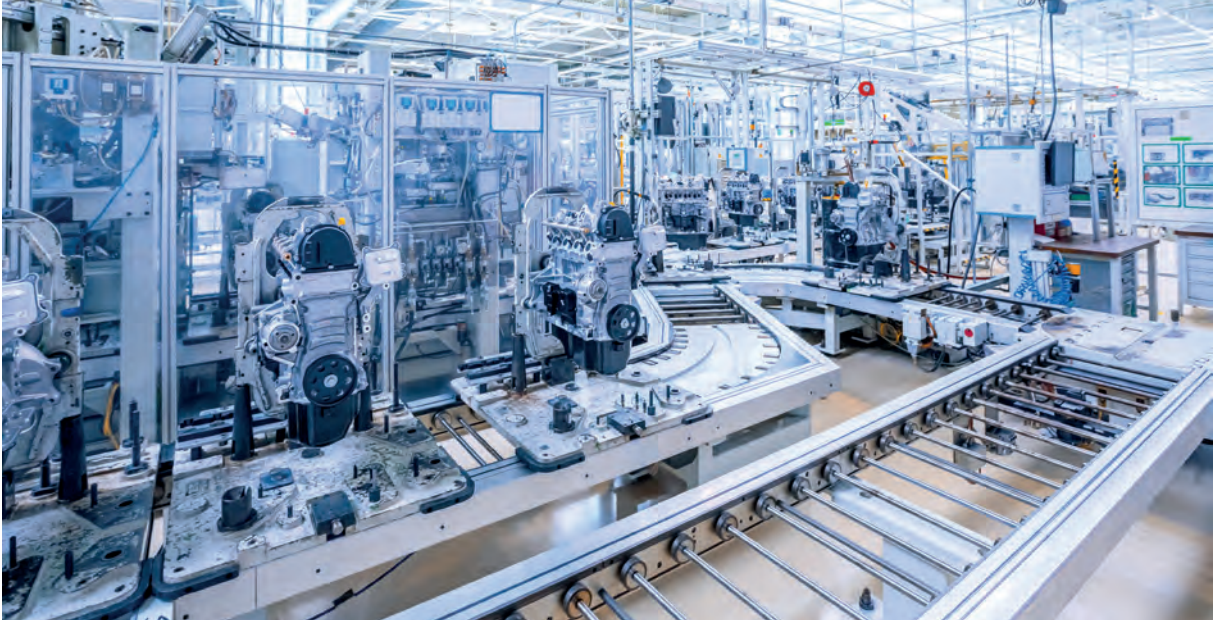
Görsel 2.28: Tüp gaz

2.1.7.6. Ürün Sorumluluk Sigortası

İşletmeler tarafından üretilip satışa sunulan ürünlerdeki kusurlardan kaynaklanan tazminat taleplerini teminat altına alan sigorta türüdür. Araştırma geliştirme sürecinde yapılan hatalar, üretimde yapılan hatalar, kalite kontrol faaliyetleri sırasında yapılan hatalar, ürünün etiketinde eksik veya yanlış bilgi verilmesi ile ilgili hatalar ürünle ilgili kusurları doğurabilmektedir.

Teknolojik gelişmeler sayesinde makineli üretime dayalı olarak üretim kapasitesi artmıştır. Günümüzde insan kontrollü üretimden çok makine kontrollü üretim söz konusudur.

Üretilen ürünler geçmişe göre daha karmaşık yapılara sahiptir (Görsel 2.29). Bu ürünlerden beklenen fayda bazen gerçekleşmez, hatalı ürünler kullanıcılara veya üçüncü kişilere zarar verebilir. Tüketicilerin korunmasına yönelik kanunlar, tüketicilerin giderek bilinçlenmesi, uluslararası ticaretin ve ürünlerin kullanıcı sayısının çoğalması ürünün vereceği zararlara yönelik tazminat taleplerini arttırmıştır. Bu durum üreticilerin sundukları ürünlerin risklerine ait sorumluluklarını da arttırmaktadır.

Görsel 2.29: Üretim

2.1.7.7. Mesleki Sorumluluk Sigortası

Mesleki çalışmalar yerine getirilirken riskin gerçekleşmesi sonucu oluşan zararlara yönelik tazminat taleplerini teminat altına alan sigortalardır. Mesleki çalışmasını yerine getiren meslek erbabı; hatalı davranışı, gerekli özeni göstermemesi, mesleği ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaması gibi nedenlere bağlı olarak başkalarını zarara uğratabilir.

a) Hekim Mesleki Sorumluluk Sigortası: Hekimlerin hastalarına sağlık hizmeti vermeleri esnasında yanlış tıbbi müdahale sonucunda oluşan zararlar teminat altına alınır. Hekimler hastalarını hastalık ve tedavi ile ilgili bilgilendirmelidir. Uygulanacak tedavi yöntemi, ilaç kullanımı, yan etkiler, tedavi yönteminin başarı oranı ve taşıdığı riskler ve tedavi uygulanmazsa oluşabilecek durumlarla ilgili hastadan imzalı onay almalıdır (Görsel 2.30). Gerekli bilgilendirme yapılmayan ve onay alınmayan hastaya uygulanacak tedavide ihmal söz konusudur. Hekimin hastalıkla ilgili standart tedavi yöntemini uygulamaması, tedaviye yönelik beceri eksikliği ve hastaya yanlış tedavi uygulaması **tıbbi yanlış uygulama** olarak kabul edilir.

Görsel 2.30: Tıbbi müdahale

b) Avukatlık Mesleki Sorumluluk Sigortası: Avukatların müvekkillerine verdiği avukatlık hizmeti sırasında oluşan zararlar teminat altına alınır. Avukatların müşterisi sıfatında olan ve avukat tarafından savunulan kişilere **müvekkil** denir (Görsel 2.31). Avukatların bir dava sürecinde müvekkillerinin savunmasını yaptığı sırada oluşan zararlardan kaynaklı tazminat sorumluluğı doğabilir. Tazminat sorumluluğunun yanında müvekkilin mahkeme giderleri, avukatlık ücreti gibi harcamalarının da karşılanması gerekir.

Görsel 2.31: Avukat ve müvekkili

c) Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Mesleki Sorumluluk Sigortası: Muhasebe alanında iş görenlerin hata ve ihmallerinden kaynaklanan zararların teminat altına alınmasıdır (Görsel 2.32).

İşin konusu gereğı maddi kayıplar dikkate alınır. Serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirin mükelleflere verdiği hesap tutma, maliye iş, işlemlerini takip etme ve yerine getirme hizmetleri sırasında ortaya çıkan zararlar teminat altına alınır. Muhasebecinin hata veya ihmali olursa mükellefin maddi kaybı ya da üçüncü kişilere karşı maddi sorumluluğı ortaya çıkar. Bu durumda sorumlu mükellefken asıl kusurlu muhasebecidir. Dolayısıyla mükellefin sorumlu olduğu kaybı muhasebecinin karşılaması gerekir. Bu sigorta ile muhasebecinin karşılaması gereken zararlar teminat altına alınarak muhasebecinin maddi kayıplara karşı korunması sağlanır.

Görsel 2.32: Muhasebe

2.1.7.8. Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası

Özel güvenlik çalışanlarının üçüncü kişilere karşı sorumluluklarını teminat altına alır (Görsel 2.33).

Özel güvenlik görevlisinin görevini yerine getirdiği sırada başkalarına zarar vermesi sonucunda oluşan sorumluluk işverene aittir.

İşverenin riskin gerçekleşmemesi için özen ve dikkat göstermesi ve tüm önlemleri aldığını ispat etmesi hâlinde sorumluluğı üzerinden kalkar. Kazanın meydana gelmesinde üçüncü kişilerin kusuru varsa tazminatta kusur oranında indirim yapılır.

Görsel 2.33: Özel güvenlik

2.1.7.9. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortaları

Limanlar, marinalar, deniz taşımacılığı yolcu terminaleri, iskele ve rıhtımlar, petrol ve doğal gaz boru hatlarına ilişkin tesisler kıyı tesislerini oluşturur (Görsel 2.34). Bu tesislerin kurulması ve işletilmesine ilişkin usul ve esaslar kanunda belirtildiği şekliyle uygulanır. Bu tesislerde insan taşımacılığından ve tesisin işletiminden kaynaklı riskler söz bulunur. Bir taraftan da petrol ve doğal gaz boru hattı tesisleri ile tehlikeli maddelerin tehdidi söz konusudur. Bu doğrultuda kıyı tesisi işletmeciliği kapsamında deniz kirliliği risklerine yönelik sorumluluklar bu sigorta branşı ile teminat altına alınır. Zorunlu sorumluluk sigortalarından biridir.

Görsel 2.34: Kıyı tesisi işletmesi

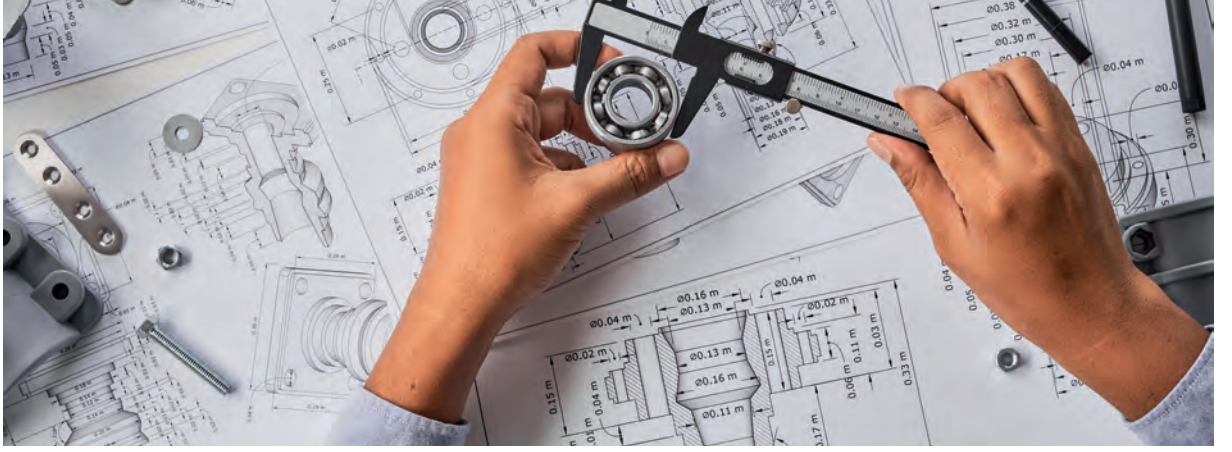
SIRA SİZDE

Liste hâlinde verilen genel sorumluluk sigorta branşlarının hangi başlıktaki sigorta türüne ait olduğunu tespit ederek uygun başlığın altındaki kutucuğa işaret (X) koyunuz.

Genel Sorumluluk Sigorta Branşları	Mali Sorumluluk Sigortası	Mesleki Sorumluluk Sigortası	İsteğe Bağlı Sorumluluk Sigortası	Zorunlu Sorumluluk Sigortası
İşveren Sorumluluk Sigortası	X		X	
Ürün Sorumluluk Sigortası				
Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Sorumluluk Sigortası				
Tehlikeli Madde Sorumluluk Sigortası				
Özel Güvenlik Sorumluluk Sigortası				
Tüpgaz Sorumluluk Sigortası				
Mesleki Sorumluluk Sigortası				
Asansör Kazalarında Üçüncü Şahıslara Karşı Sorumluluk Sigortası				
Üçüncü Şahıslara Karşı Sorumluluk Sigortası				

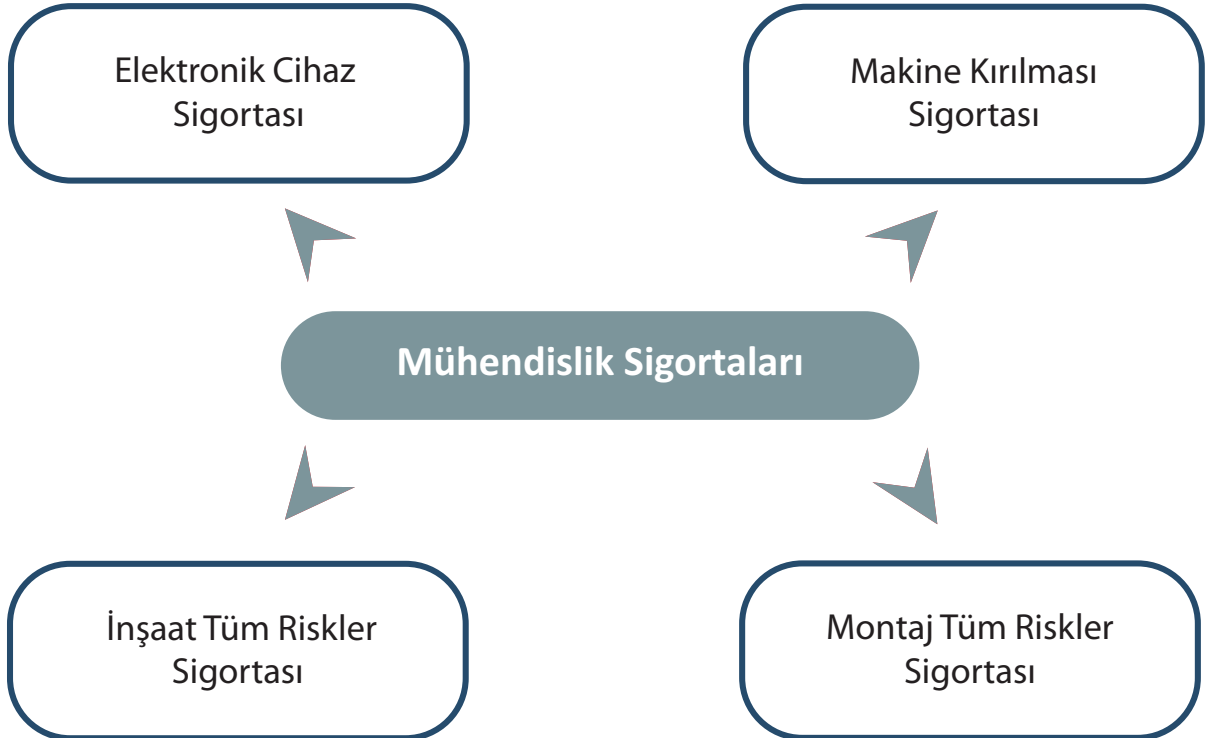
2.1.8. Mühendislik Sigortaları

Teknolojinin gelişmesi ve üretimin artmasıyla birlikte insan hayatının pek çok noktasına değinen çeşitli türde mühendislik dalları ortaya çıkmış ve sermaye sahipleri bu alanda karşılaşılabilecekleri olası riskleri minimuma indirebilmek adına mühendislik sigortalarına yönelmiştir. Mühendislik sigortaları, ilgili sektöre uygun olarak geliştirilen, sektörün ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulan kurumsal bir poliçe türüdür. Bu özel poliçeler ilgili mühendislik dalında ortaya çıkabilecek riskleri kapsar ve sınırsız şekilde kişiselleştirilebilir (Görsel 2.35).

Görsel 2.35: Mühendislik faaliyetleri

Mühendislik sigortaları kendi içinde dört başlık altında incelenir (Görsel 2.36).

Görsel 2.36: Mühendislik sigortası branşları

2.1.8.1. Elektronik Cihaz Sigortası

Elektronik cihazların kullanımı veya muhafazası sırasında beklenmedik şekilde dışarıdan gelebilecek her türlü hasarı karşılayan sigorta branşıdır. Bu sigorta branşında önemli nokta elektronik cihazlara gelebilecek hasarın dışarıdan gelecek bir duruma bağlı olmasıdır (Görsel 2.37). Cihazın teknik ve iç mekanizmasından kaynaklanan hasarlar bu kapsamda değerlendirilmez.

Görsel 2.37 : Elektronik cihaz

Ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla kullanılan bütün elektronik cihazlar elektronik cihaz sigortası kapsamında sigortalanabilir. Teminat kapsamında olan bu cihazlar Görsel 2.38’de verilmiştir.

Ofis ekipmanları,
bilgisayar, bilgi işlem
merkezleri

Haberleşme
ekipmanları, radyo
ve TV üniteleri

Ticari amaçla
kullanılan diğer
elektronik cihazlar

Grafik tasarım ve
basım yayın endüstri
ekipmanları

Tıbbi cihazlar

Alarm cihazları,
ölçüm, test ve
otomasyon
ekipmanları

Görsel 2.38: Teminat kapsamındaki cihazlar

Elektronik cihaz sigortası, cihazın kurulum aşamasında çalışır olduğu test edilmiş olması şartıyla belirli durumlardaki rizikoları teminat altına alır. Bu durumlar şunlardır:

- Cihazın kullanımı sırasında
- Cihazın kullanım yerinin değiştirilmesi sonucunda
- Cihazın bakım ve temizliği sırasında
- Durduğu yerde oluşabilecek zararlar

SIRA SİZDE

Kişisel olarak kullanılan elektronik cihazlara ait sigorta ile ticari amaçla kullanılan elektronik cihaz sigortası arasındaki farkları araştırınız. Elde ettiğiniz verileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2.1.8.2. Makine Kırılması Sigortası

Sigortalanan makinenin ve makine tesisatının kurulumu yapıp çalışır durumda olduğu test edildikten sonra oluşabilecek içten kaynaklanan hasarı kapsayan sigorta branşıdır. Makine tesisatının bakımı ve taşınması sırasında oluşabilecek hasarlar da sigorta kapsamındadır (Görsel 2.39). Burada önemli olan nokta hasarın kendiliğinden ve iç mekanizmadan kaynaklı ortaya çıkmasıdır.

Görsel 2.39: Makine hasarı

2.1.8.3. İnşaat Tüm Riskler Sigortası

Şantiye alanında sürecin devamlılığı için gerekli iş makinesi, inşaat ekipmanı, hazırlık malzemesi gibi tüm unsurların olağan dışı hasarlarını kapsayan bir tüm riskler [all risks (ol risks)] sigortasıdır. Bir inşaat projesinde poliçenin düzenlendiği ana kadar yapılmış tüm işler ile poliçe tarihinden sonraki süreçte yapılacak işleri kapsar (Görsel 2.40).

Görsel 2.40: İnşaat yapım süreci

İnşaat sigortasına inşaat tüm riskler sigortası denmesinin sebebi inşaat yapımı sırasında oluşabilecek rizikoların teker teker ifade edilemiyor olmasıdır. Bu sebeple inşaat tüm riskler sigortası teminatları belirtilmemiş, teminat dışında kalan hususlar ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

2.1.8.4. Montaj Tüm Riskler Sigortası

Bir kıymete ait montaj işleminin yapılmasına olanak sağlayan her türlü makine ve teçhizatın başına gelebilecek beklenmedik ve aniden ortaya çıkan hasarı kapsayan tüm riskler sigortasıdır. Montajı yapılmış kısım da dâhil olmak üzere montaj süresini kapsar (Görsel 2.41).

Görsel 2.41: Montaj süreci

Montaj sigortasında işveren, ana müteahhit, tali müteahhit olmak üzere üç taraf bulunur.

İşveren (Proje Sahibi): İşin yapılacağı şantiyeyi sağlayan, işin plan, proje kısmında bulunan ve bazı durumlarda malzeme tedarik eden asıl menfaat sahibi kişi veya kurumdur.

Ana Müteahhit: İşveren tarafından yetkilendirilmiş, projenin gerçekleşmesinden sorumlu yüklenicidir. İşlerin gerekli kısımlarını taşeronlara devretme yetkisi bulunur. İş sahasını sigorta ettiren taraftır.

Tali Müteahhit (Taşeronlar): Ana müteahhit tarafından yetkilendirilen, bir projenin tamamını veya bir kısmını gerçekleştirmek üzere faaliyet gösteren taraftır.

BİLGİ KUTUSU

Mühendislik sigortalarında 01.01.2022 - 31.08.2022 tarihi itibarıyla toplam 5.886.869.560 (beş milyar sekiz yüz seksen altı milyon sekiz yüz altmış dokuz bin beş yüz altmış) TL prim elde etmiştir.

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr>

2.1.9. Tarım Sigortaları

Türkiye geçmişten günümüze; tarım cenneti olarak adlandırılabilir, her bölgesinde çok çeşitli türde meyve, sebze ve tahılın yetiştirildiğı, her yüz kişiden on yedisinin geçimini tarımsal faaliyetlerle sağladığı kaliteli ve verimli topraklara ev sahipliğı yapan bir ülkedir. Bu verimli toprakların değeri zamanla göz ardı edilmiş ve her geçen gün tarımdan elde edilen gelir azalmıştır.

Bununla birlikte tarımda verimliliğın düşmesine neden olan ve çiftçiyi zor duruma iten dolu, sel, fırtına gibi doğal afetlerin de tarımın gerilemesinde etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca tarımla birlikte Anadolu insanının bir diğer geçim kaynağı olan hayvancılık da zaman içinde belli risklerle karşı karşıya kalmış ve büyük ölçekli besicilik faaliyetleri sekteye uğramıştır. Tarımda bu gibi sıkıntıların önüne geçilebilmesi için hayvancılığı da içine alan tarım sigortalarına önem verilmiş ve bu sigortalar çeşitli branşlarda uygulamaya konmuştur (Görsel 2.42).

Görsel 2.42: Tarım uygulamaları

2000'li yıllarda devletin tarımda kaliteyi arttırmak, besicilik faaliyetlerini geliştirmek ve çiftçinin zararını azaltmak amacıyla oluşturduğu devlet destekli tarım sigortaları etkili olmuş ve bu noktada çiftçiyi rahatlatmıştır. Burada sözü edilen sigorta; tarım, hayvancılık, arıcılık, su ürünleri, bitkisel ürünler, seracılık gibi alanları kapsamıştır.

Devlet destekli tarım sigortasının en büyük avantajı sigorta maliyetinin %50'sinin devlet tarafından karşılanmasıdır. Devlet destekli tarım sigortaları sekiz farklı branşta uygulanmaktadır (Görsel 2.43).

Görsel 2.43: Tarım sigortası branşları

Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM)

2005 yılında çıkarılan 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu ile birlikte devlet tarafından kanunda belirtilen risklerin güvence altına alınması ve gerekli hizmetlerin yürütülebilmesi için tarım sigortaları havuzu TARSİM kurulmuştur (Görsel 2.44).

Görsel 2.44: TARSİM logosu

Büyük ölçekli tarımsal risklerin özel sigorta şirketleri tarafından finanse edilemediği fark edilmiş ve devlet bu sahadaki boşluğu giderebilmek için kendi tarım sigortası havuzunu oluşturmuştur. Bu kapsamda tarım sigortaları alanında faaliyet gösterebilen tüm sigorta acenteleri havuza dâhil olduktan sonra TARSİM adına oluşturdukları standart poliçeler üzerinden prim ve risk hesaplaması yaparak tüm prim ve riski bu havuza devretmiştir. Acentelerin sağlayacağı avantaj, oluşturduğu her poliçe üzerinden komisyon elde etmesidir. Bu kapsamda devlet, mevcut sigorta acentelerinin kaynaklarını maksimum düzeyde kullanarak kendi sigorta havuzunu daha verimli ve aktif hâle getirmiştir. Oluşturulan poliçelerde çiftçiden alınacak primin %50'sini karşılamıştır.

a) Bitkisel Ürün Sigortası: Bitkisel ürün gurubunda yaş meyve, yaş sebze ve kesme çiçekler, ayçiçeği, pamuk gibi ürünler bulunur. Bu ürünlerin yetiştirilmesi sırasında meydana gelen don vurması, kalite kaybı gibi nedenlerle oluşan hasarlar bu sigorta kapsamında karşılanır.

b) Sera Sigortası: Sera kurulumunda kullanılan teknik donanımda ve yetiştirilen ürünlerde oluşacak hasarlar bu sigorta kapsamında karşılanır.

c) Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası: Tahıl ürünleriyle birlikte nohut, mercimek gibi kuru tarım faaliyetleriyle üretilen ürünlerdeki doğal afetler (don, yangın, su baskını, fırtına, deprem, sel) dışında başka bir sebepten meydana gelen verim kaybı gibi zararlar bu sigorta kapsamında karşılanır.

ç) Kümes Hayvanları Hayat Sigortası: Tarım ve Orman Bakanlığı sistemlerine kaydı yaptırılmış bio-güvenlik ve hijyen tedbirleri dâhilinde yetiştirilen tüm kümes hayvanları sigorta kapsamına alınır.

d) Su Ürünleri Hayat Sigortası: Su ürünleri kayıt sistemine (SKS) kayıtlı deniz ve iç sularda yetiştirilen, Bakanlıkça yapılacak risk incelemesi sonucu uygun görülen su canlıları sigorta kapsamında alınır.

e) Arıcılık Sigortası: Risk incelemesinden geçen ve TARSİM'e kaydı uygun görülen plakalı kovanlarda oluşacak zararlar teminat altına alınır. Bu sistemde plakalı kovanların aynı zamanda Arıcılık Kayıt Sistemi'ne (AKS) kayıtlı olması şartı aranır.

f) B y kbaŐ Hayvan Hayat Sigortası: Tarım ve Orman Bakanlığı sistemlerine kaydı yaptırılmış büyükbaş hayvanlar Bakanlık tarafından yapılacak risk değerlendirmesi sonucu uygun bulunursa sigorta kapsamında sayılır. Sigortanın yapılabilmesi için yaş sınırı önemli bir unsurdur. Damızlık, süt sığırı ve mandalarda alt sınır 1 ay olmak üzere 7 yaŐa kadar, besi sığırlarında ise 3 yaŐa kadar olan hayvanlar sigorta ettirilmektedir (Görsel 2.45).

Görsel 2.45: B y kbaŐ hayvancılık

g) K  kbaŐ Hayvan Hayat Sigortası: Tarım ve Orman Bakanlığı sistemlerine kaydı yaptırılmış koyun, keçi, koç ve teke gibi k  kbaŐ hayvanlar Bakanlık tarafından yapılacak risk değerlendirmesi sonucu uygun bulunursa sigorta kapsamında sayılır. Sigortanın yapılabilmesi için yaş sınırı önemli bir unsurdur. Koyun, keçi, koç ve teke gibi k  kbaŐ grubunda alt sınır 6 ay olmak üzere 5 yaŐa kadar olan hayvanlar sigorta ettirilmektedir.

BİLGİ KUTUSU

2021 yılı TARSİM verilerine göre toplam sigorta bedelinin branşlara göre dağılımda %44,7'lik payla bitkisel ürünler sigortası ilk sıradadır. Bunu %25,9 ile büyükbaş hayvan hayat sigortası, %17,9 ile sera sigortası takip etmektedir.  nceki yılın verileriyle karŐılaŐtırıldığında 2021 yılı toplam sigorta bedelinin 2020 yılına göre %41,4 oranında arttığı görülür.

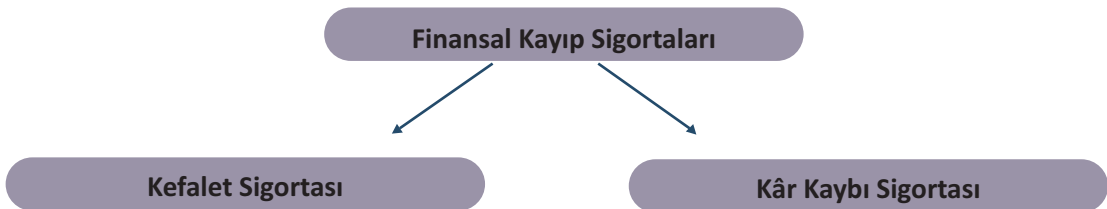
Kaynak: <https://www.tarsim.gov.tr>

2.1.10. Finansal Kayıp Sigortaları

İŞletmeler tarafından kullanılan ve işletmelerin finansal kayıplarını koruma altına alan sigortacılık branşıdır. Her işletmenin ticari hayatta karşılaştığı bazı riskler vardır. Finansal kayıp sigortaları da işletmelerin iş durmasından kaynaklanan k r kayıplarını ve ihalelere girerken ödemeyi taahhüt ettikleri teminat mektubu sorumluluğunu koruma altına alır.

Finansal kayıp sigortaları kefalet sigortası ve k r kaybı sigortası olmak üzere ikiye ayrılır (Görsel 2.46).

Görsel 2.46: Finansal kayıp sigortası türleri

a) Kefalet Sigortası: Sigorta şirketleri tarafından 5 Aralık 2017 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır. İşletmelerin ihalelere girebilmek için banka teminat mektubu almalarına gerek bırakmayacak bir sigorta çeşididir. Teminat mektubu yerine işletmeler Türkiye’de faaliyet gösteren sigorta şirketlerinden aldıkları kefalet sigortası senetlerini kullanabilmektedir. Bu sözleşme gereğince sigortalının ödemeyi ya da yapmayı kabul ettiği edimi yerine getirmediği durumda ortaya çıkacak zarar, sigorta şirketinin teminatı altına alınmış olur. İş yapacak olan işletme bu sigortayı yaptırarak işini aldığı özel sektör ya da kamu kurumuna güvence vermiş olur. Ayrıca işletmeler bankalardan teminat almak yerine kefalet sigortası yaptırarak bankalardaki kullanabilecekleri kredi limitlerini farklı yatırımlarda kullanabilme avantajı da elde eder.

BİLGİ KUTUSU

Teminat Mektubu: Bir kimsenin belirli bir iş yapabileceğine ilişkin, bankalarca verilen para güvencesini içeren belge.

Kaynak: <https://sozluk.gov.tr/>

b) Kâr Kaybı Sigortası: Literatürde iş durması sigortası olarak da adlandırılan, yangın sigortası ile bağlantılı ancak kapsam ve içerik bakımından ayrı incelenmesi gereken bir sigortacılık branşıdır. Yangın sigortası poliçesinde geçen riskler gerçekleştiğinde oluşan maddi hasar ve kayıplar yangın sigortası teminatı kapsamında belirtilen limitler içinde karşılanır. Ancak karşılaşılan bu risk sonucunda işletmeye ait taşınır ve taşınmazlar dışında üretim de etkilenebilir. Bu durumda işleminin cirosu düşer ve kârı azalır (Görsel 2.47).

Görsel 2.47: Kâr kaybı

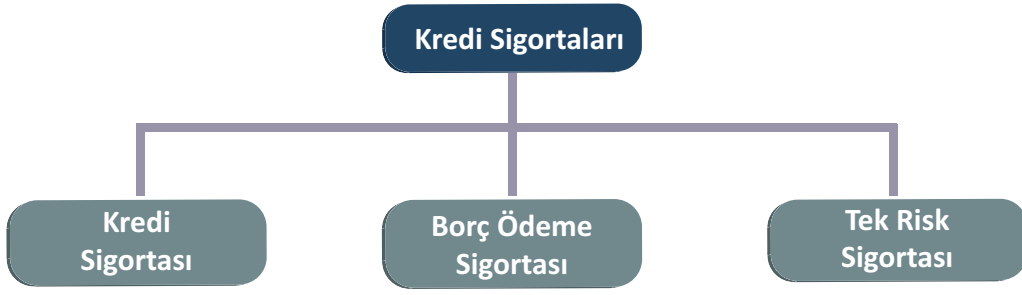
Gerçekleşen riskten kaynaklı olarak işin durması, aksaması, cironun düşmesi sonucunda oluşan kayıplar da kâr kaybı poliçesi ile teminat altına alınır.

2.1.11. Kredi Sigortaları

İnsan nüfusunun artmasıyla birlikte, mal ve hizmetlere olan talep artmış ve tüm dünyada ticaret hacmi genişlemiştir. Büyük ölçekli yürütülen bu ticari faaliyetlerin riskleri de büyümeye paralel olarak artmış, genellikle vadeli ödeme yöntemleri tercih edilmiştir.

Kredi sigortaları da ticari faaliyetlerde tarafların alacaklarını korumak amacıyla oluşacak riskleri teminat altına almayı öngören sigorta branşı olarak ortaya çıkmıştır. Taraflardan birinin iflas etmesi, ödeme yapmada temerrüde düşmesi ya da mahkeme kararıyla varlıklara tedbir konulması gibi durumlarda, her iki tarafın korunması amacıyla kredi sigortaları yapılmakta ve ticaretteki riskin en aza indirilmesine çalışılmaktadır. Ayrıca kredi sigortaları; hastalık, kaza, işsizlik gibi durumlar sonucu ödeme yapamayacak kişilerin borçlarının ve finansal kurumların sağladığı kredilerden doğan ödeme yükümlülüklerinin de güvence altına alınmasını sağlar.

Kredi sigortaları üç alt gruba ayrılır (Görsel 2.48).

Görsel 2.48: Kredi sigortası türleri

a) Kredi Sigortası: Sigorta kapsamında verilen güvence, alıcı ve satıcı taraf arasında gerçekleşen, fatura bedeli ve ödeme günü belli olan resmî işlemler için uygulanır. Sigortalı tarafın satış sözleşmelerinden doğan yurt içi ve yurt dışı tüm alacaklarını belirtilen usullere uygun olarak sigortalandığı sigorta çeşididir.

b) Borç Ödeme Sigortası: Kaza, hastalık, işsizlik gibi durumlarda, sigorta poliçesinde belirtilen sözleşmeye istinaden, kişinin borçlarına ödeme güvencesi veren sigorta çeşididir.

c) Tek Risk Sigortası: Sigorta poliçesinde belirtilmiş olan risk sebebiyle oluşacak maddi kayıpları güvence altına alan sigorta çeşididir. Örneğin bir finansal kuruluşun sağladığı kredi bu kapsamda güvence altına alınabilir.

2.1.12. Hukuksal Koruma Sigortası

Kişiler yaşamlarında karşılaştıkları olaylara karşı kendilerini savunmak ya da haklarını aramak için yasal yollara başvururlar. Ancak hukuk kurallarının yeterince bilinmemesi, uzayan dava süreçlerinin takibinin zor olması ve yargılama giderlerinin pahalı olması kişileri hak arayışlarından vazgeçirebilir.

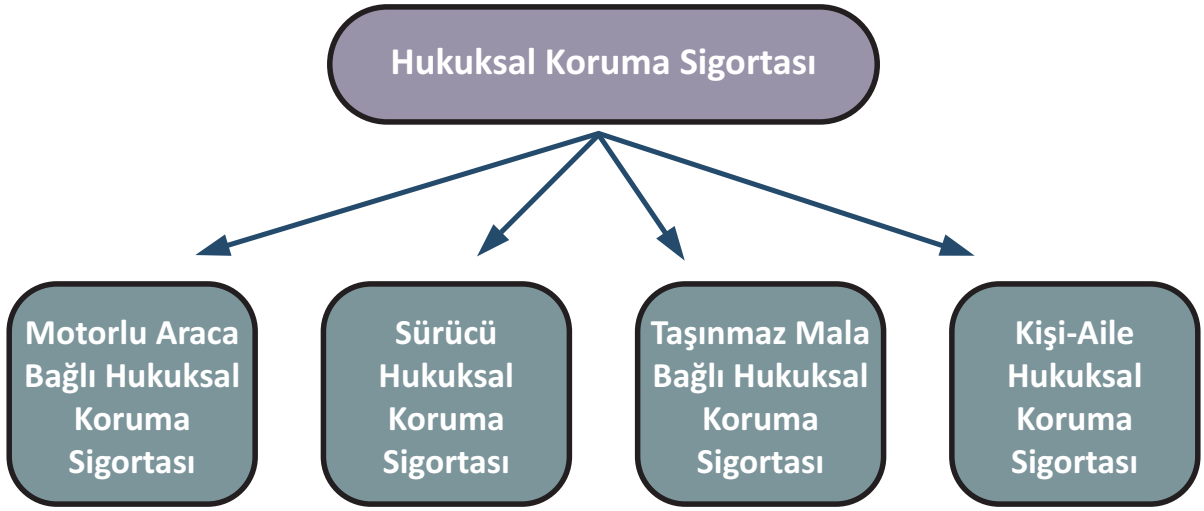
Hukuksal koruma sigortası da haklı olduğu hâlde masraflardan dolayı hukuk yoluna başvuramayan, hakkını aramaktan vazgeçen kişilere hakkını elde etme fırsatı sunar. Hukuksal koruma sigortası kişinin doğrudan malını koruyan bir sigorta türü değildir. Mal varlığındaki azalış ve artış durumlarında ortaya çıkan bir sigorta türüdür. Burada temel amaç sigortalıyı mal varlığındaki değişimin hukuki masraflarından korumaktır. Sigortalının poliçede belirtilen kapsamda meydana gelen hukuki davalardan ortaya çıkan masraflarını teminat altına almaktır.

BİLGİ KUTUSU

İŞKUR'un İşsizlik Sigortası Fonu Bülteni'nde yer alan verilere göre Eylül 2021 tarihi itibarıyla Fon Varlığı 87.849.163.000 (seksen yedi milyar sekiz yüz kırk dokuz milyon yüz altmış üç bin) TL oldu.

Kaynak: <https://www.iskur.gov.tr/kurumsal-bilgi/raporlar/>

Hukuksal koruma sigortaları; motorlu araca bağlı hukuksal koruma sigortası, sürücü hukuksal koruma sigortası, taşınmaz mala bağlı hukuksal koruma sigortası ve kişi, aile hukuksal koruma sigortası olarak dört gruba ayrılır (Görsel 2.49).

Görsel 2.49: Hukuksal koruma sigortaları

a) Motorlu Araca Bağlı Hukuksal Koruma Sigortası: Motorlu aracın sahibini, kiracısını ya da işletenini borçlar hukuku içerisine giren yasal süreçlerde ortaya çıkacak hukuki masraflar için koruma altına alır. Tescil, ruhsat ve diğer işlemlerle ilgili uyuşmazlıkların ortadan kaldırılması için başvuru hukuki süreçlerde çıkan masraflar bu kapsamda değerlendirilir.

b) Sürücü Hukuksal Koruma Sigortası: Özellikle işletmeler tarafından motorlu taşıt sürücüleri için yaptırılmaktadır. Poliçede belirtilen belirli sayıdaki aracı kullanabilen motorlu araç sürücüsünü teminat kapsamına alır. Sürücünün sürücü sıfatından doğabilecek uyuşmazlıkların giderilmesi için ortaya çıkan hukuki masraflar bu sigorta kapsamında değerlendirilir.

c) Taşınmaz Mala Bağlı Hukuksal Koruma Sigortası: Poliçede belirlenen taşınmaz bir malın bir kısmı veya tamamı ile ilgili kiralyan, kiracı ya da mülk sahibi arasında doğabilecek uyuşmazlıkların giderilmesinde hukuki yollara başvurulması sonucunda ortaya çıkabilecek masrafları koruma altına alır.

ç) Kişi, Aile Hukuksal Koruma Sigortası: Poliçede belirtilen kişi ya da aile fertlerinin hukuksal koruma gerektirecek durumlarda korunmasını sağlayan sigortadır. Tazminat işlemlerinde oluşacak uyuşmazlıklar, sigortalı hakkında açılan ceza davaları, işçi işveren arasındaki uyuşmazlıklar, kişiyle sosyal güvenlik kurumu, sendika ve vakıflar arasındaki uyuşmazlıklar ve miras hukuku uyuşmazlıkları ile ilgili doğacak hukuki masrafları teminat kapsamına alır.

BİLGİ KUTUSU

Hukuksal Koruma Sigortaları 04.01.1993 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile bağımsız sigorta branşı olarak kabul edilmiştir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/>

SIRA SİZDE

Verilen tanımların hangi sigorta türüne ait olduğunu bularak karşısındaki boşluğa yazınız.

	Tanım	Sigorta Türü
1	Sigorta şirketlerinin belirlemiş olduğu ve sigortalının beklenmedik şekilde karşılaştığı kazalar sonucu oluşan hastane,bakım,nakil ve maluliyet masraflarını karşılayan özel sigorta türüdür.	
2	Kişilerin beklenmedik kazalarda ortaya çıkabilecek risklere karşı kendilerini teminat altına aldıkları özel sigorta türüdür.	
3	Hastalığın ortaya çıkması durumunda kişilerin oluşacak gelir kayıplarıyla birlikte, her türlü tedavi masraflarını teminat altına alan sigorta türüdür.	
4	Araç sahibinin ve aracın trafikte karşılaşıcağı zararları teminat altına alan sigorta türüdür.	
5	Sigortalının, sigortalının aile fertlerinin ya da çalışanlarının çeşitli ihmaller sonucu karşılaşılabilecekleri maddi ve bedensel zararları karşılayan sigorta türüdür.	
6	Hava araçlarında oluşan zararın karşılandığı sigorta türüdür.	
7	Deniz, göl ve nehir araçlarında meydana gelen zararı karşılayan sigorta türüdür.	
8	Ulaşımın şekline bağlı olmaksızın nakliyata konu olan her türlü mal ve bagajda oluşacak hasarı karşılayan sigorta türüdür.	
9	Yangın, yıldırım ve infilak sonucu meydana gelen hasarı karşılayan sigorta türüdür.	
10	Makine kırılması, elektronik cihaz, montaj ve inşaat gibi alt branşları olan ve bu branşlarda meydana gelebilecek hasarları teminat altına alan sigorta türüdür.	
11	Doğal afet veya iklimsel nedenlerle meydana gelen zararları kapsayan ve devlet destekli olarak uygulanan sigorta türüdür.	
12	Bir borç veya kredinin ödenememesi durumunda ortaya çıkacak zararı karşılayan sigorta türüdür.	
13	İstihdam, gelir yetersizliği ve gelir kaybı gibi nedenler sonucu oluşacak zararların karşılandığı sigorta türüdür.	
14	Hukuksal çıkarların korunması adına yürütölen iş ve işlemler sırasında oluşan masrafları karşılayan sigorta türüdür.	
15	Sigortalının iş yerindeki kaza, ihmal ya da sorumsuz davranma sebebiyle bedenlen ya da maddi açıdan zarar oluşması durumunda ortaya çıkan hukuki işlemlerin masraflarını ve oluşabilecek tazminatları karşılayan sigorta türüdür.	

2. UYGULAMA

UYGULAMA ADI:	Bil Bakalım Oyunu
UYGULAMA SÜRESİ:	1 hafta
AMAÇ:	Hayat dışı sigorta branşlarının farklılıklarını açıklamak.

AÇIKLAMA: Bu uygulamada sizden, öğrenme biriminde geçen hayat dışı sigorta türleri ile ilgili oyun kartları hazırlamanız ve bu kartları kullanarak sınıf arkadaşlarınızla hayat dışı sigorta türleri arasındaki farkları açıklamanız istenmektedir. Çalışmanızı uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Bil bakalım oyun kartlarını bireysel olarak hazırlayınız.
2. Renkli fon kartonu üzerine tükenmez kalem kullanınız.
3. Tüm hayat dışı sigorta türlerini dikkate alarak en az beş adet oyun kartı hazırlayınız.
4. Oyun kartlarını anlatılacak kelime (bir adet) ve yasaklı kelime (beş adet) içerecek şekilde düzenleyiniz (örnek oyun kartı).
5. Oyun kartlarında mutlaka beş adet yasaklı kelimeye yer veriniz.
6. Yasaklı kelimeleri anlatılacak kavrama en yakın kelimelerden seçiniz.
7. Hazırladığınız oyun kartlarını sınıfta arkadaşlarınızla birleştiriniz.
8. Dörder kişilik gruplar oluşturunuz.
9. Her grup üyesinin kartlardaki kavramları grup arkadaşlarına anlatmasını sağlayınız.
10. Her grup üyesinin en az bir defa anlatıcı olmasını sağlayınız.
11. Anlatım için süre belirleyiniz.
12. Belirlenen sayıdaki anlatımdan sonra kazanan takımı belirleyiniz.
13. Örnek oyun kartı

Yangın Sigortası

Duman
Patlama
Yıldırım
Ateş
İtfaiye

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde materyalin “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-2.2 Bil Bakalım Oyunu Uygulaması Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılacaktır.

2.2. HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARI

Hayat dışı sigorta teminatları kapsamında bazı riskler teminat altına alınırken bazı risklerin teminat altına alınabilmeleri için poliçeye ek sözleşmeler gereklidir. Poliçede yazılı teminatlar ve ek sözleşmeler ile teminat altına alınan risklerin gerçekleşmesi durumunda meydana gelen hasar ve zararlar sigorta kapsamında tanzim edilir. Teminat dışında kalan hâllerde ise meydana gelen hasar ve zararlar sigorta kapsamı dışındadır (Görsel 2.50).

Görsel 2.50: Sigorta teminatları

2.2.1. Kaza Sigortası Teminatları

Kaza sigortaları kapsamında; karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası, kara araçları sigortası (kasko), yeşil kart, cam kırılması sigortası ve hırsızlık sigortası teminatları bulunur.

2.2.1.1. Kara Yolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları (Trafik Sigortası)

Halk arasında trafik sigortası olarak bilinen kara yolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında, kaza neticesinde meydana gelen vefat, sakatlanma ve sağlık giderleri ile maddi zararlar teminat altına alınmıştır.

Maddi Zararlar Teminatı: Sigortalanan motorlu aracın karıştığı kaza neticesinde karşı tarafın aracına verdiği zarar ve aracın piyasa değerinde meydana gelen dıőuő sigorta teminatları kapsamındadır. Araçta meydana gelen hasar ve değer dıőuőu sigorta eksperı tarafından tespit edilir.

Sağlık Giderleri Teminatı: Üçüncü şahıslara verilen fiziki hasar ve zararlar sigorta teminatı kapsamındadır. Kaza neticesinde zarar gören kişinin protez, organ nakli gibi tedavi masrafları sigorta teminatlarına dâhildir. Aynı zamanda zarar görenin sürekli engelli raporu alana kadar yüklendiği tedavi ve bakıcılık masrafları da sigorta teminatlarına dâhildir. Kaza sonrasında zarar gören üçüncü şahsın çalışma gücündeki kısmi ya da bütün kayba bağlı giderler sağlık giderleri teminatı kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) sorumluluğındadır.

Sakatlanma Teminatı: Kaza sonrasında üçüncü şahıslarda meydana gelen fiziksel zararlar nedeniyle oluşan ekonomik kayıplar sigorta teminatlarına dâhildir. Zarar gören kişide iş görememe veya sürekli sakatlık durumu oluşmuşsa kişinin sakatlık oranı ve iş görmediği süreler hesaplanarak tazmin yoluna gidilir.

Ölüm (Destekten Yoksun Kalma Teminatı): Trafik kazası nedeniyle kişinin vefat etmesi dolayısıyla yakınlarının vefat eden kişinin desteğinden yoksun kalması durumunda uğradıkları maddi zararlar sigorta teminatı kapsamındadır.

Teminat Dışında Kalan Hâller

Kara yolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında aşağıda yer alan hâller sigorta teminatları dışındadır.

- Durağan hâldeki taşıtların neden olabileceği zararlar
- Hak sahibi kişilerin kendi kusurları nedeniyle oluşan zararlardan dolayı talep ettikleri tazminat
- Sigorta yaptırmanın sorumluluğunda olmayan riskler dolayısıyla talep ettikleri tazminat
- Sigorta yaptırmanın yakınlarının (eş, çocuk, kardeş vb.) mallarına gelen hasar ve zararlar nedeniyle isteyebilecekleri maddi talepler
- Kaza sonucu vefat eden kişinin kusur oranına denk gelen tazminat talebi, manevi tazminat istemleri
- Kaza nedeniyle zarar gören kimselerin bagajların dışında, sigortalanan araçta taşınan diğer eşyaların göreceği hasar ve zararlar
- Sigorta yaptırmanın kendi aracında ya da kendi aracı tarafından çekilen römork veya yarı römork araçlarda meydana gelebilecek hasarlar
- Karayolları Trafik Kanunu'na göre sigortalının sorumlu tutulamayacağı hasar ve zararlar, aracın çalınması ya da gasp edilmesi sonrası karıştığı kazalar nedeniyle meydana gelen hasar ve zararlar, çalan ya da gasp eden şahsın talepleri, çalınan ya da gasp edilen araca bilerek binen kişilerin uğradığı zararlar
- Motorlu bisikletin kullanımından doğan zararlar
- Kaza nedeniyle doğal yaşama verilen zararlar, kirlenen çevre ve doğal kaynakların yeniden temini için üstlenilen masraflar
- İş durması, gelir ve kâr kaybı ya da kira mahrumiyetleri gibi zararlar
- Soruşturma nedeniyle oluşan idari para cezaları, adli para cezaları ve tüm giderler
- Terörle Mücadele Kanunu'nda belirtilmiş terör eylemlerinde kullanılan taşıtların neden olduğu zararlar ve bu amaçla kullanıldığını bildiği hâlde araca binen kişilerin uğradığı zararlar

2.2.1.2. Kara Araçları Kasko Sigortası Teminatları

Kasko sigortası poliçesi kapsamında aşağıda belirtilen hâller ana teminatlardandır.

- Taşıtın kara ya da demir yolunda kullanılabilen araçlarla çarpışması
- Durağan ya da seyir hâlindeki bir cisme çarpmak veya bu cisim tarafından çarpılmak dolayısıyla düşme, devrilme gibi kazalar
- Fiil ehliyeti bulunan veya bulunmayan üçüncü kişilerin vereceği zararlar ya da şaka ile yaptıkları hareketler sonucu oluşan zararlar
- Taşıtın yanması ya da patlaması
- Taşıtın veya parçalarının (araçta takılı bulunan teyp, radyo gibi aksesuarlar) çalınması veya çalınma girişimi sonucu zarar görmesi

Dar Kasko: Ana teminatlarda yer alan rizikoların bir ya da birkaçı teminat altındadır.

Kasko: Ana teminatlarda yer alan tüm rizikolar teminat kapsamındadır.

Tam Kasko: Ana teminatlarda yer alan tüm rizikolar ve ek sözleşme ile teminat altına alınabilir tüm risklerin birlikte verildiğı üründür.

Genişletilmiş Kasko: Ana teminatlar kapsamında sigortalanan rizikoların yanında sigortalananabilir bir ya da birkaç rizikonun daha ek sözleşme ile teminat altına alındığı sigorta ürünüdür. Hayvancılık faaliyetleri yürütölmeyen bir yerleşim yerinde yaşayan kişi, hayvanların vereceğı zarara ilişkin ek teminatı almak istemeyecektir. Dolayısıyla bu kişinin seçeceğı ürün, tam kasko yerine genişletilmiş kasko olacaktır.

Ek Teminatlar

Policeye, ek sözleşme ile dâhil edilebilecek, böylelikle kasko sigortası teminatlarına alınabilecek kazalar aşağıda sıralanmıştır.

- Ülke sınırları dışında oluşan kazalar
- Kolluk kuvvetlerinin halk hareketlerini (eylem, grev gibi) önlemek veya durdurmak için yaptığı müdahale sonucu oluşan zararlar
- Terörle mücadele kapsamına giren terör eylemleri ve bu eylemleri önlemek adına kolluk kuvvetlerinin müdahaleleri sonucunda meydana gelen hasar ve zararlar
- Doğal afetler ve su baskını sonucu meydana gelen zararlar
- Tütün mamulleri ya da benzer maddeler ile temas nedeniyle çıkan yangın dışındaki zararlar
- Yetkili olmayan kişilerce veya kurallara uygun olmadan çekilen araçlara gelen zararlar
- Yasa ve kurallara uygun şekilde taşınan tehlikeli maddelerin (patlayıcı, yanıcı, yakıcı maddeler) taşınmasıyla meydana gelen zararlar
- Police kapsamındaki kaza sonucu oluşan kullanım kayıplarından ve maddi kayıplardan kaynaklı zararlar
- Araç ile iddia veya yarışa katılma sonucunda ya da bunlara hazırlık yapılırken oluşan zararlar
- Taşıta ait anahtarın (policeye ek sözleşmelerle belirtilen hâller dâhilinde) üçüncü kişiler tarafından ele geçirilmesiyle oluşan çalınma ya da çalınma teşebbüsü neticesinde taşıtın uğradığı hasar ya da zararlar
- Policeye ek sözleşmeler ile belirtilen hâller dâhilinde çalınan veya kaybolan anahtar yüzünden taşıtın kilit mekanizmalarının değiştirilmesinden doğan hasar ve zararlar
- Ek sözleşmede belirtilen hâller dâhilinde kemirgen veya diğer hayvanların vereceğı zararlar
- Araçtaki bakımsızlık nedeniyle (paslanma, yağsızlık vb.) meydana gelebilecek zararlar
- Sigorta teminatları dâhilindeki bir olaydan kaynaklanmayan veya böyle bir olayla sonuçlanmayan, araçta oluşabilecek elektrik ya da mekanik arızalardan kaynaklanan zarar ve lastiklerde oluşabilecek zararlar

Teminat Dışında Kalan Hâller

Aşağıda belirtilen hâllerde taşıtta meydana gelen zararlar sigorta teminatının dışındadır.

- Her türlü iç ve dış tehdit (savaş, istila, ihtilal gibi) nedeniyle kolluk kuvvetleri tarafından yapılan önleme ve durdurma çalışmaları sonucu oluşabilecek zararlar
- Nükleer enerjinin sebep olduğu tehlikelerin ortaya çıkması ve kolluk kuvvetlerinin olaya müdahalesiyle oluşan hasarlar

- Resmî kurum ve kuruluşlar hariç, taşıtın hasar veya arıza nedeniyle zorunlu olarak taşınması veya çekilmesi sonucu oluşan zararlar
- Poliçeye konu olan taşıtının sürücü belgesi olmayan kişiler tarafından kullanıldığı sırada meydana gelen zararlar
- Taşıtın yasal sınırın üzerinde alkol almış, keyif verici madde kullanmış ya da mevzuatta alkol alamayacağı belirtilmiş kişi ya da kişilerce kullanılması nedeniyle oluşabilecek zararlar
- Sigortalının birlikte yaşadığı ya da eylemlerinden sorumlu olduğu kişiler tarafından taşıta bilerek zarar verilmesi veya taşıtın kaçırılması, çalınması sırasında oluşabilecek zararlar
- Taşıtın teminat kapsamına giren hasar ya da arızalar hariç olmak üzere kara, deniz ve hava araçları ile taşınması sırasında uğrayacağı zararlar
- Taşıtın ruhsatta yer alan taşıma kapasitesinden fazla yük ve yolcu taşımasından kaynaklanan zararlar
- Terörle mücadele kapsamına giren terör eylemleri ve bu eylemleri önlemek adına kolluk kuvvetlerinin müdahaleleri sonucunda meydana gelebilecek biyolojik ve kimyasal kirlenme, bulaşma veya zehirlenme kaynaklı zararlar
- Sürücünün kaza mahallinden mecburi durumlar (tedavi, yardım amaçlı sağlık kuruluşuna gitme) haricinde kimlik tespitini engellemek için ayrılması

SIRA SİZDE

Kasko sigortası kapsamında dar kasko, kasko ve genişletilmiş kasko poliçelerinde yer alan teminatları ilgili başlığın altındaki alana yazınız.

Dar Kasko	Kasko	Genişletilmiş Kasko

2.2.1.3. Cam Kırılması Sigortası Teminatları

Sigortalanan cam veya aynaların kırılması nedeniyle sigorta yaptıranın uğrayacağı hasar ve zararlar teminat altına alınır.

Ek Teminatlar

Ek sözleşmeler ile poliçede belirtilmek kaydıyla aşağıdaki hâller sigorta teminatları kapsamına alınabilir.

- Sigortalı eşya herhangi başka sigorta poliçesinde teminat altına alınmamışsa yangın, yıldırım, patlama ve bu olaylardan kaynaklanan söndürme ve kurtarma çalışmaları nedeniyle oluşan hasar ve zararlar
- Sigortalanan cam vitrin, ayna gibi eşyaların bulunduğu yerlerde yapılan tadilat ya da inşaatlar dolayısıyla meydana gelen hasar ve zararlar

- Sigortalanan cam vitrin, ayna gibi eőşyaların kırılması nedeniyle üzerlerinde bulunan sűsler ve yazıların gűrdűėő hasar ve zararlar
- Kolluk kuvvetlerinin halk hareketlerini (eylem, grev gibi)  nlemek veya durdurmak için yaptėėı műdahale sonucu oluőan hasar ve zararlar

Teminat Dışında Kalan Hâller

Cam kırılması sigortasında aşağıdaki hâller sigorta teminatı dışındadır.

- Sigortalanan cam, ayna gibi eőşyaların bulunduğu yerin yıkılması ya da  okmesi
- Sigortalanan cam, ayna gibi eőşyaların montajı, yerinin değiştirilmesi ya da tamiratı sırasında oluşabilecek hasar ve zararlar
- Sigorta yaptıran kiőı ya da aile fertleri tarafından yapılan kasti zararlar
- Sigortalanan ayna ya da cam yűzeyinde oluőabilecek çizilme ve kopmalar
- Kaide ve çerçevelerde bulunan ayıp ya da kusur nedeniyle oluşabilecek hasarlar
- Sigortalanan cam veya aynada doğal afetler sonucu meydana gelebilecek hasarlar
- Her tűrlű i  ve dıő tehdit (savaő, istila, ihtilal vb.) nedeniyle kolluk kuvvetleri tarafından yapılan  nleme ve durdurma çalıőmaları sonucu oluőabilecek zararlar
- Nűkleer enerjinin sebep olduėu tehlikelerin ortaya çıkması ve kolluk kuvvetlerinin olaya műdahalesi ile oluőan hasarlar
- Devletin sigortalı varlık üzerinde yetkisini kullanması sonucu ortaya çıkan hasarlar
- Terörle műcadele kapsamına giren terör eylemleri ve bu eylemleri önlemek adına kolluk kuvvetlerinin műdahaleleri sonucunda meydana gelebilecek biyolojik ve kimyasal kirlenme, bulaőma veya zehirlenme kaynaklı zararlar

2.2.1.4. Hırsızlık Sigortası Teminatları

Zorla veya bir araç kullanmak suretiyle konut, ticarethane ya da bankaya veya buraların bir b lűműne girilerek para, ziynet, kıymetli evrak, elektronik eőya gibi değerli malların  alınmasını teminat altına alan sigortadır. Ayrıca hırsızlık giriőimi nedeniyle meydana gelen zararları da teminat altına alır.

Sigorta yaptıran, kendisi ile birlikte oturan aile bireylerinin,    ncű őahısların ve çalıőanların da eőşyalarını sigortalayabilir. Hırsızlık eylemi sırasında bu kiőilerin eőşyalarında meydana gelebilecek hasar ve zararlar da sigortanın kapsamındadır. Sigortalanan yerde bulunan kıymetli evrak, değerli taő ya da madenler, antika değeri olan eőşyalar, sanat eserleri kıymetleri poliçede yazılı olmak koőulu ile hırsızlık sigortası kapsamındadır.

Ek Teminatlar

Aőaėıda sıralanan hâllerden herhangi birinin meydana gelmesini fırsat bilerek    ncű kiőiler tarafından yapılan hırsızlık yağma gibi eylemler sigorta teminatları dıőındadır. Ancak poliçeye yapılacak ek sözleőmeler ile teminat altına alınabilir.

- Sigortalanan yerin aralıksız bir ay boyunca ziyaret edilmemesi
- Sigortalanan yerde bulunan değerli eőşyaların yerinin değiştirilmesi (taşınması)

- Kolluk kuvvetlerinin halk hareketlerini (eylem, grev vb.) önlemek veya durdurmak için yaptığı müdahale sonucu oluşan hasar ve zararlar
- Doğal afetler (yangın, deprem, yanardağ patlaması, sel, su baskını, kar ağırlığı) sırasında yapılan hırsızlık ve yağma
- Sigorta yaptıranın çalışanları tarafından yapılan hırsızlık, yağma ve tahribat
- Aldatma ile yapılan (kıyafet değiştirme, yetkili olduğunu söyleme vb.) hırsızlık ve yağma
- Terörle mücadele kapsamına giren terör eylemleri ve bu eylemleri önlemek adına kolluk kuvvetlerinin müdahaleleri sonucunda meydana gelen hasar ve zararlar

Teminat Dışında Kalan Hâller

Hırsızlık sigortası kapsamında aşağıda yer alan hâller sigorta teminatları dışındadır.

- Her türlü iç ve dış tehdit (savaş, istila, ihtilal vb.) nedeniyle kolluk kuvvetleri tarafından yapılan önleme ve durdurma çalışmaları sonucu oluşabilecek zararlar
- Nükleer enerjinin sebep olduğu tehlikelerin ortaya çıkması ve bu tehlikelere kolluk kuvvetlerinin müdahalesiyle oluşan hasarlar
- Devletin sigortalı varlık üzerinde yetkisini kullanması sonucu ortaya çıkan hasarlar
- Sigorta yaptıran kişi ile yaşayan aile fertleri, üçüncü şahıslar ve çalışanlar tarafından yapılan tahribat ve hırsızlık eyleminden kaynaklanan zarar ve hasarlar
- Hırsızlık eylemi sonucunda meydana gelen yangın, patlama ve su baskınından kaynaklı zarar ve hasarlar
- Sigortalanan yerdeki envanter sayımında çıkan eksikler

2.2.1.5. Ferdî Kaza Sigortası Teminatları

Ferdî kaza sigortasında poliçenin ön yüzünde teminat kapsamına giren ve girmeyen hâller belirtilmelidir. Vefat ve daimî sakatlık ya da hastalık (maluliyet) teminatlarına ek olarak gündelik tazminat ve tedavi masrafları teminatlardan biri ya da her ikisi de verilebilir.

Ferdî kaza sigortası, can sigortaları ve bireysel emeklilik dersi kapsamında ayrıntılı incelenecektir.

2.2.2. Araç Sigortaları Teminatları

Araç sigortaları teminatları kapsamında kara, hava ve su araçları sigortalarının teminatları bulunur.

2.2.2.1. Kara Araçları Teminatları

Uygulamada en çok kullanılan sigorta branşı, kara araçları için yapılan sigortalardır.

Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası Teminatı

Sigortalı aracın kullanılması ya da işletilmesi sırasında, üçüncü şahıslara verdiği fiziksel ve maddi hasarın trafik sigortası teminat limitlerini aşan kısmını poliçede yazılı limitler dâhilinde teminat altına alır. Manevi tazminat istemleri, poliçeye ek sözleşme ile sigorta kapsamına dâhil edilebilecek hâllerdendir.

Teminat Dışında Kalan Hâller

Motorlu kara taşıtları ihtiyari mali sorumluluk sigortası kapsamında aşağıda yer alan hâller sigorta teminatları dışındadır.

- Sigorta yaptıranın uğrayacağı zarar
- Taşıtı idare ya da sevk edenin taşıtı idare veya sevk ederken uğrayabileceğı zarar nedeniyle ileri sürebileceğı talepler
- Taşıtı işleten ya da sevk edenin birinci derece yakınlarının (eş, çocuk, kardeş) uğrayabileceğı zarar nedeniyle ileri sürebileceğı talepler
- Taşıta gelen zarar neticesinde, taşıtın mülkiyetini elinde bulunduran ve işleten arasındaki ilişki nedeniyle ileri sürülebilecek talepler
- Sigortalanan taşıtla taşınan ya da çekilen mallarda (yolcu bagajı hariç) hasara uğraması nedeniyle ileri sürülebilecek talepler
- Karayolları Trafik Kanunu'na göre sigortalının sorumlu tutulamayacağı hasar ve zararlar, aracın çalınması ya da gasp edilmesi sonrası karıştığı kazalar nedeniyle meydana gelen hasar ve zararlar, çalan ya da gasp eden şahsın talepleri, çalınan ya da gasp edilen araca bilerek binen kişilerin uğradığı zararlar
- Sigortalanan taşıt ile sürat yarışına katılma veya hazırlanma sırasında oluşabilecek hasarlar dolayısıyla ileri sürülebilecek talepler
- Bakım onarım gibi işlemler için bırakıldığı yerde taşıtta oluşabilecek hasarlar dolayısıyla ileri sürülebilecek talepler
- Tehlikeli maddelerin (patlayıcı, yanıcı madde) taşınması nedeniyle oluşabilecek hasarlar dolayısıyla ileri sürülebilecek talepler
- Terörle mücadele kapsamına giren terör eylemleri ve bu eylemleri önlemek adına kolluk kuvvetlerinin müdahaleleri sonucunda meydana gelen hasar ve zararlar

2.2.2.2. Hava Araçları Teminatları

Hava taşıtları sigortalarında taşıyıcının Türk hava sahasındaki sorumlulukları şunlardır:

- Yolcunun uğrayabileceğı fiziksel zarar ve vefatına neden olan durumlar
- Hava taşıtına iniş veyahut biniőler sırasında oluşabilecek kazalar ile bagaj, posta ve yüklerin taşınması sırasında oluşan zararlar
- Hava taşıttan havalimanı veya dışında inilmesi hâlinde oluşan zararlar
- Muhafazası altında bulunan bagaj, posta ve yüklerin kaybolması, hasara uğraması
- Faaliyetleri sırasında yaşanan gecikmeler nedeniyle üçüncü kişilerin uğradığı zararlar

2.2.2.3. Su Araçları Teminatları

Su araçları sigortası teminatları kapsamında; deniz araçları zorunlu mali sorumluluk, tekne inşaat ve gemi onarımcısı veya marina işletmecileri yasal sorumluluk sigortalarının teminatları bulunur.

A) Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Teminatı

Sigorta yaptıran, yolcuların güvenli ve rahat yolculuk yapmasını ve yük, bagaj gibi eşyaların güvenliğini sağlamak için gerekli tedbirleri almak zorundadır.

Sigortacı, bu sigorta ile poliçede belirtilen ticari deniz taşıtının seferleri sırasında duraklamalar da dâhil meydana gelebilecek kazalar (sabit veya yüzen bir cisme çarpmak veya çatma) nedeniyle üçüncü kişilere verdiği zararları poliçede yazılı teminatlar dâhilinde karşılar. Çevreye verilen zararda kirlilik ve enkaz temizleme masrafları da sigorta kapsamındadır.

B) Tekne İnşaat Sigorta Teminatları

Tekne inşaat sigortası teminatları aşağıdaki riskleri kapsar.

- İmalat sırasında meydana gelebilecek riskler
- Kızağa konulma ve inşa sırasındaki riskler
- Denize indirme sırasında meydana gelebilecek riskler
- Donatana teslim sırasında veya deneme seferi sırasında meydana gelebilecek riskler

Doğal afetler (deprem, yanardağ püskürmesi) sırasında meydana gelebilecek riskler ile savaş, halk hareketi, grev gibi eylemler sırasında meydana gelebilecek riskler ek primler ödenerek teminat kapsamına alınabilir.

C) Gemi Onarımcısı veya Marina İşletmecileri Yasal Sorumluluk Sigortası Teminatları

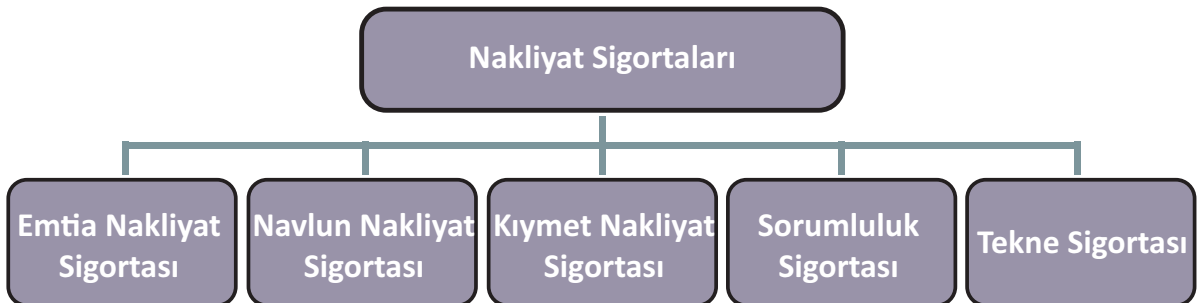
Gemi onarımcısı veya marina işletmecileri yasal sorumluluk sigortası teminatları aşağıdaki durumları kapsar.

- Geminin kızağa konulması ve suya indirilmesi sırasında oluşabilecek hasarlar
- Geminin konulduğu kızağın çökmesi nedeniyle oluşabilecek hasarlar
- Yürütülen bakım onarım çalışmaları sırasında çıkabilecek yangın nedeniyle oluşabilecek hasarlar
- Gemiye ait makine ve teçhizatın taşınması ya da nakli sırasında oluşabilecek hasarlar
- Çalınma ve çalınmaya teşebbüs sırasında meydana gelebilecek hasarlar
- Tecrübe yolculuğu esnasında meydana gelebilecek hasarlar

2.2.3. Nakliyat Sigortası Teminatları

Nakliyat sigortaları kendi içinde beş ayrı başlıkta ele alınmış ve her konu için teminatlar ayrı ayrı incelenmiştir (Görsel 2.51).

Görsel 2.51: Nakliyat sigortaları

2.2.3.1. Emtia Nakliyat Sigortası Teminatları

Emtia nakliyat sigortası, bir yerden başka bir yere hava, kara veya deniz araçları kullanılarak taşınan emtialarda oluşacak hasarlara karşı güvence sağlayan nakliyat sigortası çeşididir.

Aşağıda belirtilen durumlarda oluşan hasarlar emtia nakliyat sigortası kapsamında güvence altına alınır.

- Sigorta kapsamında emtianın gemi ile taşınması sırasında geminin batma, alabora olma, karaya oturma gibi sebeplerle aldığı hasarlar
- Geminin buz kütlesi dâhil bir cisimle çarpışması sonucunda emtianın aldığı hasarlar
- Gemi personelinin kasıtlı olarak oluşturduğu hasarlar
- Yükleme boşaltma işlemleri sırasında emtianın bir kısmının denize düşmesi sonucu oluşan hasarlar

Genel olarak deniz kazaları sonucu oluşmuş her türlü hasar bu kapsamda teminat altına alınmıştır.

Teminat Kapsamı Dışındaki Hâller

Aşağıda belirtilen durumlarda oluşan hasarlar emtia nakliyat sigortası kapsamında teminat dışında bırakılmıştır.

- Savaş ve iç karışıklık sonucu oluşan hasarlar
- Korsan saldırılar ve ateőli silahların vereceği hasarlar
- Personelin iş bırakma eylemleri süresince oluşacak hasarlar
- Yasaklı emtia ticareti ve kaçakçılık gibi kanuna aykırı davranışlar sonucu oluşan hasarlar
- Malın sevk edilmesi sırasında yaşanan gecikmeler sonucu oluşan kur ve faiz farkları, teslimatın gecikmesinden kaynaklı ortaya çıkan tazminat yükümlüğü gibi nedenlerle oluşan zararlar
- Taşınan malın ayıbına ya da hatalı ambalajlanmasına bağlı olarak ortaya çıkabilecek her türlü hasar
- Hava sıcaklığına bağlı olarak gelişen bozulma, çürüme gibi sebeplerle oluşan zararlar
- Gemi personelinin ihmalden veya kusurundan kaynaklı hasarlar

2.2.3.2. Navlun Sigortası Teminatları

Navlun sigortası, taşınacak emtia karşılığında alınacak navlunun gerçekleşebilecek rizikolara karşı güvence altına alınmasını sağlayan sigorta çeősidir. Navlun sigortasının yapılış amacı taşıma vasıtasına hizmeti için ödenecek bedelin teminat altına alınmasıdır.

2.2.3.3. Kıymet Nakliyat Sigortası Teminatları

Kıymetli varlıkların zırhlı araçlar ve özel güvenlik personelleri nezaretinde veya posta yoluyla taşınması sırasında meydana gelebilecek her türlü hasar ve zararı teminat limiti miktarınca güvence altına alan sigorta türüdür (Görsel 2.52). Silahlı soygun ve gasp gibi durumlarda oluşacak zararlar da güvence kapsamındadır.

Görsel 2.52: Kıymetli evrak taşıma

Para ya da kıymetli evrakların posta yoluyla taşınması sırasında meydana gelecek rizikolar iki günlük süre ile sınırlı tutulmuştur. Söz konusu kıymetin posta merkezi veya nakliye firmasının resmî ofisine teslim edildiği günden sonraki iki gün içinde oluşacak tüm zararlar sigorta kapsamında sayılacaktır. Bu süre zarfında kıymetlerin naklinin yapılmış olması beklenir.

Teminat Kapsamı Dışındaki Hâller

Aşağıda belirtilen durumlarda oluşan hasarlar kıymet nakliyat sigortası kapsamında teminat dışında bırakılmıştır.

- Savaş ve savaş kapsamında sayılan hâllerde kolluk kuvvetlerinin müdahalesi sırasında oluşan hasarlar
- Mayın, torpil, roket gibi patlayıcı maddelerin infilakı sonucu oluşan hasarlar
- Nükleer enerjinin sebep olduğu tehlikelerin ortaya çıkması ve kolluk kuvvetlerinin müdahalesiyle oluşan hasarlar
- Sigorta kapsamındaki kıymetin geç teslim edilmesi sonucu sigortalı şahıs ya da temsilcilerinin talep edecekleri tazminatlar
- Sigorta ettiren tarafın yalan veya yanlış beyanı sonucu ortaya çıkabilecek her türlü zarar ve ceza

2.2.3.4. Sorumluluk Sigortaları Teminatları

Nakliye firmasının ya da taşıyıcının sorumlulukları kapsamına giren faaliyetlerin yerine getirilmesi sırasında oluşabilecek her türlü hasar teminat kapsamında sayılır.

2.2.3.5. Tekne Sigortası Teminatları

Aşağıda belirtilen hususlar tekne sigortası kapsamında teminat altına alınabilir (Görsel 2.53).

- Hırsızlık
- Korsanlık
- Yükleme esnasında oluşacak hasarlar
- Yakıt ikmali sırasında oluşacak hasarlar
- Doğal afetler sonucu oluşacak hasarlar
- Uçak, helikopter gibi hava araçlarından kaynaklanan hasarlar (uçak düşmesi veya uçaktan düşen bir nesne)
- Sigorta kapsamında olmayan gemi kiracısı veya tamircisinin ihmali nedeniyle oluşacak hasarlar
- Kazan patlaması veya makine sisteminde gizli bir kusurun varlığıyla oluşan hasarlar

Görsel 2.53: Tekne sigortası güvencesi

SIRA SİZDE

Aşağıda nakliyat sigortaları kapsamında oluşturulan “Yurt İçi Taşıyıcının Sorumluluğı Sigorta Poliçesi” örneğı verilmiştir. Poliçeyi sınıfta inceleyerek çıkarımlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

YURT İÇİ TAŞIYICININ SORUMLULUĞU SİGORTA POLİESİ								
Müşteri No.	1124678	Acente No.	111999	Poliçe No.	2020070122	Ek Belge No.	0	
Sigorta Başlangıç-Bitiş Tarihi			07.01.2022-12.01.2022		Tanzim Tarihi	09.01.2022	Sigorta Süresi	5 gün
Sigortalı Bilgileri								
Ad-Soyad/Unvan : AKIN KARAKUŐ								
Adres : eőme Sokak No:13 İstanbul								
T.C Kimlik No/Vergi No : 11111111111								
Sigorta Ettiren Bilgileri								
Ad-Soyad/Unvan : AKIN KARAKUŐ								
Adres : eőme Sokak No:13 İstanbul								
T.C Kimlik No./Vergi No. : 11111111111								
Risk Bilgileri				Risk Bilgileri				
Vasıta Cinsi Yurt İçi : KAMYON-TIR				Emtia Cinsi :EV EŞYASI				
Yükleme Tarihi :07.01.2022				Ambalaj Cinsi :KOLİ				
Vasıta Adı/Plaka : 34 AKS 5844								
Emtia Grup				:Fişi,bidon,koli ile taşınanlar				
Nakliyat Kalkış Yeri (Şehir)				:SİVAS				
Nakliyat Varış Yeri (Şehir)				:İSTANBUL				
Nakliyat Yurt İçi Kara Yolu-Demir Yolu Kalkış (Şehir)				:1				
Sigorta Konusu / Bedel (TL)								
Taşınan Emtia				15.000,00 TL				
Sigorta Teminatları				Sigorta Bedeli/Limiti (TL)				
Yurtiçi Taşıyıcının Sorumluluğı Sigortası (Geniş Teminat)				15.000,00 TL				
				Net Prim : 37,50 TL				
				BSMV : 1,88 TL				
				Ödenecek Prim : 39,38 TL				
Muafiyetler								
Yurtiçi Taşıyıcının Sorumluluğı Sigortası (Geniş Teminat) hasarlarında her bir hasarda toplam bedel üzerinden %1 oranında tenzili muafiyet uygulanır.								
Prim Ödeme Tablosu								
	Tarih	Ödeme Tutarı		Tarih	Ödeme Tutarı			
Peşinat	09.01.2022	39,38 TL						
Yalnız : Otuzsekiz Türk Lirası Otuzsekiz Kuruő				Toplam 39,38 TL				
Klozlar								
İŐBU SİGORTA POLİESİ AŞAĞIDA YAZILI VE/VEYA EKİLİ ÖZEL şARTLAR VE KLOZLAR ÇERÇEVESİNDE AKT’EDİLMİŞTİR.(Kamyon Taşımacılığı Hükümlerine Göre)								
☒ INSTITUTE CARGO CLAUSES (A) 1.1.82 (Enstitü Yük Klozları A), I.C.C.(A) Klozu kapsamına giren rizikolardan sadece taşıyıcının sorumluluğunu gerektiren riskler sigorta kapsamındadır.								
☒ Taşıyıcının sorumluluğunda bulunmayan ve mücbir sayılan hâller teminat haricidir.								
☒ Mücbir sebep sayılan hâller (yıldırım,seylab,dere taşması,köprü yol ve tünel çökmesi,toprak ve dağ heyelanı gibi doğal rizikolar) silahlı gasp ve soygun, taşıyıcının sorumluluğunda olmadığından sigortadan haritir.								
☒ Harp ve Grev rizikosu teminat haricidir.								
HİRSIZLIK İLE İLGİLİ EK şARTLAR								
Hırsızlık rizikosu aşağıdaki şartlarla teminat kapsamındadır;								
Hırsızlık rizikosu için hırsızlık sigortası genel şartları madde A.1 (*) 'de geçen şartlar geçerlidir.								
Sigortalı kıymetlerde, hırsızlık hasarlarında aşağıda sıralanan hususlar doğrudan doğruya meydana gelen maddi kayıp ve zararlar teminat altına alınmıştır:								
1. Kıрма, delme, yıkma, devirme ve zorlama ile girilerek								
2. Gereç veya bedeni çeviklik sayesinde tırmanma veya aşma sureti ile girilerek								
3. Kaybolan, alınan veya haksız yere elde edilen asıl anahtarlarla veya anahtar uydurarak veya başka aletler veya şifre yardımıyla kilit kilit açma suretiyle girilerek								
4. Sigortalı yerlere gizlice girip saklanarak veya kapanarak								
5. Öldürme yaralama, zor ve şiddet kullanma veya tehditle, yapılması hâlinde sebebi belirsiz açıklanamayan kaybolmalar, aşırma, yürütme rizikoları haritir.								
Emniyeti suistimal teminat haricidir								
Hırsızlık hasarında %20 koasürans uygulanacaktır								
Hasarlarla İlgili Klozlar								
Sigortalının herhangi bir hasar veya kaza anında mutlaka kaza tespit tutanağı tutturması veya tutulacak tutanağı hasardan sorumlu kişilerin (şofer veya gümrükülerin) isim ve imzalarının alınması őarttır. Taraflar aksi takdirde tazminat taleplerinin kabul edilmeyeceğı hususunda mutabık kalmışlardır.								
A-SİGORTA A.Ő								

2.2.4. Yangın Sigortası Teminatları

Sigortalanan taşınır veya taşınmaz mallarda yangın, patlama ya da yıldırım düşmesi nedeniyle oluşacak zararlar teminat kapsamındadır. Bu olaylar sonucunda meydana gelen sıcaklık, duman veya buharın neden olduğu hasar ve zararlar da sigorta teminatları kapsamındadır.

Ek Sözleşmelerle Teminat Kapsamına Dâhil Edilebilecek Durumlar

Aşağıda sıralanan hâllerde oluşabilecek tüm zararlar yangın sigortası teminatları dışındadır. Fakat yapılan ek sözleşmeler ile bu riskler sigorta teminatları kapsamına dâhil edilebilir.

- Kolluk kuvvetlerinin halk hareketlerini (eylem, grev vb.) önlemek veya durdurmak için yaptığı müdahale sonucu oluşan hasar ve zararlar
- Terörle mücadele kapsamına giren terör eylemleri ve bu eylemleri önlemek adına kolluk kuvvetlerinin müdahaleleri sonucunda meydana gelen hasar ve zararlar
- Kötü niyetli üçüncü bir şahsın neden olabileceği zararları önlemek için yetkililer tarafından yapılan müdahaleler sonucu meydana gelen hasar ve zararlar
- Motorlu veya motorsuz araçların (kara, hava veya deniz) sigortalanan mallara çarpması sonucu meydana gelebilecek hasar ve zararlar
- Deprem, deprem dalgası (tsunami), yanardağ patlaması gibi doğal afetlerin neden olabileceği hasar ve zararlar
- Fırtına veya fırtına sırasında esen sert rüzgâr nedeniyle uçan ya da sürüklenen bir cismin neden olabileceği hasar ve zararlar
- Yağışlar nedeniyle kanalizasyon taşması, akarsu taşması, deprem dalgası gibi sel ve su baskınlarının neden olabileceği hasar ve zararlar
- Toprak kayması veya çökmesi sonucu meydana gelebilecek hasar ve zararlar
- Kar ağırlığının neden olabileceği hasar ve zararlar

Aşağıda belirtilen hâller, sigorta bedelleri poliçeye ek sözleşme ile dâhil edildiği takdirde teminat kapsamına alınır. Aksi hâlde teminat kapsamı dışındadır.

- Sanat eserleri ve antika değeri olan eşyalar
- Kıymetli evrak (hisse senedi, tahvil vb.) ve değerli ziynet eşyaları (altın, mücevher, pırlanta vb.)
- Plan, kroki, model veya işletmeye ait ticari defter veya belgeler
- Geri verilmek üzere saklanan emanet eşyalar
- Durağan hâldeki (hareket hâlinde olmayan) motorlu (kara, hava veya deniz) taşıtlar ve bu taşıtların yükleri
- Enkaz temizleme maliyetleri
- Sigortalanan şeyden yararlanma hakkını kullanamama durumu ve kira kayıpları
- Dolaylı ya da doğrudan neden olunan çevre kirlilikleri

Teminat Dışında Kalan Hâller

Aşağıdaki hâller sigorta teminatının dışındadır.

- Her türlü iç ve dış tehdit (savaş, istila, ihtilal gibi) nedeniyle kolluk kuvvetleri tarafından yapılan önleme ve durdurma çalışmaları sonucu oluşabilecek zararlar

- Nükleer enerjinin sebep olduğu tehlikelerin ortaya çıkması ve kolluk kuvvetlerinin müdahalesiyle oluşan hasarlar
- Devletin sigortalı varlık üzerinde yetkisini kullanması sonucu ortaya çıkan hasarlar
- Sigortalanan taşınır ya da taşınmaz malların ayıpları nedeniyle oluşan, yangına sebebiyet vermeyen hasar ve zararlar
- Elektrik ile çalışan her türlü elektronik alet, makine veya tesisatın elektriğe bağlı bulunduğu sırada yangına sebebiyet vermeyen, ani voltaj iniŐi ya da çıkıŐı, kısa devre gibi arızaların neden olabileceği hasar ve zararlar
- Sigortalanan eşyaların  t , mum sigara gibi yanıcı ve yakıcı cisimlerle teması nedeniyle yangına sebebiyet vermese dahi oluşan hasar ve zararlar
- Sigortalanan eşyaların iŐlenmek için de olsa sıcaklık ya da ateŐe maruz kalması, düşmesi veya atılması sonucunda yangın ortaya çıkmasa dahi meydana gelen hasar ve zararlar
- Alçak basıncın neden olduğu çökmeler nedeniyle sigortalanan eŐyalarda meydana gelen hasar ve zararlar

2.2.5. Zorunlu Deprem Sigortası (DASK)

Zorunlu deprem sigortası, deprem ve deprem nedeniyle binalarda görülen hasar ve zararları karşılar. DASK sigortası kapsamı içinde yer alan ve kapsam dışında kalan binalar aşağıda yer almaktadır (Tablo 2.3).

Tablo 2.3: DASK Kapsamındaki ve Kapsam Dışındaki Binalar

DASK Kapsamındaki Binalar	DASK Kapsamı Dışında Kalan Binalar
Tapu siciline kayıtlı şahıslara ait taşınmaz mallar üzerine kurulu binalar	Kamu hizmeti için kullanılan binalar ve bu binaların bağımsız bölümleri
634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nda geçen ticari amaçla kullanılanlar da dâhil bağımsız bölümler (büro, daire, ticarethane)	Köy ve mezralarda yapılan ve kullanılan binalar
Doğal afetler sonrasında kamu tarafından yapılan veya kredi verilerek yaptırılan binalar	Sanayi ve ticari amaçlı kullanılan binalar
Kat irtifakı (bitmemiŐ inŐaatı hak sahibi kişilerin payları) yapılmış binalar	Proje �izimi yapılmamış mühendislik hizmeti bulunmayan binalar
Tapu kütüğünde arsa olarak görülen, cins değişikliği yapılmamış binalar	Mevzuata aykırı şekilde yapılan, proje çizimlerine uygun olmayan, taşıyıcı sistemi zayıf binalar
Henüz tapu tahsisı yapılmamış kooperatif evleri	Değişiklik ya da tadilat sırasında taşıyıcı kolonlarının zayıflatıldığı tespit edilen binalar
	Yetkili kurumların yıkıma uygun gördüğü, kullanımı mümkün olmayan binalar

DASK Sigortası Teminat Dışında Kalan Hâller

AŞağıda yer alan hasar ve zararlar DASK sigortası teminatları dışındadır.

- Deprem ve depremin neden olduğu yıkımların enkaz temizleme masrafı

- Sigortalanan şeyden yararlanma hakkını kullanamama durumu ve kira kayıpları
- Ticari ve sınai faaliyette bulunan ticarethanelerin iş durma masrafları, kâr kayıpları
- Zarar gören ya da yıkılan binalar ve iş yerleri yerine kiralanan yerlerin masrafları
- Deprem ve deprem nedeniyle oluşan doğal afetlerin dışında kalan hasar ve zararlar
- Binanın ayıplı yapılması nedeniyle zamanla uğradığı zarar ve hasarlar
- Depremde zarar görmüş taşınır mallar, eşyalar
- Deprem nedeniyle yaşanan vefat ve fiziksel zararlar
- Manevi tazminat talepleri
- Mali sorumluluk ve başkaca zararlar

BİLGİ KUTUSU

Deprem sigortası teminatları dışında kalan binalar için deprem riskine karşı sigorta yaptırmak isteyen kişiler ihtiyari mali deprem sigortası yaptırabilirler.

Kaynak: <https://www.dask.gov.tr>

2.2.6. Hastalık Sağlık Sigortası

Hastalık sağlık sigortası kapsamında önleyici ve tedavi edici sağlık hizmetleriyle birlikte, iş kazası ve meslek hastalığı sonucu oluşan rahatsızlıkların tedavisi, her türlü cerrahi işlem ve kullanılacak ekipman teminat kapsamındadır. Kişilerin istekleri doğrultusunda yapılacak estetik amaçlı cerrahi işlem ve tedaviler sigorta kapsamı dışında bırakılmıştır.

BİLGİ KUTUSU

Daha önce genel sağlık sigortası kapsamı dışında tutulan kanser tedavisi, 2018 yılında sigorta kapsamına alınmıştır. Böylelikle radyoterapi (ışın tedavisi), kemoterapi (kimyasal tedavi), radyoizotop (nükleer tedavi) gibi tedavilere ait giderler de sigorta kapsamına dâhil edilmiştir.

Kaynak: <https://www.mevzuat.gov.tr>

2.2.7. Genel Sorumluluk Sigortaları Teminatları

Genel sorumluluk sigorta branşları, kapsamlarına göre bazı zararları teminat altına alır. İlgili sigorta branşının poliçesi doğrultusunda bazı hâller doğrudan teminat altına alınırken bazı hâller ek olarak teminata dâhil edilebilir. Bu teminatlar doğrultusunda zarar meydana geldiğinde gerekli tazminat ödemeleri gerçekleşir. Bazı hâller hiçbir şekilde teminat altına alınamaz, bu hâller için teminat talebinde bulunulamaz.

2.2.7.1. İşveren Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları

Çalışanın, iş yerinde gerçekleşen kazada yaralanması durumunda kendisinin, ölmesi durumunda yakınlarının talep edeceği tazminatları teminat kapsamına alır.

Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi çalışanların ya da bu çalışanların yakınlarının alacakları tazminat miktarının Sosyal Sigortalar Kurumu'nun ödeme limitini aşması hâlinde, aşan kısım da işveren mali sorumluluk sigortası kapsamında ödenir.

Ayrıca işveren mali sorumluluk sigortası ek teminatları ile çalışanların iş yerine veya başka bir yere servis aracı ile gelip gitmesi esnasında, işini yerine getirmek için gönderildiği başka yerlerde, meslek hastalıkları sonucunda ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırları dışında gerçekleşen risklerden kaynaklanan zararları ve manevi tazminat talepleri poliçe kapsamına dâhil edilebilir.

2.2.7.2. Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları

Gerçek veya tüzel kişilerin, bu kişilerin çalışanlarının riskin ortaya çıkmasına neden olan olay sonucunda üçüncü kişilere verdikleri zarara ilişkin oluşan tazminat sorumluluğunun teminat altına alınmasıdır. Teminat kapsamındaki tazminat talepleri bu sigortadan karşılanır.

2.2.7.3. Asansör Kazalarında Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları

Asansörlerde meydana gelen kaza sonucunda üçüncü kişilerin mal kaybı, yaralanması, sakat kalması, ölümü gibi durumlardan doğan tazminat talepleri bu sigortanın teminatları kapsamındadır.

Asansörde kazaya maruz kalanların hastane masrafları, dava durumu söz konusu olduğunda mahkeme ve avukat masrafları talep edildiğinde yine bu sigorta kapsamında karşılanır.

2.2.7.4. Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortaları Teminatları

Yanıcı, yakıcı, patlayıcı, parlayıcı özellikteki maddelerin üretimini, stoğunu, transferini veya satışını yapan işletmeleri kapsar. İş konusu tehlikeli maddeler olan işletmelerin bu maddelerden kaynaklı kazalar sonucunda oluşan can ve mal kayıplarına karşı sorumlulukları teminat altına alınır.

2.2.7.5. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortaları Teminatları

Tüp gaz dolumu veya satışı yapılan yerde tüp gazı bağlı patlama ya da yangın sonucunda yaşanan can ve mal kayıpları ile çevreye verilen zararların tazminatı teminat kapsamındadır. Tüp gaz zorunlu sorumluluk sigortası, tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk sigortasına ek olarak yapılır. Kaza sebebi tüp gazdan kaynaklanıyorsa öncelikle tazminatın karşılanması tüp gaz zorunlu sorumluluk sigortasından yapılır. Kazanın sebebi tüp gaz dışındaki tehlikeli maddeler sınıfına giren yanıcı, yakıcı, patlayıcı maddelerden kaynaklanıyorsa tazminatın ödemesi tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk sigortasından yapılır. Tazminatın tüp gaz zorunlu sorumluluk sigortalarından karşılanması gereken kazalarda tazminat tutarı sigorta limitini aşarsa aşan kısım tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk sigortasından karşılanır.

2.2.7.6. Ürün Sorumluluk Sigortası Teminatları

Ürün üreten, ürünün dağıtımını gerçekleştiren ve satışını yapan işletmelerin sundukları ürünlere bağlı olarak tüketicilere karşı sorumlulukları teminat altına alınır. Ürünlerden kaynaklanan kusur sonucunda kullanıcılara veya üçüncü kişilere verilen zararlara ilişkin tazminat talepleri teminat kapsamındadır. Uluslararası mahkemelerde görülen davaların masrafları, çevre kirliliği nedeniyle talep edilebilecek tazminatlar, istenirse ek teminat olarak değerlendirilebilir.

2.2.7.7. Mesleki Sorumluluk Sigortası Teminatları

Poliçenin geçerlilik süresi içinde mesleğin gerektirdiği faaliyetler yürütülürken başkalarına verilen zararlara yönelik tazminatlar teminat kapsamındadır. Sigorta poliçesi imzalanmadan önce başlayan bir mesleki faaliyetin poliçe süreci içinde oluşan tazminat talepleri de teminat kapsamındadır.

a) Hekim Mesleki Sorumluluk Sigortası Teminatı: Her ülkenin hekim mesleki sorumluluk sigortalarına ilişkin uygulamaları farklıdır. Türkiye’de zorunlu olan mesleki sorumluluk sigortası daha çok tıbbi uygulama hatalarından doğan sorumlulukları teminat altına alır. Tedavi sonucunda ortaya çıkabilecek kalıcı hasarlar, sakatlık, ölüm tazminatlarının yanında tedavi ve yargılama giderleri de teminat kapsamındadır.

b) Avukatlık Mesleki Sorumluluk Sigortaları Teminatı: Avukatın savunmasını gerektiği gibi yapmaması, müvekkilinin haklarına karşı gerekli özeni göstermemesi vb. kusurlarından kaynaklı zararla beraber dava giderleri de poliçede belirtilen limitler dâhilinde teminat altına alınır.

c) Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Mesleki Sorumluluk Sigortası Teminatı: İşin konusu gereği genellikle maddi zararları içerir. Hatalı muhasebe uygulamaları sonucu oluşan vergi cezaları, gecikme zamları ve faizleri gibi zararlar poliçe kapsamında teminat altına alınır.

2.2.7.8. Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları

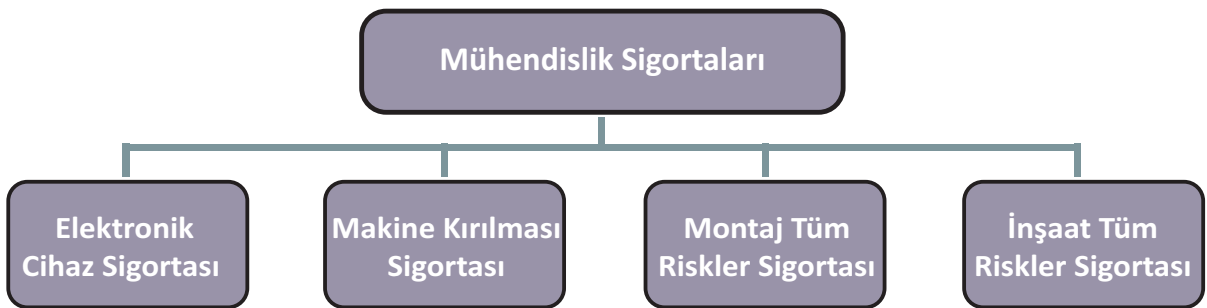
Özel güvenlik personelinin işini yerine getirirken bir başkasını zarara uğratmasından doğan tedavi ihtiyaçlarının ve masraflarının karşılanmasına yönelik tazminat talepleri, üçüncü kişilerin sakatlığına veya ölümüne neden olunması sonucunda doğan tazminat talepleri teminat kapsamındadır.

2.2.7.9. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortaları Teminatları

Kıyı tesisi işletmesinin faaliyetleri sırasında denizlerde neden olacağı kirlilik sonucunda oluşan zararlar, üçüncü kişilerin can ve mal kayıplarına ilişkin tazminatlar ve denizlerdeki kirliliğin giderilmesi için yapılan masraflar teminat kapsamındadır. Ayrıca kıyı tesisi işletmesinin kirliliğe neden olmamak için yaptığı tedbir amaçlı çalışmalara ilişkin sorumluluklar teminat altındadır.

2.2.8. Mühendislik Sigortaları

Mühendislik dalında ortaya çıkabilecek riskler bu kapsamda değerlendirilir ve teminatlar dört gruba ayrılır (Görsel 2.54).

Görsel 2.54: Mühendislik sigortaları

2.2.8.1. Elektronik Cihaz Sigortası Teminatları

Oluşan hasarların elektronik cihaz sigortası kapsamına girebilmesi için aşağıdaki nedenlerle gerçekleşmiş olması beklenir.

- İşletmede alıőan personelin hatası veya işletmeden bağımsız üçüncü bir kişinin dikkatsizliğı, ihmali veya sabotajı
- Sigortalı cihazların hırsızlık sonucu çalınması ya da çalınma teőebbüsüne uğraması
- Elektronik cihazın tasarım ve malzeme yapısındaki hata
- Elektrik akımından kaynaklanan kısa devre ve yüksek voltaj
- Yangın ve yangında oluşan duman, is, kavrulma ve kararma
- Yangına sebep olan yıldırım, infilak vb.
- Yangın söndürme ve yıkım
- Deprem hariç sel, heyelan gibi doğıal afetler
- Kireçlenme, paslanma vb. nedenlerle elektronik cihazların aşınması
- İstisna kapsamında tutulmayan diğerk nedenler

Teminat Dışında Kalan Hâller

Elektronik cihaz sigortası kapsamında değıerlendirilemeyecek yani teminat altına alınamayacak durumlar aşağıda verilmiştir.

- Ülkede meydana gelen savaş veya iç çatıőmalardan kaynaklanan hasarlar
- Nükleer kaynak ve bu kaynakların etkisiyle ortaya çıkan hasarlar
- Oluşan hasarlardan kaynaklanan kâr kayıpları veya ekonomik, mali sorumluluklar
- Sigortalanan cihazların kullanımı sırasında aşırı ısınmasından kaynaklı yanma, çürüme veya oksitlenme gibi nedenlerde oluşacak hasarlar

Bunlarla birlikte elektronik cihazların satın alınmasıyla başlayan ve üretici veya satıcı tarafından sağılanan, özel bir sözleşme gerektirmeyen sigorta hakkı mevcuttur. Ürünün bozulması, kırılması, çizilmesi, fonksiyonlarını yerine getirememesi durumları ve kullanıcının ağır kusuru sonucu oluşacak hasarlar elektronik cihaz sigortası kapsamında teminat dışı bırakılmıőtir.

2.2.8.2. Makine Kırılması Sigortası Teminatları

Oluşacak hasarların sigorta kapsamında sayılabilmesi için aşağıdaki nedenlerden dolayı gerçekleşmiş olması beklenir.

- İşletme içinde meydana gelen kazalar
- Makinenin üretim, montaj veya iőçiliğinin kusurlu olması
- Makineye ait yağı bakımlarının yanlış veya eksik yapılması
- Elektrik akımından kaynaklanan kısa devre ve yüksek voltaj durumları
- Makinenin çalışmasını engelleyen yabancı cisim sıkıőması veya tıkanmalar
- İ mekanizmanın çalışırken oluőturdugu dairesel hareketler sonucu oluşan parçalanmalar
- Buhar sistemli makinelerde su azlığından kaynaklı hasarlar
- Ani olarak ısınma ve soğıuma kaynaklı hasarlar

- Basınç dolayısıyla oluşmuş ezilme, yamulma veya yıpranmalar
- Hava koşullarındaki olumsuzluklar (fırtına, kasırga, buz kırığı düşmesi vb.)
- İşletmede çalışan personelin hatası veya işletmeden bağımsız üçüncü bir kişinin dikkatsizliği, ihmali veya sabotajı
- İstisna kapsamında tutulmayan diğer durumlar

Teminat Dışında Kalan Hâller

Aşağıda belirtilen hasar, zarar ve sorumluluklar sigorta kapsamında güvence altına alınmaz.

- Savaş ve iç çatışma kapsamında değerlendirilen durumlara yetkililerin müdahalesi sonucu ortaya çıkmış bütün hasarlar
- Nükleer enerjinin taşıdığı risklerin gerçekleşmesi ve kolluk kuvvetlerinin olaya müdahalesiyle oluşan hasarlar
- Yangın ve yangın söndürme işlemleri sırasında oluşan hasarlar
- Hasarlardan kaynaklanan kâr kayıpları veya ekonomik, mali sorumluluklar
- Hırsızlık ve hırsızlık girişimiyle oluşan zararlar
- Toprak, kar veya buz kütlesi hareketliliğinden, volkanik patlamalardan, deprem ve sel gibi afetlerden kaynaklı hasarlar
- Devletin sigortalı varlık üzerinde yetkisini kullanması sonucu ortaya çıkan hasarlar
- Makinelerin olağan kullanımları sırasında oluşmuş aşınma, paslanma, yıpranma, çürüme, kireçlenme ve oksitlenme gibi sebeplerden dolayı oluşan hasarlar
- Kimyasal maddelerin basınçla birlikte patlaması ve elektrik akımından kaynaklı patlamalar sonucu oluşan hasarlar
- Arızalanan sigortalı cihazın arıza giderilmeden kullanımına devam edilmesi sonucu oluşan hasarlar
- Makineden sorumlu personelin veya bu personelin yerine geçici süreyle gelmiş olan kişinin kasıtlı olarak vermiş olduğu hasarlar
- Terör eylemlerini bastırmak amacıyla yapılan müdahaleler sırasında oluşan hasarlar

2.2.8.3. İnşaat Tüm Riskler Sigortası Teminatları

İnşaat tüm riskler sigortası kapsamında genel olarak teminat altına alınabilecek hasarlar aşağıda belirtilmiştir.

- Yangın, patlama ve yıldırım çarpması sonucu oluşan hasarlar
- Hırsızlık ve hırsızlık girişimi sonucu oluşan hasarlar
- Doğal afet kapsamında kayma, çökme gibi toprak hareketliliğinden ve fırtınalardan kaynaklanan hasarlar
- Çeşitli kaza durumlarının oluşturaacağı hasarlar

Belirtilen hasarlarla birlikte bir poliçe dönemi içinde inşaat sahasında karşılaşılan, önceden bilinmesi mümkün olmayan, aniden gerçekleşen ve teminat dışı bırakılmayan tüm hasarlar teminat kapsamında değerlendirilir.

Teminat Dışında Kalan Hâller

İnşaat tüm riskler sigortası kapsamında teminat dışında bırakılan durumlar aşağıda belirtilmiştir.

- İnőaatın  eőtli kısımlarında meydana gelen deformasyonlar (aşınma, paslanma, çürüme vb.)
- İnşaat sahası içinde bulunan malzeme miktarlarındaki sebepsiz eksilmeler (envanter açığı)
- Tamamlanmıő veya m ő teriyeye teslim edilmiş inőaatlarda meydan gelen hasarlar (Bakım devresi teminatı alınmış içe bu kapsamda oluşan hasarlar sigorta kapsamında karşılanır.)
- Bakım devresi teminatıyla güvence altına alınan bölümlerde bu teminatın bitmesiyle oluşan hasarlar
- İnşaat yapımı için kullanılan hava, kara, deniz araçları
- İnőaatın maddi kaynaklarını oluşturan nakit para, kıymetli evrak, plan, proje ve borç alacak belgeleri
- Savaş ve her türlü i  karışıklığın bastırılması adına kamu gücü ile yapılan müdahaleler sonucu oluşan hasarlar
- Nükleer yakıt ve sızıntıların sebep olduğu hasarlar
- Kamu otoriteleri tarafından sigortalı mallar üzerinde yapılacak her türlü tasarruf nedeniyle meydana gelen hasarlar
- Sigortalı inőaata ait plan proje hatalarından kaynaklı hasarlar
- İnőaatta kullanılan malzemenin ya da iőçiliėin kusurlu olmasından kaynaklı hasarlar
- İnőaatın yapımı için kullanılan makine ve ekipmanda (vinç, kepçe, kamyon vb.) meydana gelebilecek hasarlar ile bu makine ve ekipmanların kullanım sırasında yol a tığı hasarlar
- İnőaatta  alıőan personelin kasti veya ağır kusuru sonucu oluşan hasarlar
- İnőaatın belirtilen sürede bitirilememesinden kaynaklı k r kayıpları
- İnőaatın genel görüntüsünde oluşan estetik kusurlar
- Terör eylemlerini engellemek amacıyla kolluk kuvvetleri tarafından yapılan müdahaleler sonucu oluşan hasarlar

Ek Sözleşme ile Teminat Kapsamına Dâhil Edilebilecek Kıymetler ve Hâller

- İnőaatın yapımı sırasında kullanılan makine ve ekipmanlar
- Hafriyat kaldırma masrafları
- İnşaat alanında geçici süreyle kurulan baraka ve yardımcı yapılar
- Sigorta kapsamına giren ve hukuki sorumluluk kapsamında üçüncü kişilere verilen zararlar
- Teminat kapsamında sayılan hasarların giderilmesi için yapılan nakliye ve fazla mesai harcamaları
- İ  karışıklıklar (grev, lokavt, ayaklanma) nedeniyle oluşacak hasarlar
- İnőaatın bitmesinden sonra gerçekleşecek olan bakım devresi
- Terör eylemlerine müdahale sırasında oluşacak hasarlar
- Teminat kapsamında bulunan rizikoların yaratacağı  evre kirliliği sebebiyle oluşacak hasarlar

2.2.8.4. Montaj Tüm Riskler Sigortası Teminatları

Sigortaya konu olan montaj işlemi kapsamında beklenmedik ve belirsiz sebeplerle gerçekleşen her türlü hasarı teminat altına alır.

Teminat Dışında Kalan Hâller

Montaj tüm riskler sigortası kapsamında teminat dışında bırakılan durumlar aşağıda belirtilmiştir.

- Savaş ve her türlü iç karışıklığın bastırılması için kamu gücü ile yapılan müdahaleler sonucu oluşan hasarlar
- Nükleer yakıt ve sızıntıların sebep olduğu hasarlar
- Kamu otoriteleri tarafından sigortalı mallar üzerinde yapılacak her türlü tasarruf nedeniyle meydana gelen hasarlar
- Montaja konu olan kıymetin ayıplı olmasından veya malzeme kalitesinden kaynaklı hasarlar
- Montaja konu olan kıymette oluşan deformasyonlar (paslanma, çürüme, aşınma vb.)
- Montaj işleminin yapıldığı süre içinde kullanılan makine ve teçhizatın kırılması ya da arızalanması
- Montaj sahası içinde bulunan malzeme miktarlarındaki sebepsiz eksilmeler (envanter açığı)
- Montaj sahasında çalışan personelin kastı veya ağır kusuru sonucu oluşan hasarlar (Görsel 2.55)
- Montaj işleminin belirtilen sürede bitirilememesinden kaynaklı kâr kayıpları
- Montajı yapılan kıymetin genel görüntüsünde oluşan estetik kusurlar
- Montaj sahasında bulunan nakit para, kıymetli evrak, plan, proje ve borç alacak belgeleri
- Terör eylemlerini engellemek amacıyla kolluk kuvvetleri tarafından yapılan müdahaleler sonucu oluşan hasarlar

Görsel 2.55: Kusurlu montaj

Ek Sözleşme ile Teminat Kapsamına Dâhil Edilebilecek Kıymetler ve Hâller

- Montajın yapımı sırasında kullanılan makine ve ekipman
- Hafriyat kaldırma masrafları
- Montaj alanında geçici süreyle kurulan baraka ve yardımcı yapılar
- Sigorta kapsamına giren ve hukuki sorumluluk kapsamında üçüncü kişilere verilen zararlar
- Teminat kapsamında sayılan hasarların giderilmesi için yapılan nakliye ve fazla mesai harcamaları
- İç karışıklıklar (grev, lokavt, ayaklanma) nedeniyle oluşacak hasarlar
- Terör eylemlerine müdahale sırasında oluşacak hasarlar
- Teminat kapsamında bulunan rizikoların yaratacağı çevre kirliliği sebebiyle oluşacak hasarlar

SIRA SİZDE

Aşağıda mühendislik sigortaları kapsamında oluşturulan “İnşaat All Risks Katılım Sigorta Poliçesi” örneği verilmiştir. Poliçeyi sınıfta inceleyerek çıkarımlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

E - V SİGORTA		İNŞAAT ALL RISKS KATILIM SİGORTA POLİÇESİ	
POLİÇE / YENİLEME NO	: 148485700	MÜŞTERİ NO	: 3774655
ACENTE KODU	: 000000001	ACENTE LEVHA NO	: G08530-R93R
ZEYİL NO	: 0	POLİÇE SÜRESİ	: 120 gün
BASLAMA TARİHİ	: 04/12/2021	BITİŐ TARIHİ	: 03/04/2022
ADI SOYADI/ÜNVANI : KAZIM KARADAĞ ADRES : ***** TEL NO : 533*****20/ TCK/VERĐİ DR. NO : 151*****42 DAİN VE MÜRTEHİN :		SİGORTALI BİLGİLERİ	
ADI SOYADI/ÜNVANI : İŐTANBUL İL ÖZEL İDARESİ ADRES : ***** TEL NO : 532*****66/ TCK/VERĐİ DR. NO : 685*****80 ADRES : EŐENTEPE MAH. MERKEZ CAD. SARIYER / İŐTANBUL		KATILIMCI BİLGİLERİ	
BAKIM BAŐ. TAR : 03/04/2022 BAKIM BİTİŞ TAR : 03/04/2023		RİZİKO ADRES BİLGİLERİ	
		RİZİKO BİLGİLERİ	
		PROJENİN KONUSU : SULAMA SİSTEMİ YAPIMI	
		FAALİYET KONUSU : 002 DEKORASYON VE TADİLAT İŞLERİ - A RISK GRUBU	
TEMİNATLAR	SİGORTA BEDELİ(TL)	SİGORTA BEDELİ(TL)	NET KATKI PRİMİ(TL)
İNŞAAT SİGORTA BEDELİ		933.000,00	
İNŞAAT DEPREM		933.000,00	280,23
G.L.K.H.H. - TERÖR		933.000,00	
ENKAZ KALDIRMA MASRAFLARI		18.660,00	
EK TEMİNATLAR / SORPRİMLER / MUAFİYETLER		İNDİRİMLER	
TL = 1 TL			
		TAHSİL EDİLMESİ GEREKEN SİGORTA ÜCRETİ VE TEFERRUATI	
		TOPLAM NET KATKI PRİMİ	388,54
		BSMV	19,43
		BRÜT KATKI PRİMİ	407,97
KATKI PRİMİ ÖDEME KOŐULLARI			
TAKSİTLER	ÖDEME TARİHİ	ÖDEME MİKTARI (TL)	

2.2.9. Tarım Sigortaları Teminatları

Tarım sigortaları kapsamında bitkisel ürün sigortası, sera sigortası, köy bazlı kuraklık verim sigortası, büyükbaş hayvan hayat sigortası, küçükbaş hayvan hayat sigortası, kümes hayvanları hayat sigortası, su ürünleri hayat sigortası ve arıcılık sigortası teminatları bulunur.

2.2.9.1. Bitkisel Ürün Sigortası Teminatları

Bitkisel ürün sigortası kapsamında başta dolu olmak üzere, yangın, su baskını, fırtına, deprem, sel gibi afetlerin neden olduğu hasar ve üretilen bitkisel ürünlerin bu afetlerden dolayı uğradığı kalite kaybı teminat altına alınır. Ayrıca yaban domuzu ve bazı kuő türlerinin bitkisel ürünlerin miktar ve kalitesine verdiği hasarlar da bu kapsamda değerlendirilir.

2.2.9.2. Sera Sigortası Teminatları

Dolu, deprem, yanardağ püskürmesi, taşıt çarpması, fırtına, hortum, yangın, heyelan, sel ve su baskını, kar ve dolu ağırlığı gibi nedenlerle seranın çadırında veya çelik düzeneğinde meydana gelen hasarın teminat altına alındığı sigorta çeşididir (Görsel 2.56). Hasarın onarılması için gerekli temizleme, sökme, taşıma gibi yan masraflar da sigorta kapsamındadır.

Görsel 2.56: Seracılık

2.2.9.3. Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası Teminatları

Tahıl ürünleriyle birlikte kuru tarım faaliyetleriyle üretilen nohut, mercimek gibi ürünlerin doğal afetler dışındaki bir sebepten ötürü meydana gelen verim kaybını teminat altına alan sigorta çeşididir. Sigorta kapsamında güvence verilebilmesi için hasarın köy genelinde meydana gelmiş olması ve üretilen mahsulün Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı olması şartı aranır.

2.2.9.4. Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası Teminatları

Sigorta kapsamında sayılan büyükbaş hayvanlarda aşağıda belirtilen hususlarla meydana gelen zararlar teminat altına alınır.

- Hastalık, doğum veya cerrahi müdahaleler
- Bakanlığa bildirilmesi zorunlu tutulan bulaşıcı hastalıklar
- Her türlü kaza ve vahşi hayvan yaralaması
- Güneş çarpması da dâhil olmak üzere doğal afetlerin meydana getirdiği hasarlar sonucu meydana gelen ölümler veya maddi zararlar

SIRA SİZDE

TARSİM'in internet sitesini ziyaret ederek büyükbaş hayvan sigortası kapsamında yer alan ek teminatların neler olduğunu arkadaşlarınızla tartışınız.

2.2.9.5. Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası Teminatları

Sigorta kapsamında sayılan küçükbaş hayvanlarda aşağıda belirtilen hususlarla meydana gelen zararlar teminat altına alınır.

- Hastalık, doğum veya cerrahi müdahaleler
- Bakanlığa bildirilmesi zorunlu tutulan bulaşıcı hastalıklar
- Her türlü kaza ve vahşi hayvan yaralaması
- Zehirli çayır otları ve yemlere bağlı zehirlenmeler
- Güneş çarpması da dâhil olmak üzere doğal afetlerin meydana getirdiği hasarlar sonucu meydana gelen ölümler veya maddi zararlar

2.2.9.6. Kümes Hayvanları Hayat Sigortası Teminatları

Sigorta kapsamında sayılan kümes hayvanlarında aşağıda belirtilen hususlarla meydana gelen zararlar teminat altına alınır.

- Tarım ve Orman Bakanlığına bildirilmesi zorunlu bulaşıcı hastalıklar hariç, tüm kanatlı hayvan hastalıkları (açık ve yarı açık sistemde yetiŐtirilenler hariç)
- Her türlü kaza, zehirlenme, doğıal afet, yangın ve infilak sebebiyle oluşan zararlar
- Havalandırma sisteminde meydana gelen arızalar

Açık ve yarı açık sistemle yetiştirilen kümes hayvanlarına dar kapsamlı sigorta yapılıp hayvanların tüm hastalıkları teminat dışı bırakılabilmektedir.

2.2.9.7. Su  r nleri Hayat Sigortası Teminatları

Sigorta kapsamında sayılan su ürünlerinde aşağıda belirtilen nedenlerle meydana gelen zararlar teminat altına alınır.

- Sigorta kapsamında sayılan her türlü hastalık
- Üreticinin kontrolü dışında oluşan kirlenme ve zehirlenmeler
- Fırtına, hortum, deprem gibi doğıal afetler ve kazalar
- Kafes veya havuzlar arası balık aktarımı sırasında meydana gelen kayıplar (Görsel 2.57)

Görsel 2.57: Kafes sistemi

2.2.9.8. Arıcılık Sigortası Teminatları

Sigorta kapsamında sayılan kovanlar için aşağıda belirtilen nedenlerle meydana gelen zararlar teminat altına alınır.

- Fırtına, yangın, hortum, heyelan, deprem, sel ve su baskını gibi doğıal afetler
- Taşıt  arpması, vahŐı hayvan saldırısı
- Kovanların taşınması sırasında meydana gelen çarpma, devrilme, yanma gibi hasarlar

2.2.10. Finansal Kayıp Sigortaları Teminatları

Bu sigorta aracında temel amaç işletmenin faaliyetlerini yürütürken karşılaşılabileceği finansal riskleri teminat altına almaktır. Böylelikle işletmelerin faaliyetlerini güven içinde yürütebilmelerine olanak sağlanır. Finansal kayıp sigortaları, kefalet sigortası ve kâr kaybı sigortası olarak ikiye ayrılır.

2.2.10.1. Kefalet Sigortası Teminatları

Kefalet sigortalarında sigortacı, sigortalıya kefil olmuş olur. Sigortalı, sorumluluklarını yerine getirmezse bunun oluşturacağı maddi kayıpları karşılamayı taahhüt eder. Burada teminat altına alınan, sigortalının iş yapacağı özel şirket ya da kamu kurumudur. Sigorta ettiren, kefalet sigortası yaptırarak yapacağı ödemeyi alıcılar adına garanti altına almış olur. Kefalet sigortalarının kapsamına aldığı teminatlar şunlardır:

Avans Ödeme Teminatı: Ödenen avans karşılığında işi alan şirketin işi yerine getirememesi durumunda avansı geri ödememe riskinin teminat altına alınmasıdır.

İmalat, Bakım ve Onarım Teminatı: İşçi kusuru nedeniyle sonradan ortaya çıkabilecek zararların teminat altına alınmasıdır.

Emniyeti Suistimal Teminatı: Poliçede (kefalet senedi) ismi yer alan çalışanların hile ve dolandırıcılık yapması gibi durumlarda şirketin uğrayacağı zararın teminat altına alınmasıdır.

Gümrük ve Mahkeme Teminatı: Gümrükler ve vergi dairelerinde yaşanacak hatalar ve bu hatalar nedeniyle kamu alacağı yönünden oluşabilecek ödeme risklerinin teminat altına alınmasıdır.

İhaleye Katılım Teminatı: İş alım niyetinde olan ve sigorta yaptıran sigortalının ihale tamamlanmadan ayrılması, kazandığı ihaleden sözleşme aşamasında vazgeçmesi ve ihale şartlarında yer alan teminatları sunamamasından oluşacak risklerin teminat altına alınmasıdır.

Ödeme Teminatı: Şirketin işi yapan tüm işçilere ve taşeron olarak kullandığı diğer firmalara ödeme yapamaması durumunda oluşacak risklerin teminat altına alınmasıdır.

Performans Teminatı: Yapılan işteki yükümlülüklerin yerine getirilememesi durumunda oluşacak risklerin teminat altına alınmasıdır. Sigorta şirketi sigorta yaptıran şirketin yükümlülüklerini yerine getiremeyecek duruma düşmesi hâlinde başka bir firma ile anlaşıp işin tamamlanmasını da sağlayabilir.

Sözleşme Teminatı: Sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilememesi durumunda ortaya çıkacak risklerin teminat altına alınmasıdır.

2.2.10.2. Kâr Kaybı Sigortası Teminatları

Yangın sigortası risklerinin gerçekleşmesi; sigortalının ticari faaliyetlerinin durması, yavaşlaması ya da bir süre kesintiye uğraması gibi olumsuz sonuçlar doğurabilir. Kâr kaybı sigortası, bu olumsuzluklar nedeniyle oluşacak kâr kayıplarını poliçede belirtilen limitler dâhilinde teminat altına alır.

Kâr kaybı sigortası teminatı kapsamında ödeme yapılabilmesi için sigortalının yangın sigortası riskinin gerçekleşmesi; makine, demirbaş, donanım, bina veya emtianın zarar görmüş olması ve bu zarar sonucunda işlerin aksaması; cironun düşmesi ve kâr kaybının gerçekleşmiş olması gerekir. Kâr kaybının hesabı işletmenin cirosu üzerinden yapılır. Hasar tarihinden itibaren geriye dönük on iki aylık ciro incelenerek hesaplama yapılır.

BİLGİ KUTUSU

Ciro: İşletmenin bir yıl ya da belli bir süre içinde tüm mal ve hizmetlerin satışından elde ettiği toplam gelir miktarıdır.

Kaynak: <https://www.logo.com.tr/blog-detay/ciro-nedir-nasil-hesaplanir>

Yangın sigortası poliçesinde yer alan riskler dışındaki kâr kayıpları bu sigorta kapsamında değildir. Ayrıca sigorta ettiren işletmenin faaliyetlerine son vermesi ya da iflas etmesi de teminat dışında kalan hâllerden sayılır.

2.2.11. Kredi Sigortası Teminatları

Bu sözleşme türünde aşağıda belirtilen hususlarda oluşan zararlar teminat altına alınır.

- Kiő i veya kurumun iflas etmesi veya tasfiye kararı alması
- Borçların ödenmesi konusunda resmî makamlar tarafından kısıtlayıcı bir karar alınması
- Borç ödemede zora düşölmesi (Görsel 2.58)
- Konkordato gibi durumlar sebebiyle borcun tahsil edilememesi

Görsel 2.58: Borç ödemede zora düşme

Kredi Sigortası Teminat Dışı Kalan Hâller

Bu sözleşme türünde aşağıda belirtilen hususlarda oluşan zararlar teminat dışı bırakılmıştır.

- Doğal afet, savaş, terör olayları, nükleer patlamalar sonucu oluşan zararlar
- Sigortalının temerrüde düştüğünü bildirmesine rağmen alıcı tarafından yapılan sevkiyata ait zararlar

- Ödeme vadesinin gecikmesi sonucu oluşan faiz, ceza veya masraflar
- Sigortalı ve alıcı arasında çıkan mali anlaşmazlıklar

Borç Ödeme Sigortası Teminatları

Sigorta şirketi tarafından sigortalının kaza, hastalık, işsizlik veya geçici iş göremezlik durumlarında yaşayacağı ödeme güçlükleri ve gelir kayıpları teminat altına alınır. Burada teminat kapsamı, sigortalının yapması gereken ödemeler, tazminat miktarı ve tazminat süresi; sigorta poliçesinde belirtilen oranlarla sınırlıdır.

Borç Ödeme Sigortası Teminat Dışı Kalan Hâller

İşverenle anlaşarak işten ayrılma, işverenin mevzuat gereği haklı sebeplerle işten çıkarması, kişinin haklı bir nedeni olmaksızın istifası, sigorta poliçesi düzenlenmeden önce var olan ve sigortalının bilerek gizlediği bir rahatsızlığı veya özrü olması durumunda ortaya çıkan kayıplar teminat dışı bırakılmıştır.

Tek Risk Sigortası Teminatları

Bu sigorta türü, sigorta poliçesi oluşturulurken tarafların belirttikleri risklerden kaynaklı maddi kayıpları teminat altına alır.

Tek Risk Sigortası Teminat Dışı Kalan Hâller

Sigortalı tarafın sigorta şirketinin bilgisi dışında sözleşmede yer alan risk unsurlarında değişikliğe gitmesi veya risk şartlarını değiştirmesi, poliçede belirtilen risklerin gerçekleşmesini sağlayacak şekilde kusurlu davranması, oluşacak riski engellemek üzere tedbirler almaması gibi durumlarda oluşacak zararlar teminat dışı bırakılmıştır.

2.2.12. Hukuksal Koruma Sigortası Teminatları

Hukuksal koruma sigortaları prim ödemesi yapıldığı gün itibarıyla bir yıl geçerlidir. Sigortalının açmış olduğu ya da sigortalıya açılmış olan davalarda oluşabilecek yargılama giderlerini ve avukat masraflarını teminat kapsamına alır. Dava masrafları, vekâlet ücretleri, hakem ücreti, karar düzeltme masrafları, teminat akçesi, temyiz masrafı ve icra masrafları hukuksal koruma sigortası teminatına girer. Sigortalı, bu süreçte istediği avukatı seçme hakkına sahiptir. Sigorta acentesi ya da şirketi avukat seçme konusunda sigortalıyı yönlendiremez.

BİLGİ KUTUSU

Kişi aile hukuksal koruma sigortasında teminat altına alınan miras davaları giderleri bir poliçe yılı içerisinde iki adetle sınırlandırılmıştır.

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr>

Davanın konusu, sigortalının bilinçli, kasıtlı veya planlayarak işlediği bir suç olmamalıdır. Sigortalının suçlu olduğunu gösterir mahkeme kararı çıkması sonucunda sigorta kapsamına girmesi düşünülen teminatlar kapsam dışında bırakılır. Yani hukuksal koruma sigortası, sigortalıyı sadece haklı olduğu davaların giderleri için korur.

3. UYGULAMA

UYGULAMA ADI:	Hayat Dışı Sigorta Branşlarını Öğreniyorum
UYGULAMA SÜRESİ:	4 ders saati
AMAÇ:	Sigorta acentelerini ziyaret ederek sektörde hayat dışı sigorta branşlarının önemini öğrenmek.

AÇIKLAMA: Bu uygulamada sizden, hayat dışı sigorta branşlarında faaliyet gösteren 4 ayrı sigorta acentesini ziyaret ederek bu acentelerin en fazla ve en az poliçe kestikleri sigorta branşları ile ilgili çalışma yapmanız istenmektedir. Çalışmanızı uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. İkişerli gruplar oluşturunuz.
2. Acente çalışanlarına yönelteceğiniz soruları önceden hazırlayarak A4 ebatındaki kâğıda yazınız.
3. Her acente için ayrı olacak şekilde soru kâğıdınızı çoğaltınız.
4. Acentelerin yoğunlukta olduğu bölgeyi belirleyiniz.
5. Acenteyi ziyaretiniz sırasında kendinizi tanıtınız.
6. Acentede bulunma amacınızdan bahsediniz.
7. Acenteye yapacağınız çalışma için yardımcı olmak isteyip istemediklerini sorunuz.
8. Hazırladığınız soru kâğıdının başına ziyaret ettiğiniz acentenin adını yazınız. Mümkünse soru kâğıdınıza kaşe vurdurunuz.
9. Çalışanlardan aldığınız cevapları ilgili sorunun altına yazarak kayıtlı veri oluşturunuz.
10. Oluşturduğunuz kayıtlı verileri analiz ederek gittiğiniz bölgede talep edilen branşları çoktan aza doğru sıralayınız.
11. Elde ettiğiniz verileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde materyalin “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-2.3 Hayat Dışı Sigorta Branşlarını Öğreniyorum Uygulaması Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılacaktır.

4. UYGULAMA

UYGULAMA ADI:	Sigorta Türleri Teminatları Pano Uygulaması
UYGULAMA SÜRESİ:	4 ders saati
AMAÇ:	Sigorta türleri teminatlarını uygulama yaparak kavramak.

AÇIKLAMA: Bu uygulamada sizden sigorta türlerini dikkate alarak teminat altına alınan hâlleri, ek teminatları ve teminat dışında kalan hâlleri sıralamanız istenmektedir. Çalışmanızı uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Üçer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Sunumu yapılacak sigorta türünü belirleyiniz.
3. Sunulacak sigorta türünün teminatları ile ilgili araştırma yapınız.
4. Seçtiğiniz sigorta türüyle ilgili bilgiler edininiz (<https://tsb.org.tr> adresinden yararlanabilirsiniz.).
5. Sigorta türü ile ilgili görsel unsurlar kullanınız.
6. Örnek bir sigorta poliçesi kullanınız.
7. Teminat altına alınan hâlleri, ek teminatları ve teminat dışında kalan hâlleri farklı renk fon kâğıtlarını kullanarak ayırınız.
8. Hazırladığınız çalışmayı sınıf panonuzda sergileyiniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde materyalin “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-2.4 Sigorta Türleri Teminatları Pano Uygulaması Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılacaktır.

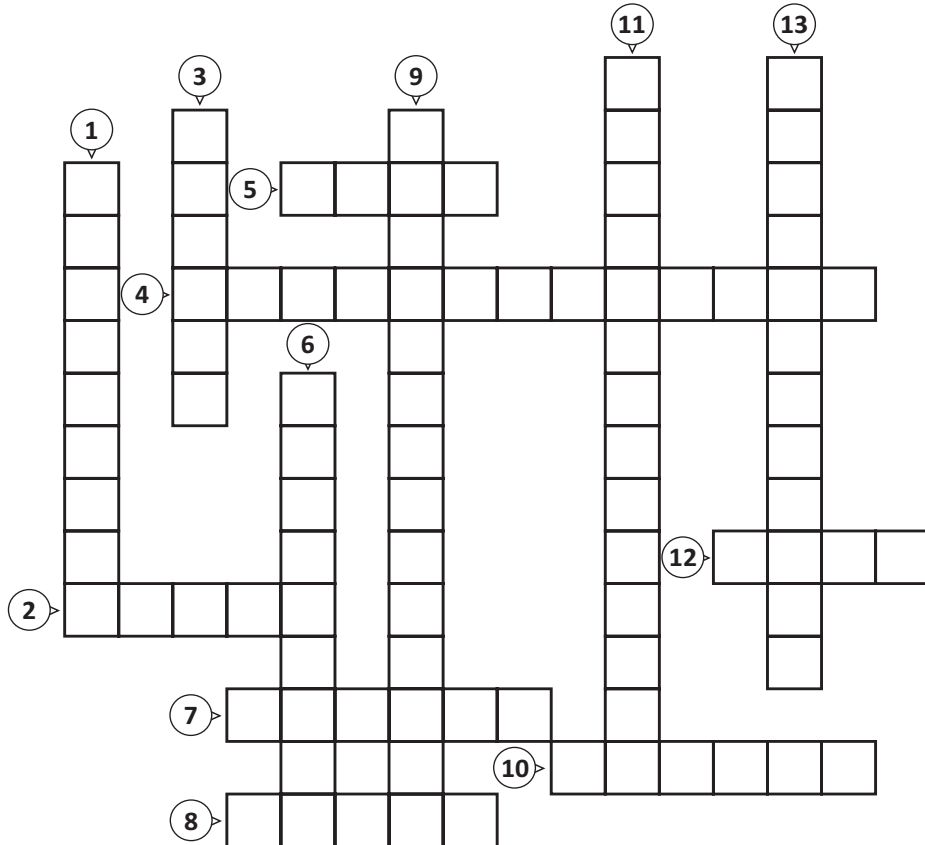

BULMACA

Bulmacayı çözüünüz.

1. Zor kullanarak değeri eşyaların gasp edilmesi sonucu oluşan hasarı karşılayan sigorta branşı
2. Ticari faaliyetlerde tarafların alacaklarını koruma adına, oluşacak riskleri güvence altına alan sigorta branşı
3. Ülke içinde bir aracın trafiğe çıkabilmesi için yaptırılması zorunlu tutulan araç sigortası branşı
4. İşletmelerin ekonomik ve mali kayıplarını koruma altına alan sigorta branşı
5. Asansör yönetmeliğinde "Tehlikelidir, giderilmesi gereken sorunlar vardır." anlamı taşıyan etiket rengi
6. Bir kaza sonucu sigortalının uğradığı zararı karşılayan sigorta branşı
7. Taşıma vasıtasının kira bedelini güvence altına alan sigorta branşı
8. Üçüncü kişilere verilen hasar veya zararı da karşılayan oto kaza sigortası branşı
9. İşletmelerin satışta sunduğu ürünlerin kusurları sonucu ortaya çıkan tazminat taleplerini güvence altına alan sigorta branşı
10. Tarım sigortaları havuzu olarak bilinen yetkili kurumun kısa adı
11. Hukuki işlemlerin yürütülmesi sırasında ortaya çıkan masrafları teminat altına alan sigorta branşı
12. Deprem sonucu binalarda oluşan hasarı teminat altına alan sigorta çeşidinin kısaltması
13. Ev ve iş yerlerinde cam ve türevi malzemeden yapılmış eşyaların kırılması sonucu oluşan hasarı karşılayan sigorta branşı

Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki ifadelerin başındaki boşluğa ifadeler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Kaza sigortası, sigorta yaptıranın bir kaza nedeniyle uğrayacağı bedenî ve maddi zararı önlemek veya oluşacak zararı karşılamak amacıyla yaptırılır.
2. () Tehlikeli maddelerden kaynaklı kazalar sonucunda oluşan can ve mal kayıplarıyla beraber bu kazaların çevreye verdiği zararlardan doğan tazminatlar, tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk sigortaları kapsamında teminat altına alınır.
3. () Trafik sigortası, Türkiye sınırları içinde geçerli olan ve yaptırılması kanun tarafından belirlenmiş sigorta türüdür.
4. () Yangını durdurmak ya da bastırmak amacıyla yapılan çalışmalar sırasında kırılıp dökülen mallar veya kullanılan söndürme malzemelerinin neden olacağı zararlar da sigorta kapsamında yer alır.
5. () Hırsızlık sigortası teminatları kapsamına sigorta yaptıranın aile fertleri ve birlikte yaşadığı kişilerin eşyaları dâhil değildir.
6. () Sigortalanan vitrinin veya camın bulunduğu binanın yıkılması, çökmesi durumunda sigortacı zararı karşılamak zorunda değildir.
7. () Taşıt sigortaları içinde coğrafi sınırın Türkiye olmadığı tek sigorta branşı yeşil kart sigortasıdır.
8. () Trafik sigortası kapsamında, üçüncü kişilerin sağlığında oluşacak bozulmalardan doğan tazminat talepleri karşılanmaz.
9. () Araçta takılı olan radyo, akıllı araç ekranı gibi aksesuarların çalınması sonucu oluşan zararlar kasko kapsamında karşılanmaz.
10. () Çalışanın iş yerinde veya iş için dışarıda bulunduğu esnada kaza sonucu yaralanması veya ölmesi durumunda oluşacak masraf ve tazminatları işveren mali sorumluluk sigortası karşılar.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doğru ve anlamlı biçimde tamamlayınız.

11. Bir yerden başka bir yere hava, kara veya deniz araçları kullanılarak taşınan mallarda oluşacak hasarlara karşı güvence sağlayan sigorta çeşidine denir.
12. Bir malın taşınması amacıyla kiralanan vasıtaya ödenen ücrete denir.
13. Tekne kazanının patlaması veya makine sisteminde gizli bir kusurun varlığıyla oluşan hasarlar kapsamında teminat altına alınır.
14. Kişilerin iradeleri dışında, aniden ve dıştan gelen bir etkiyle meydana gelen, öncesinde tartışılmamış olaylara denir.
15. Taşıt ile uluslararası seyahatlerde yapılması zorunlu olan, trafik sigortasına eş değer nitelikteki sigortaya denir.
16. Poliçede kayıtlı, yolcu taşıma ruhsatı bulunan gerçek ya da tüzel kişilere denir.
17. Doğal afetler ile ilgili bilgilendirme, sigortalandırma gibi faaliyetleri yürüten kuruma denir.

18. Kaza sonrası meydana gelen hasar ve zararın temini için kullanılan trafik sigortası teminatlarının yeterli gelmediği koőullarda yaptırılabilir sigorta türüne denir.
19. Devlet tarafından tarımla ilgili risklerin güvence altına alınabilmesi ve gerekli hizmetlerin yürütülmesi için kurulan kuruma denir.
20. Ana teminatlarda verilen tüm risklerle birlikte ek sözleşme ile dâhil edilebilir tüm riskleri de kapsayan kasko türüne denir.

C) Aşağıdaki soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

21. Aşağıda verilen alt branőlardan hangisi mühendislik sigortaları kapsamında ele alınamaz?

- A) Elektronik cihaz
- B) Cam kırılması
- C) İnşaat tüm riskler
- D) Montaj tüm riskler
- E) Makine kırılması

22. Elektronik cihaz sigortasında aşağıda belirtilen hasarlardan hangisi teminat kapsamı içinde yer almaz?

- A) Kullanım sırasında oluşan
- B) Bakım ve temizlik sırasında oluşan
- C) Kullanım yerinin değiştirilmesi sonucu oluşan
- D) Kurulum sonrası ilk çalışma sırasında oluşan
- E) Bulunduğu yerde kendiliğinden oluşan

23. Aşağıdaki cihazlardan hangisi elektronik cihaz sigortası kapsamında yapılacak poliçeye dâhil edilemez?

- A) Kişisel bilgisayar
- B) Ofis ekipmanları
- C) Tıbbi cihazlar
- D) Haberleşme ekipmanları
- E) Grafik tasarım ekipmanları

24. Aşağıdakilerden hangisi kişinin kaza, hastalık, işsizlik gibi durumlarda sigorta poliçesinde belirtilen sözleşme sebebiyle doğan yükümlülüklerini karşılayan sigorta çeşididir?

- A) Kredi
- B) Tek risk
- C) Borç ödeme
- D) Hukuksal koruma
- E) Çoklu risk

25. Aşağıdaki sigorta türlerinden hangisi mesleki sorumluluk sigortaları kapsamında değerlendirilir?

- A) Üçüncü şahıslara karşı
- B) Tüp gaz
- C) Özel güvenlik
- D) Tehlikeli madde
- E) İşveren

26. Aşağıda verilen farklı özellikteki binalardan hangisi Zorunlu Deprem Sigortası (DASK) kapsamında sigortalanabilir?

- A) Kamu hizmeti için kullanılanlar
- B) Henüz tapu tahsisi yapılmamış kooperatif evleri
- C) Proje çizimi olmayan, mühendislik hizmeti bulunmayanlar
- D) Köy ve mezarlarda yapılan ve kullanılanlar
- E) Sanayi ve ticari amaçlı kullanılanlar

27. Aşağıdakilerden hangisi tarım sigortası branşları arasında yer almaz?

- A) Bitkisel ürün
- B) Evcil hayvan hayat
- C) Sera
- D) Arıcılık
- E) Su ürünleri hayat

28. Tarım sigortaları havuzu olarak faaliyet gösteren, tarım poliçelerine ait prim ve risklerin devredildiği kurumun kısa ismi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) TARSİS
- B) TARKİM
- C) TARSİM
- D) TARKİS
- E) TAKSİM

29. AŞağıdaki sigorta türlerinden hangisi nakliyat sigortaları grubunda yer almaz?

- A) Emtia
- B) Kefalet
- C) Kıymet
- D) Navlun
- E) Tekne

30. Hastalık sağlık sigortası hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İŞ kazası sonucu oluşan yaralanmalar sigorta kapsamındadır.
- B) Meslek hastalığı Đeklinde ortaya çıkan rahatsızlıkların tedavisi sigorta kapsamındadır.
- C) Çalışan bireyler için aylık düzenli prim ödeme zorunluluğu vardır.
- D) Kişinin isteği doğrultusunda yapılan estetik müdahaleler sigorta kapsamındadır.
- E) ÇalıŐmayan bireyler gelir testi sonucu belirlenen primi ödeyerek sigortadan yararlanabilmektedir.

31. AŞağıdakilerden hangisi makine kırılması sigortası kapsamında teminat dış bırakılan hâllerden biridir?

- A) Hırsızlık ve hırsızlık girişimi sonucu oluşan hasarlar
- B) İŞletme içinde meydana gelen kazalar sonucu oluşan hasarlar
- C) Elektrik akımından kaynaklı kısa devre sonucu oluşan hasarlar
- D) Buhar sistemli makinelerde su azlığından kaynaklı hasarlar
- E) Isınma ve soğumadan kaynaklı hasarlar

32. Aşağıdakilerden hangisi ferdî kaza sigortası kapsamında kaza sayılabilen durumlar arasında yer alır?

- A) Beklenmedik anda, ani şekilde yayılan gazın solunması
- B) Hastalıklar ve neden oldukları sonuçlar
- C) Kazaya bağlı olmaksızın güneş çarpması
- D) Fiil ehliyetine bakılmaksızın intihar ve intihar girişimi
- E) Zihin bulandırıcı madde kullanımına bağlı oluşan zararlar

33. Aşağıdakilerden hangisi kaza sigortaları alt branşları arasında yer almaz?

- A) Oto kaza
- B) Oto dışı kaza
- C) Eşya
- D) Ferdî kaza
- E) Hırsızlık

34. Oto kaza sigortaları kapsamında aşağıdaki sigorta türlerinden hangisi yurt içinde üçüncü kişilere verilen hasarı ve zararı da karşılar?

- A) Trafik
- B) Kasko
- C) Yeşil kart
- D) Ferdî kaza
- E) Hırsızlık

3. ÖĞRENME BİRİMİ

Hayat Dışı Sigorta Teminatları Ve Ödemeleri

TEMEL KAVRAMLAR

aşkın sigorta,
eksik sigorta, eksper,
ekspertiz raporu,
entegral muafiyet,
hasar dosyası,
ibraname, kloz (koşul),
muafiyet, mutabakat,
risk, sigorta bedeli,
sigorta değeri,
sorumluluk, sovtaj,
tazminat,
tenzili muafiyet

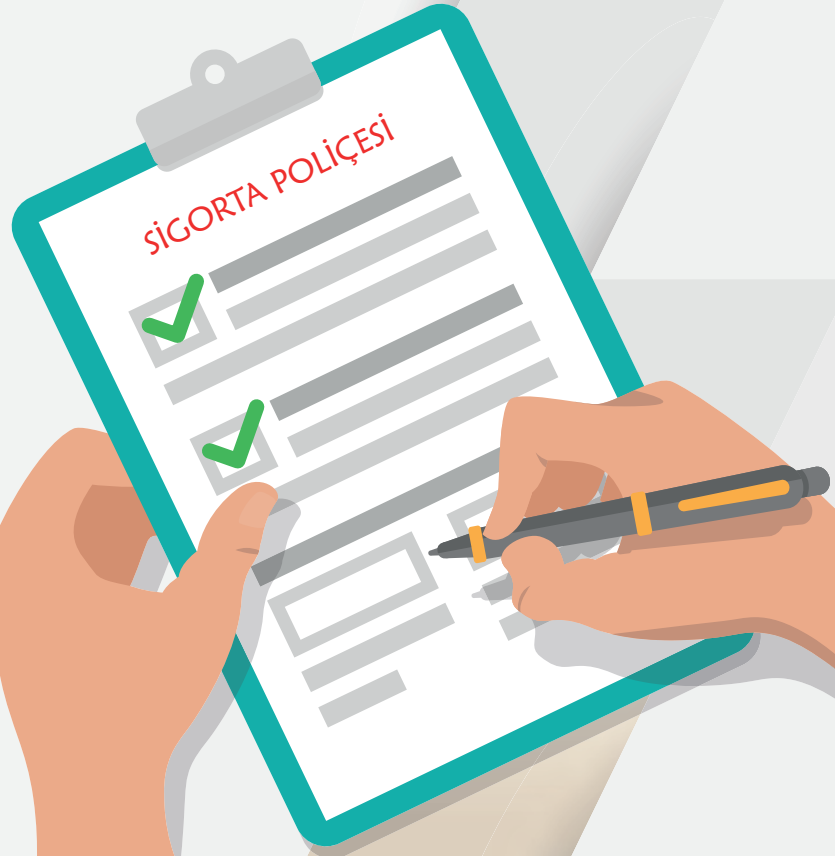
KONULAR

3.1. HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARINDA KARŞILAŞTIRMA

3.2. HAYAT DIŞI SİGORTA ÖDEMELERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

1. Hayat dışı sigorta teminatlarının farkları
2. Hayat dışı sigorta teminatlarının hesaplanması ve ödeme şekilleri

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Sigortalı varlığınız hasara uğradığında ne yaparsınız? Sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sigortalı varlığınız hasara uğradığında alacağınız tazminat miktarı ne kadar olmalıdır? Sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARINDA KARŞILAŞTIRMA VE ÖDEMELER

Hayat dışı sigorta branşları teminat yönünden benzerlikler ve farklılıklar gösterir. Riskler gerçekleştiğinde oluşan hasarların tazmin edilmesi aşamasında her sigorta branşına göre farklı iş ve işlemler yürütülür.

3.1. HAYAT DIŞI SİGORTA TEMİNATLARINDA KARŞILAŞTIRMA

Hayat dışı sigortaları trafik kazalarından mühendislik risklerine, hukuki süreçlerden nakliyata, tarımsal risklerden yangın ve deprem gibi doğal afetlere kadar hayatın her alanında yer alır. Bu nedenle hayat dışı sigorta branşları çok kapsamlı ve ayrıntılı olarak hazırlanmıştır.

Her bir sigorta branşı farklı risklerin farklı sonuçlarını teminat kapsamına alır. Burada hayat dışı sigorta branşlarının teminatları genel bir çerçevede karşılaştırılarak benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmuştur.

3.1.1. Oto Kaza Sigortaları

Sigorta çeşitleri içinde en çok işlem gören, sigortacıların en yoğun çalıştıkları poliçeler oto kaza sigortası poliçeleridir. Bu nedenle oto kaza sigortaları teminatlarını ayrıca karşılaştırmak daha doğrudur. Trafik, kasko, yeşil kart sigortası olmak üzere üçe ayrılan oto kaza sigortasının bu üç branşa göre teminatları Tablo 3.1'de genel bir çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.1: Oto Kaza Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

Trafik Sigortası	Kasko	Yeşil Kart
Karşı tarafa verilen maddi ve manevi zararı teminat kapsamına alır.	Sigortalının kendi motorlu taşıtında meydana gelen maddi ve manevi zararları teminat kapsamına alır.	Karşı tarafa verilen maddi ve manevi zararı teminat kapsamına alır.
Türkiye sınırları içinde geçerlidir.	Türkiye sınırları içinde geçerlidir.	Türkiye sınırları dışında geçerlidir.
Araca bağlı römork ve yarı römorkun da verdiği zarar teminat kapsamındadır.	Poliçede belirtilen tüm iç ve dış donanım teminat kapsamındadır.	Karşı tarafın zararları teminat kapsamındadır.
Yaptırılması zorunludur.	İsteğe bağlıdır.	Yurt dışı seyahatlerinde zorunludur.

3.1.2. Yangın Sigortası ve DASK

Yangın, doğal ya da doğal olmayan yollarla gerçekleşen, deprem ise tamamen doğal nedenlerle gerçekleşen felakettir. Yangın sonucu oluşan hasarları yangın sigortası, deprem sonucu oluşan hasarları ise DASK karşılamaktadır. Bu iki sigorta branşı teminatları Tablo 3.2’de genel bir çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.2: Yangın Sigortası ve DASK Teminatları Karşılaştırması

Yangın Sigortası	DASK
Yangın, patlama ve yıldırım düşmesi risklerinin gerçekleşmesi sonucu oluşan hasarları teminat kapsamına alır.	Deprem ve depreme bağlı gerçekleşen hasarları teminat kapsamına alır.
Sıcaklık, buhar ve dumanın neden olduğu zararlar teminat kapsamındadır.	Deprem sonucu yıkılan bina, büro, ticarethane, kat irtifaklı binalar, tapuda arsa görünen cins değişikliği yapılmamış binalar ve tapu tahsisi yapılmamış kooperatif evleri teminat kapsamındadır.
Yaptırılması zorunlu değildir.	Yaptırılması zorunludur.
Limitler ve ek teminatlar sigortacı ve sigortalı arasında belirlenir.	Limitler devlet tarafından belirlenir.
Yangında zarar görmüş tüm eşyalar, madde, ham madde ve teçhizat teminat kapsamındadır.	Depremde zarar görmüş taşınır mal ve eşyalar teminat kapsamı dışındadır.
Bina dışında zarar gören tüm kısımlar ve yangına müdahale edilirken verilen hasarlar teminat kapsamındadır.	Bina dışında zarar gören kısımlar ve enkaz kaldırma masrafları teminat kapsamı dışındadır.

3.1.3. Araç Sigortaları

Kara, hava ve denizde giden motorlu ve motorsuz araçların neden olabilecekleri zararlar birçok sigorta çeşidi ile teminat kapsamına alınmaktadır. Tablo 3.3’te kara, deniz ve hava araçları sigortalarının teminatları genel çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.3: Araç Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

Kara Araçları Sigortaları	Su Araçları Sigortaları	Hava Araçları Sigortaları
Trafik sigortası limitlerinin üzerinde gerçekleşen maddi ve bedenî zararları teminat altına alır.	Su araçlarının seyir hâlinde veya duraklama sırasında neden olduğu maddi zararları teminat altına alır.	Hava araçlarının havada ya da pistte neden olduğu maddi zararları teminat altına alır.
Türkiye sınırları içinde geçerlidir.	Türk kara suları ve limanlarında geçerlidir.	Türk hava sahası ve pistlerinde geçerlidir.
Kara araçlarının üçüncü şahıslara verdiği zararı teminat altına alır.	Su araçlarının üçüncü şahıslara verdiği zararı teminat altına alır. Ayrıca deniz suyuna verilen kirlilik de teminat kapsamındadır.	Hava araçlarının üçüncü şahıslara verdiği zararı teminat altına alır.

3.1.4. Nakliyat Sigortaları

Bir değeri bir yerden başka bir yere taşımada karşılaşılabilecek tüm risklerin neden olacağı zararları teminat kapsamına alan nakliyat sigortaları; emtia nakliyat, navlun, kıymet nakliyat, sorumluk ve tekne sigortaları olmak üzere beşe ayrılır. Bu sigorta branşlarının teminatları Tablo 3.4'te genel bir çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.4: Nakliyat Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

Emtia Nakliyat Sigortası	Malların taşınmasında oluşabilecek zararları teminat kapsamına alır.	Ek teminatlarla hem taşınan malı hem de malı taşıyan aracı teminat kapsamına alır.
Navlun Sigortası	Malı taşımak için ödenen kirayı gerçekleştirebilecek risklere karşı teminat kapsamına alır.	Taşınan malı da teminat kapsamına alır.
Kıymet Nakliyat Sigortası	Para, döviz, hisse senedi, altın, tablo, mücevher gibi kıymetleri teminat kapsamına alır.	Taşınan kıymetli eşyanın hesaplanan nominal değeri kadar teminat sağlar.
Sorumluluk Sigortaları	Taşıyıcı firmanın nakliyatı gerçekleştirirken karşılaşılabileceği tüm riskleri teminat kapsamına alır.	Ek teminatlarla yurt içi ve yurt dışı taşımada ve gemi bakım onarım sırasında cana ve mala gelebilecek tüm riskleri teminat kapsamına alır.
Tekne Sigortaları	Denizcilik faaliyetleri sırasında gerçekleşen fırtına, yangın, çarpışma risklerini teminat kapsamına alır.	Gemi, tekne, yat, bot gibi deniz ve göl araçlarındaki malları teminat kapsamına alır.

3.1.5. Finansal Kayıp Sigortaları

Ticaret yapan, üretimde bulunan, ihale süreçlerine dâhil olan kişileri ve üçüncü kişileri yaşanabilecek risklere karşı teminat altına alır. Finansal kayıp sigortaları, kefalet ve kâr kaybı sigortası olarak ikiye ayrılır. Finansal kayıp sigortaları branşlarının teminatları Tablo 3.5'te genel bir çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.5: Finansal Kayıp Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

Kefalet Sigortası	Kâr Kaybı Sigortası
Teminat mektubu yerine geçen sigorta aracıdır.	Yangın sigortası kapsamına giren risklerin gerçekleşmesi sonucu oluşan finansal kayıpları teminat altına alır.
Sigortalının aldığı işi yapmadığı ya da eksik yaptığı durumlarda ortaya çıkacak zararların tazminini teminat kapsamına alır.	Üretimin aksamaması sonucu oluşan ciro düşüklüğüne bağlı, ölçülen kâr kayıplarını teminat kapsamına alır.
İmalat, bakım, onarım, emniyet, gümrük alanındaki riskleri, avansları ve diğer maddi riskleri teminat kapsamına alır.	Ciro düşüklüğü hesabında zararın gerçekleştiği andan itibaren geçmiş on iki aya dikkat edilir.
Üçüncü kişileri koruyan sigortadır.	Sigortalıyı korur.

3.1.6. Mühendislik Sigortaları

Teknoloji, sanayi ve üretim imkânlarının artmasıyla gelişen mühendislik hizmetleri de sigortacılık alanı içinde önemli bir branş hâline gelmiştir. Elektronik cihaz, makine kırılması, inşaat tüm riskler ve montaj tüm riskler olmak üzere dörde ayrılan mühendislik sigortaları teminatları Tablo 3.6'da genel çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.6: Mühendislik Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

Elektronik Cihaz Sigortası	Makine Kırılması Sigortası	İnşaat Tüm Riskler Sigortası	Montaj Tüm Riskler Sigortası
Ticari faaliyet için kullanılan tüm elektronik cihazlara dışarıdan gelen riskleri teminat kapsamına alır.	Ticari faaliyet için kullanılan tüm makinelerin kendiliğinden ve içten kaynaklı hasarlarını teminat kapsamına alır.	İnşaat başlangıcından bitişine kadarki süre boyunca gerçekleşebilecek olağan dışı tüm riskleri teminat kapsamına alır.	Montaj ile ilgili tüm riskleri teminat kapsamına alır.
Teknik ve mekanizmadan kaynaklı hasarları teminat kapsamına almaz.	Teknik ve mekanizmadan kaynaklı hasarları teminat kapsamına alır.	Şantiyede oluşabilecek tüm olağan dışı risklerden kaynaklı zararları teminat kapsamına alır.	Montaj sırasında ortaya çıkan ani ve beklenmedik riskleri teminat kapsamına alır.
Bilgisayar, radyo, televizyon ünitesi, basım ekipmanları, tıbbi cihazlar, alarmlar, ölçüm ve otomasyon ekipmanları kapsam dâhilindedir.	Makine ve makine tesisatı kapsam dâhilindedir.	İş makineleri, inşaat ekipmanları ve hazırlık malzemeleri teminat kapsamı dâhilindedir.	Montajı sağlayan her türlü makine ve teçhizat malzemesi teminat kapsamı dâhilindedir.
Kullanım, taşıma, bakım esnasında ya da durduk yerde oluşan cihaz hasarlarını teminat kapsamına alır.	Makine çalışırken ya da bakımı yapılırken gerçekleşecek risklerden doğan zararları teminat kapsamına alır.	Her türlü olağan dışı riski teminat kapsamına alır.	Montaj sırasında karşılaşılabilecek tüm olağan dışı riskleri teminat kapsamına alır.

SIRA SİZDE

Aşağıda verilen örnek olaylara uygun mühendislik sigortası branşlarını örneğin karşısındaki kutucuğa yazınız.

Bir inşaat firmasına ait vincin halatı kopar ve vincin taşıdığı malzemeler kazık çakma makinesinin üzerine düşerek makineye hasar verir.	
Çelik vida üretim makinesi çalışırken makinenin motoru aniden ısınır ve motorda hasar oluşur.	
Bir fabrikaya alınan yürüyen bandın kurulumu sırasında takılması gereken çarklardan biri yere düşer ve hasar alır.	

3.1.7. Genel Sorumluluk Sigortaları

Hayat dışı sigorta branşlarından mal sigortaları, sigortalının mal varlığında gerçekleşen zararları, sorumluluk sigortaları ise üçüncü kişilere verilen zararları teminat altına alır. Birçok çeşidi olan genel sorumluluk sigortasının en çok başvuru alan mesleki ve mali sorumluluk sigortaları teminatları Tablo 3.7’de genel bir çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.7: Genel Sorumluluk Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

İşveren Sorumluluk Sigortası	Mali sorumluluk sigortasıdır.	İsteğe bağlıdır.	Çalışanın işini yerine getirirken karşılaştacağı riskleri teminat kapsamına alır.
Üçüncü Şahıslara Karşı Sorumluluk Sigortası	Mali sorumluluk sigortasıdır.	İsteğe bağlıdır.	İşveren ve çalışanlar dışında kalan üçüncü kişilerin işle ilgili karşılaşılabileceği riskleri teminat kapsamına alır.
Asansör Kazalarında Üçüncü Şahıslara Karşı Sorumluluk Sigortası	Mali sorumluluk sigortasıdır.	İsteğe bağlıdır.	Üçüncü şahısların asansör kazaları sonucu karşılaşılabileceği riskleri teminat kapsamına alır.
Tehlikeli Madde Sorumluluk Sigortası	Mali sorumluluk sigortasıdır.	Zorunludur.	Tehlikeli maddelerden kaynaklanan risklerden oluşabilecek can, mal ve çevresel zararları teminat kapsamına alır.
Tüp Gaz Sorumluluk Sigortası	Mali sorumluluk sigortasıdır.	Zorunludur.	Tüp gazın neden olabileceği gaz kaçırma ve patlama sonucu oluşabilecek can ve mal kayıplarını teminat kapsamına alır.
Ürün Sorumluluk Sigortası	Mesleki sorumluluk sigortasıdır.	İsteğe bağlıdır.	İşletmenin ürettiği sattığı ürünlerdeki AR-GE ve üretim kaynaklı hatalardan oluşabilecek tazminatları teminat kapsamına alır.
Mesleki Sorumluluk Sigortası	Mesleki sorumluluk sigortasıdır.	İsteğe bağlıdır.	Çoğunlukla hâkim, avukat, hekim, muhasebeci ve mali müşavirlerin mesleki hata, özensizlik, bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklı, üçüncü kişileri zarara uğratması sonucu oluşan tazminatları teminat kapsamına alır.
Özel Güvenlik Sorumluluk Sigortası	Mesleki sorumluluk sigortasıdır.	Zorunludur.	Özel güvenlik görevlilerinin görevlerini yerine getirmeleri sırasında üçüncü kişilerin uğradığı zararı teminat kapsamına alır.
Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Sorumluluk Sigortası	Mesleki sorumluluk sigortasıdır.	Zorunludur.	Kıyı tesislerinde yaşanabilecek çevre kirliliği ve tehlikeli madde risklerini teminat kapsamına alır.

BİLGİ KUTUSU

Türkiye’de genel sorumluluk sigortaları prim üretimi 2019 yılında 1.713.000.000 (bir milyar yedi yüz on üç milyon) TL iken 2020 yılında 2.190.000.000 (iki milyar yüz doksan milyon) TL’ye ulaşmıştır.

Kaynak: <https://tsb.org.tr>

3.1.8. Tarım Sigortaları

Türkiye’de tarım ve hayvancılık, istihdam içinde önemli bir yere ve yüksek ticaret hacmine sahiptir. Bu nedenle çiftçilerin tarım ve hayvancılık sigortalarından faydalanarak, yaşanabilecek risklerden doğan zararlardan kendilerini korumaları gerekmektedir. TARSİM, tarım sigortalarını; bitkisel ürün, sera, köy bazlı kuraklık verim, büyükbaş hayvan, küçükbaş hayvan, kümes hayvanları, su ürünleri ve arıcılık sigortası olmak üzere sekiz bransa ayırmıştır. Tarım sigortaları teminatları Tablo 3.8’de genel bir çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.8: Tarım Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

Bitkisel Ürün Sigortası	Yaş meyve, sebze, ayçi- çeğı ve pamuk gibi ürün- leri teminat kapsamına alır.	Doğal afetler sonucu yaşanan hasarlar ve ka- lite kaybı teminat kapsamındadır.	Yabani hayvanlar ve bazı kuşların da verdiği zararlar teminat kapsamındadır.
Sera Sigortası	Sera, sera donanımı ve serada yetişen ürünleri teminat kapsamına alır.	Doğal afetler ve teknik hasarlar sonucu gerçekleşen zararlar teminat kapsamındadır.	Taşıt çarpması sonucu oluşabilecek hasarlar teminat kapsamındadır.
Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası	Kaydı olmak şartıyla no- hut ve mercimek gibi kuru tahıl ürünlerini te- minat kapsamına alır.	Don, yangın, fırtına, su baskını, deprem, sel gibi doğal afetler dışında meydana gelen zararlar teminat kapsamındadır.	Yaşanacak riskin tek kişi- nin değil belli bir bölgenin tamamındaki birden çok çiftçinin ürününde mey- dana gelme şartı aranır.
Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası	Kaydı yapılmış büyükbaş hayvanları teminat kapsamına alır.	Hastalık, doğum, cerrahi müdahale ve bulaşıcı hastalıklar teminat kapsamındadır.	Vahşi hayvan saldırıları ve kazalardan oluşan zararlar teminat kapsamındadır.
Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası	Kaydı yapılmış küçükbaş hayvanları teminat kapsamına alır.	Hastalık, doğum, cerrahi müdahale ve bulaşıcı hastalıklar teminat kapsamındadır.	Vahşi hayvan saldırıları, kazalardan oluşan zararlar ve zehirlenmeler teminat kapsamındadır.
Kümes Hayvanları Hayat Sigortası	Kaydı yapılmış tüm kü- mes hayvanlarını tem- inat kapsamına alır.	Bulaşıcı hastalıklar, ka- zalar, yangın ve doğal afetler teminat kapa- sıdır.	Havalandırma sistemin- den kaynaklanan riskler de teminat kapsamında- dır.
Su Ürünleri Hayat Sigortası	Kaydı yapılmış deniz ve iç sularda yetişen tüm hayvanları teminat kapsamına alır.	Doğal afetler, bulaşıcı hastalıklar, zehirlenme- ler ve kirlenmeler tem- inat kapsamındadır.	Canlıların farklı yerlere aktarılması sonucu oluşabilecek zararlar teminat kapsamındadır.
Arıcılık Sigortası	Kaydı yapılmış plakalı kovanları teminat kapsamına alır.	Doğal afetler ve vahşi hayvan saldırıları tem- inat kapsamındadır.	Kovanların taşınması sırasında gerçekleşebile- cek riskler teminat kapsamındadır.

3.1.9. Hukuksal Koruma Sigortası

Bireylerin kendini savunmak ya da haklarını aramak için yasal yollara başvurmasında oluşacak masrafları teminat altına alan hukuksal koruma sigortaları dörde ayrılır. Motorlu araca bağlı hukuksal koruma, sürücü hukuksal koruma, taşınmaz mala bağlı hukuksal koruma ve kişi aile hukuksal koruma sigortaları teminatları Tablo 3.9'da genel bir çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.9: Hukuksal Koruma Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

Motorlu Araca Bağlı Hukuksal Koruma Sigortası	Sürücü Hukuksal Koruma Sigortası	Taşınmaz Mala Bağlı Hukuksal Koruma Sigortası	Kişi Aile Hukuksal Koruma Sigortası
Tescil, ruhsat ve noter işlemleri gibi borçlar hukuku konusuna giren hukuki anlaşmazlıkların giderilmesinden doğan masrafları teminat kapsamına alır.	Sürücü sıfatından kaynaklı anlaşmazlıkların giderilmesinde oluşan mahkeme masraflarını teminat kapsamına alır.	Kiralayan, kiracı ya da mülk sahibinin aralarında doğan anlaşmazlıkların giderilmesinde oluşan mahkeme masraflarını teminat kapsamına alır.	Tazminat işlemleri, davalar, işçi işveren anlaşmazlıkları ve Sosyal Sigortalar Kurumu ile olan anlaşmazlıklarda oluşan mahkeme masraflarını teminat kapsamına alır.
Motorlu aracın sahibini, kiracısını ya da işletenini koruma altına alır.	İşletmenin çalışanı olan motorlu taşıt sürücüsünü teminat altına alır.	Mülk sahibini, kiralayanı ya da kiracıyı teminat altına alır.	Poliçede belirtilen kişi ya da aile fertlerini teminat kapsamına alır.

3.1.10. Kredi Sigortaları

Bireyler ve işletmeler alım satım işlemlerinde vadeli, kredili işlemleri sıklıkla kullanmaktadır. Kişilerin ya da işletmelerin vadesinde borcunu ödeyememesi riskinden kaynaklanan zararları teminat altına alan kredi sigortaları üçe ayrılır. Kredi, borç ödeme ve tek risk sigortaları teminatları Tablo 3.10'da genel bir çerçevede karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.10: Kredi Sigortaları Teminatları Karşılaştırması

Kredi Sigortası	Borç Ödeme Sigortası	Tek Risk Sigortası
Alıcı ve satıcı arasında gerçekleşen fatura bedeli ve ödeme günü risklerini teminat kapsamına alır.	Sigortalıyı borçlarını ödeyememe durumuna karşı teminat kapsamına alır.	Poliçede belirtilen tek bir riski teminat kapsamına alır.
İflas ve tasfiye durumlarında oluşacak zararlar teminat kapsamı dâhilindedir.	Kişinin kaza, hastalık ve işsizlik durumlarından dolayı borçlarını ödeyememesi teminat kapsamındadır.	Sigorta şirketi ile sigortalı arasında kararlaştırılan ve poliçede yer alan riskleri poliçede yer alan teminat tutarları kapsamında karşılar.
Tahsilatın firmanın konkordato ilan etmesi sonucu yapılamaması riskini teminat kapsamına alır.	Kişinin kendi isteğiyle işten ayrılması ya da haklı bir sebeple işten kovulması sonucunda oluşacak borçlarını ödeyememe durumu teminat kapsamı dışındadır.	Sigortalının poliçede yer alan şartları tek taraflı değiştirmesi, riskin oluşmasını sağlaması ya da gerekli tedbirleri almaması durumları teminat kapsamı dışındadır.

SIRA SİZDE

Aşağıda numaralı olarak yirmi dört farklı sigorta branşı ve on sekiz farklı teminat kapsamı verilmiştir. Sigorta branşları ile teminatları doğru şekilde eőleőtiriniz. Sigorta branşının numarasını eőleőtđđđ teminatın başındaki boşluğa yazınız.

SİGORTA BRANŞI	
1. Makine Kırılması Sigortası	13. Navlun Sigortası
2. İnşaat Tđm Riskler Sigortası	14. Arıcılık Sigortası
3. Yeşil Kart	15. Üçđncđ Şahıslara Karşı Sorumluluk Sigortası
4. Kasko	16. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Sorumluluk Sigortası
5. Deniz Araçları Sigortaları	17. Elektronik Cihaz Sigortası
6. Yangın Sigortası	18. İşveren Sorumluluk Sigortası
7. Mesleki Sorumluluk Sigortası	19. Sera Sigortası
8. Kâr Kaybı Sigortası	20. Bitkisel Ürün Sigortası
9. Sorumluluk Sigortaları	21. Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası
10. Kıymet Nakliyat Sigortası	22. Kredi Sigortası
11. Emtia Nakliyat Sigortası	23. Kiőđ Aile Hukuksal Koruma Sigortası
12. Kefalet Sigortası	24. Büyđkbaő Hayvan Hayat Sigortası
TEMİNAT KAPSAMI	
....	Otomobil kazalarını teminat kapsamına alır ve Türkiye sınırları dışında geçerlidir.
....	Duman, buhar ve sıcağın neden olduğu zararları teminat kapsamına alır.
....	Türk limanları ve kara sularında geçerlidir.
....	Otomobil kazalarını teminat kapsamına alır ve yaptırılması isteğe bağlıdır.
....	Malların taşınması sırasında gerçekteőebilecek zararları teminat kapsamına alır.
....	Altın, hisse senedi ve mücevher gibi varlıkların taşınmasını teminat kapsamına alır.
....	Teminat mektubu yerine geçen ve üçđnđ kişileri koruyan sigortacılık branşıdır.
....	Kıyı tesislerinde tehlikeli maddeden kaynaklı riskleri teminat altına alır.
....	Taşıma sırasında cana ve mala gelebilecek tđm riskleri teminat kapsamına alır.
....	Avukat ve hekimlerin mesleki hatalarından doğan zararları teminat kapsamına alır.
....	Üretimin aksaması sonucu oluşan zararları teminat kapsamına alan sigortacılık branşıdır.
....	Makinelerin bakımı sırasında gerçekteőebilecek risklerden kaynaklı zararları teminat kapsamına alır.
....	Şantiye alanlarında oluşabilecek tđm riskleri teminat kapsamına alır.
....	İşveren ve çalışanlar dışında kalan üçđncđ kişileri ilgili işten kaynaklı risklere karşı teminat kapsamına alır.
....	Bazı kuő türlerinin yaş meyvelere verdiği zararı teminat kapsamına alır.
....	Belli bir bölgede gerçekteően ve birden fazla çiftçiye etkileyen, kuru tahıl ürünlerine gelen zararı teminat kapsamına alır.
....	Poliçede belirtilen kişileri tazminat işlemleri ve davalarda ortaya çıkan masraflara karşı teminat kapsamına alır.
....	Alıcı ve satıcı arasında gerçekteően ödeme gđnđ risklerini teminat kapsamına alır.

3.2. HAYAT DIŞI SİGORTA ÖDEMELERİ

Hasar, bir dış etkene bağlı olarak meydana gelen maddi ve manevi kayıpları ifade eder (Görsel 3.1). İnsanların sigorta sistemine olan taleplerinin nedeni, gerçekleşen hasar sonucu can ve mallarında oluşan zararları karşılayabilme isteğidir.

Görsel 3.1: Yangından etkilenmiş bir çocuk

Bir hasar meydana geldiğinde sigorta şirketleri, hasarın boyutuna göre kayıpları telafi etme yoluna gider. Bunun için hasar oluştuğunda sigortadan yararlananlar bunu en kısa zamanda sigorta şirketine bildirmelidir. Sigorta şirketi de gerekli incelemeleri yaparak hasarın boyutunu belirlemeli ve sigortalının zararını karşılamalıdır. Bu bir süreçtir ve bu sürece hasar süreci denir. Hasar sürecinin iyi yönetilmesi gerekir.

Hasar süreci aşağıda verilen işlem sıralarına göre ilerler.

1. Hasarın gerçekleşmesi
2. Sigortalının hasarı sigorta şirketine bildirilmesi
3. Hasara ilişkin belge ve evrakların temini
4. Hasar dosyasının açılması
5. Sigorta eksperinin görevlendirilmesi
6. Tazminat tutarının hesaplanması
7. Tazminatın ödenmesi
8. Sovtaj işleminin yapılması
9. Hasar dosyasının kapatılması

Hasar gerçekleştiğinde sigortalı, sigorta hizmeti almış olduğu şirkete durumu bildirir. Hasara ilişkin belge ve evraklar temin edilerek hasar dosyası oluşturulur. Hasarın incelenmesi için sigorta şirketi bilirkişi olan eksper görevlendirir. Eksperin hazırladığı ekspertiz raporu da diğer belge ve evraklarla birlikte hasar dosyasına eklenir. Gerekli incelemeler yapılarak hasarın tutarı hesaplanır. Sigortalıya tazminat ödemesi bu hesaplama göre yapılır. Sigorta şirketi, tazminatı ödedikten sonra uygunsa sovtaj ve rücu işlemlerine başvurabilir.

3.2.1. Hasarın Gerçekleşmesi

Hayatın içinde var olan riskler insanları ve onların varlıklarını tehdit eder. **Risk**, gerçekleşme ihtimali olan ve gerçekleştiğinde maddi ve manevi kayıplara neden olan bir unsurdur. Alınacak önlemlerle risklerin tehditleri azaltılabilir. Ancak insanlar, hayatın doğal akışını değiştiremezler ve başka insanlardan kaynaklı risklere de maruz kalırlar. Bu yüzden insanlar can ve mal kaybı riski ile iç içe yaşarlar. Tehlikenin farkında olanlar varlıklarını sigortalatır. Bunun nedeni sigorta sisteminin maddi hasarı paylaşma prensibidir. Sigorta ettirilen varlık hasara uğradığında sigortalı, sigorta şirketinden tazminat talebinde bulunur (Görsel 3.2). Ancak sigortalının tazminat talebinde bulunabilmesi için hasarın sigortalının kontrolü dışında, doğal bir şekilde gerçekleşmiş olması ve sigorta poliçesi kapsamında teminat altında olması gerekir. Örneğin DASK poliçesiyle teminat altına alınmış olan varlık sigortalı tarafından bilerek hasara uğratılmışsa sigorta şirketinden tazminat talep edilemez.

Görsel 3.2: Depremde oluşan hasar

3.2.2. Hasar Bildirimi

Sigorta şirketine hasar bildiriminde bulunurken dikkat edilmesi gereken, sigortalının uymakla yükümlü olduğu bazı hususlar vardır. Hem hasar miktarının artmaması hem sigorta şirketinin süreci sağlıklı ve hızlı yöneterek tazminatı geciktirmemesi hem de sigorta şirketinin menfaatinin sağlanması için sigortalının dikkat etmesi gereken hususlar şunlardır:

- Gerçekleşen hasara ilişkin poliçe numarası ve vadesi bildirilmelidir.
- Hasarın gerçekleştiği yer ve tahmini hasar miktarı bildirilmelidir.
- Hasarın gerçekleştiği yerde hasarı azaltıcı önlemler alınmalıdır.

- Kaza tespit tutanağı gibi resmî belgeler eksiksiz doldurulmalıdır.
- Olay yerine ait detaylı fotoğraflar çekilmelidir.
- İnceleme yapan sigorta şirketi çalışanları ve sigorta eksperlerine yardımcı olunmalıdır.

Hasar gerçekleştiğinde sigortalı, beş iş günü içinde hasarı sigorta şirketine bildirmelidir. Sigorta acentesi aracılığıyla veya doğrudan sigorta şirketinin hasar departmanına hasar bildirimi yapılabilir. Sigortalının hasar bildirimi sırasında sigorta şirketine bildirmesi gereken bilgi ve belgeler vardır (Görsel 3.3). Bu bilgi ve belgeler şunlardır:

- Hasar tarihi, hasarın tahmini zararı, hasara ait detaylı bilgiler
- Sigorta poliçesinin numarası ve fotokopisi
- Sigortalıya ait bilgiler
- Hasara ait tutanak, ek rapor ve belgeler
- Hasar yerine ait detaylı fotoğraflar

Görsel 3.3: Hasar tespit tutanağı ve hasar yeri fotoğrafı

Sigorta şirketinin hasar dosyasını açarak hasarın tespitine ilişkin yapmakla yükümlü olduğu incelemeyi başlatabilmesi ve tazminatı zamanında ödeyebilmesi için bu bilgi, belge ve evrakların eksiksiz ve doğru şekilde sigorta şirketine ulaştırılması gerekir.

3.2.3. Hasar Dosyasının Açılması

Sigortalı, sigorta şirketine hasarı bildirdiğinde herhangi bir koşul aranmaksızın hasar ihbar numarası verilerek kayıt oluşturulur. Sigorta şirketi öncelikle aşağıdaki konularda incelemelerini yapar.

- Sigorta poliçesinin kendi şirketlerine ait olup olmadığı
- Hasarın poliçenin vadesi içinde gerçekleşip gerçekleşmediği
- Sigortalının usule uygun şekilde tazminat talebinde bulunup bulunmadığı
- İlgili hasara ilişkin aynı konuda önceden açılmış hasar dosyası olup olmadığı

Sigorta şirketinin yaptığı bu ön incelemenin bir iş gününü aşmaması gerekir. İncelemeler sonucunda sigortalının bildiriminin haklı olmadığı anlaşılırsa hasar bildiriminin işleme uygun olmadığına dair kayıt oluşturularak işlem kapatılır.

İnceleme sonucunda hasar dosyası açılmasına engel bir durum yoksa dosya açılır. **Hasar dosyası**, sigorta şirketinin sorumluluğundaki sigorta ürünlerinde gerçekleşen hasarlarla ilgili sürecin planlı bir şekilde yürütülmesine yardımcı olan, hasara ait bilgi, belge, evrak ve dokümanları içeren envanterdir (döküm) (Görsel 3.4).

Görsel 3.4: Hasar dosyası

3.2.4. Sigorta Eksperinin Görevlendirilmesi

Sigorta şirketi sigortalıların yapmış olduğu hasar bildiriminden sonra hasar tespitinde bulunması için bilirkişi görevlendirir. Bu bilirkişiye eksper denir.

Eksper; bir alanda uzmanlaşmış, o alanla ilgili gerçekleşen hasarı analiz ederek hasar nedenini, miktarını tespit edebilme bilgi ve becerisine sahip kişidir (Görsel 3.5). Burada söz konusu olan sigorta eksperidir. Sigorta eksperinin sigortacılıkla ilgili uzmanlığına başvurulur. Eksper bağımsız olarak çalışır ve tarafsızdır. İncelemeler sonucunda sigortalıyı veya sigorta şirketini mağdur etmemelidir. İncelemelerini tamamlayıp hasarın asıl nedenini ve hasar miktarını tespit ederek bir rapor oluşturur. Bu rapora **ekspertiz raporu** denir. Ekspertiz raporu sigortalının hasar bildirimini sırasında sunduğu bilgi ve belgelerle beraber hasar dosyasına eklenir.

Görsel 3.5: Eksper

3.2.5. Tazminat Tutarının Hesaplanması

Sigorta ettirenin sorumluluğundaki üçüncü kişilere veya varlığa ilişkin risk gerçekleştiğinde, meydana gelen hasarın tazminat tutarı sigorta şirketince hesaplanır (Görsel 3.6). Tazminat tutarı hesaplanırken sigorta sözleşmesinde yazan sigorta bedeli dikkate alınır. Sigorta bedeli hem sigorta ettirenin ödeyeceğı sigorta priminin hesaplanmasında hem de hasar oluştuğunda tazminat tutarının belirlenmesinde ana göstergedir. Mal sigortaları için sigorta bedeli, sözleşme yapıldığı sırada sigortalı varlığın piyasa değerini ifade eder. Sorumluluk sigortaları için ise sözleşme yapıldığı sırada belirlenen tazminat limitini ifade eder.

Görsel 3.6: Tazminatın hesaplanması

3.2.5.1. Mal Sigortaları

Ödeme şekline göre nakit ödenen tazminatlar ile yenileme ve tamirat yoluyla ödenen tazminatlar şeklinde mal sigortalılarının tazminat ödemesi gerçekleşir. Sözleşmede zararın aynen karşılanmasına ilişkin madde varsa yenileme ve tamirat yoluyla tazminat ödenir. Sözleşmede zararın aynen karşılanmasına ilişkin madde yoksa veya bu şekilde ödeme uygun değilse tazminatın nakit olarak ödenmesi gerekir.

A) Nakit Ödenen Tazminatlar

Tazminat hakkı olan sigortalılara tazminatın nakit şekilde ödenebilmesi için zararın tespit edilmesi ve tazminat tutarının hesaplanması gerekir.

a) Tazminatın Hesaplanması

Tazminat sorumluluğu ilke olarak sigortalının zararını karşılar. Sigorta şirketinin tazminat sorumluluğu sigorta sözleşmesinde yazan sigorta bedeli kadardır. Sigortalanan varlık tam hasara uğradığında sigorta değeri kadar hasara uğrar. Hasar meydana geldiğinde varlığın sigorta değeri sigorta bedelinden fazla olsa bile sigorta şirketi en fazla sigorta bedeli kadar tazminat öder. Sigorta bedelinin tamamı tazminat olarak ödense bile tam hasara uğrayan varlık sigorta değeri kadar zarara uğradığından sigortalının zararı tam karşılanmamış olur. Bu durumda sigortalı ile sigorta şirketi arasında anlaşmazlık doğar. Tazminat doğru ödenebilmesi için hasarın tespit edilerek tazminat tutarının hesaplanması gerekir. Tazminat tutarı hesaplanırken her poliçe ayrı değerlendirilir. Bunun için hesaplamada dikkat edilmesi gereken bazı değişkenler vardır. Bu değişkenler şunlardır:

- Sigorta teminatları ve limitleri
- Aşkın/eksik sigorta durumu
- Muafiyet ve müşterek anlaşma durumu
- Tazminat tutarına ilişkin katma değer vergisi tutarı
- Enflasyon klotu ve döviz endeksli sigorta sözleşmelerine ilişkin tazminat
- Koruma tedbirleri ve diğer masraflar
- Hasarlı araçlarda tazminat
- Mutabakatlı ve yeni değer esaslı sigortalarda tazminat
- Eskime payı, kıymet kazanma ve sorumluluk ihlallerinin tazminat indirimi

Sigorta Teminatları ve Limitleri

Risk gerçekleştiğinde, poliçede belirtilen ana ve ek teminatlarla güvence altına alınmış, zarara uğrayan değerler için belirlenmiş tazminat limiti kadar tazminat ödemesi yapılır. Her sigorta branşının ödenecek tazminatı poliçe teminatları ve tazminat limiti ile sınırlıdır. Bunların dışında talep edilen tazminatlar teminat dışıdır ve ödenmez. Bazı sigortalarda riskin tamamına teminat verilirken bazılarında teminat tutarı sınırlıdır. Mal sigortalarında zarar gören varlığın değeri kadar teminat verilirken sorumluluk sigortalarında sigorta ettirenin talebi ve sigorta şirketinin kabul ettiği tutara kadar teminat verilir. Bu yüzden tazminatın hesaplanmasında tazminat limitlerine dikkat etmek gerekir. Örneğin 2022 yılı itibarıyla kara yolu zorunlu mali sorumluluk sigortası asgari teminatları araç başına 50.000 TL, kaza başına da 100.000 TL'dir. Ayrıca sakatlanma ve ölüm teminatları kişi başına 500.000 TL, kaza başına da 2.500.000 TL'dir. Bir kaza meydana gelmesi hâlinde sigorta şirketi bu teminatlar sınıırncı tazminat ödemesini gerçekleştirir.

Aşkın Sigorta

Sigorta sözleşmesi yapıldığında sözleşmeye konu olan varlığın yazılı sigorta bedelinin hasarın gerçekleştiği anda varlığın sigorta değerinden yüksek olması **aşkın sigorta**dır. Bu durumda sigorta bedelinin sigorta değerini aşan kısmı geçersizdir. Aşkın sigortanın söz konusu olduğu durumda sigorta değerinden daha az hasar gerçekleşirse hasarın tamamı için tazminat ödemesi gerçekleşir.

Örneğın yapılan sigorta sözleşmesinde sigorta bedeli 200.000 TL olarak belirlenmiş, hasar meydana geldiğinde ise sigorta değeri 180.000 TL olduğu görülmüştür. Eğer sigortalanan varlığın tamamı hasara uğramışsa sigorta bedeli 200.000 TL olsa da 180.000 TL'ye kadar tazminat ödemesi gerçekleşir. Sigorta değerini aşmayan 50.000 TL'lik bir hasar meydana geldiğinde ise hasarın tamamı karşılanır.

Eksik Sigorta

Sigorta sözleşmesinde yazılı olan sigorta bedelinin hasar meydana geldiği dönemde sigorta değerinden düşük olması **eksik sigorta**dır. Prensip gereği sözleşmede yazan sigorta bedeli kadar tazminat ödemesi yapılır. Ancak hasar sonucu varlık tam hasara uğramış ve o anki sigorta değeri sigorta bedelinden yüksekse sigorta bedeline kadarki limiti aşan zarar için tazminat ödenmez. Kısmi bir hasar meydana geldiğinde ise ödenmesi gereken tazminat tutarı hasarın meydana geldiği dönemdeki sigorta değerine göre hesaplanır. Örneğın sözleşmede sigorta bedeli 300.000 TL yazan bir varlığın sigorta değeri 400.000 TL'dir. Varlığın sigorta değerinin tamamı olan 400.000 TL'lik tam hasara uğradığı ve sigorta değerinin bir kısmını oluşturan 100.000 TL'lik kısmi hasara uğradığı durumlarda tazminat aşağıdaki gibi hesaplanır.

Tam Hasar	Kısmi Hasar
Tam hasar tutarı : 400.000 TL	Kısmi Hasar = Hasar Miktarı x (Sigorta Bedeli / Sigorta Değeri)
Ödenecek tazminat : 300.000 TL	Kısmi hasar tutarı : 100.000 TL
	Ödenecek tazminat : 100.000 x (300.000 / 400.000)
	Ödenecek tazminat : 75.000 TL

SIRA SİZDE

Aşağıda bilgileri verilen sigorta sözleşmesine ilişkin tazminat tutarını hesaplayınız.

Sigorta değeri : 50.000 TL
 Sigorta bedeli : 40.000 TL
 Hasar tutarı : 25.000 TL

Bu alanda hesaplayınız.

Muafiyet Anlaşması

Sözleşme yapılırken sigorta ettiren ve sigortacının anlaşması şartıyla belli bir hasar tutarı ya da oranına kadar sigorta şirketinin tazminat sorumluluğunun olmamasıdır. Eğer sigortalı ile sigortacı arasında muafiyet anlaşması varsa anlaşmanın mutlaka sözleşmede yazılı olarak belirtilmesi gerekir. Sigorta şirketi bu şekilde küçük miktartlı hasarlarla uğraşmaktan kurtulur. Sigorta ettiren ise belli bir kısma kadar hasar sorumluluğunu üstlendiği için daha az prim öder. Muafiyet iki şekilde uygulanabilir.

Tenzili Muafiyet: Hasar sonucu oluşan zarar, muafiyet tutarı ya da oranından az ise sorumluluk sigortalıdadır. Zarar, muafiyet tutarı ya da oranından yüksekse muafiyet limitine kadarki zarardan sigortalı, muafiyet limitini aşan kısımdan ise sigorta şirketi sorumludur. Örneğin sigorta bedeli 50.000 TL, muafiyet limiti 5.000 TL olan tenzili muafiyet anlaşmalı poliçeye ilişkin gerçekleşen iki farklı hasar durumuna göre hasar sorumluluğu aşağıdaki gibidir.

Hasar Durumu	Hasar Tutarı	Hasar Sorumluluğu
A	2.500 TL	Hasar, muafiyet limitinin altındadır. Sigorta şirketi tazminat ödemez, hasardan sigortalı sorumludur.
B	7.500 TL	Hasar, muafiyet limitinin üzerindedir. Muafiyet limitine kadar olan 5.000 TL'den sigortalı sorumludur. Muafiyet limitini aşan 2.500 TL'lik kısımdan sigorta şirketi sorumludur.

Entegral Muafiyet: Sözleşmede belirtilen muafiyet limitine kadar olan zararlardan sigortalı sorumludur. Zarar muafiyet limitini aşarsa zararın tamamından sigorta şirketi sorumludur. Örneğin sigorta bedeli 50.000 TL, muafiyet limiti 5.000 TL olan entegral muafiyet anlaşmalı poliçeye ilişkin gerçekleşen iki farklı hasar durumuna göre hasar sorumluluğu aşağıdaki gibidir.

Hasar Durumu	Hasar Tutarı	Hasar Sorumluluğu
A	4.000 TL	Hasar, muafiyet limitinin altındadır. Sigorta şirketi tazminat ödemez, hasardan sigortalı sorumludur.
B	10.000 TL	Hasar, muafiyet limitinin üzerindedir. Hasarın tamamından sigorta şirketi sorumludur.

SIRA SİZDE

Sigorta bedeli 20.000 TL olan sözleşmede muafiyet oranı %5'tir. Buna göre aşağıda verilen hasar durumlarında hasar sorumlusunun kim ya da kimler olduğunu ve sorumlu olunan hasar payını (tutarını) belirleyip karşılıklarına yazınız.

Muafiyet Şekli	Hasar Durumu	Hasar Sorumluluğu
Tenzili muafiyet	750 TL	
	2.500 TL	
Entegral muafiyet	900 TL	
	3.200 TL	

Müşterek Sigorta

Müşterek sigortada sigortalı ile sigorta şirketi arasında hasar sorumluluğunun paylaşımı söz konusudur. Sözleşmede belirtilmek kaydıyla, hasarın sorumluluğunun belli bir oranını sigortalı, kalan kısmını da sigorta şirketi üstlenir. Örneğin yapılan müşterek sigorta sözleşmesine göre bir hasar meydana geldiğinde sigortalının sorumluluk oranı %20 iken geriye kalan %80'lik kısmından ise sigorta şirketi sorumludur. 100.000 TL'lik bir hasar meydana geldiğinde hasar sorumluluğunun sigortalı ile sigorta şirketi arasındaki müşterek paylaşımı aşağıdaki gibidir.

Sigorta Sözleşmesinin Tarafları	Sorumluluk Oranı	Sorumluluk Tutarı
Sigortalı	%20	100.000 * %20 = 20.000 TL
Sigorta şirketi	%80	100.000 * %80 = 80.000 TL

Birbirine çok benzemelerine karşın muafiyet anlaşması ve müşterek sigorta farklı uygulamalardır. Muafiyet anlaşmasında muafiyet tutarı ya da muafiyet oranının hesabında sigorta bedeli esas alınır. Müşterek sigortada ise risk gerçekleştiğinde oluşan hasar tutarı esas alınır.

SIRA SİZDE

Sigortalı ile sigorta şirketi arasında yapılan müşterek sigortada hasarın %15'inden sigortalı, geri kalanından sigorta şirketi sorumludur. 80.000 TL'lik hasar sonucunda sorumluluk tutarlarını hesaplayınız.

Bu alanda hesaplayınız.

Eskime Payı ve Kıymet Kazanma İndirimi

Tazminatın hesaplanmasında sözleşme yapıldıktan sonra varlıktaki eskime ve yıpranmadan kaynaklı değer kaybı dikkate alınır. Yine aynı şekilde hasara uğrayan varlığın onarımı sonrasında değerinde artış olması ödenecek tazminat tutarının hesaplanmasında dikkate alınan bir unsurdur. Örneğin hasara uğrayan, piyasa değeri 50.000 TL, yıpranmaya ve eskimeye bağlı değeri 40.000 TL olan varlığın onarımı sonrası değeri 52.000 TL'ye yükselebilir. İlke olarak sigorta, varlığı hasar öncesi durumuna getirmekle sorumludur. Burada varlığın değeri hasar öncesi değerinin üzerine çıkıyorsa tazminatın hesaplanmasında bu durum dikkate alınır.

Enflasyon Klozu

Sözleşme imzalandığı sırada sözleşmeye konu olan varlığın sigorta bedeli varlığın piyasa değerini yansıtır olabilir. Ancak sigortanın bir yıllık vadesi içinde ekonomideki değişimlerden kaynaklı olarak varlığın piyasa değerinde bir değişim olasıdır. Bu değişimin enflasyona endeksli olma ihtimaline karşı sözleşmeye ek bir kloz eklenir. Buna **enflasyon klozu** denir. Bu klozla hasar oluştuğunda varlığın sigorta bedeli ile sigorta değeri arasında enflasyon nedeniyle oluşan uyumsuzluğun giderilmesi amaçlanır. Gerçekleşen bir hasarın tazminat tutarının hesaplanması gerektiğinde poliçede ek enflasyon klozu varsa bu kloza göre işlem yapılır.

Tazminat Tutarına İlişkin Katma Değer Vergisi Tutarı

Hasar gerçekleştiğinde oluşan giderlere ait katma değer vergisi (KDV) ile beraber toplam zarar tazminat olarak ödenir. **KDV**, mal ve hizmet alımları sırasında mal ve hizmetin bedeline ek olarak ödenen, satın alınan mal ve hizmetin türüne göre %1 ila %18 oranında değişen harcama vergisidir. Hasarın giderilmesine yönelik tedavi, bakım, onarım, yedek parça temini gibi faaliyetler ile bu faaliyetlerin yerine getirilmesinde kullanılan malzemelerin temininde ödenen bedellere KDV tutarı dâhil edilip toplam zarar tazminat olarak ödenir.

BİLGİ KUTUSU

Türkiye'de Katma Değer Vergisi 25.10.1984 tarihinde kabul edilen 3065 sayılı Kanun ile 01.01.1985 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kaynak: <https://www.mevzuat.gov.tr>

Döviz Endeksli Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Tazminat

Döviz endeksli kurulan sigorta sözleşmelerinde hasar meydana geldiğinde tazminatın ödeneceği andaki döviz kurunun Türk lirası cinsinden karşılığı dikkate alınır. Tazminat tutarı, buna göre hesaplanarak ödeme işlemi gerçekleştirilir.

Koruma Tedbirleri ve Diğer Masraflar

Sigortalının yükümlülükleri arasında hasarı önleyici ve hasar oluştuğunda kaybın büyümesini engelleyici tedbirler almak vardır. Sigortalının bu yükümlülüklerini yerine getirmemesi, hasarın oluşmasına ve oluşmuş hasarın artmasına neden olabilecek bir kusurdur. Sigortalının bu yönde bir kusuru olduğu tespit edilirse bu kusurun hasara etkisi belirlenir ve tazminatta kusur oranınca indirim uygulanır. Sigortalı; üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmiş, hasarın gerçekleşmemesi ya da hasar meydana geldiğinde hasarın büyümemesi için önlem almış ve bu önlemler için harcama yapmış olabilir. Sigortalı gerekli önlemleri almış olsa bile hasar gerçekleştiğinde sigortalının önlem almak için yaptığı harcamalar sigorta şirketince geri ödenir.

Hasarlı Araçlarda Tazminat

Hasara uğrayan araçların tazminat tutarının hesaplanmasında araçtaki hasarın boyutuna göre işlem yapılır.

Tam Hasarlı Araçlar: Hasar oluştuğunda, onarım için yapılacak harcamaların aracın sigorta değerini aşması veya aracın onarıma uygun hâlini kaybetmiş olmasıyla araç tam hasarlı olarak kabul edilir (Görsel 3.7). Aracın tam hasarlı olup olmadığı eksperin incelemesi sonucu anlaşılır. Hasarlı araçların onarımı kimi zaman mümkün olmaz. Aracın onarıldıktan sonra istenen performansı ve işlevi yerine getiremeyeceği ya da onarım masraflarının çok yüksek olacağı belirleni Bu durumda sigorta şirketi aracın onarımını yapmaz. Hasarın oluştuğu dönemdeki piyasa değeri üzerinden aracın tazminatını öder. Araç onarıma uygun olmadığından hurdaya ayrılarak trafikten çekilir.

Görsel 3.7: Tam hasarlı araçlar

Ağır Hasarlı Araçlar: Hasar oluştuğunda, onarım için yapılacak harcamalar aracın sigorta değerini aşsa bile aracın onarıma uygun olması hâlinde araç ağır hasarlı kabul edilir (Görsel 3.8). Bu da yine eksperin incelemesi sonucu anlaşılabilir. Bu durumda onarım yerine sigortalıya tazminatı tamamı ödenir. Hasarlı araç, çekme belgesiyle trafikten çekilerek sigorta şirketine kalır. Sigorta şirketi aracı o hâliyle piyasa değeri üzerinden satarak ödediği tazminatın bir kısmını geri almış olur. Örneğin 200.000 TL sigorta değeri olan bir aracın onarım masrafları 120.000 TL'dir. Onarım yapılmadan hasarlı hâde satış bedeli 150.000 TL'dir. Sigorta şirketi onarım masrafı ödemek yerine sigortalıya aracın sigorta değerini tazminat olarak öder.

Görsel 3.8: Ağır hasarlı araç

Sigorta şirketine kalan araç daha sonra hasarlı değeriyle satılır. Sigorta şirketi 120.000 TL onarım tazminatı ödemektense ilk etapta 200.000 TL'lik tazminat öder, daha sonra hasarlı aracı satarak 150.000 TL'lik gelir elde eder. Böylelikle 50.000 TL'lik tazminat ödemiş olur.

Mutabakatlı Değer Esaslı Sigortalarda Tazminat

Sigortalı ile sigorta şirketinin tazminat tutarında mutabakata vardıkları sözleşmeler, mutabakatlı değer esaslı sigorta sözleşmeleridir. **Mutabakat**, tarafların bir konuda anlaşmaya varmaları demektir. Anlaşma gereği, hasar meydana geldiğinde varlığın sigorta değeri ne olursa olsun ödenecek tazminat tutarı sözleşmede yazan mutabakat değeridir. Sigortalıya ödenecek mutabakat değeri esaslı tazminat tam kayıp olması hâlinde gerçekleşir. Kısmi hasarlarda ise varlığın sigorta bedeli dikkate alınır.

Yeni Değer Esaslı Sigortalarda Tazminat

Sigortalı varlığın hasar gerçekleştiği tarihteki yeni değeri esas alınarak tazminat ödenir. Sigorta sözleşmesinde ek bir madde ile belirtilmesi gerekir. Böylelikle sigorta sözleşmesi yapıldığı sırada varlığın piyasa değeri değil de hasarın gerçekleştiği sıradaki piyasa değeri esas alınır. Bu da eksik sigorta, aşkın sigorta durumlarını ortadan kaldırarak sigorta ettiren ile sigorta şirketi arasındaki anlaşmazlık olasılığını da azaltır.

Sorumluluk İhlallerinin Tazminat İndirimi

Sözleşmeler, taraflara haklar sağladığı gibi sorumluluklar da yükler. Bu sorumlulukların yerine getirilmemesi kusurdur. Sigortalının veya sigorta ettirenin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmemesi tazminat hesaplanırken indirim sebebi olarak dikkate alınır. Yapılan incelemeler sonucunda tazminat tutarında indirim sebep olabilecek, sigortalının yerine getirmediği sorumluluklarıyla ilgili ihlaller şunlardır:

- Beyan yükümlülüğünü yerine getirmemek.
- Bilgi vermekten kaçınmak.
- Araştırma yapılmasına izin vermemek.
- Zararı önleyici ya da azaltıcı tedbirleri almamak.
- Sigortalının rücu hakkını kullanmasına engel olmak.
- Değişiklikleri zamanında bildirmemek.
- Hasarın gerçekleştiğini zamanında bildirmemek.

Hasar gerçekleştiğinde sigortalının sigorta şirketine hasar bildiriminde bulunmasıyla sigorta şirketi hasarla ilgili yükümlü olduğu incelemeleri başlatır. İncelemeler sonucunda tazminat ödenip ödenmeyeceğine, ne kadar ödeneceğine karar verilir. İncelemelerde tespit edilen bu ihlaller tazminat hesaplanırken tutarda indirimle gidilmesine neden olur.

b) İndirim Gereken Durumlarda Tazminatın Hesaplanması

Bir sözleşme ile teminat altına alınmış risk gerçekleştiğinde tazminatın ödenebilmesi için hesaplanması gerekir. Hasarın miktarına etki eden unsurlar, yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanan indirimler, sözleşmede yer alan özel şartlar ve sigorta değerinde meydana gelen değişimler tazminat hesaplanırken dikkate alınır. Sözleşmeden kaynaklı ya da sorumlulukların ihlalden kaynaklı birden fazla indirim unsurunun bir arada olduğu durumlarda tazminatın hesaplanması biraz daha karmaşıktır.

İndirim gerektiren birden fazla durum aynı anda varsa belli bir işlem sırası takip edilir. Sırasıyla eksik sigorta tutarı, muafiyet tutarı, sorumlulukların ihlalden kaynaklı indirim tutarı ve müşterek sigorta tutarları hesaplanıp ödemeye esas tutardan çıkarılır ve tazminat hesaplanır (Görsel 3.9).

Görsel 3.9: İndirim gereken durumlarda tazminatın hesaplanması

Örneğin tarım sigortası yaptırılan bir çiftliğe ait sigorta değeri 3.000.000 TL'dir. Sigorta ettiren, bu değeri 1.500.000 TL olarak göstermiştir. Sigorta ettiren, sözleşme yapılırken çiftlikte paratoner (yıldırımsavar) olduğunu beyan etmiştir. Paratoner olması, yıldırım düşmesini engelleyerek hayvan telefinin önüne geçebilecek bir unsur olduğu için sigorta şirketi sigorta priminde %10 oranında indirim uygulamıştır. Sigorta ettiren ile sigorta şirketi arasında %2 oranında muafiyet anlaşması yapılmıştır. Bunun yanında sigorta ettirenin %20, sigorta şirketinin %80 oranında hasar sorumluluğunun olduğu müşterek sigorta anlaşması da yapılmıştır. Daha sonra yıldırım düşmesi sonucu hayvan telefı olmuş ve 300.000 TL'lik hasar meydana gelmiştir. İnceleme sonucunda çiftlikte paratoner olmadığı tespit edilmiştir.

Gerçekleşen hasarla ilgili tazminat tutarı hesaplanırken sırasıyla aşağıdaki işlemler yürütölür.

1. Eksik sigorta durumu ele alınır. Riskin gerçekleşmesiyle sigortalı varlıkta meydana gelen hasar tutarı, piyasa değeri üzerinden hesaplanmıştır. Ancak sigorta ettiren, sigorta değerini piyasa değerinin altında gösterdiği için eksik sigorta dikkate alınır, eksik sigorta oranı hesaplanıp gerçekleşen hasar tutarından bu oran kadar indirim yapılarak tazminat tutarı bulunur.
2. Yapılan muafiyet anlaşması gereğince tazminat miktarı, sigorta şirketinin hasar tutarından muaf olduğu tutar kadar düşürölür. Eksik sigorta indiriminden sonra bulunan tazminat tutarında muafiyet oranı kadar indirim yapılır.
3. Sigorta ettiren, sigortalanan varlıkta riskin gerçekleşmesini önleyecek veya gerçekleşmesi hâlinde hasar miktarının artmasını engelleyecek bir eklenti olan paratoner olduğunu beyan etmiş ve ödediğı sigorta priminde indirimden faydalanmıştır. Ancak bu beyan yanlış olduğu için sigorta ettiren yükümlölük ihlali yapmıştır. Muafiyet indirimi sonucunda hesaplanan tazminat tutarında sigorta ettirenin faydalandığı indirim oranı kadar indirim yapılır.
4. Son aşamada ise müşterek sigorta anlaşması gereğince tazminat tutarında sigorta ettirenin sorumluluğı oranında indirim yapılır.

Tüm bu işlemler sonucunda ödemeye esas tazminat tutarı hesaplanmış olur.

Örnek Hesaplama

Örnek Hesaplama		
Sigorta branşı		Tarım Sigortası
Sigorta konusu		Büyükbaş hayvan
Sigorta değeri		3.000.000 TL
Sigorta bedeli		1.500.000 TL
Gerçekleşen hasar tutarı		300.000 TL
Yükümlülük indirimi		%10
Muafiyet oranı		%2
Müşterek sigorta oranı		%20
İŞLEM SIRASI	UYGULANAN İŞLEM	HESAPLAMA
1	Eksik sigorta oranı (Sigorta bedeli / Sigorta değeri) * 100	(1.500.000 / 3.000.000) * 100 = %50
	Eksik sigorta indirimi Hasar tutarı * Eksik sigorta oranı	300.000 * %50 = 150.000 TL
	Tazminat tutarı (a) Gerçekleşen hasar tutarı – Eksik sigorta indirimi	300.000 – 150.000 =150.000 TL
2	Muafiyet indirimi tutarı Sigorta bedeli * Muafiyet oranı	1.500.000 * %2 = 30.000 TL
	Tazminat tutarı (b) Tazminat tutarı (a) – Muafiyet indirimi tutarı	150.000 – 30.000 = 120.000 TL
3	Paratoner olmamasından kaynaklı yükümlülük ihlali indirimi Tazminat tutarı (b) * İndirim oranı	120.000 * %10 = 12.000 TL
	Tazminat tutarı (c) Tazminat tutarı (b) – Yükümlülük ihlali indirimi	120.000 – 12.000 = 108.000 TL
4	Müşterek sigorta indirimi Tazminat Tutarı (c) * Sigortalının müşterek sigorta oranı	108.000 * %20 = 21.600 TL
	Tazminat tutarı (d) Tazminat tutarı (c) - Müşterek sigorta indirimi	108.000 – 21.600 = 86.400 TL

SIRA SİZDE

Aşağıda bilgileri verilen sigorta sözleşmesine ilişkin tazminat tutarını hesaplayınız.

Sigorta değeri	: 600.000 TL
Sigorta bedeli	: 300.000 TL
Gerçekleşen hasar tutarı	: 80.000 TL
Yükümlülük indirimi	: %8
Muafiyet oranı	: %3
Müşterek sigorta oranı	: %20

Bu alanda hesaplayınız.

B) Yenileme ve Tamirat ile Tazminat Ödeme

Tazminatın ödeme şekline ilişkin iki yol vardır. Birincisi nakit ödeme, ikincisi de yenileme ve tamirat yoluyla ödemedir. Tazminat, sigorta sözleşmesinde ödeme şekline ilişkin bir madde yoksa nakit ödenir. Sigortalı ve sigortacı anlaşarak tazminatın hasara uğrayan varlığın onarımı şeklinde ödeneceğini sözleşmede belirtilebilir. Bu ödeme şekline göre hasar gerçekleştiğinde varlığın hasardan önceki hâline geri getirilmesi esastır (Görsel 3.10). Bu ödeme şeklinde, sigorta bedeli ile sigorta değeri arasında oluşan uyuşmazlığa bağlı sigortalı ile sigorta şirketi arasındaki anlaşmazlıklar, tazminat tutarının hesaplanmasındaki zorluklar gibi durumlar ortadan kaldırılmış olur. Tazminat ödemek yerine teknik servis desteği ile sigortalı varlığın hasarı giderilir. Sigorta şirketi daha sonra onarım masraflarını teknik servise öder.

Görsel 3.10: Onarım

3.2.5.2. Sorumluluk Sigortaları

Mal sigortalarında hasar gerçekleştiğinde sigortalının kendi mal varlıklarında gerçekleşen kayıplar telafi edilir. Sorumluluk sigortalarında ise sigortalının sorumluluğunda olan bir riskin gerçekleşmesi ile başkalarında meydana gelen kayıplar telafi edilir. Sorumluluk sigortalarında sigortalının sorumluluğunda bir riskin gerçekleşmesine bağlı olarak üçüncü kişilerin can ve mal kayıplarına ilişkin tazminatlar teminat altındadır. Sigorta şirketi, sigortalısına değil sigortalının zarara uğrattığı üçüncü kişilere tazminatı öder. Tazminatın ödenebilmesi için hasar tespiti yapılmalı ve tazminat tutarı hesaplanmalıdır. Mal sigortalarında olduğu gibi hasara uğrayan varlığın niteliğine, tarafların anlaşmasına göre nakit olarak ya da hasarlı varlığın onarımı şeklinde tazminat ödenir.

A) Nakit Ödenen Tazminatlar

Nakit ödenen tazminatlar üçüncü kişilerde meydana gelen hasar ve kaybın niteliğine göre değişebilir. Hasar sonucunda maddi kayıp, sakatlık, yaralanma, bakıma muhtaç kalma gibi durumlar görülebilmektedir (Görsel 3.11). Bu hasar ve kayıplar dikkate alınarak üçüncü kişilerde oluşan yoksunluk ve ihtiyaçlar gözetilip tazminatın şekli ortaya çıkar.

Görsel 3.11: Sakat kalma

Nakit ödenen tazminat türleri şunlardır:

- Maddi tazminat
- Destekten yoksun kalma tazminatı
- Kaza sonucu sakatlık tazminatı
- Kaza sonucu ortaya çıkan bakım giderleri
- Tedavi masrafı ve giderlerin tazminatı

a) Maddi Tazminat

Mal sigortalarında sigortalanan varlığın piyasa değeri esas alınır. Hasar tespit edildikten sonra tazminat hesaplanarak sigortalanan varlığın piyasa değeri limitince ödenir ve kayıp tamamen giderilmiş olur. Sorumluluk sigortalarında ise sigorta bedeli, sözleşmede önceden belirlenen tazminat limitidir. Hasar oluştuğunda sözleşmede yazan limit kadar tazminat ödenir.

Kanunlar çerçevesinde, yapılması zorunlu tutulan sorumluluk sigortaları için tazminat limitleri kanunlarla belirlenir. Bu nedenle zorunlu sorumluluk sigortalarında kişi başına ödenecek, kaza başına ödenecek tazminat limitleri bellidir. Örneğin bir poliçede tazminat limiti 100.000 TL ise bu poliçe hasarın en çok 100.000 TL'ye kadarki tutarını karşılar. 100.000 TL'yi aşan kısımlar için ödeme yapılmaz.

Risk gerçekleştiğinde her zaman sadece bir kişi veya bir varlık zarar görmez. Bazen riskin gerçekleşmesi sonucu birden fazla kişi ve birden fazla varlık zarara uğrayabilir. Sorumluluk sigortalarında zarar gören sayısının birden fazla olması durumunda tazminat limiti zarar görenlerin zararları oranınca paylaşılır. Örneğin bir poliçenin tazminat limiti 100.000 TL'dir. Bu poliçe kapsamında risk gerçekleşmiş ve dört kişi zarara uğramıştır. Birinci kişi 80.000 TL, ikinci kişi 40.000 TL, üçüncü kişi 30.000 TL ve dördüncü kişi 10.000 TL olmak üzere toplam 160.000 TL'lik bir zarar söz konusudur.

Ödenecek tazminat hesaplanırken önce zarar görenlerin zararları dikkate alınarak kişi başı tazminat oranları hesaplanır. Daha sonra tazminat limiti tutarı kişi başı tazminat oranlarınca paylaşılır. Örnekteki zarar görenlere ödeme yapılacak tazminat tutarının hesaplaması aşağıdaki gibidir.

Kişi Başı Tazminat Oranları		Kişi Başı Tazminat Tutarı
Tazminat Oranı = Kişi Başına Zarar Miktarı / Toplam Zarar		Tazminat Tutarı = Tazminat Limiti x Tazminat Oranı
Birinci kişi	80.000 TL / 160.000 = %50	100.000 x %50 = 50.000 TL
İkinci kişi	40.000 TL / 160.000 = %25	100.000 x %25 = 25.000 TL
Üçüncü kişi	30.000 TL / 160.000 = %18	100.000 x %18 = 18.000 TL
Dördüncü kişi	10.000 TL / 160.000 = %6	100.000 x %6 = 6.000 TL

SIRA SİZDE

Tazminat limiti 80.000 TL olan poliçe kapsamında risk gerçekleşmiş ve üç kişi zarara uğramıştır. Birinci kişi için 50.000 TL, ikinci kişi için 40.000 TL, üçüncü kişi için 30.000 TL olmak üzere toplam 120.000 TL'lik bir hasar gerçekleşmiştir. Zarar görenlere ödeme yapılacak tazminat tutarlarını hesaplayınız.

Bu alanda hesaplayınız.

Birden fazla kişinin zarar gördüğü hasarlarda zarar görenlerden birinin uğradığı zarar miktarı toplam zararın %50'sinden fazla olursa bu kişi için sözleşmede yazılı olan kişi başına tazminat limitinin tamamı ödenir. Diğer zarara uğrayanların tazminatının belirlenmesi için kaza başı tazminat limitinden birinci kişiye ödenecek tazminat tutarı çıkarılır. Kalan tazminat limiti diğer zarara uğrayanların zararları oranınca paylaşılır. Örneğin bir poliçenin kişi başı tazminat limiti 30.000 TL, kaza başına tazminat limiti 80.000 TL'dir. Risk gerçekleştiğinde birinci kişinin zararı 60.000 TL, ikinci kişinin zararı 20.000 TL, üçüncü kişinin zararı 15.000 TL ve dördüncü kişinin zararı 5.000 TL olmak üzere toplam 100.000 TL'lik hasar oluşmuştur. Birinci kişinin zararı 100.000 TL'lik toplam zararın %50'sinden fazla olduğu için bu kişiye kişi başı tazminat limitinin tamamı ödenir. Ödenen bu tutar kaza başı tazminat tutarından çıkarılır. Kalan kaza başı tazminat tutarı diğer hasara uğrayanlara hasarları oranınca paylaşılır.

Zarar görenlere ödenecek tazminat tutarlarının dağılımı aşağıdaki gibidir.

Kişi Başı Tazminat Oranları		Kişi Başı Tazminat Tutarı
Tazminat Oranı = Kişi Başına Zarar Miktarı / Toplam Zarar		Tazminat Tutarı = Tazminat Limiti x Tazminat Oranı
Birinci kişi	60.000 TL / 100.000 = %60	Zarar oranı toplam zararın %50'sinden fazladır. Kişi başı tazminat tutarının tamamı olan 30.000 TL tazminat olarak ödenir.
Geriye kalan kaza başı tazminat limiti diğerlerine paylaştırılır. Kalan Kaza Başı Tazminat Tutarı = Kaza Başı Tazminat Tutarı - Kişi Başı Tazminat Tutarı 80.000 – 30.000 = 50.000 TL		
Kişi Başı Tazminat Oranları		Kişi Başı Tazminat Tutarı
Tazminat Oranı = Kişi Başına Zarar Miktarı / Toplam Zarar		Tazminat Tutarı = Tazminat Limiti x Tazminat Oranı
İkinci kişi	20.000 TL / 40.000 = %50	50.000 x %50 = 25.000 TL
Üçüncü kişi	15.000 TL / 40.000 = %37,5	50.000 x %37,5 = 18.750 TL
Dördüncü kişi	5.000 TL / 40.000 = %12,5	50.000 x %12,5 = 6.250 TL
Toplam	40.000 TL*	
* Birinci kişi haricinde ikinci, üçüncü ve dördüncü kişilerin toplam zararları		

SIRA SİZDE

Kişi başı tazminat limiti 40.000 TL, kaza başına tazminat limiti 120.000 TL olan sigorta sözleşmesinde hasar gerçekleştiğinde dört kişi zarara uğramıştır. Risk gerçekleştiğinde birinci kişinin zararı 60.000 TL, ikinci kişinin zararı 30.000 TL, üçüncü kişinin zararı 10.000 TL ve dördüncü kişinin zararı 10.000 TL olmak üzere toplam 110.000 TL'lik hasar oluşmuştur. Zarar görenlere ödeme yapılacak tazminat tutarlarını hesaplayınız.

Bu alanda hesaplayınız.

İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortasının Uygulanması: İhtiyari mali sorumluluk sigortası, zorunlu trafik sigortasının teminatlarının hasarı karşılama konusunda yetersiz görülmesi durumunda oluşacak mağduriyeti gidermek için ek olarak yapılan sigortadır. Bir kaza gerçekleştiğinde karşı tarafa verilen zararı zorunlu trafik sigortası, tazminat limitince karşılar. Ancak meydana gelen hasar miktarı zorunlu trafik sigortasının tazminat limitini aşabilir. Hasarın limiti aşan kısmını ihtiyari mali sorumluluk sigortası karşılar. 2022 yılı için ihtiyari mali sorumluluk sigortası limiti araç başına 50.000 TL'dir. Kişi başı ölüm, sakatlık tazminatı limiti ise 5.000.000 TL'dir.

Kara Yolları Dışında Oluşan Hasarlar: Kara yolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası, kara yollarında gerçekleşen hasarları teminat altına alır. Bunun dışında yer veya yollarda gerçekleşen hasarlar için tazminat ödemez. Karayolları Trafik Kanunu'nun ikinci maddesine göre "Karayolu dışında olan kamuya açık olan park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile, erişime kontrollü karayollarında ve para ödenerek yararlanılan kara yollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir kara yolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların kara yolu araçlarına ayrılan kısımlarında da bu kanun hükümleri uygulanır." Dolayısıyla ilgili maddede geçen yerlerde de kara yolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası geçerlidir.

SIRA SİZDE

Tapu kayıtlarına göre tarla olan bir yerde gerçekleşen kazada, kara yolu motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası geçerli midir? Tazminat ödenir mi? Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

.....

.....

.....

.....

Müteselsil Sorumluluk Kapsamında Tazminatın Ödenmesi: Bir borcun ya da sorumluluğun yerine getirilmesinde birden fazla kişinin sorumluluğunun bulunmasına **müteselsil sorumluluk** denir. Müteselsil sorumlulukta tüm kişiler, sorumluluğun bir kısmından değil ayrı ayrı tamamından sorumludur. Gerçekleşen bir kazada zarara uğrayan bir kişinin tazminat talebinden birden fazla kişi sorumlu ise tazminatta müteselsil sorumluluk vardır. Haklı tazminat talebi bulunan, zarara uğramış kişi sorumlu olanların herhangi birinden tazminat talebinde bulunabileceği gibi tüm sorumlulardan da tazminatı talep edebilir.

b) Destekten Yoksun Kalma Tazminatı

Ölümle sonuçlanan bir hasarın gerçekleşmesi sonucu ölenin bakımına muhtaç birinin bakımdan yoksun kalması hâlinde bakımdan yoksun kalmayı önlemeye yönelik yapılan tazminat ödemeleridir.

c) Kaza Sonucu Sakatlık Tazminatı

Kazanın gerçekleşmesi sonucunda, bir kişide geçici veya kalıcı olarak ortaya çıkan sakatlıkların kişinin çalışmasına engel oluşturması nedeniyle ortaya çıkan ekonomik kayıpları teminat altına alınır. Kişinin ekonomik kaybına ilişkin tazminat hesaplanarak ödenir.

ç) Kaza Sonucu Ortaya Çıkan Bakım Giderleri

Kazanın etkisiyle zarar gören kişinin tedavi sürecinde veya sakat kalması hâlinde bakıma ihtiyaç duyması ile ortaya çıkan bakım masrafları tazminat olarak ödenir.

d) Tedavi Masrafı ve Giderlerin Tazminatı

Riskin gerçekleşmesi ile bedenen zarar gören mağdurun sağlığına kavuşması için gerekli tedavi sürecinin masrafları tazminat olarak ödenir.

B) Tamirat Hizmetleri

Mal sigortalarında olduğu gibi sözleşmede ödeme şekline ilişkin bir madde yok ise tazminat nakit ödenir. Sözleşmeye tazminatın tamirat olarak ödenmesi maddesi eklenmişse hasara uğrayan varlık, anlaşmalı serviste tamir edilerek sahibine zararı giderilmiş olarak teslim edilir. Tamiratı yapan servise tamirat ücreti sigorta şirketince ödenerek tazminat ödenmiş olur.

3.2.6. Tazminatın Ödenmesi

Riskin gerçekleşmesiyle sigortalının sigorta şirketine hasar bildiriminde bulunmasını takiben yapılan incelemeler sonucu tazminat ödemeye engel bir durum olmadığının anlaşılması, ödeme şekli ve tazminatın niteliğinin belirlenmesi ve tazminat tutarının hesaplanmasından sonra tazminatın ödemesi gerçekleştirilir. Tazminatın ödenebilmesi için hasarla ilgili tüm evrakların hasar bildirimi ile beraber sigorta şirketine eksiksiz olarak ulaştırılması gerekir (Görsel 3.12). Evraklarda bir eksik olmadığında sigorta şirketi yapması gereken incelemeleri bir an önce başlatarak tamamlayabilir. İncelemelerin tamamlanmasıyla sigorta poliçesinin türüne ve yasal sınırlamalara göre tazminat ödemesi gerçekleşir. Sigorta şirketinin hasar tazminatı ödeme borcu hayat dışı sigortalarında kırk beş günü aşmamalıdır. Kırk beş günlük bu süre sigortalının gerekli evrakları eksiksiz olarak sigorta şirketine teslim etmesi ile başlar. Sigortalı, evrakları teslim etmez ya da eksik teslim ederse hasar bildiriminde bulunsun bile kırk beş günlük süre işlemeye başlamaz.

Görsel 3.12: Hasarla ilgili evrakların teslimi

Tazminatın ödemeye uygun hâle gelmesiyle tazminat muaccel olmuş olur. **Muaccel**, hukuken “hemen ödenmesi gereken” anlamına gelir. Sigorta şirketi incelemeleri tamamladığı kırk beş günlük süre sonunda tazminat muaccel olur. Bazen sigorta şirketinin incelemesi kırk beş günden çok daha önce tamamlanır. O zaman da tazminat muaccel olur. Bazen de sigorta şirketi kırk beş gün içinde inceleme yükümlülüğünü yerine getirmediğinde de süre sonunda tazminat muaccel olur. Sigorta şirketinin incelemesini tamamlayamamasının nedeni kendisinden kaynaklanmıyorsa şirket bu durumu ispatlayarak kırk beş günlük sürenin başlamamasını sağlayabilir. Şirket, durumu ispatlayamazsa yine tazminat muaccel olur.

Bazı sigorta branşları için hasarın gerçekleşmesine etki eden nedenlerin tam olarak belirlenmesi gerekir. Hasara etki eden nedenler kırk beş günlük süreç sonunda tam olarak belirlenemiyorsa bu durumda tazminat muaccel olmaz ve inceleme süreci devam eder (Görsel 3.13). Sigorta şirketi üç ay içinde araştırmasını tamamlayamazsa tazminatın yarısı kadarlık kısmını sigortalıya öder. İnceleme tamamlandığında önceden ödenen tutar tazminattan düşülerek kalan kısmı da ödenir. İnceleme sonucunda tazminat talebi reddedilir, tazminatın ödenmeyeceğine kanaat getirilirse önceden ödenen tutar sigortalıdan talep edilir.

Görsel 3.13: Hasar inceleme süreci

Tazminatın ödeme şekli ve süresi ile ilgili genel hükümler geçerli iken bazı sigorta branşları için özel kanun hükümleri geçerlidir. Hayat dışı sigortalarda tazminat süresi kırk beş gündür. Buna karşın kara yolları motorlu taşıtlar zorunlu mali sorumluluk sigortasında, sigortalının gerekli evrakları eksiksiz olarak sigorta şirketine ilettiği tarihten itibaren sekiz iş günü içinde tazminat ödemesinin yapılması gerekir.

Sigorta şirketleri yapmış oldukları tazminat ödemeleri sonucunda tazminat ödenen kişilerden ibraname alır. **İbraname**, aklama belgesidir. Sigorta şirketi, tazminatı ödeyerek yükümlülüğünü yerine getirmiş olur.

İleride yaşanabilecek haksız bir durumu önlemek adına tazminat borcunu yerine getirdiğine dair kendisini aklayacak belgeyi temin eder. Sigorta şirketi tüm hasar sürecini sağlıklı şekilde yürüterek tazminat ödemesini kurallara uygun şekilde yaptıktan sonra hasar dosyasını kapatır.

BİLGİ KUTUSU

Türk sigorta sektöründe hayat dışı sigorta branşlarında faaliyet gösteren 39 sigorta şirketinin üstlendiği tazminat tutarı 58.600.000.000 (elli sekiz milyar altı yüz milyon) TL'dir.

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr/tr/yayinlar> (2021 Sektör Raporu)

3.2.7. Sovtaj İşlemi

Hasara uğrayan varlığın satılarak sigorta şirketinin giderlerinin azaltılması işlemine **sovtaj** denir (Görsel 3.14). Hasar gerçekleştiğinde varlığın maddi değerinin bir kısmını koruyor olması hâlinde satış işlemi yapılarak tazminattan düşülür. Sovtaj iki şekilde uygulanabilir. Birincisinde varlık sigortalıda kalır, varlığın hasarlı değeri toplam tutardan düşülerek tazminat ödenir. İkincisinde sigortalıya tazminat tutarının tamamı ödenir, varlık sigorta şirketine kalır. Sigorta şirketi varlığı hasarlı olarak satarak elde edilen tutarı sovtaj geliri olarak kendine alır. Burada sigortalı ile sigorta şirketinin anlaşması önemlidir. İlk başta varlığın sigortalıda kalması teklif edilir. Böylece sigorta şirketi hem sovtaj bedelini tazminattan düşerek daha az tazminat öder hem de varlığın satış işlemleri ile uğraşmaz. Sigortalı bu teklifi kabul etmezse sigortalıya tazminatın tamamı ödenir ve varlık sigorta şirketine kalır. Örneğin ödemeye esas tazminat tutarı 30.000 TL olan bir hasarda varlığın sovtaj değeri 10.000 TL'dir. Varlık sigortalıda kalırsa sovtaj değeri ödemeye esas tazminattan düşülerek sigortalıya 20.000 TL (30.000 TL – 10.000 TL = 20.000 TL) tazminat ödenir. Varlık sigorta şirketine kalırsa ödemeye esas tazminat tutarının tamamı sigortalıya ödenir. Sigorta şirketi daha sonra varlığın satışını gerçekleştirerek 10.000 TL'yi kasasına koyar. Esasen her iki durumda da sigorta şirketinin kasasından 20.000 TL çıkmış olur.

Görsel 3.14: Sovtaj

1. UYGULAMA

UYGULAMA ADI:	Tazminat Tutarı Hesaplama
UYGULAMA SÜRESİ:	1 ders saati
AMAÇ:	Risk gerçekleştiğinde poliçede yazan verileri kullanarak hayat dışı sigorta tazminatı ödeme iş ve işlemlerini yapmak.

AÇIKLAMA: Bu uygulamada sizden, gerçekleşen bir riske ait sigorta poliçesinde yer alan verileri kullanarak tazminat tutarını hesaplamanız istenmektedir. Çalışmanızı uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Bireysel olarak çalışınız.
2. Aşağıda verilen örnek olayı inceleyiniz.
3. Aşağıda verilen yangın sigortası poliçe bilgilerini inceleyiniz.
4. Aşağıda verilen hasar raporunu inceleyiniz.
5. Verileri kullanarak tazminat tutarını hesaplayınız.
6. Tazminatın sigortalıya ne zaman ve ne şekilde ödeneceğini belirtiniz.

Örnek Olay

Yangın sigortası yaptırılan binaya ait sigorta değeri 980.000 TL'dir. Sigorta ettiren, sözleşme yapılırken sensörlü yangın söndürme sistemi olduğunu beyan etmiş, sigorta şirketi de prim üzerinde %12 indirim uygulamıştır.

Yangın Sigortası Poliçe Bilgileri

Sigorta konusu	: Bina
Sigorta bedeli	: 600.000 TL
Muafiyet oranı	: %3
Müşterek sigorta oranı	: %10

Hasar Raporu

Yangın sigortasına konu olan binada yangın meydana gelmiş ve bina zarar görmüştür. Yangın sonucunda binada 230.000 TL'lik hasar oluşmuştur. Yapılan inceleme sonucunda primde indirimde konu olan sensörlü yangın söndürme sisteminin olmadığı anlaşılmıştır. Sovtaj değeri 30.000 TL olarak tespit edilmiştir. Sovtaj, sigorta şirketine kalacaktır.

Bu alanda hesaplayınız.

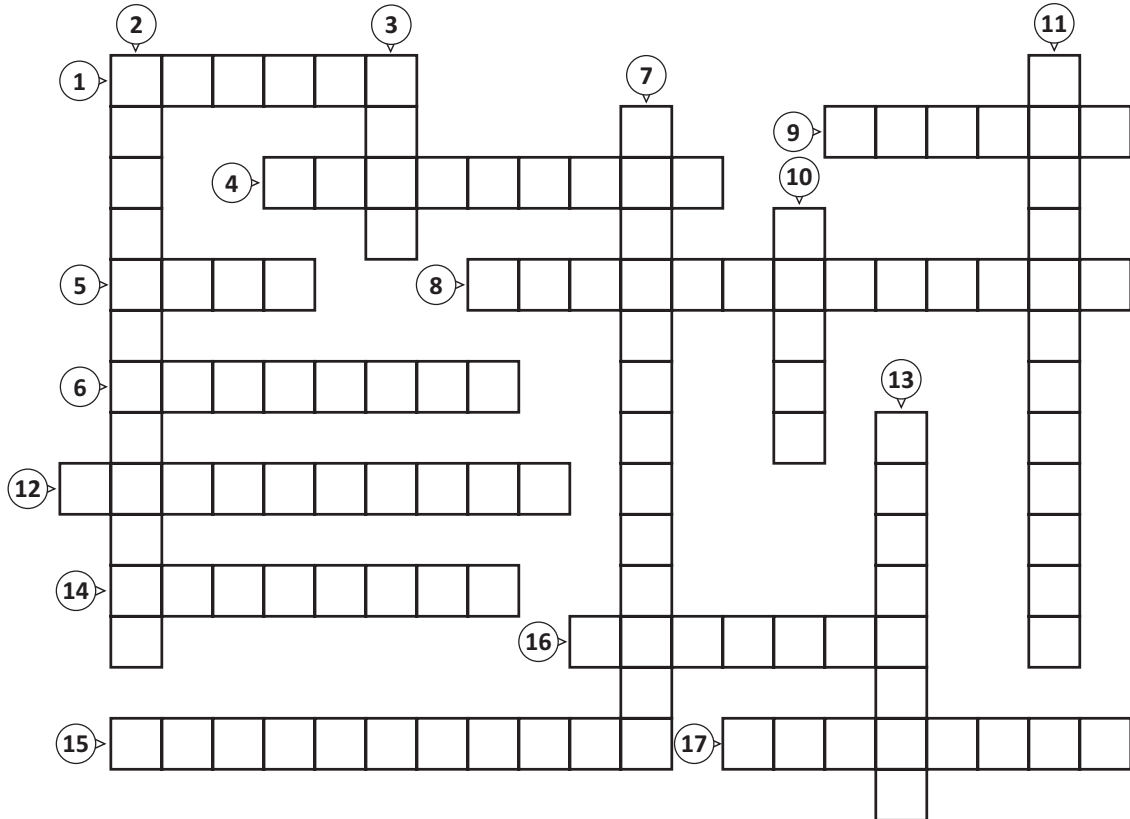

BULMACA

Bulmacayı çözünüz.

1. Uzmanlık alanıyla ilgili bilirkişilik yapan kişi
2. Sigorta bedelinin sigorta değerinden düşük olması durumu
3. Gerçekleşme ihtimali olan, gerçekleştiğinde maddi ve manevi kayıplara neden olan unsur
4. Bilirkişinin hazırladığı rapor
5. Şart, koşul
6. Aklama belgesi
7. Sigortalanan varlığın sözleşmede yazılı değeri
8. Sigortalanan varlığın gerçek piyasa değeri
9. Hasarlı varlığın satış işlemi
10. Riskin gerçekleşmesiyle oluşan maddi ve manevi kayıplar
11. Hasara ilişkin bilgi, belge ve evrakların tutulduğu envanter
12. Neden olunan bir olayın sonuçlarının yükümlülüğü
13. Zararın belli bir kısmından tazminat sorumluluğunun olmaması durumu
14. Neden olunan zararın giderilmesi yükümlülüğü
15. Hasarın gerçekleşmesinden, tazminatın ödenmesine kadar geçen süre
16. Tazminatın belli bir sınırına kadar sigortalı; sınırı aşan kısmından sigortacının sorumlu olması durumu
17. Tazminatın belli bir sınırına kadar sigortalı, sınırı aştığında tamamından sigortacı sorumludur

Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki ifadelerin başındaki boşluğa ifadeler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Zorunlu deprem sigortasını ev sahibi olan her birey yaptırmak zorundadır.
2. () Hava araçları sigortaları, hava araçlarının sadece havada neden olduğu hasarları teminat kapsamına alır.
3. () Tüp gaz sorumluluk sigortası, yaptırılması zorunlu bir sigorta çeşididir.
4. () Borç ödeme sigortası kişinin işsizlik, hastalık ya da kaza sonucu borçlarını ödeyememesi riskini teminat kapsamına alır.
5. () Sigorta bedelinin belli bir tutarı ya da oranına kadar sigortalının sorumlu olması mua-fiyettir.
6. () Riskin gerçekleştiği tarihte sigorta değerinin sigorta bedelinden düşük olması eksik sigortadır.
7. () Riskin gerçekleştiği tarihte sigorta bedelinin sigorta değerinden düşük olması aşkın sigortadır.
8. () Döviz endeksli yapılan sigorta sözleşmelerinde riskin gerçekleştiği tarihteki döviz kuru esas alınır.
9. () Kaza sonucu hasara uğrayan aracın onarım masraflarının sigorta değerini aşması ve onarıma uygun olmaması aracın ağır hasarlı olduğunu gösterir.
10. () Sigorta şirketleri, sorumluluk sigortaları kapsamındaki tazminatları zarara uğrayan üçüncü kişilere öder.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doğru ve anlamlı biçimde tamamlayınız.

11. Teminat mektubu yerine geçen finansal kayıp sigortası sigortası olarak adlandırılır.
12. Trafik kazası sonrasında sigortalıya ait araçta oluşan hasarı sigortası karşılar.
13. Mülk sahibi ile kiracı ya da kiralayan arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklarda mahkeme masraflarını hukuksal koruma sigortası, teminat kapsamına alır.
14. Risk gerçekleştiğinde zarara uğrayanlara ödenecek tazminat hesaplanırken poliçede yazan dikkate alınır.
15. Mal sigortalarında sigorta bedeli, riskin gerçekleştiği tarihteki ifade eder.
16. Sorumluluk sigortalarında sigorta bedeli, sözleşme düzenlendiği tarihte taraflarca belirlenen kadardır.
17. Poliçede tazminatın ödenme şekline ilişkin ek bir madde bulunmuyorsa tazminat sigortalıya olarak ödenir.
18. Hayat dışı sigorta branşlarında tazminatın ödeme süresi geçmemelidir.

19. Hasar alan sigortalı varlığın satışının yapılarak tazminat tutarından indirim uygulanmasına denir.
20. Hasar alan aracın zarar bedelinin sigorta değerini aşmasına karşın onarıma uygun olması hâlinde araç kabul edilir.

C) Aşağıdaki soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

21. Aşağıdaki sigorta çeşitlerinden hangisi yurt dışında geçerlidir?

- A) DASK
- B) Kasko
- C) Trafik
- D) Yangın
- E) Yeşil kart

22. Aşağıdaki nakliyat sigortalarından hangisinde teminat kapsamına alınan malın cinsi diğerlerinden farklıdır?

- A) Emtia
- B) Kıymet
- C) Navlun
- D) Sorumluluk
- E) Tekne

23. Aşağıdaki sigortalardan hangisi şantiyede yaşanabilecek beklenmedik risklerden doğan zararları teminat kapsamına alır?

- A) Elektronik cihaz
- B) Makine kırılması
- C) Montaj tüm riskler
- D) İnşaat tüm riskler
- E) İşveren sorumluluk

24. Aşağıdaki tarım sigortası çeşitlerinden hangisinde sigortalının uğradığı hasarın teminat kapsamına alınması için gerçekteşen riskin sadece sigortalıyı değil belirli bir bölgedeki herkesi etkilemesi gerekir?

- A) Arıcılık
- B) Bitkisel ürün
- C) Köy bazlı kuraklık verim
- D) Sera sigortası
- E) Su ürünleri

25. Aşağıdakilerden hangisi risk gerçekteştiğinde sigortalının yapması gerekenlerden birisi değildir?

- A) Poliçe numarası ve vadesini bildirmek
- B) Hasarın gerçekteştiğı yeri bildirmek
- C) Hasar tespiti yapmak
- D) Hasara ait belgeleri beyan etmek
- E) Hasarı azaltıcı önlemler almak

26. Aşağıdakilerden hangisinde hasar süreci doğru verilmiştir?

- A) Hasarın gerçekteşmesi / hasar bildirimi / tazminatın hesaplanması / tazminatın ödenmesi
- B) Hasarın gerçekteşmesi / hasar bildirimi / tazminatın ödenmesi / tazminatın hesaplanması
- C) Hasarın gerçekteşmesi / tazminatın hesaplanması / tazminatın ödenmesi / hasar bildirimi
- D) Hasar bildirimi / hasarın gerçekteşmesi / tazminatın hesaplanması / tazminatın ödenmesi
- E) Hasar bildirimi / hasarın gerçekteşmesi / tazminatın ödenmesi/ tazminatın hesaplanması

27. Tazminatın ödeme süresine ilişkin sürecin başlama zamanı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Hasar gerçekteştiğı anda
- B) Hasar ihbarında bulunulduğunda
- C) Tazminatın hesaplandığı anda
- D) Sovtaj işlemi uygulandığında
- E) Hasar dosyası açıldığında

28. Tazminat hesaplanırken ödemeye esas tutardan yapılacak indirimlerin sıralaması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru şekilde verilmiştir?

- A) İndirimler / eksik sigorta tutarı / muafiyet tutarı / müşterek sigorta tutarı
- B) İndirimler / eksik sigorta tutarı / müşterek sigorta tutarı / muafiyet tutarı
- C) Eksik sigorta tutarı / indirimler / müşterek sigorta tutarı / muafiyet tutarı
- D) Eksik sigorta tutarı / müşterek sigorta tutarı / indirimler / muafiyet tutarı
- E) Eksik sigorta tutarı / muafiyet tutarı / indirimler / müşterek sigorta tutarı

29. Sigortalının %20 oranında sorumlu olduğu müşterek sigorta sözleşmesinde riskin gerçekleşmesiyle 30.000 TL'lik hasar oluşmuştur. Sigorta şirketinin tazminat sorumluluğu ne kadardır?

- A) 6.000 TL
- B) 10.000 TL
- C) 20.000 TL
- D) 24.000 TL
- E) 30.000 TL

30. Sigorta bedeli 40.000 TL olan sözleşmede %3 oranında tenzili muafiyet vardır. Riskin gerçekleşmesi sonucu 5.000 TL'lik hasar oluşmuştur. Sigorta şirketinin tazminat sorumluluğu ne kadardır?

- A) 1.200 TL
- B) 3.800 TL
- C) 5.000 TL
- D) 8.000 TL
- E) 40.000 TL

EK-1.1- SİGORTACI İLE HAYAT DIŞI SİGORTALAR ÜZERİNE RÖPORTAJ YAPMA KONTROL LİSTESİ			
Öğrencinin Adı Soyadı			
Sınıfı / Numarası			
YÖNERGE: Aşağıdaki “Ölçütler” sütununda “Sigortacı ile Hayat Dışı Sigortalar Üzerine Röportaj Yapma Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama şu ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.			
Ölçütler		Evet	Hayır
1	En yakın sigorta şirketine (acentesi) ulaştı.		
2	Hayat dışı sigorta çeşitlerini sordu.		
3	Hayat dışı sigortalarının sigorta ettirene sağladığı faydaların neler olduğunu sordu.		
4	Sorduğu soruların cevaplarını not etti.		
5	Sorduğu soruları ve verilen cevapları içeren bir sunum hazırladı.		
6	Sınıf arkadaşlarına sunum yaptı.		
7	Sunuyu ders öğretmenine teslim etti.		
Değerlendirme: Tabloda verilen 7 ölçütten en fazla 3’ünün yanıtı hayır ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. 3’ten fazla hayır yanıtı aldıysanız bu konuyu tekrar etmeniz önerilir.			

EK-2.1 DASK SİGORTASI AFİŞ HAZIRLAMA DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI						
Öğrencinin Adı Soyadı						
Sınıfı / Numarası						
YÖNERGE: Aşağıdaki “Ölçütler” sütununda “Dask Sigortası Afış Hazırlama Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına, gözlem sonucu için “Çok zayıf (1), Zayıf (2), Geliştirilebilir (3), İyi (4), Çok İyi (5)” düzeylerinden uygun olanı X işareti ile işaretlenecektir.						
Ölçütler		1	2	3	4	5
1	Grup faaliyetine etkin katılım sağladı.					
2	Afişte doğal afetler ile ilgili bilgilere yer verdi.					
3	Afişte Doğal Afet Sigortaları Kurumu hakkında bilgilere yer verdi.					
4	Afişte doğal afetlerle ilgili güncel bilgilere yer verdi.					
5	DASK sigortası ile ilgili güncel örnek olaylara yer verdi.					
6	Yeterli sayıda görsel materyal kullandı.					
7	Yazım ve dil bilgisi kurallarına dikkat etti.					
8	Afiş ile ilgili biçimsel öğelere dikkat etti.					
9	Hazırlanan afişi sınıf arkadaşlarına kısaca anlattı.					
10	Afişi zamanında teslim etti.					
TOPLAM PUAN						
Toplam Puanı 100'lük Sisteme Dönüştürme İşlemi: Tablodan alınabilecek en yüksek puan, her bir ölçüt için 5'tir. Tabloda toplam 10 ölçüt vardır. Dolayısıyla tablodan alınabilecek en yüksek puan 10 X 5 = 50'dir.						
Toplam Puanın 100'lük Sisteme Dönüşü= [(Toplam puan X 100) / 50] formülü uygulanmalıdır.						
Toplam Puanın 100'lük Sisteme Dönüşü = [(..... X 100) / 50] = ... puan						
Değerlendirme: Bu ölçekten 100 üzerinden en az 70 puan aldıysanız bu konu için başarınız yeterli düzeyde ve bir sonraki konuya geçebilirsiniz demektir. Ölçekte 70'ten düşük bir puan aldıysanız ilgili konuyu tekrar etmeniz önerilir.						

EK-2.2 BİL BAKALIM OYUNU DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI						
Öğrencinin Adı Soyadı						
Sınıfı / Numarası						
YÖNERGE: Aşağıdaki “Ölçütler” sütununda “Bil Bakalım Oyunu Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için “Çok zayıf (1), Zayıf (2), Geliştirilebilir (3), İyi (4), Çok İyi (5)” düzeylerinden uygun olanı X işareti ile işaretlenecektir.						
Ölçütler		1	2	3	4	5
1	Grup faaliyetine etkin katılım sağladı.					
2	Oyun kartlarını hazırlarken biçimsel öğelere dikkat etti.					
3	İstenilen sayıda oyun kartı hazırladı.					
4	Oyun kartlarını hayat dışı sigorta türlerini dikkate alarak hazırladı.					
5	Oyun kartlarını istenilen formatta hazırladı.					
6	Anlatılan kavrama en çok çağrışım yapan yasaklı kelimeleri seçti.					
7	Bil bakalım oyun kurallarına uygun davrandı.					
8	Bil Bakalım oyun kartlarını zamanında hazırladı.					
TOPLAM PUAN						
Toplam Puanı 100'lük Sisteme Dönüştürme İşlemi: Tablodan alınabilecek en yüksek puan, her bir ölçüt için 5'tir. Tabloda toplam 8 ölçüt vardır. Dolayısıyla tablodan alınabilecek en yüksek puan 8 X 5 = 40'tır. Toplam Puanın 100'lük Sisteme Dönüşü= [(Toplam puan X 100) / 40] formülü uygulanmalıdır. Toplam Puanın 100'lük Sisteme Dönüşü = [(..... X 100) / 40] = ... puan Değerlendirme: Bu ölçekten 100 üzerinden en az 70 puan aldıysanız konu birimi için başarınız yeterli düzeyde ve bir sonraki konuya geçebilirsiniz demektir. Ölçekte 70'ten daha düşük bir puan aldıysanız ilgili konuyu tekrar etmeniz önerilir.						

EK-2.3 HAYAT DIŞI SİGORTA BRANŞLARINI ÖĞRENİYORUM DERCELİ PUANLAMA ANAHTARI						
Öğrencinin Adı Soyadı						
Sınıfı / Numarası						
YÖNERGE: Aşağıdaki “Ölçütler” sütununda “Hayat Dışı Sigorta Branşlarını Öğreniyorum Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına, gözlem sonucu için “Çok zayıf (1), Zayıf (2), Geliştirilebilir (3), İyi (4), Çok İyi (5)” düzeylerinden uygun olanı için X işareti ile işaretlenecektir.						
Ölçütler		1	2	3	4	5
1	Grup faaliyetine etkin katılım sağladı.					
2	Konuya uygun sorular hazırladı.					
3	Konuya ilgili faaliyet gösteren acente buldu.					
4	Acente ile sağlıklı iletişim kurdu.					
5	Elde ettiği verileri kayıt altına aldı.					
6	Verileri doğru analiz etti.					
7	Analiz sonuçlarını arkadaşlarıyla başarılı şekilde paylaőtı.					
8	Görevi verilen süre içerisinde tamamladı.					
TOPLAM PUAN						
Toplam Puanı 100’lük Sisteme Dönüştürme İşlemi: Tablodan alınabilecek en yüksek puan, her bir ölçüt için 5’tir. Tabloda toplam 8 ölçüt vardır. Dolayısıyla tablodan alınabilecek en yüksek puan 8 X 5 = 40’tır.						
Toplam Puanın 100’lük Sisteme Dönüşü= [(Toplam puan X 100) / 40] formülü uygulanmalıdır.						
Toplam Puanın 100’lük Sisteme Dönüşü = [(..... X 100) / 40] = ... puan						
Değerlendirme: Bu ölçekten 100 üzerinden en az 70 puan aldıysanız bu konu için başarınız yeterli düzeyde ve bir sonraki konuya geçebilirsiniz demektir. Ölçekte 70 puandan daha düşük bir puan aldıysanız ilgili konuyu tekrar etmeniz önerilir.						

**EK-2.4 SİGORTA TÜRLERİ TEMİNATLARI PANO UYGULAMASI
DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI**

Öğrencinin Adı Soyadı

Sınıfı / Numarası

YÖNERGE: Aşağıdaki “Ölçütler” sütununda “Sigorta Türleri Teminatları Pano Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına, gözlem sonucu için **X** işareti kullanılacaktır.

Ölçütler		1	2	3	4	5
1	Grup faaliyetine etkin katılım sağladı.					
2	Panoda sigorta türüne ait bilgilere yer verildi.					
3	Panoda teminat altına alınan hâllerle ilgili bilgilere yer verdi.					
4	Panoda ek teminatlarla ilgili bilgilere yer verdi.					
5	Panoda teminat dışında kalan hâllerle ilgili bilgilere yer verdi.					
6	Diğer sigorta türlerinden farkını anlattı.					
7	Görevi verilen süre içerisinde tamamladı.					
8	Türkçeyi doğru kullandı.					
9	Beden dilini doğru kullandı.					
10	Akılda kalıcı bir satış sözleşmesi türleri uygulaması yaptı.					
TOPLAM PUAN						

Toplam Puanı 100'lük Sisteme Dönüştürme İşlemi: Tablodan alınabilecek en yüksek puan, her bir ölçüt için 5'tir. Tabloda toplam 10 ölçüt vardır. Dolayısıyla **tablodan alınabilecek en yüksek puan 10 X 5 = 50'dir.**

Toplam Puanın 100'lük Sisteme Dönüşü= [(Toplam puan X 100) / 50] formülü uygulanmalıdır.

Toplam Puanın 100'lük Sisteme Dönüşü = [(..... X 100) / 50] = ... puan

Değerlendirme: Bu ölçekten 100 üzerinden en az 70 puan aldıysanız bu konu için başarınız yeterli düzeyde ve bir sonraki konuya geçebilirsiniz demektir. Ölçekte 70 puandan daha düşük bir puan aldıysanız ilgili konuyu tekrar etmeniz önerilir.

EK-3.1: TAZMİNAT TUTARI HESAPLAMA KONTROL LİSTESİ			
Öğrencinin Adı Soyadı			
Sınıfı / Numarası			
YÖNERGE: Aşağıdaki “Ölçütler” sütununda “Tazminat Tutarı Hesaplama Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.			
Ölçütler		Evet	Hayır
1	Doğru verileri kullandı.		
2	Eksik sigorta oranını doğru hesapladı.		
3	Eksik sigorta indirimini doğru hesapladı.		
4	Muafiyet indirimini doğru hesapladı.		
5	Yükümlülük ihlalinden kaynaklı indirimi doğru hesapladı.		
6	Müşterek sigorta tutarını doğru hesapladı.		
7	Verileri doğru yerde kullandı.		
8	Hesaplamayı uygun işlem sırasına göre yaptı.		
9	Sovtanj işlemini doğru uyguladı.		
10	Tazminat tutarını doğru hesapladı.		
11	Taminatın sigortalıya ne zaman ödeneceğiyle ilgili doğru bilgi verdi.		
12	Tazminatın ödeme şekline ilişkin doğru bilgi verdi.		
Değerlendirme: Tabloda verilen 12 ölçütten en fazla 4 ölçüt için “hayır” kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. 4’ten fazla ölçüt için “hayır” kutucuğu işaretlendi ise bu konuyu tekrar etmeniz önerilir.			

-A-

acente: Bir kuruluşun yaptığı işi onun adına kazanç karşılığında yürüten daha küçük kuruluş

afet: Çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım

aşkın: Belli bir süreyi aşmış, ötesine geçmiş

avans: Yapılacak bir hizmet veya satın alınacak bir mal için anlaşmaya göre önceden ödenen miktar

-B-

bono: Belirli bir sürenin sonunda, belirli bir paranın, belirli bir kimseye ödeneceğini belirten senet, emre muharrer senet.

büyükbaş: Sığır, manda vb. kasaplık hayvanlara verilen genel ad, kocabaş

-C/Ç-

çek: Bir kimsenin, satın aldığı hizmet veya ürün karşılığında para yerine verdiği ve karşılığı banka hesabından ödenen yazılı belge.

-D-

değer: Bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, bedel, kıymet, paha, valör

deprem: Yer kabuğunun derin katmanlarının kırılıp yer değiştirmesi veya yanardağların püskürme durumuna geçmesi yüzünden oluşan sarsıntı, yer sarsıntısı, hareket, zelzele

-E-

ekspertiz: Belirli bir konudan iyi anlayan ve bir anlaşmazlığı çözümlmek için kendisine başvurulmuş kimse, uzman, ehlihibre, ehli hukuk, bilirkişi,

ekspertiz: Bilirkişi tarafından yapılan inceleme

elektronik: Serbest elektronların etkisiyle oluşan olayları inceleyen bilim dalı

emtia: Alınıp satılabilen her türlü ticaret eşyası, emtea

-G-

gelir: Bir kimseye veya topluluğa belli zamanlarda, belli yerlerden gelen para

gider: Bir iş için harcanan paranın bütünü, masraf

grev: İsteklerini işverene kabul ettirmek için işçilerin, işlerini hep birden bırakması, iş bırakımı

gümrük: Sınır kapılarında denetim ve gözetim işlerinin yapıldığı yer

-H-

hafriyat: Toprağı kazma, kazı

hasar: Herhangi bir olayın yol açtığı kırılma, dökülme, yıkılma gibi zarar

-I/i-

ibraname: Aklama belgesi

iflas: Borçlarını ödeyemediği mahkeme kararı ile tespit ve ilan olunan iş adamının durumu

ihale: İş, mal vb. ni birçok istekli arasından en uygun şartlarla kabul edene verme, eksiltme veya artırma

imalat: Ham madde işlenerek yapılan her türlü mal

imza: Bir kimsenin herhangi bir belgeyi yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde kullandığı işaret

inşaat: yapma işi, yapım

işçi: Başkasının yararına bedenini, kafa gücünü veya el becerisini kullanarak ücretle çalışan kimse

işveren: İşçileri ücretle çalıştıran gerçek veya tüzel kişi, çalıştıran, patron

-K-

kâr payı: Herhangi bir malın maliyet fiyatı üzerine konulan ve satıcıya kalan kazanç

kara yolu: Yerleşim merkezlerini birbirine karadan bağlayan yol

kasko: Taşıtların uğrayacakları kazadan doğacak zararların tamamının karşılanması için yapılan sigorta türü

kaza: İstem dışı veya umulmayan bir olay dolayısıyla bir kimsenin, bir nesnenin veya bir aracın zarara uğraması

kefalet: Birinin borcunu ödememesi veya verdiği sözü yerine getirmemesi durumunda bütün sorumluluğu üzerine alma durumu

kıymet: Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, değer

kredi: Ödünç alınan veya verilen mal, para

küçükbaş: Kasaplık hayvanlardan koyun ve keçiye verilen ortak ad

-L-

lehtar: Senet metninde, senet bedelinin kendisine ödenmesi yazılı olan kişi

limit: Bir şeyin yayılabileceği veya genişleyebileceği son çizgi, uç, sınır

lokavt: İşverenin işçileri topluca işten uzaklaştırma veya işten çıkarma kararı

-M-

maddi: Mal, para, varlıkla ilgili olan

mahkeme: Bir yargıçtan veya bazen savcı ve yargıçlardan oluşan bir kurulun, yargı görevini yerine getirdikleri yer, yargı yeri, yargievi, mahkeme kapısı

mali: Parasal, maliyeye ilişkin

makine: Herhangi bir enerji türünü başka bir enerjiye dönüştürmek, belli bir güçten yararlanarak bir işi yapmak veya etki oluşturmak için çarklar, dişliler ve çeşitli parçalardan oluşan düzenekler bütünü

manevi: Görülmeyen, duyularla sezilebilen, ruhani, tinsel, maddi karşıtı

miras: Birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet

montaj: Bir makine, cihaz veya mobilyanın parçalarını yerli yerine takma, monte

motorlu taşıt: İnsan ve yük taşıyan, iki veya daha çok dingilli, motor gücüyle hareket eden araçlara verilen genel ad

muafiyet: Ayrı tutulma, kendisine uygulanmama

mutabakat: Uzlaşma, uygunluk

mülkiyet: Sahiplik, sahip olma durumu

müteahhit: Başkası için yapı ve ticaretle ilgili bir işi yapmayı üstüne alan kimse, yüklenici

-N-

nakliyat: İnsan, mal vb.nin çeşitli araçlarla bir yerden bir yere taşınması işi, taşımacılık

-P-

performans: Herhangi bir olayı veya durumu başarma isteği ve gücü

poliçe: Sigortalı ile sigorta şirketi arasında tarafların karşılıklı hak ve borçlarını gösteren ve sözleşmenin kanıtlanması amacıyla düzenlenen belge

prim: Sigorta kuruluşlarına bağlı olanların ödemek zorunda oldukları ücret

proje: Gerçekleştirilmesi istenen tasarı

-R-

risk: Zarara uğrama tehlikesi, riziko

-S/Ş-

sanayi: Ham maddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü, işleyim, uran, endüstri

sera: Sebze ve meyvelerin yetiştirildiği ve hava şartlarına karşı korunduğu cam ve naylonla kaplı yer

sicil: Resmî belgelerin kaydedildiği kütük

sigorta: Bir şeyin veya bir kimsenin herhangi bir yönden ileride karşılaşabileceği zararı gidermek için önceden ödenen prim karşılığında bu işle uğraşan kuruluşla yapılan iki taraflı bağlantı sözleşmesi

sigortacı: Belirli bir prim karşılığında, sigortalıya veya bir tazminatı yararlanacağı belirtilmiş olan kimseye, zarara uğraması durumunda belli bir para veya gelir ödemeyi üstlenen kimse

sigortalı: Güven altına alınmış, sigorta edilmiş

sorumluluk: Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet

sözleşme: Hukuki sonuç doğurmak amacıyla iki veya daha çok kişinin, kuruluşun karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarıyla gerçekleşen işlem, bağıt, akit, mukavele, kontrat

santiye: İnşa durumundaki ev, fabrika, baraj vb. her türlü yapı

-T-

talep: Bir kimseden bir şeyi yapmasını veya yapmamasını isteme, dileme

tapu: Bir taşınmazın üstündeki mülkiyet hakkını gösteren belge

tarife: Fiyat gösteren çizelge

tasdik: Doğrulama, onaylama

tasfiye: Bir ticaret kuruluşunun batması, kapanması vb. sebepler üzerine hesapların kesilmesi, alacaklılara, ortada kalan mal ve paradan paylarına düşen miktarın verilmesi

taşınmaz: Ev, tarla vb. taşınamayan mülk, gayrimenkul

tazmin: Zararı ödemek

tazminat: Zarar karşılığı ödenen para

teminat: Bir antlaşmada taraflardan birinin sorumluluğu üzerine alması, inanca, güvence, garanti

ticaret: Kazanç amacıyla yürütülen alım satım etkinliği

-Z-

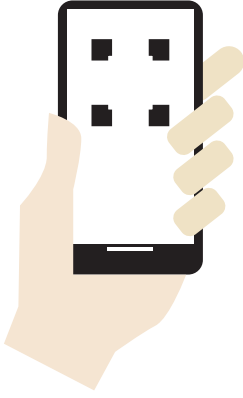
zeyilname: Ek poliçe

- Afşar A., Altınırmak S., Hayırsever Baştürk F., Çakır T., (2020). Hayat Dışı Sigortalar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Baştürk F. H., (2020). Hayat Dışı Sigortalar, T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Kırkbeşoğlu E., Yıldırım İ., (2018). Hayat ve Hayat Dışı Sigortalar, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Yayınları, Erzurum.
- Kırkbeşoğlu E., Yıldırım İ., (2018). Sigortacılık Uygulamaları, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Yayınları, Erzurum.
- Kurnaz E., (2014). Sigorta Muhasebesi, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Erzurum.
- Özel T., Demirbilek İ., (2018). Sigortacılık Uygulamaları, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Yayınları, Erzurum.
- Sigorta Denetleme Kurulu, (2013). Hazine Müsteşarlığı Hasar ve Tazminat İşlemleri Denetim Rehberliği Taslağı, Ankara.
- T.C. Resmî Gazete. Genel Sağlık Sigortası Kanunu. 16.6.2006. Sayı: 26200, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Resmî Gazete. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelik. 14.7.2007. Sayı: 26582, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Resmî Gazete. Karayolları Trafik Kanunu. 18.10.1983. Sayı: 18195, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Resmî Gazete. Sigortacılık Kanunu. 3.6.2007. Sayı: 26552, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- T.C. Resmî Gazete. Türk Ticaret Kanunu. 14.2.2011. Sayı: 27846, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- Teke Bayburan G., (2020). Nakliyat Sigortaları- Genel Sigortacılık Terimleri ve Nakliyat Sigortaları, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Türkiye Sigortalar Birliği, (2020). Sigortacılık Sektör Raporu 2020, İstanbul.
- Yıldırım İ., (2018). Sigortacılık Uygulamaları, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Erzurum.
- Türkiye Sigortalar Birliği, (2021). Sigortacılık Sektör Raporu 2021, İstanbul.

Genel Ağ Adresi	Erişim Tarihi
http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/bankacilik_ve_sigortacilik_onlisans_ue/sigortaciliga_giris.pdf	04.01.2022/14.22
http://www.sgk.gov.tr/	05.12.2021/16.10
https://dask.gov.tr/	04.01.2022/11.36
https://sozluk.gov.tr/	03.01.2022/14.00
https://tsb.org.tr/media/attachments/Cam_K%C4%B1r%C4%B1lmas%C4%B1na_Kars%C4%B1_Sigorta_Genel_Sartlar%C4%B1.pdf	08.12.2021/14.30
https://tsb.org.tr/media/attachments/Ferdi_Kaza_Sigortas%C4%B1_Genel_Sartlar%C4%B1.pdf	09.12.2021/11.36
https://tsb.org.tr/media/attachments/H%C4%B1rs%C4%B1zl%C4%B1k_Sigortas%C4%B1_Genel_Sartlar%C4%B1.pdf	09.12.2021/12.20
https://tsb.org.tr/media/attachments/Kara_Araclar%C4%B1_Kasko_Sigortas%C4%B1_Genel_Sartlar%C4%B1.pdf	06.12.2021/16.25
https://tsb.org.tr/media/attachments/Motorlu_Kara_Tas%C4%B1tlar%C4%B1_Ihtiyari_Mali_Sorumluluk_Sigortas%C4%B1_Genel_Sartlar%C4%B1.pdf	24.12.2021/13.55
https://tsb.org.tr/media/attachments/Trafik_Genel_%C5%9Eartlar%C4%B1_06122021__Ekler_Dahil.pdf	24.12.2021/14.40
https://tsb.org.tr/media/attachments/Yang%C4%B1n_Sigortas%C4%B1_Genel_Sartlar%C4%B1.pdf	03.01.2022/12.20
https://www.anadoluhayat.com.tr/sikca-sorulan-sorular/sigorta/sigorta	01.01.2022/10.15
https://www.dask.gov.tr/upload/Dask/Raporlar/Faaliyetraporlari/Dask20_Faaliyetraporu.pdf	05.01.2022/14.30
https://www.hesapkurdu.com/trafik-sigortasi/rehber/police-nedir	04.01.2021/15.00
https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/mevzuatFihristDetaylframe?MevzuatTur=9&MevzuatNo=14982&MevzuatTertip=5MevzuatFihristDetaylframe?MevzuatTur=9&MevzuatNo=14982&MevzuatTertip=5MevzuatFihristDetaylframe?MevzuatTur=9&MevzuatNo=14982&MevzuatTertip=5	30.12.2021/15.24
https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11444&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5	06.01.2022/15.33
https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=17229	06.12.2021/15.49
https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=34276&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5	02.01.2021/16.40
https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6102.pdf	27.12.2021/11.35
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/05/20160522-14.htm	27.12.2021/10.40
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/02/20200214-2.htm	30.12.2021/11.20
https://www.sbm.org.tr/tr/maddi-hasarli-kaza-raporlari(ktt)	05.01.2022/12.35
https://www.sbm.org.tr/tr/trafik-sigortasi-raporlari	05.01.2022/13.55
https://www.segem.org.tr/	01.12.2021/13.30

Genel Ağ Adresi	Erişim Tarihi
https://www.tarsim.gov.tr/	03.01.2022/12.10
https://www.tmtb.org.tr/YK/YesilKart/Yesil-Kart-Nedir	09.12.2021/12.40
https://www.tsb.org.tr/tr/mevzuat	18.12.2021/15.50
https://www.logo.com.tr/blog-detay/ciro-nedir-nasil-hesaplanir	12.12.2021 / 14.15

GÖRSEL KAYNAKÇASI

<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2950>

1. ÖĞRENME BİRİMİ CEVAP ANAHTARI

BULMACA			
1	Risk	6	Teklifname
2	Sigortacı	7	Sigortalı
3	Acente	8	Prim
4	Zeyilname	9	Police
5	Sigorta	10	Lehtar

A) DOĞRU/YANLIŞ					
1	Yanlış	3	Doğru	5	Doğru
2	Doğru	4	Yanlış		

B) BOŞLUK DOLDURMA					
6	prim	8	tasdik sistemi	10	lehtar
7	sigortacı	9	gider payı		

C) ÇOKTAN SEÇMELİ									
11	B	13	D	15	E	17	E	19	C
12	A	14	D	16	B	18	A		

2. ÖĞRENME BİRİMİ CEVAP ANAHTARI

BULMACA			
1	Hırsızlık	8	Kasko
2	Kredi	9	Ürün sorumluluk
3	Trafik	10	TARSİM
4	Finansal kayıp	11	Hukuksal koruma
5	Sarı	12	DASK
6	Ferdî kaza	13	Cam kırılması
7	Navlun		

A) DOĞRU/YANLIŞ							
1	Doğru	4	Doğru	7	Doğru	10	Doğru
2	Doğru	5	Yanlış	8	Yanlış		
3	Doğru	6	Doğru	9	Yanlış		

B) BOŞLUK DOLDURMA					
11	emtia nakliyat sigortası	15	yeşil kart	19	TARSİM
12	navlun	16	işleten	20	tam kasko
13	tekne sigortaları	17	DASK		
14	kaza	18	ihtiyari mali sorumluluk sigortası		

C) ÇOKTAN SEÇMELİ									
21	B	24	C	27	B	30	D	33	C
22	D	25	D	28	C	31	A	34	D
23	A	26	B	29	B	32	A		

3. ÖĞRENME BİRİMİ CEVAP ANAHTARI

BULMACA			
1	Eksper	10	Hasar
2	Eksik sigorta	11	Hasar dosyası
3	Risk	12	Sorumluluk
4	Ekspertiz	13	Muafiyet
5	Kloz	14	Tazminat
6	İbraname	15	Hasar süreci
7	Sigorta bedeli	16	Tenzili
8	Sigorta değeri	17	Entegral
9	Sovtaj		

A) DOĞRU/YANLIŞ							
1	Doğru	4	Doğru	7	Yanlış	10	Doğru
2	Yanlış	5	Doğru	8	Doğru		
3	Doğru	6	Yanlış	9	Yanlış		

B) BOŞLUK DOLDURMA					
11	kefalet	15	sigorta değerini	19	sovtaj
12	kasko	16	tazminat limiti	20	ağır hasarlı
13	taşınmaz mala bağlı	17	nakit		
14	sigorta bedeli	18	45 günü		

C) ÇOKTAN SEÇMELİ									
21	E	23	D	25	C	27	B	29	D
22	B	24	C	26	A	28	E	30	B

[illegible]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.